

BØRNS
VILKÅR

Status 2024

SVIGT AF BØRN

I DANMARK

STOP
SVIGT

STOP SVIGT

Forord

De fleste børn og unge i Danmark har det godt. De har gode rammer for at trives og udvikle sig og de har voksne omkring sig, som giver dem kærlighed, omsorg og tryghed. Det er det generelle billede i Danmark. Men der er også børn og unge, hvis opvækst ikke er for børn. Det er de mange samtaler på BørneTelefonen og HØRT et klart vidnesbyrd om. Ligesom de mange undersøgelser, opgørelser og statistikker, som viser, at for mange børn og unge udsættes for svigt igennem deres barndom og ungdom.

Det er de børn og unge, vi med denne rapport sætter fokus på. Det kan være børn og unge, hvis barndom er præget af vold – fysisk eller psykisk – overgreb, mobning eller alvorlig mistrivsel. Formålet med rapporten er at tilvejebringe den viden, vi har om omfanget og konsekvenserne af denne type svigt. Svigt, der kan komme mange steder fra – fra de nærmeste voksne, fra de fagpersoner, der er omkring børnene og de unge i det daglige, eller fra de myndigheder, som skal passe godt på dem, når de primære omsorgspersoner ikke formår at gøre det. Og i sidste ende fra os alle sammen, hvis vi ikke griber ind, når vi er bekymrede for et barn eller en ung, der ikke trives. For børn og unge er afhængige af, at alle led i sikkerhedskæden er stærke. Der må ikke være svage led.

Rapporten er målrettet beslutningstagere, fagpersoner, myndigheder og organisationer og alle andre med interesse for børn og unges trivsel. Den belyser 15 forskellige former for svigt, som desværre er hverdag for alt for mange børn og unge. Men for børn og unge er hverdagen langt fra så opdelt, som både denne rapport, forskning og de mange indsatser på børne- og ungeområdet ofte er. Og en gruppe af børn og unge vil opleve flere forskellige svigt, mange steder fra i løbet af deres barndom og ungdom. Det er en særlig udsat gruppe, som vi skal have ekstra øje på.

Vi ved, hvad en dårlig barndom tager, og hvad en god barndom giver. Hver dag taler vi med børn, der er blevet svigtet. Af familien, vennerne, samfundet. Siden 1977 har Børns Vilkår kæmpet for at stoppe de svigt af børn, der finder sted hver dag i Danmark. Tusindvis af børn og unge har siden da rakt ud til os. Og det gør de stadig. Børn skal have det godt. Og det skal de voksne sørge for.

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør, Børns Vilkår

TAK!

Vi vil gerne takke de mange eksperter og sparrings- og samarbejdspartnere, som har bidraget til denne rapport. En særlig tak skal lyde til de eksperter, der har bidraget ved at læse med og give konstruktive kommentarer til udvalgte kapitler af rapporten, samt de institutioner som ekstraordinært har leveret data til rapporten.

Ida Haahr-Pedersen, postdoc på Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet, for at bidrage til den indledende analyse om børn, der udsættes for flere svigt, for at pege på forskning og for at kvalificere det indledende afsnit.

Sofie Henze-Pedersen, seniorforsker ved VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, for at kvalificere kapitlet om vold

Børnehus Hovedstaden, for at kvalificere kapitlet om vold og kapitlet om seksuelle overgreb

SISO - Social- og Boligstyrelsens Videnscenter, for sociale indsatser ved vold og seksuelle overgreb, for at kvalificere kapitlet om vold og kapitlet om seksuelle overgreb

Henrik Prien, faglig chef hos TUBA, for at kvalificere kapitlet om børn, der vokser op i familier med alkohol- eller stofproblemer

Kirsten Søndergaard Frederiksen, ph.d. og adjunkt ved Center for Rusmiddelforskning, for at kvalificere kapitlet om børn, der vokser op i familier med alkohol- og stofproblemer

Familieretshuset, for at levere data om skilsmisssager og for at kvalificere kapitlet om skilsmisse

Mette Lausten, seniorforsker ved VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, for at kvalificere kapitlet om skolegang og kapitlet om sagsbehandling af børnesager

Stine Kaplan Jørgensen, ph.d. og lektor på læreruddannelsen, Københavns Professionshøjskole, for at kvalificere kapitlet om mobning og ensomhed

Anne Thorup, professor MSO, Region Hovedstadens Psykiatri og Københavns Universitet, for at kvalificere kapitlet om børn i psykiatrien og kapitlet om børn i familier med sygdom

Anne Ranning, cand.psyk.aut, ph.d. og forskningssadjunkt ved Region Hovedstadens Psykiatri og Institut for Psykologi, Københavns Universitet, for at kvalificere kapitlet om børn i familier med sygdom

Ankestyrelsen, for at kvalificere kapitlet om sagsbehandling af børnesager

Rune Vammen Lesner, seniorforsker ved VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, for at kvalificere kapitlet om børn i fattigdom

Helle Kjems, centerleder for modtagelse af uledsagede mindreårige i Røde Kors Asyl, for at kvalificere kapitlet om børn i asylsystemet

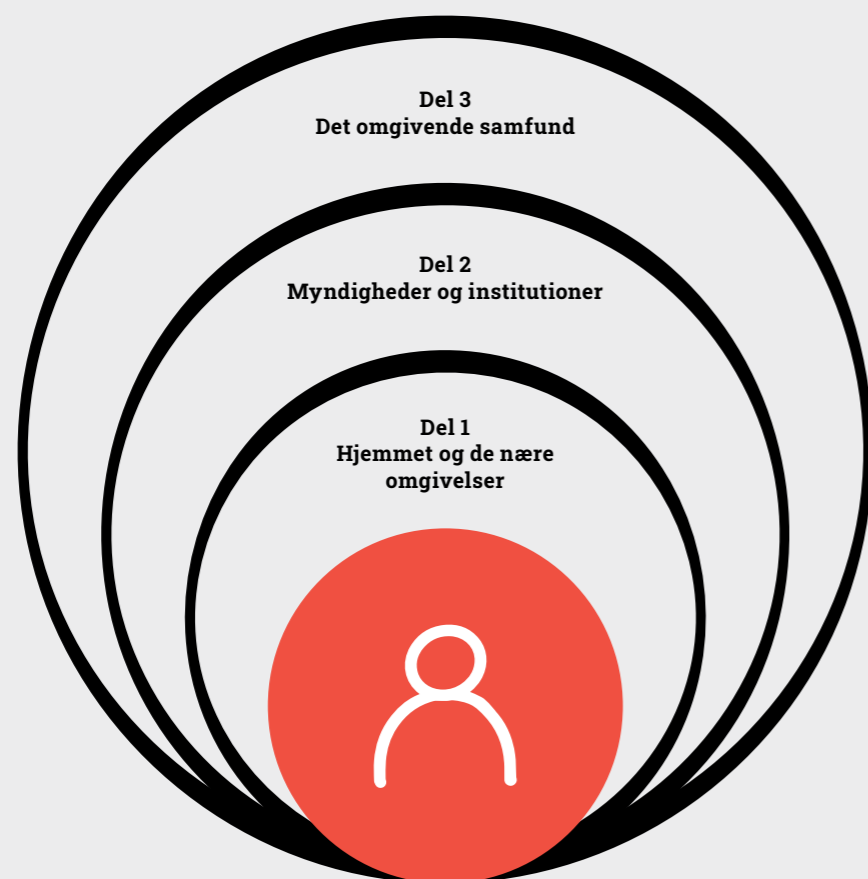
Gine Skov, socialkonsulent i Røde Kors Asyl, for at kvalificere kapitlet om børn i asylsystemet

Andreas Lieberoth, lektor ved Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse, Aalborg Universitet, for at kvalificere kapitlet om børns digitale liv

Rigspolitiet, for at levere tal på vegne af National enhed for Særlig Kriminalitet, NSK, om antal anmeldelser om digitale seksuelle krænkelse mod børn under 18 år

Foruden data fra de mange eksterne datakilder og vidensinstitutioner er nogle af de data, som rapporten præsenterer, baseret på analyser gennem Børns Vilkår forskeradgang til Danmarks Statistiks registre. Der er også data fra undersøgelser foretaget gennem Børns Vilkår skolepanel, og vi vil gerne sende en stor tak til alle de mange skoler i panelet og til de mange skoleelever, der har deltaget i vores undersøgelser.

I rapporten findes citater fra børn og unge, som har henvendt sig til BørneTelefonen og HØRT eller i anden sammenhæng har været i kontakt med Børns Vilkår. Alle henvendelser er anonymiserede, men citater står som udgangspunkt, som børnene og de unge selv har fortalt eller skrevet dem. Hvis et citat har været svært at forstå ude af kontekst, har vi redigeret citatet med respekt for børnenes og de unges budskab og skrivestil.

Rapportens indhold og opbygning

I denne rapport belyses omfanget af 15 forskellige svigt. De svigt, som belyses i rapporten, er defineret ved, at de krænker et barns ret til beskyttelse, trivsel og udvikling. De er også defineret ved, at svigtet kunne have været forhindret, hvis de voksne omkring barnet havde handlet anderledes.

Rapporten er bygget op omkring tre arenaer, hvor børn kan opleve svigt. Disse arenaer udgør rapportens tre dele: Del 1 beskriver svigt, som børn og unge oplever i hjemmet og de nære omgivelser. Del 2 beskriver svigt fra myndigheder og institutioner, og Del 3 beskriver strukturelle svigt fra det omgivende samfund.¹ Forholdene i hver enkelt arena og samspillet mellem dem er afgørende for at beskytte børn og sikre deres ret til et trygt og godt børneliv.

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	8
Når et barn udsættes for flere svigt	11
Del 1: Svigt i hjemmet og de nære omgivelser	17
Vold: Børn, der er vidne til vold i hjemmet, er ofte selv udsat for vold.....	19
Seksuelle overgreb: I 2023 er der anmeldt seksualforbrydelser eller blufærdighedskrænkelser mod 1.742 børn.....	31
Alkohol- og stofproblemer i familien: Børn og unge i familier med rusmiddelproblemer mistrives oftere	36
Drab: Seks børn og unge dræbt og 20 udsat for forsøg på manddrab i 2023	42
Del 2: Svigt fra myndigheder og institutioner	45
Samlivsbrud: Børn i komplekse skilsmisser mistrives oftere	47
Børn i psykiatrien: Børn og unge venter i gennemsnit 115 dage på psykiatrisk udredning	59
Sygdomsramte familier: Sygdom i familien kan ramme børn hårdt, men der mangler systematisk opsporing og hjælp	66
Skolegang: Syv ud af ti, der er anbragt uden for hjemmet, tager ikke 9. klasses afgangsprøve	75
Mobning og ensomhed: Flere skoleelever oplever mobning – og næsten hver fjerde føler sig ensom.....	82
Sagsbehandling af børnesager: Børn og unge inddrages fortsat ikke nok, når kommunen behandler deres sag.....	90
Børn i fattigdom: Inflation udfordrer de fattigste familier	102
Hjemløshed: På tre år har 580 børn og unge opsøgt Danmarks eneste børne- og ungekrisecenter.....	109
Børn i asylsystemet: Børn og unge lever en usikker tilværelse i asylsystemet	115
Del 3: Svigt fra det omgivende samfund	123
Børns digitale liv: De fleste elever i 7. klasse har oplevet ubehageligt indhold online	124
Spot svigt: Højt antal underretninger – men der er stadig børn og unge i mistrivsel, der ikke får hjælp	134
Appendix	143
Metodisk tilgang til at belyse svigt af børn i Danmark	144
Noter	147
Litteraturliste.....	160

SAMMENFATNING

Svigt er stadig en del af barndommen for alt for mange børn og unge

Langt de fleste børn og unge i Danmark trives og har en god og tryk hverdag. Men det gælder ikke alle. Der er børn og unge i Danmark, som udsættes for alvorlige svigt. Det kan være svigt, de udsættes for af deres nærmeste, eller svigt fra de institutioner eller det samfund, der skal passe på dem, når andre ikke kan.

Forskning, undersøgelser og opgørelser viser desværre, at vi er langt fra at være i mål med at stoppe svigt af børn og unge i Danmark. Det er tydeligt, når vi i denne rapport kigger på en række forskellige svigt, som børn og unge kan udsættes for. Det samlede billede er, at vi fortsat har brug for at styrke det sikkerhedsnet, der beskytter børn og unge og sikrer, at deres fundamentale rettigheder ikke bliver krænket. Svigt kommer i mange former. Årsagerne er mange, og løsningerne er komplekse. Før vi kan sørge for, at færre børn og unge svigtes, må vi kende til problemernes omfang og karakter.

I denne rapport ser vi på forskellige svigt af børn og unge i adskilte kapitler. Men børn og unges levede liv er sjældent så opdelt. Og nogle børn oplever flere forskellige former for svigt samtidig i deres liv eller i løbet af deres opvækst. Deres mistrivsel udspringer af et mere komplekst svigtbillede.

Gruppen af børn og unge, som oplever flere svigt, er særligt udsatte. Vi ved fra forskning, at alvoren, varigheden og kompleksiteten af de svigt, børn og unge udsættes for, har

betydning for de konsekvenser, børnene og de unge oplever. Kort sagt øges risikoen for alvorlige skadevirkninger med omfanget af svigtene. Derfor er det vigtigt at holde skarpt øje med netop disse børn. Og at sætte barnet i centrum og se på tværs af de udfordringer, børnene oplever.

I 2023 er flere børn end nogensinde før ofre i sager om en anmeldt voldsforbrydelse

De seneste tal for anmeldte voldsforbrydelser viser, at flere børn er ofre for anmeldt vold – både fysisk og psykisk – end på noget andet tidspunkt i de sidste ti år. En del af disse voldsforbrydelser foregår i hjemmet. I 2022 var 665 børn ofre i sager om anmeldte voldsforbrydelser hvor en af barnets forældre blev sigtet i sagen.

I 2024 udkom Børns Vilkår med en undersøgelse af psykisk vold i hjemmet. Den viser, at blandt de børn, der har oplevet vold mellem de voksne i hjemmet, har 69 pct. selv været udsat for psykisk vold, og 51 pct. har været udsat for fysisk vold. Undersøgelsen viser også, at hvert fjerde barn, der har overværet vold mellem sine forældre, ikke gennemfører folkeskolens afgangsprøve.

Fra 2020 er børnehusene begyndt at behandle sager om psykisk vold efter kriminaliseringen i 2019. I 2023 havde børnehusene det hidtil højeste antal sager om psykisk vold - nemlig 87 sager. Det er mere end dobbelt så mange som i 2022.

Kun 56 pct. ville underrette kommunen om fysisk vold mod et barn

Når børn udsættes for svigt, er det vigtigt, at vi reagerer, så barnet kan få den rette hjælp. Fra 2015 til 2022 er antallet af underretninger steget med 57 pct. – fra 97.288

underretninger i 2015 til 152.718 i 2022. Selvom syv ud af ti voksne i dag kender til underretningspligten, er det kun 56 pct., der ville underrette kommunen, hvis de havde kendskab til, at et barn blev udsat for fysisk vold. Kun 39 pct. ville underrette, hvis det gjaldt psykisk vold.

I 2023 viste en registerundersøgelse fra Børns Vilkår, at ud af 1.550 børn, der blev udsat for fysisk vold i hjemmet, hvor det førte til en sigtelse af en forælder, er der for 38 pct. ikke foretaget en underretning på barnet i året op til voldsepisoden. Undersøgelsen viser også, at for 36 pct. af børnene er der ikke, hverken forud for eller året efter voldsepisoden, iværksat en indsats fra kommunen. Disse børn står altså uden hjælp et år efter den voldelige hændelse, der førte til en sigtelse af en af deres forældre eller stedforældre.

Børn udsat for svigt har oftere en dårlig skolegang

Det er ikke ny viden, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet eller har forebyggende foranstaltninger, har markant dårligere betingelser for et godt skoleliv end deres jævnaldrende. Og de nyeste tal på området viser, at udviklingen går den forkerte vej: I 2023 er det knap syv ud af ti unge i anbringelse, der ikke går op til 9. klasses afgangsprøve. I 2022 var det seks ud af ti. Deres skolegang er langt mere ustabil end deres jævnaldrendes, og hele 78 pct. af alle børn over 11 år anbragt uden for hjemmet har skiftet skole mindst én gang, mod kun 9 pct. af deres jævnaldrende. Disse børn har også flere perioder uden skolegang, som vi ved kan udfordre barnets faglige og sociale trivsel.

Når vi ser på skolefravær, er særligt gruppen af børn og unge med en forebyggende foranstaltning udsat. De har et langt højere skolefravær end deres jævnaldrende. Børn og unge, der modtager forebyggende foranstaltninger, er i gennemsnit fraværende fra skolen 15 pct. af tiden. Det er næsten dobbelt så meget som børn, der er anbragt uden for hjemmet (8 pct.). Børn og unge, der ikke er anbragt, og som heller ikke modtager nogen forebyggende foranstaltninger, er gennemsnitligt fraværende 7 pct. af tiden.

Det samme billede viser sig, når vi dykker ned i skolegangen for børn og unge udsat for specifikke svigt. Fx viser en analyse fra Børns Vilkår fra 2024, at børn og unge udsat for psykisk vold – fx vold mellem forældre i hjemmet – også har

en dårligere skolegang end deres jævnaldrende. De har et gennemsnitligt højere skolefravær, de gennemfører sjældnere afgangsprøven, og de kommer ud af grundskolen med et dårligere resultat end deres jævnaldrende.

I en analyse om børn og unge udsat for flere forskellige svigt, som vi præsenterer i det indledende kapitel af denne rapport, ser vi samme billede. De børn, som har været udsat for flere end én type svigt, har mere end tre gange så ofte højt skolefravær som deres jævnaldrende. Når børn og unge har det svært, går det ofte ud over skolegangen. Og vi ved, at en god skolegang er en vigtig beskyttelsesfaktor for børn og unge.

Mobning i grundskolen er stadig et udbredt problem

Mobning er stadig udbredt blandt børn i skolealderen, og tallene ser ud til at gå den forkerte vej. De nationale trivselsmålinger viser, at en stadig større andel af skolebørn på tværs af alle klassetrin siden 2016/2017 har oplevet mobning i det seneste skoleår. Den nyeste nationale trivselsmåling fra 2024 viser, at 14 pct. af eleverne i 4.-9. klasse har oplevet at blive mobbet meget tit, tit eller en gang imellem indenfor det seneste skoleår. Elever på mellemtrinnet angiver oftere end elever i udskoling, at de har oplevet mobning, og i 4. klasse angiver hele 18 pct. af eleverne, at de har oplevet mobning inden for det seneste år. Samtidig svarer hver femte af eleverne i 4.-9. klasse, at de har følt sig ensomme meget tit, tit eller en gang imellem det seneste skoleår. Tallene fra de seneste års målinger tyder på, at stadig flere børn og unge i Danmark føler sig ensomme

Syv ud af ti udredningsforløb i børne- og ungespsykiatrien overholder ikke udredningsretten

Siden 2013 er der sket en stigning på 40 pct. i antallet af børn og unge, der har fået behandling i børne- og ungdomspsykiatrien – fra 34.932 børn og unge i 2014 til 48.733 i 2023. Det er det højeste antal nogensinde. Samtidig er antallet af psykiatriske indlæggelser af børn og unge faldet til sit laveste de seneste ti år, fordi flere behandles ambulant. Ventetiden på udredning i børne- og ungdomspsykiatrien er fortsat lang, og i ca. 70 pct. af forløbene bliver udredningsretten på 30 dage ikke overholdt. Børn og unge venter i gennemsnit 115 dage på en psykiatrisk udredning.

NÅR ET BARN UDSÆTTES FOR FLERE SVIGT

Denne rapport sætter fokus på forskellige former for svigt, som børn og unge kan opleve i deres opvækst. Men for børn er virkeligheden sjældent så opdelt som kapitlerne her i rapporten. Nogle børn udsættes for flere former for svigt – og jo flere svigt, de oplever, jo hårdere rammes de, både på kort og lang sigt. Derfor ser vi indledningsvist på tværs og sætter fokus på netop disse børn og unge. Det er dem, der i særlig grad har brug for vores opmærksomhed og hjælp.

Denne rapport formidler viden om forskellige former for svigt i særskilte kapitler – og på sin vis er den et godt eksempel på, hvordan svigt af børn typisk håndteres i vores samfund. Det er en tilgang, der bl.a. kan ses i forskningen, der beskæftiger sig med specifikke svigtformer hver for sig, og i institutioner, der tilbyder specialiseret hjælp og støtte til børn udsat for bestemte typer af svigt, fx seksuelle overgreb.

Fokuseret og specialiseret viden og indsatser er naturligvis vigtige. Men børn lever ikke i en virkelighed, der er så opdelt. Og nogle børn oplever flere forskellige former for svigt samtidig i deres liv eller i løbet af deres opvækst.

”Jeg tror der har været en del vold i min familie, fra jeg var ret lille, måske endda allerede fra jeg var baby. Min far var også deprimeret og drak i en periode. (...) Jeg føler mig så fortabt og som om at jeg ingen chancer har i livet.”

Pige, 17 år

Der findes børn i Danmark, hvis historie går på tværs af kapitlerne i denne rapport. Det kan være et barn, der udover at være udsat for vold også vokser op i et hjem præget af misbrug og vold mellem de voksne. Eller børn, der befinder sig i en udsat position, fx fordi de er anbragt uden for hjemmet eller er i kontakt med de sociale myndigheder pga. en skilsmisse med højt konfliktniveau. De allermost sårbare børn i vores samfund er også dem, der oplever de fleste og mest voldsomme svigt, og de har i særlig grad brug for vores hjælp.²

Det kræver, at både forskere og fagfolk bliver bedre til at have øje for overlappet mellem forskellige former for svigt. Hvis vi alene ser på svigt som isolerede størrelser, er der risiko for, at vi misser kompleksiteten. Hvis vi vil hjælpe og støtte barnet hele vejen rundt, må vi kende det fulde billede af svigt og forstå, hvordan den samlede byrde påvirker barnet.

Jo flere svigt, desto større konsekvenser

Det er veldokumenteret, at svigt af børn, fx i form af vold og overgreb, kan præge et barns udvikling, trivsel og helbred langt op i voksenlivet.³ Forskningen viser også, at forskellige former for svigt, fx forskellige voldsformer, ofte overlapper og er vævet ind i hinanden.⁴ Der findes forskellige betegnelser for dette fænomen i forskningen fx. polyviktisering og multiudsathed.⁵

I 2024 viste Børns Vilkår undersøgelse om psykisk vold i hjemmet, at ca. hver 6. elev i 8. klasse (16 pct.) har været udsat for flere forskellige former for vold derhjemme inden for det seneste år.⁶ Undersøgelsen fandt også en sammenhæng mellem antallet af voldsformer, som barnet har været udsat for, og øget mistrivsel hos eleverne.

Den seneste årsstatistik fra De Danske Børnehuse viser, at i hver fjerde sag, hvor der er viden eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb mod et barn, er der flere typer vold eller overgreb i spil – fx både fysisk og psykisk vold.⁷ Tidligere forskning baseret på data fra Børnehuse viser, at jo flere svigt, børn har været udsat for – fx fysisk vold eller seksuelle overgreb sammen med andre belastende familieforhold – desto mere viser de tegn på mentale helbredsproblemer.⁸ I 2020 undersøgte danske forskere forskellige typer belastninger i børns opvækst, baseret på registerdata om 1.097.628 børn. Studiet viser, at 3 pct. af disse børn gennem deres opvækst har været udsat for flere forskellige belastninger, fx fattigdom, kriminalitet og tidlige tab – og at denne børnegruppe som voksne har øget risiko for at dø tidligt som følge af selvmord, ulykker eller sygdomme.⁹

Alle disse undersøgelser påviser på forskellig vis, at udsættelse for flere forskellige svigt og belastninger øger risikoen for en lang række negative sociale og helbredsmæssige udfald på kort og lang sigt.¹⁰ Og samlet set peger de på, hvor afgørende det er at have øje for overlappet mellem forskellige typer svigt.

En lille gruppe børn udsættes for massive svigt

Det kan være svært at få overblik over omfanget af børn, der oplever mange svigt, da forskellige undersøgelser typisk har fokus på forskellige områder, aldersgrupper og datagrundlag. Men via Danmarks Statistiks registre kan vi få indblik i sammenfaldet mellem flere registre.

Det er vigtigt at understrege, at registre kun viser toppen af isbjerget, dvs. de sager, hvor nogen har reageret på svigtet og har anmeldt eller underrettet. Desuden belyser vi her kun sammenfaldet mellem udvalgte svigt, som der findes viden om i registre. Andre typer undersøgelser vil typisk give højere tal – fx spørgeskemaundersøgelser, hvor børn og familier selv fortæller, hvad de oplever.¹¹

Nedenfor belyser vi på baggrund af registerdata sammenfaldet mellem fire udvalgte former for svigt: 1) at være vidne til vold mellem voksne i hjemmet, 2) selv at være udsat for vold, 3) misbrug hos en eller flere voksne i hjemmet, samt 4) seksuelle overgreb mod barnet (tabel 1).

Tabel 1: Omfang af forskellige former for svigt, baseret på registerdata, 2022

Type svigt	Antal børn
Vidne til vold i hjemmet	4.315
Vold mod barn	3.754
Misbrug hos en eller flere voksne i hjemmet	3.689
Seksuelt overgreb mod barn*	1.410

Note: N= 1.155.838. * Oplysninger om psykisk og fysisk vold samt seksuelle overgreb stammer fra offerregistre, og hændelserne kan både være foregået inden for og uden for familien.

Den hyppigste form for svigt i denne analyse er, at barnet har været vidne til vold mellem voksne i hjemmet, efterfulgt af selv at have været udsat for vold, samt at bo sammen med en voksen med et misbrug. Lidt færre børn har været udsat for et seksuelt overgreb eller en seksualforbrydelse. Samlet set har 12.271 børn i 2022 oplevet mindst en af de fire former for svigt, vi her belyser.

i

Sådan har vi foretaget analyserne

Analysen er baseret på registerdata, hvor udgangspunktet er alle børn 0-17 år med bopæl i Danmark ultimo 2022, i alt 1.155.838 børn

Vi ser på forekomsten af de fire former for svigt, overlap mellem dem og sammenhængen mellem at være udsat for flere samtidige svigt. De børn, der har været udsat for ét af de fire svigt, kan godt optræde i flere statistikker under samme tema, men vil alligevel kun fremgå som værende udsat for ét svigt.

Vidne til vold i hjemmet

Et eller flere af følgende forhold er opfyldt:

- Børn, hvor den ene voksne i familien er sigtet for vold mod anden voksen i 2022, og hvor sigtelsen rejses i løbet af 2022 eller 2023.
- Børn med ophold på krisecenter i 2022.
- Børn, hvor der er mindst to underretninger om højt konfliktniveau eller vold i hjemmet mellem voksne i 2022

Ofre for vold (psykisk eller fysisk)

- Børn, der optræder i offerregisteret som ofre for fysisk eller psykisk vold i 2022.

Udsat for et seksuelt overgreb

- Børn, der optræder i offerregisteret som ofre for en seksualforbrydelse i 2022.

Barnet har boet sammen med voksne med et misbrug

Et eller flere af følgende forhold er opfyldt:

- Børn med en voksen i familien, der er i behandling for stofmisbrug i 2022, og som bor sammen med den voksne primo 2022.
- Børn, hvor der er mindst to underretninger om misbrug hos forældrene i 2022.

Disse fire former for svigt præsenteres også i særskilte kapitler i rapporten, men her ser vi på dem i relation til hinanden. Se i noterne på side 149, hvilke registre der indgår i analyserne.¹⁹

Over hvert 10. barn fra et hjem med misbrug oplever også vold mellem de voksne

Tallene viser, at ud af de godt 12.000 børn i de fire statistikker har 861 været udsat for to eller tre former for svigt. Flere end hvert 10. af børnene (12,9 pct.) fra et hjem med misbrug hos de voksne har også oplevet vold mellem de voksne i hjemmet. Desuden har 7 pct. af de børn, der er registreret som ofre for seksualforbrydelser, også været ofre for fysisk eller psykisk vold. Endelig har 6 pct. af de børn, der har været vidne til vold mellem de voksne i hjemmet, også selv været udsat for fysisk eller psykisk vold.¹²

Andre undersøgelser, der tager afsæt i selvrapporterede oplevelser af vold og andre former for svigt, finder endnu mere markante overlap mellem de forskellige former for svigt, fx vold mod barnet og vold mellem de voksne i hjemmet.¹³

Børn, som er udsat for svigt, har en sværere skolegang

Svigt i barndommen kan føre til en lang række problemer på både kort og lang sigt.¹⁴ En god skolegang er afgørende for et godt børneliv og er en af de stærkeste beskyttelsesfaktorer for, at børn får et godt liv som voksne.¹⁵ Vi ved, at et højt skolefravær kan være forbundet med lavere karakterer ved folkeskolens afgangsprøve¹⁶ og kan have alvorlige konsekvenser for et barns læring og trivsel.¹⁷

I denne analyse ser vi på skolefraværet hos gruppen af børn, som er udsat for ét, flere eller ingen svigt. For de børn, som

har været udsat for et eller flere svigt, ses der en tydelig sammenhæng mellem antal svigt og højt skolefravær (tabel 2). Blandt de børn, der har oplevet en eller flere af de fire udvalgte svigtformer i 2022, har hvert femte barn (21 pct.) en fraværsprocent på mere end 15 pct. i skoleåret 2022/2023. Og af de børn, der har oplevet to eller flere af de fire former for svigt, har mere end hver fjerde (26,2 pct.) et skolefravær over 15 pct. Det er over tre gange så mange som for børn, der ikke indgår i registrene for de fire former for svigt.

Med tallene kan vi se et sammenfald mellem antal svigt og en høj fraværsprocent, men vi kan ikke påvise en egentlig årsags-sammenhæng. Selvom vi ikke ud fra disse tal kan fastslå, hvad der forårsager hvad, og selvom andre faktorer også kan spille ind i det høje skolefravær, giver tallene et fingerpeg om, at nogle børn er udsatte på flere forskellige områder i deres liv.¹⁸

Tabel 2. Fordelingen af fravær i skoleåret 2022/2023 efter antal svigt, barnet har været udsat for i 2022. Andele i pct.

Type svigt	Andelen af børn med 15 pct. fravær eller mere
Ingen svigt	8,6%
En svigtform	21,0%
To eller flere svigtformer	26,2%

Note: Fraværet er kun beregnet for børn, som i skoleåret 2022/2023 var registreret som elev på en folkeskole, og som samlet havde mindst 180 skoledage. Skoledagene kan godt være spredt på flere skoler. Børn, der ikke har været udsat for svigt i 2022 N=510.608, Børn, der har været udsat for 1 svigt i 2022 N=5.883, Børn, der har været udsat for 2-3 svigt i 2022 N=463.

Flere forskellige svigt

693

samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om alkohol- eller stofproblemer i familien – og i mere end hver 7. af de samtaler fortalte barnet eller den unge også om vold

2.128

samtaler handlede om vold – og i mere end hver 5. af de samtaler fortalte barnet eller den unge om både fysisk og psykisk vold.

1.383

samtaler handlede om seksuelle krænkelser – og i næsten hver 10. af de samtaler fortalte barnet eller den unge også om vold.

Kilde: Data fra BørneTelefonen og HØRT og Børns Vilkår, 2023

”Jeg er 11 år gammel. Jeg har en far som er alkoholiker, han bliver sur/voldsom når han drikker alkohol. Han tager ikke bare en smule alkohol, når han først begynder og drikke så stopper han ikke. Han er ikke særlig ansvarlig, det er mig der laver mad og b.l.a rydder op osv. Jeg passer også på ham, det er som om jeg er faren i familien. Han kan godt finde på og slå mig, hvis jeg gør noget forkert. Jeg ved virkelig ikke hvad jeg skal gøre, nogen der kan hjælpe?”

Dreng, 11 år

Del 1

SVIGT I HJEMMET OG DE NÆRE OMGIVELSER

”Jeg ved ikke hvad jeg skal gøre. Min far er alkoholiker og det har han været i mange år, han bliver meget ubehagelig overfor mine søskende mig og min mor. Han bliver meget voldelig, og tit er det mig der skal stoppe ham i at prøve og slå min mor eller kaste noget efter hende (...)”

Pige, 14 år

VOLD

Børn, der er vidne til vold i hjemmet, er ofte selv udsat for vold

Vold mod børn har alvorlige konsekvenser for deres udvikling. Det gælder både, når børn selv bliver udsat for vold, og når de er vidner til vold i hjemmet. En ny undersøgelse fra Børns Vilkår viser, at hvert fjerde barn, der har oplevet vold mellem de voksne i hjemmet, ikke gennemfører folkeskolens afgangsprøve. De optræder oftere i kriminalregisteret og har dobbelt så højt fravær som deres jævnaldrende. Undersøgelsen viser også, at børn der oplever vold mellem de voksne i hjemmet, ofte selv er udsat for direkte vold.

Selvom vold mod børn og unge blev gjort ulovligt for mere end 25 år siden, viser flere undersøgelser, at børn og unge stadig udsættes for vold. Tal fra Danmarks Statistik viser, at 4.544 børn under 18 år var offer i en eller flere sager om fysisk vold, som blev anmeldt i 2023. I 2022 viste Børns Vilkår undersøgelse blandt 1.156 elever i 8. klasse, at 22 pct. af eleverne havde været udsat for fysisk vold fra en eller flere forældre en eller flere gange inden for det seneste år.²⁰ 23 pct. havde været udsat for psykisk vold, og 12 pct. havde været udsat for både fysisk og psykisk vold.²¹

Forskning viser, at en del af de børn, der er udsat for vold, har været udsat for flere forskellige former for vold.²² Vold kan både være direkte rettet mod barnet eller den unge, og den kan også ske indirekte, hvis andre i hjemmet er udsat for vold. Det kan fx være, at barnet ser eller hører voldelige handlinger mellem familiemedlemmer eller på anden vis

erfarer, at der er blevet udøvet vold i hjemmet. En rapport fra 2024 fra Børns Vilkår viser, at 11 pct. af børnene i undersøgelsen har oplevet voldsomme episoder mellem de voksne derhjemme. Undersøgelsen er baseret på svar fra 1.156 elever i 8. klasse, som besvarede Børns Vilkår skolepanelsundersøgelse i 2022. Størstedelen af de elever, der har oplevet vold mellem de voksne i hjemmet inden for det seneste år, har også selv været udsat for vold i hjemmet.²³

Fra forskning ved vi, at det at blive udsat for vold eller være vidne til vold i barndommen, kan have alvorlige konsekvenser. Det kan påvirke barnets mentale udvikling. Jo flere voldsomme barndomsoplevelser, et barn har været udsat for, desto større er risikoen for negative konsekvenser senere i livet.²⁴ Læg dertil, at børn, der vokser op med vold, har større risiko for at tage volden med sig ind i voksenlivet, end andre børn har. På den måde kan volden fortsætte igennem generationer med både store menneskelige og samfundsøkonomiske konsekvenser.²⁵

Det er afgørende, at børn og unge får relevant støtte og behandling, hvis de har været udsat for vold. Derfor er det helt centralt, at myndighederne opsporer og håndterer sager om vold mod børn. Dette er ofte en vanskelig proces, da mange børn og unge undlader at fortælle om deres oplevelser. Det skyldes bl.a., at det kan være en lang proces for børn og unge at forstå og erkende, at de er eller har været udsat for vold. Mange børn og unge fortæller ikke om oplevelser med vold og overgreb – og når de fortæller om det, gør de det ofte til en jævnaldrende, fx en ven. Det betyder, at der er børn og unge, der først sent eller aldrig bliver opsporet og tilbudt hjælp og støtte.²⁶

Derfor er det vigtigt, at fagpersoner har kendskab til tegn og reaktioner på, når børn er udsat for vold, og kan skabe tillidsfulde relationer og et trygt rum for barnet eller den unge at dele sine oplevelser i. En undersøgelse fra Ole Kirk's

Fond og Red Barnet viser, at mange børn, der er i kontakt med det kommunale system i forbindelse med sager om vold og overgreb, oplever mødet med kommunen som overvældende og grænseoverskridende, og at de er bange for mødets konsekvenser.²⁷

Hvert fjerde barn, der har overværet vold mellem de voksne i hjemmet, gennemfører ikke folkeskolens afgangsprøve

Børn, der oplever vold mellem de voksne i hjemmet, klarer sig ofte markant dårligere i skolen end deres jævnaldrende. En undersøgelse fra Børns Vilkår i 2024 viser bl.a., at hvert fjerde barn ikke gennemfører folkeskolens afgangsprøve, at børnene har et lavere karaktergennemsnit og i gennemsnit har dobbelt så høj fraværsprocent som deres jævnaldrende. 11 pct. af børnene optræder desuden i kriminalitetsregistret med mistanke om lovovertrædelse – det gælder kun 3 pct. af deres jævnaldrende, hvor der ikke er indikationer på vold mellem de voksne i hjemmet. Undersøgelsen er bl.a. baseret på en registeranalyse blandt 7.564 børn under 18 år, der i 2019 eller 2020 boede på et kvindekrisecenter, boede sammen med en voksen sigtet for vold mod en anden voksen i husstanden, eller hvor der var mindst to underretninger med bekymring om et højt konfliktniveau eller vold i hjemmet mellem de voksne.²⁸

Undersøgelsen fra Børns Vilkår indeholder også nye resultater fra en spørgeskemaundersøgelse foretaget blandt 1.156 elever i 8. klasse i 2022. Den viser, at 11 pct. af børnene har oplevet fysisk, psykisk eller materiel vold mellem de voksne i hjemmet – og at der ofte forekommer flere former for vold i hjemmet. Blandt de børn, der har oplevet vold mellem de voksne i hjemmet, har 69 pct. selv været udsat for psykisk vold, 51 pct. for fysisk vold, og 24 pct. har været udsat for materiel vold. Det tyder på, at for de elever, som oplever voldelig adfærd mellem de voksne i hjemmet, er dette kun en af flere voldsformer, der udøves i hjemmet.²⁹

Hvert tredje barn, der er udsat for vold i hjemmet, får ikke støtte fra kommunen

I 2023 viste en registeranalyse fra Børns Vilkår, at 1.550 børn under 18 år i løbet af en toårig periode var ofre i sager om vold, hvor deres forældre eller stedforældre er blevet sigtet. Analysen viser, at 36 pct. af de 1.550 børn hverken forud for eller året efter voldsepisoden har fået en indsats fra kommunen. Denne gruppe børn står derfor uden hjælp og støtte fra kommunen i året efter den anmeldte voldsepisode.³⁰ Analysen tyder på, at børn, der oplever vold i hjemmet, kan være svære at opspore, og at de voksne omkring barnet i mange tilfælde ikke ved, hvordan de skal reagere på viden om volden. For 38 pct. af de 1.550 børn var der ingen voksne, der underrettede

kommunen i året op til den anmeldte voldsepisode. For 43 pct. er der blevet foretaget en underretning, men kommunen har ikke iværksat en indsats for barnet eller familien.³¹

En registeranalyse foretaget af Social- og Boligstyrelsen i 2024 på baggrund af sager i børnehusene viser, at 65 pct. af børnene, hvor børnehuset vurderer, at familien har haft behov for støtte eller samtaleforløb, modtager en støttende indsats efter barnets lov (tidligere efter serviceloven) inden for 6 måneder, efter sagen i børnehuset er afsluttet. Det betyder, at 35 pct. af børnene ikke modtager en foranstaltning på trods af børnehusets vurdering om et behov. Det fremgår ikke af undersøgelsen, om årsagen til, at børnene ikke får hjælp, er fordi familierne ikke ønsker det, fordi kommunerne ikke er enige i børnehusenes vurdering eller noget helt tredje.³²

Flere end hvert tiende barn under 3 år har været udsat for fysisk vold fra deres forældre

I 2021 viste en undersøgelse fra VIVE blandt flere end 50.000 forældre til børn i alderen ni måneder, 2 år og 3 år, at 12 pct. af børnene – på tværs af de tre aldersgrupper – ifølge forældrene selv har været udsat for dask, rusk, smæk eller at blive slået i løbet af de seneste to måneder. Andelen stiger med barnets alder.³³ Det er særligt vanskeligt at opspore børn mellem 0-3 år, som er udsat for vold, da det

er begrænset, hvad børnene sprogligt kan formidle omkring det, de har været udsat for. Det stiller store krav til, at professionelle omkring børnene kender de tegn og reaktioner, de skal være opmærksomme på, og ved, hvor de kan søge sparring og hjælp til at kvalificere deres bekymring. Tal fra Danmarks Statistik viser også, at det er de helt små børn, der underrettes mindst om³⁴.

Samtidig viser et projekt fra børnehusene om systematiske retsmedicinske undersøgelser, at de yngste børn er særligt dårligt stillede. Politiet videoafhører som udgangspunkt ikke børn under fire år på grund af deres manglende sproglige kompetencer til at kunne indgå i en afhøring. Selv hvis yngre børn bliver afhørt, kan de sprogligt og kognitivt have svært ved at fortælle om deres oplevelser på lige fod med ældre børn og voksne. Det er en gruppe børn, som sjældent kommer i børnehusene, og deres forhold og belastningsgrad bliver dermed ikke udredt i samme omfang som hos ældre børn. Retssikkerhedsmæssigt har det særlig stor betydning at gennemføre retsmedicinske undersøgelser på de yngste børn for at dokumentere den vold, de muligt har været udsat for.³⁵

Hvad er psykisk vold?

Psykisk vold defineres socialfagligt som et gentaget mønster af handlinger eller hændelser, som nedgør, ydmyger, krænker, manipulerer, truer eller isolerer barnet, og hvor forælderen formidler til barnet, at det fx er værdiløst, mislykket, utilstrækkeligt, uelsket eller uønsket. Psykisk vold er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet og bringer dets udvikling og sundhed i fare. Handlingerne kan ske i affekt eller være planlagte og have til formål at kontrollere eller begrænse den voldsudsattes livsudfoldelse.³⁶ Ifølge Straffelovens § 243 kan "den, som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, og som gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende, forulepende eller krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden, straffes for psykisk vold med bøde eller fængsel indtil 3 år."

Kilde: Socialstyrelsen (2022): Den professionelle tvivl. En håndbog om tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge; <https://danskelove.dk/straffeloven/243>

"Jeg bliver ret meget slået herhjemme og derfor har jeg det ikke så godt her, men jeg har aldrig fortalt det til nogen og så har jeg det bare meget svært i skolen, men jeg kan ikke fortælle det til nogen fordi jeg bange for jeg skal på opholdssted."

Pige, 13 år

VI ANBEFALER

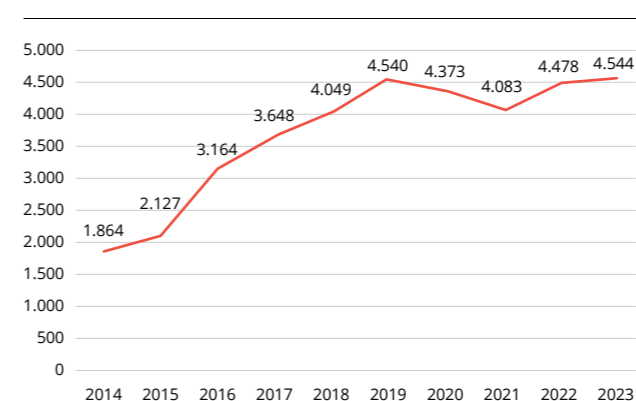
- Regeringen skal tage initiativ til, at der udarbejdes en national handleplan om at stoppe vold mod børn.
- Undervisning i opsporing og underretning skal være obligatorisk på alle uddannelser i fag, hvor man som færdiguddannet har kontakt med børn og unge.
- Alle børn, der har været udsat for eller har overværet fysisk eller psykisk vold i hjemmet, skal have mulighed for at få hjælp til at bearbejde eventuelle traumer.
- Kommunerne skal have pligt til at tilbyde alle voldsudøvere den rette hjælp til at stoppe volden, når der er børn i familien.
- Børn, der har ophold på krisecentre, skal betragtes som udsat for belastninger af traumatisk karakter, fx i form af psykisk vold, og skal derfor tilbydes et forløb i børnehusene.
- Lov om børnehusene ændres, således, at:
  - søskende til børn, hvor der er mistanke om, at de har været udsat for vold, skal henvises til børnehusene.
  - det skal gøres obligatorisk, at der i børnehussagerne foretages en pædiatrisk/og eller retsmedicinsk undersøgelse.
  - børn ved mistanke om vold skal kunne deltage i en retsmedicinsk undersøgelse uden forældres samtykke.

4.544 børn var offer i en eller flere sager om vold, som blev anmeldt i 2023

I 2023 blev der anmeldt sager om fysisk vold mod 4.544 børn under 18 år (figur 1). Det er en mindre stigning fra 4.478 børn i 2022. Det er det højeste tal i løbet af de seneste ti år – meget tæt på niveauet for 2019. Der er sket et dyk i antallet i perioden 2020-2022, hvilket muligvis skyldes corona. Alle sager om fysisk vold mod børn er inkluderet i opgørelserne og ikke kun de sager, hvor der er tale om vold i hjemmet, men fx også vold fra andre voksne eller jævnaldrende, som er blevet anmeldt.

For nogle af børnene er der flere anmeldelser om vold samme år. Det samlede antal anmeldelser om fysisk vold mod børn var på 5.170, omhandlende 4.544 børn i 2023.

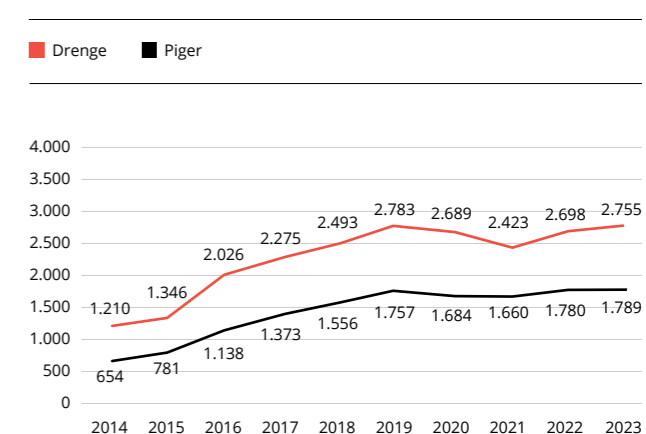
Figur 1. Antal registrerede ofre for en eller flere anmeldte fysiske voldsforbrydelser mod børn (0-17 år), 2014-2023.

Note: Alle voldsforbrydelser mod 0-17-årige (med undtagelse af seksuel vold og psykisk vold) er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken en gang pr. år.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningsservice.

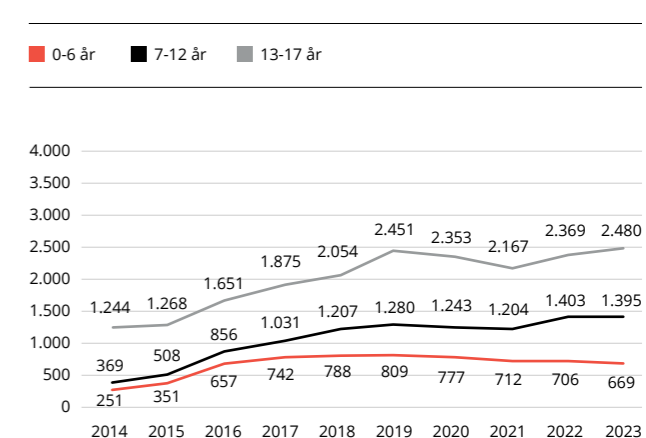
Der er en overvægt af drenge blandt ofrene for anmeldte fysiske voldsforbrydelser. I 2023 var der 2.755 drenge og 1.789 piger blandt ofrene – det svarer til, at seks ud af ti ofre er drenge (figur 2). Størstedelen af børnene er mellem 13-17 år. Det skyldes bl.a., at der er en del voldsepisoder mellem jævnaldrende i denne aldersgruppe. Blandt de 13-17-årige er der sket en mindre stigning fra 2022 til 2023 i det samlede antal anmeldelser, mens der blandt de 0-12-årige er sket et mindre fald (figur 3).

Figur 2. Antal registrerede ofre for en eller flere anmeldte fysiske voldsforbrydelser mod børn (0-17 år) fordelt på køn, 2014-2023

Note: Alle voldsforbrydelser mod 0-17-årige (med undtagelse af seksuel vold og psykisk vold) er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken en gang pr. år. Kønsfordelingen er baseret på data fra CPR-registret.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningsservice.

Figur 3. Antal registrerede ofre for en eller flere anmeldte fysiske voldsforbrydelser mod børn (0-17 år) fordelt på alder, 2014-2023

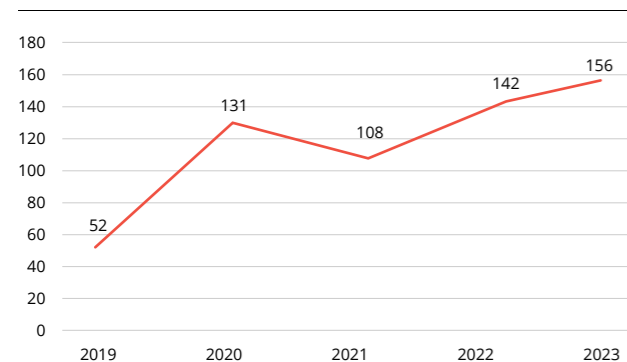

Note: Alle voldsforbrydelser mod 0-17-årige (med undtagelse af seksuel vold og psykisk vold) er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken en gang pr. år.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningsservice.

156 børn var offer i en eller flere sager om psykisk vold, som blev anmeldt i 2023

Også når det gælder psykisk vold, stiger antallet af anmeldelser, omend der her anmeldes langt færre tilfælde end for fysisk vold. Psykisk vold blev først kriminaliseret i 2019. I 2023 blev der foretaget anmeldelser om psykisk vold mod 156 børn under 18 år (figur 4). For 82 af disse børn var der samtidig mindst en anmeldelse om fysisk vold.³⁷ Det svarer til 53 pct. af børnene. Det er altså ganske få børn, der udelukkende er ofre i en anmeldelse om psykisk vold. I en undersøgelse fra Børns Vilkår fra 2022 svarer 23 pct. af eleverne i 8. klasse, at de har været udsat for psykisk vold i hjemmet.³⁸ Det kan tyde på, at psykisk vold mod børn er underrapporteret i anmeldelsesstatistikken, og at vi fortsat ved for lidt om psykisk vold – herunder hvad det indebærer, og hvad det har af konsekvenser for børn og unge.

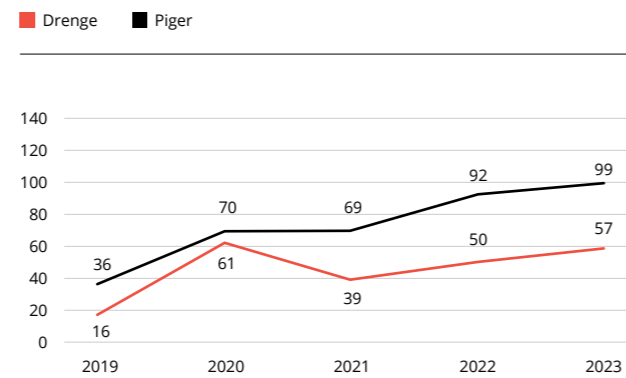
Figur 4. Antal registrerede ofre for en eller flere anmeldte psykiske voldsforbrydelser mod børn (0-17 år), 2019-2023

Note: Alle anmeldte forbrydelser om psykisk vold mod 0-17-årige er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken en gang pr. år.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningsservice.

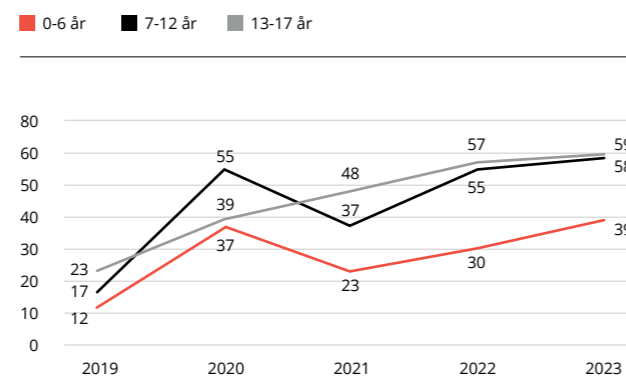
Mens anmeldelserne om fysisk vold oftere omhandler drenge, er piger omvendt overrepræsenterede i anmeldelser om psykisk vold. I 2023 var der 99 anmeldelser, hvor ofret var en pige – svarende til 63 pct (figur 5). Og hvor de 13-17-årige børn er overrepræsenterede i anmeldelserne om fysisk vold, er der lige så mange 7-12-årige i anmeldelserne om psykisk vold (figur 6).

Figur 5. Antal registrerede ofre for en eller flere anmeldte psykiske voldsforbrydelser mod børn (0-17 år) fordelt på køn, 2019-2023

Note: Alle anmeldte forbrydelser om psykisk vold mod 0-17-årige er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken en gang pr. år. Kønsfordelingen er baseret på data fra CPR-registret.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningsservice.

Figur 6. Antal registrerede ofre for en eller flere anmeldte psykiske voldsforbrydelser mod børn (0-17 år) fordelt på alder, 2019-2023

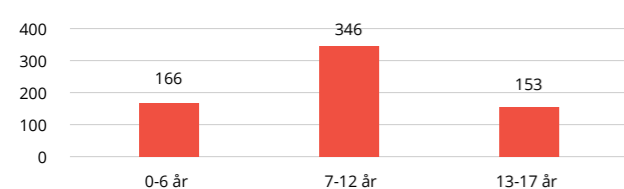
Note: Alle anmeldte forbrydelser om psykisk vold mod 0-17-årige er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken en gang pr. år.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningsservice.

665 børn var i 2022 ofre for en anmeldt voldsforbrydelse, hvor en forælder blev sigtet

I 2022 var 665 børn under 18 år ofre i en eller flere voldsforbrydelser, der blev anmeldt samme år, og hvor en forælder eller stedforælder blev sigtet. Sigtelsen kan være sket i enten 2022 eller 2023. Sigtelsen kan i nogle tilfælde ske et stykke tid efter anmeldelsen pga. politiets efterforskning. Derfor kigger vi her på anmeldelser i 2022 for at få det mest retvisende billede ift. omfanget af sigtelser af omsorgspersoner. 77 pct. af disse børn er under 13 år. De 7-12-årige udgør den største gruppe i sager, hvor en omsorgsperson er sigtet for voldsforbrydelsen.

Figur 7. Antal børn (0-17 år), som var ofre for en eller flere anmeldte voldsforbrydelser, hvor en forælder eller stedforælder blev sigtet, fordelt på alder, 2022

Note: Alle voldsforbrydelser mod 0-17-årige (med undtagelse af seksuel vold) er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken en gang pr. år. I opgørelsen indgår anmeldte voldsepisoder, der fandt sted i 2022, mens sigtelsen af forælder eller stedforældre, kan være fundet sted både i 2022 og 2023.

Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice.

Stigning i antal børnehusforløb om psykisk vold

I sager om vold og overgreb mod børn, hvor politi eller sygehusvæsen er involveret, skal kommunen benytte et børnehus som led i den børnefaglige undersøgelse. I 2023 er antallet af påbegyndte børnehusforløb steget med 20 pct. i forhold til 2022. Der blev i 2023 påbegyndt 2.316 børnehusforløb i Danmark. Antallet af påbegyndte forløb varierer fra år til år, men er dog samlet set steget i perioden fra 2014 til 2023. Det er ikke muligt på baggrund af tallene at fastslå, hvad der forklarer udviklingen. En mulig forklaring kunne være, at der er kommet øget fokus på at handle, når der er mistanke eller viden om, at et barn udsættes for overgreb. I 2023 har der også været et øget fokus på kommunernes benyttelse af børnehusene, blandt andet gennem initiativer under Børnene Først.

Der blev i 2023 afsluttet 2.147 børnehusforløb. Der var viden eller mistanke om fysisk vold i 71 pct. af disse forløb, i 29 pct. var der viden eller mistanke om seksuelt overgreb, mens der i 28 pct. af børnehusforløbene var viden eller mistanke om psykisk vold. Psykisk vold ses ofte i kombination med fysisk vold. Således er det kun i 4 pct. af forløbene, hvor der alene er mistanke eller viden om psykisk vold. Af alle de afsluttede forløb handlede 1.640 om fysisk og/eller psykisk vold, svarende til 76 pct. (figur 8).

Knap halvdelen af de børn og unge, der henvender sig til Joannahuset, fortæller om vold

Siden Danmarks eneste børne-ungekrisecenter Joannahuset åbnede den 15. august 2020, har 580 børn og unge været i Joannahuset mindst en gang. 46 pct. af dem fortæller, at de har været udsat for fysisk og/eller psykisk vold (inkl. social kontrol). Vold er fortsat den mest hyppige problemstilling, børn og unge fortæller om, når de er i kontakt med Joannahuset.

Kilde: Alexandrovitsch, T. & Støttrup, C. (2023): Ta' mig med til Joanna. Tilbageblik - tredje år.

Fra 2020 er børnehusene begyndt at behandle sager om psykisk vold efter kriminaliseringen i 2019. I 2023 var der det hidtil højeste antal sager om psykisk vold, nemlig 87 sager. Det er mere end dobbelt så mange som i 2022. Der har også været det højeste antal sager om både fysisk og psykisk vold hidtil med 437 sager, hvilket er en stigning på 31 pct. i forhold til 2022.

Flest piger og 6-10-årige i børnehusene

I 2023 udgjorde drenge 44 pct. og piger 56 pct. af de 2.147 afsluttede børnehusforløb. Af de børn, der udredes i børnehusene, er der en større andel af pigerne end af drengene, som udredes for seksuelle overgreb. Omvendt er der en langt større andel af drengene end af pigerne, der udredes for fysisk vold. For drengene er der i 87 pct. af børnehusforløbene viden eller mistanke om fysisk vold, i 29 pct. om psykisk vold og i 11 pct. om seksuelt overgreb. For pigerne er der i 59 pct. af børnehusforløbene viden eller mistanke om fysisk vold, i 27 pct. om psykisk vold og i 42 pct. om seksuelt overgreb.

I 2023 var børnene oftest mellem 6 og 10 år, når de kom i et børnehus pga. viden eller mistanke om fysisk vold. For børn, der kom i et børnehus pga. viden eller mistanke om seksuelle overgreb, er de fleste mellem 12 og 16 år. Børnene, hvor der er mistanke eller viden om psykisk vold, fordeler sig over flere alderstrin, som oftest fra 7 til 14 år.

En undersøgelse fra Ankestyrelsen viser, at kommunerne anvender børnehusene i forskellig grad. Det skyldes bl.a. forskellig fortolkning af lovgivningen på området, kommunernes organisering og kapacitet, samarbejdet mellem kommunen og børnehuset samt kommunens oplevede udbytte af at anvende børnehusene. Undersøgelsen viser fx, at seks kommuner slet ikke henviste nogen børn til et børnehus i 2022. Det tyder på, at selvom det er lovpligtigt for kommunerne at henvise til børnehusene i sager, hvor der er viden eller mistanke om vold og overgreb, så sker det ikke altid.³⁹

Hvilken viden trækker vi på?

I kapitlet om vold trækker vi primært på viden fra en række kvalitative og kvantitative undersøgelser fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (tidl. SFI). Undersøgelserne fokuserer både på børn, der oplever fysisk og psykisk vold, og på børn, der oplever at blive udsat for seksuelle overgreb.

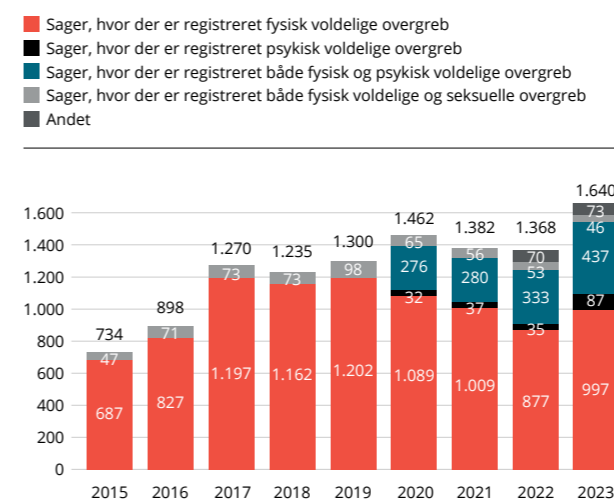
Vi henviser også til Børns Vilkårs egne undersøgelser af forekomsten af både fysisk og psykisk vold samt vold mellem de

voksne i hjemmet blandt elever i 8. klasse i Børns Vilkårs skolepanel, og vi trækker på registerdata fra Danmarks Statistik.

Endelig inddrager vi undersøgelser foretaget af Red Barnet i samarbejde med Ole Kirk's Fond, Dialog mod Vold i samarbejde med Askovfonden og organisationen Lev uden vold samt opgørelser fra Ankestyrelsen og Social- og Boligstyrelsen.

Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

Figur 8. Afsluttede sager i børnehusene om vold, 2014-2023

Note: Der har i 2023 samlet set været 2.147 afsluttede sager om fysisk vold, psykisk vold og seksuelle overgreb. For 13 sager er årsagen ikke registreret i 2023. Andet-kategorien dækker over "Psykisk vold og seksuelle overgreb" samt "Fysisk vold, psykisk vold og seksuelt overgreb".

Kilde: Socialstyrelsen (2016-2024): Årsstatistik om de danske børnehus; Deloitte (2015): Erfaringsopsamling af børnehusene. Foretaget for Socialstyrelsen.

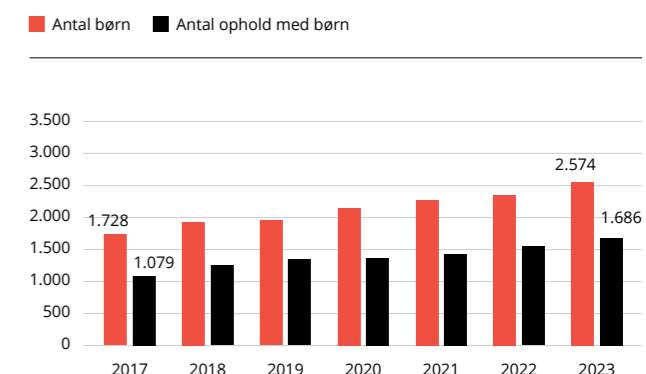
Stigning i antal børn på kvindekrisecentre

I 2023 tog 2.574 børn ophold på et kvindekrisecenter sammen med deres mor (figur 9). Det er det højeste tal siden 2017, hvor Danmarks Statistik begyndte at følge udviklingen.⁴⁰

Der er ingen nyere opgørelse over børn, der tager ophold med deres far på et mandekrisecenter, men organisationen Lev Uden Vold udgav i 2022 en undersøgelse om mænd, der udsættes for vold i nære relationer. Undersøgelsen anslår, at omkring 400 mænd årligt tager ophold på herberger og mandekrisecentre, fordi de har været udsat for vold i nære

relationer. Undersøgelsen belyser ikke, om mændene har børn med på opholdet, men det anslås, at lidt under halvdelen af de mænd, der årligt tager ophold på herberger og mandekrisecentre, har børn.⁴¹

Figur 9. Antal børn (0-17 år), der tager ophold med deres mor på kvindekrisecentre og antal ophold med børn på kvindekrisecentre, 2017-2023

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabel KRISE1.

Stort set alle børn og unge, der har haft ophold på krisecentre med en forælder, har været udsat for indirekte vold. Det vil sige, at de har overværet eller overhørt vold, eller har hørt om en anden person, der er blevet udsat for vold. Det viser en spørgeskemaundersøgelse fra 2023 foretaget af Social- og Boligstyrelsen med besvarelser fra 561 brugere af kvindekrisecentre, mandekrisecentre og ambulante tilbud til voldsudsatte personer samt 251 ledsagende børn. Rapporten viser, at 94 pct. af børnene har været udsat for indirekte vold inden for det seneste år. 90 pct. har selv været udsat for psykisk vold inden for det seneste år, og 30-35 pct. har været udsat for fysisk vold.⁴²

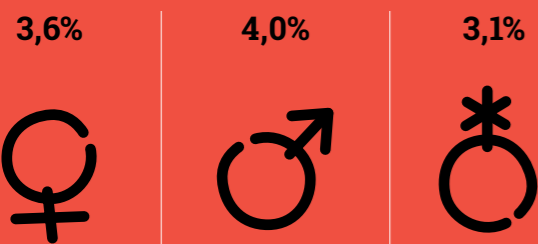
Vold

2.128

samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om vold. 1.546 om fysisk vold og 1.175 om psykisk vold.

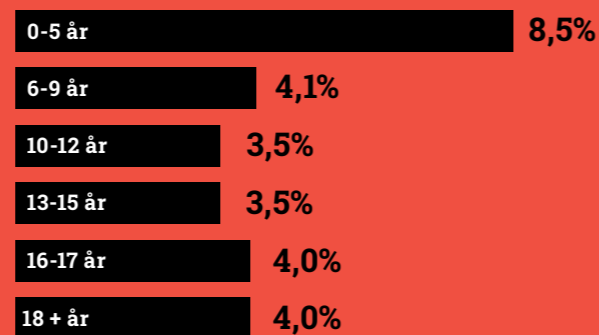
Det samlede antal samtaler om vold er mindre, end hvis de to emner lægges sammen, da flere samtaler handler om både fysisk og psykisk vold.

Piger og drenge henvender sig lige meget om oplevelser med vold

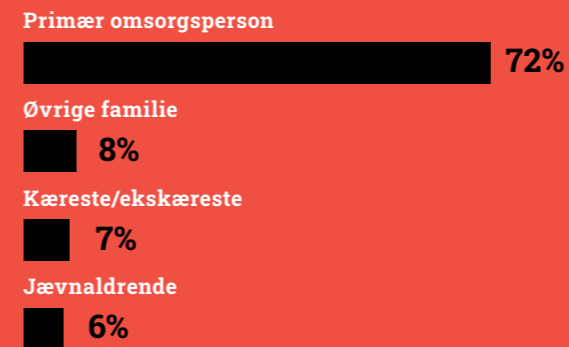
Så stor en andel udgør samtaler om fysisk og psykisk vold af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

En større andel af de yngre end ældre børn henvender sig om vold

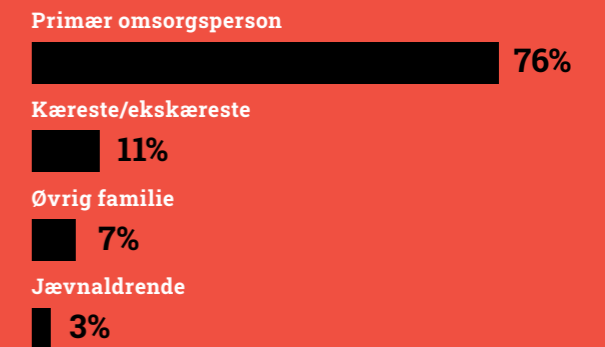
Så stor en andel udgør samtaler om fysisk og psykisk vold af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

Fysisk vold udøves oftest af den primære omsorgsperson

Oversigt over hvem, der ifølge samtaler på BørneTelefonen og HØRT hyppigst udøver den fysiske vold eller den psykiske vold. Andelen summerer ikke til 100 pct., da der kan angives flere svar for hver samtale. Denne liste medtager kun de kategorier, der oftest er angivet.

Psykisk vold udøves oftest af den primære omsorgsperson

SPOT
DET

”Jeg var i weekenden til en fest, og blev lidt fuld. Jeg tog med min gode ven hjem og sov. Da vi lå i hans seng begyndte han at pille ved mig, og vi kyssede. Tænkte egentligt bare, at det var det vi skulle lave. Han tog trusserne af mig, og jeg sagde til ham ”jeg ved ikke om vi skal være sammen”, så stak han den ind. Jeg har fortrudt det meget siden. Ved ikke om det var voldtægt, og hvis det var om jeg skal anmelde det (...)”

Pige, 17 år

SEKSUELLE OVERGREB

I 2023 er der anmeldt seksualforbrydelser eller blufærdighedskrænkelser mod 1.742 børn

I alt var der 1.742 børn under 18 år, der var ofre for enten en seksualforbrydelse eller blufærdighedskrænkelse, der blev anmeldt til politiet i 2023. 784 børn under 18 år var ofre i en eller flere seksualforbrydelser. Af dem var 254 under 13 år, svarende til 32 pct. Det er samme omfang som året før. 1.060 børn blev udsat for en blufærdighedskrænkelse, der blev anmeldt til politiet i 2023. Blufærdighedskrænkelser kan foregå både fysisk og online.

Tal fra Danmarks Statistik viser et fald i antallet af børn og unge, der er ofre i anmeldelser om seksualforbrydelser og blufærdighedskrænkelser. For blufærdighedskrænkelser er tallet således faldet med 26 pct. siden 2021, hvor det var på sit højeste med 1.424 børn, som var ofre i anmeldelser om blufærdighedskrænkelser. I 2023 er tallet faldet til 1.060 børn under 18 år.⁴³

Piger og unge kvinder er mest udsat for seksuelle overgreb. Det fremgår bl.a. af anmeldelsesstatistikkerne, hvor piger er stærkt overrepræsenterede blandt ofrene for seksualforbrydelser og blufærdighedskrænkelser. Det samme understreger en undersøgelse fra 2016 fra SFI blandt elever i 8. klasse.⁴⁴ Den viser, at 16 pct. af pigerne og 8 pct. af drengene i 8. klasse har været udsat for krænkelser i form af berøring. Krænkelser i form af blottelse har 16 pct. af pigerne og 7 pct. af drengene været udsat for. Disse krænkelser er altså dobbelt så hyppige

blandt piger. Når det drejer sig om uønsket forsøg på eller gennemført samleje, er der derimod mindre forskel på piger og drenge: 7 pct. af pigerne og 5 pct. af drengene i 8. klasse har været udsat for denne form for seksuelle overgreb. En undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed viser, at de fleste overgreb begås af jævnaldrende.⁴⁵

I 2019 viste den store befolkningsundersøgelse Projekt Sexus, hvor i alt 62.700 danskere fra 15 år og op deltog, at 12 pct. af kvinderne og 1 pct. af mændene har været udsat for et eller flere seksuelle overgreb. Blandt de 15-24-årige har 11 pct. af kvinderne været udsat for et seksuelt overgreb sammenlignet med 2 pct. af mænd i samme alder. For hver tredje, der havde været udsat for et seksuelt overgreb, fandt det sted, før de fyldte 15 år. I langt de fleste tilfælde (83 pct.) blev overgrebet begået af en person uden for familien.⁴⁶ Projekt Sexus estimerer, at 2 pct. af befolkningen har været udsat for et seksuelt overgreb i barndommen, før de fyldte 15 år. Mænd synes relativt set at være mere risikoudsatte i barndommen, idet 54 pct. af de oplevede seksuelle overgreb er foregået, inden de fyldte 15 år. For kvinders vedkommende er det 33 pct. En undersøgelse fra VIVE viser dog, at kvinders risiko for at opleve seksuelle overgreb stiger i de sene teenageår og den tidlige voksenalder.⁴⁷

Seksuelle overgreb har vidtrækkende konsekvenser på kort og lang sigt

Forskning viser, at seksuelle overgreb i barndommen kan have vidtrækkende konsekvenser på både kort og lang sigt og kan medføre psykosociale problemer, psykiatriske diagnoser og fysiske helbredsproblemer. Blandt de mest udbredte senfølger er angst, depression, posttraumatisk stress, alkohol- og stofmisbrug og seksuelle vanskeligheder.⁴⁸ Forskning viser, at ofre for seksualforbrydelser, der skete i barndommen, og

hvor overgrebspersonen var et familiemedlem, generelt set oplever de mest negative konsekvenser.⁴⁹ Derudover har voksne, der har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen, også større risiko for selv at have seksuelt krænkende adfærd over for andre.⁵⁰

Netop på grund af disse vidtrækkende konsekvenser er det enormt vigtigt, at børn og unge, der har været ofre for seksuelle krænkelse, bliver hjulpet til at fortælle om det, så de kan få den rette hjælp. Dog er der flere barrierer for at fortælle om overgrebene. I 2016 viste en undersøgelse fra VIVE, at 40 pct. af børn, som har oplevet en uønsket seksuel hændelse fra en voksen eller et familiemedlem, ikke har fortalt det til nogen. Flere forskellige faktorer kan hindre børnene i at fortælle om overgreb, bl.a. at de mangler et sprog for, hvad der er sket. Andre barrierer kan være frygt for negative konsekvenser, skyld og skam og ambivalente følelser over for udøveren. Omvendt kan tillidsfulde relationer og information om seksuelle overgreb gøre det muligt for barnet at fortælle om overgreb.⁵¹

VI ANBEFALER

- Lov om børnehusene ændres, således at:
  - søskende til børn, hvor der er mistanke om, at de har været udsat for seksuelle overgreb, skal henvises til børnehusene
  - det skal gøres obligatorisk, at der i børnehussagerne foretages en pædiatrisk/og eller retsmedicinsk undersøgelse
  - børn ved mistanke om seksuelle overgreb skal kunne deltage i en retsmedicinsk undersøgelse uden forældres samtykke.
- Børn og unge, som har begået overgreb mod andre børn og unge, skal have hurtig hjælp – fx mulighed for at tale med en psykolog eller for at indgå i et behandlingsforløb.

784 børn var ofre i en eller flere sager om seksualforbrydelser, som blev anmeldt i 2023

I 2023 var 784 børn under 18 år ofre i en eller flere anmeldte sager om seksualforbrydelser. I opgørelsen indgår alle seksualforbrydelser med undtagelse af blufærdighedskrænkelser. Antallet af børn, der har været udsat for en anmeldt seksualforbrydelse, har været relativt stabilt siden 2018. Dog er antallet af anmeldelser, hvor offeret var et barn, på sit laveste siden 2017. I 2023 blev der i alt foretaget 1.104 anmeldelser om seksualforbrydelser mod børn under 18 år. Der er altså en gruppe børn, hvor der er foretaget flere anmeldelser. I 2022 var 39 børn under 18 år udsat for en seksualforbrydelse, hvor en forælder eller stedforælder blev sigtet samme år eller året efter.⁵²

Hvad er digitale seksuelle krænkelse?

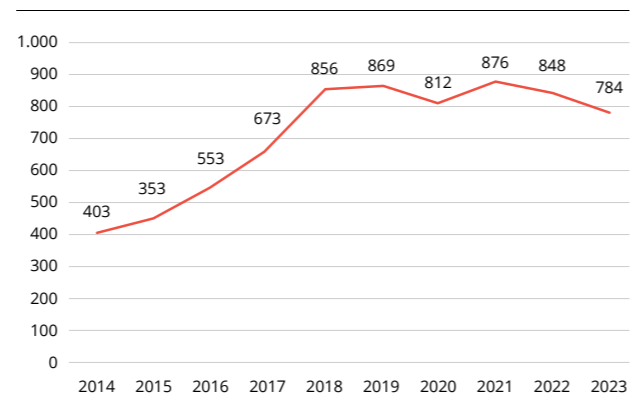
Digitale seksuelle krænkelse defineres som uønsket seksuel adfærd på nettet. Det kan fx være deling af billeder og videoer uden samtykke, grooming, trusler af seksuel karakter eller uønskede seksuelle beskeder. Ifølge en undersøgelse fra Red Barnet har mere end hver femte 13-17-årige oplevet at modtage uønskede seksuelle beskeder eller billeder.

Kilde: Projekt DeSHAME (2018): Unges erfaringer med digitale sexkrænkelser. Resumé af danske resultater. Red Barnet

Læs mere om digitale seksuelle krænkelse i kapitlet om børns digitale liv i del 3.

Undersøgelser har vist, at der er et stort mørketal i sager om vold og seksualforbrydelser. Det ses bl.a. i offerundersøgelser, hvor man har spurgt til befolkningens oplevelse af at blive udsat for bl.a. seksualforbrydelser eller seksuelle krænkelse.⁵³

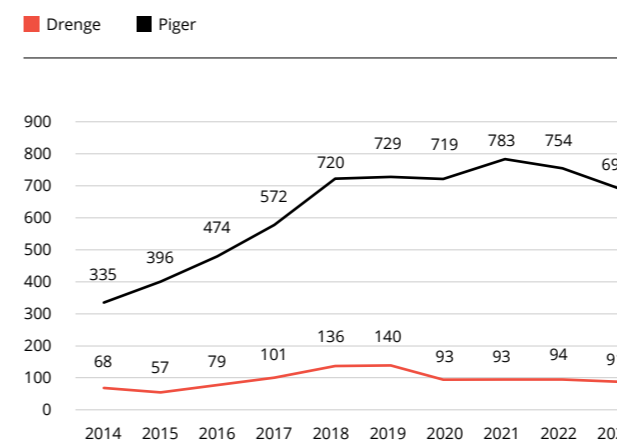
Figur 10. Antal registrerede ofre for en eller flere anmeldte seksualforbrydelser mod børn (0-17 år) 2014-2023

Note: Alle seksualforbrydelser mod 0-17-årige (med undtagelse af blufærdighedskrænkelser) er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken én gang pr. år.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice.

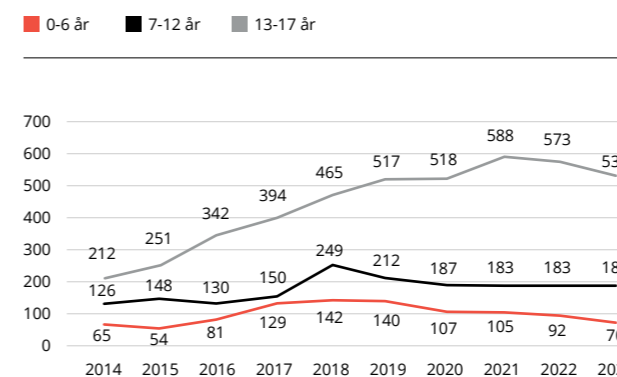
Piger er kraftigt overrepræsenterede i anmeldelserne om seksualforbrydelser mod børn under 18 år: 88 pct. af børnene er piger (figur 11). Også de ældre børn mellem 13-17 år er overrepræsenterede i de anmeldte seksualforbrydelser i 2023: 68 pct. af børnene er i denne aldersgruppe. En tredjedel af de børn, som har været udsat for en seksualforbrydelse, som er anmeldt til politiet i 2023, er under 13 år (figur 12).

Figur 11. Antal registrerede ofre for en eller flere anmeldte seksualforbrydelser mod børn (0-17 år) fordelt på køn, 2014-2023

Note: Alle seksualforbrydelser mod 0-17-årige (med undtagelse af blufærdighedskrænkelser) er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken én gang pr. år. Kønsfordelingen er baseret på data fra CPR-registret.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice.

Figur 12. Antal registrerede ofre for en eller flere anmeldte seksualforbrydelser mod børn (0-17 år) fordelt på alder, 2014-2023

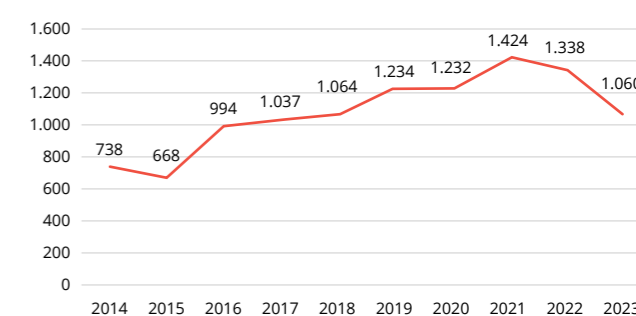

Note: Alle seksualforbrydelser mod 0-17-årige (med undtagelse af blufærdighedskrænkelser) er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken én gang pr. år.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice.

Færre børn bliver udsat for blufærdighedskrænkelser, der anmeldes til politiet

1.060 børn under 18 år har været udsat for en blufærdighedskrænkelser, som blev anmeldt til politiet i 2023. Tallet har været stigende de seneste år, men i 2023 er tallet det laveste siden 2017 (figur 13). Blufærdighedskrænkelser kan både foregå online og offline.

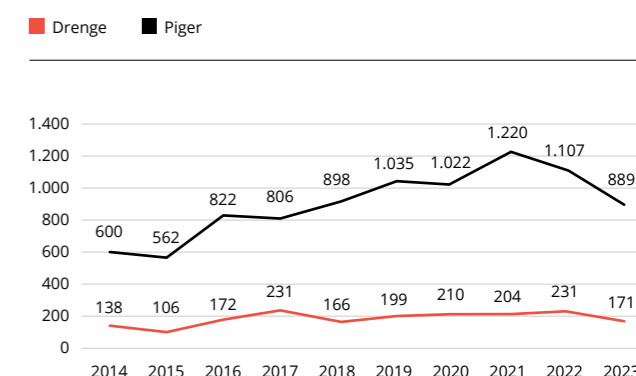
Figur 13. Antal registrerede ofre for en eller flere anmeldte blufærdighedskrænkelser mod børn (0-17 år), 2014-2023

Note: Alle blufærdighedskrænkelser mod 0-17-årige er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken én gang pr. år.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice.

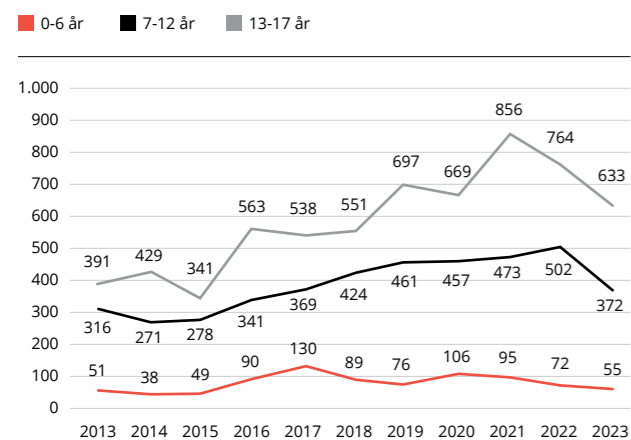
Piger er, ligesom i anmeldte seksualforbrydelser, også overrepræsenterede i anmeldelser om blufærdighedskrænkelser: 889 af børnene var piger – svarende til 84 pct (figur 14). Også her er de ældre børn mellem 13 og 17 år overrepræsenterede i anmeldelsesstatistikken. 60 pct. af børnene er over 13 år. 427 af børnene, der var ofre for anmeldte blufærdighedskrænkelser, var under 13 år. Det svarer til fire ud af ti af børnene (figur 15). For begge køn og alle aldersgrupper er antallet af børn lavere end sidste år.

Figur 14. Antal børn (0-17 år), der er ofre for en eller flere anmeldte blufærdighedskrænkelser, fordelt på køn, 2014-2023

Note: Alle blufærdighedskrænkelser mod 0-17-årige børn og unge er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken én gang pr. år. Kønsfordelingen er baseret på data fra CPR-registret.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice.

Figur 15. Antal børn (0-17 år), der er ofre for en eller flere anmeldte blufærdighedskrænkelser, fordelt på alder, 2014-2023

Note: Alle blufærdighedskrænkelser mod 0-17-årige børn og unge er inkluderet i opgørelsen. Uanset antallet af anmeldelser kan et barn kun optræde i statistikken én gang pr. år.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningsservice.

I sager om vold og overgreb mod børn, hvor politi eller sygehusvæsen er involveret, skal kommunen benytte et børnehus som led i den børnefaglige undersøgelse. Der blev i 2023 påbegyndt 2.316 børnehusforløb i Danmark, hvilket er en stigning på 20 pct. i forhold til 2022. Antallet af påbegyndte forløb varierer fra år til år men er dog samlet set steget i perioden fra 2014 til 2023. Det er ikke muligt på baggrund af tallene at fastslå, hvad der forklarer udviklingen. En mulig forklaring kunne være, at der er kommet øget fokus på at sætte ind, når der er mistanke eller viden om, at et barn udsættes for overgreb. I 2023 har der også været et øget fokus på kommunernes benyttelse af børnehuse, blandt andet gennem initiativer under Børnene Først.

I 2023 var der i børnehuse 2.147 afsluttede forløb, hvor der i 613 sager var viden eller mistanke om seksuelt overgreb. Det svarer til 29 pct. af forløbene. Det er det højeste antal siden 2016, men generelt har omfanget af sager om seksuelle overgreb mod børn været nogenlunde stabilt de seneste år (figur 16). Udviklingen påvirkes af, hvor gode kommunerne er til at opspore børn og unge, der er udsat for overgreb, kommunernes kendskab til børnehuse og andre forhold.

Flest piger i børnehuse udredes for seksuelle overgreb – flest i alderen 12-16 år

Drengene udgjorde i 2023 44 pct. af de 2.147 afsluttede børnehusforløb, hvor piger udgjorde 56 pct. En større andel piger end drenge udredes for seksuelle overgreb: I 42 pct. af pigernes forløb er der viden eller mistanke om seksuelle overgreb, hvor det gælder i 11 pct. af drengenes. De fleste af de børn, der kom i et børnehus på baggrund af viden eller

Hvilken viden trækker vi på?

I kapitlet om seksuelle krænkelser trækker vi på data fra Danmarks Statistik og undersøgelser fra bl.a. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (nu VIVE) og Statens Institut for Folkesundhed (SDU), der har afdækket omfanget af seksuelle overgreb og krænkelser mod børn og unge i Danmark.

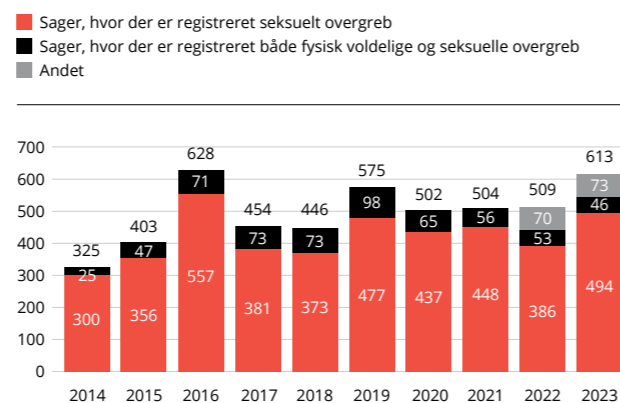
Vi henviser også til en vidensopsamling og en nyere kvalitativ undersøgelse fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, hvor sidstnævnte stiller skarpt på børns erfaringer med at fortælle om vold og seksuelle overgreb.

Endelig inddrager vi undersøgelser foretaget af Red Barnet, Justitsministeriets Forskningskontor, Videnscenter for Psykotraumatologi (SDU) samt en større repræsentativ spørgeskemaundersøgelse foretaget af Aalborg Universitet og Københavns Universitet i samarbejde med Gallup for Det Kriminalpræventive Råd.

Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

mistanke om seksuelle overgreb, er mellem 12 og 16 år. De aldersgrupper, hvor der er færrest børn og unge, der bliver henvist til et børnehus, er aldersgrupperne 0-4 år og 15-18 år. Der er ikke noget, der tyder på, at der sker færre seksuelle overgreb mod børn i disse aldersgrupper.

Figur 16. Afsluttede sager i børnehuse om seksuelle overgreb, 2014-2023

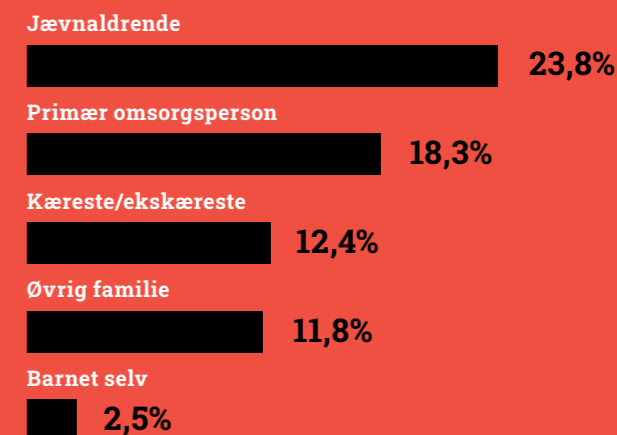
Note: Der har i 2023 samlet set været 2.147 afsluttede sager om fysisk vold, psykisk vold og seksuelle overgreb. For 13 sager er årsagen ikke registreret i 2023. Andet-kategorien dækker over "Psykisk vold og seksuelle overgreb" samt "Fysisk vold, psykisk vold og seksuelle overgreb".
Kilde: Socialstyrelsen (2016-2024): Årsstatistik om de danske børnehuse; Deloitte (2015): Erfaringsopsamling af børnehuse. Foretaget for Socialstyrelsen.

Seksuelle krænkelser

1.385

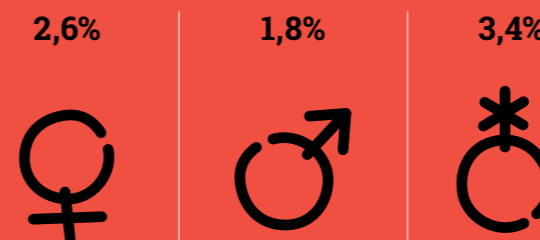
445 samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om seksuelle krænkelser. 445 samtaler handlede om digitale seksuelle krænkelser.

I hver femte samtale om seksuelle krænkelser er det en jævnaldrende, som har begået krænkelser

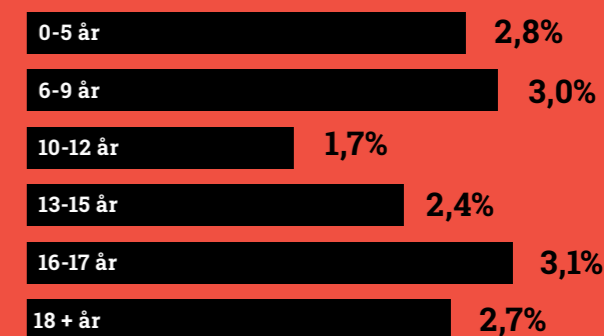
Der kan angives flere svar for hver samtale. Der er her kun medtaget de hyppigste angivelser.

Flere af pigerne og børn med anden kønsidentitet fortæller om seksuelle krænkelser

Så stor en andel udgør samtaler om seksuelle krænkelser af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

Børn i alle aldre henvender sig om seksuelle krænkelser

Så stor en andel udgør samtaler om seksuelle krænkelser af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

Jeg tror min mor har et alkoholmisbrug, i hvert fald tæt på. Hun drikker alt for meget hver dag. Når hun har drukket så meget så hun bliver fuld, bliver hun helt vildt sur på mig, min lillesøster og min far. Derfor "gemmer" jeg mig på mit værelse næsten hele eftermiddagen og aften da det er der hun er fuld. Jeg bliver virkelig bange og utryg når hun bliver så fuld, og jeg ved ikke hvad jeg skal gøre. Jeg har det virkelig skidt med det og håber hun vil holde op.

Pige, 12 år

ALKOHOL- OG STOFPROBLEMER

I FAMILIEN

Børn og unge i familier med rusmiddelproblemer mistrives oftere

Børn, der vokser op i hjem, hvor der er et misbrug af rusmidler, har langt større risiko for at opleve mistrivsel, vold og manglende omsorg i deres opvækst. De har det sværere i skolen, de føler sig mere ensomme, og de har et lavere selv-

værd end børn, der ikke vokser op med disse udfordringer. Forældres misbrug trækker ofte spor helt ind i børnenes voksenliv, hvor de også er i større risiko for at udvikle psykiske problemer som angst, depression og spiseforstyrrelser.

Børn og unge, hvis forældre har problemer med alkohol eller stoffer, er mere udsatte end børn, hvis forældre ikke har disse problemer. I et hjem med misbrug kan hverdagen og familielivet være både uforudsigeligt og utrygt. Barnet kan opleve at stå alene med et stort ansvar for familien og kan rammes af en række følelsesmæssige, psykiske og sociale problemer, som kan præge barnets opvækst og voksenliv.⁵⁴

Det er svært præcist at sige, hvor mange børn og unge, der vokser op i familier med rusmiddelproblematikker. Center for Rusmiddelforskning anslår, at 15 pct. af alle unge mellem 15-25 år har oplevet forældres rusmiddelproblemer (herunder både alkohol og stoffer) på et tidspunkt i løbet af deres barndom⁵⁵. Det svarer til 122.500 unge.⁵⁶

Statens Institut for Folkesundhed anslår i en undersøgelse fra 2023, at 9 pct. af børn i alderen 0-18 år har mindst én forælder med alkoholproblemer. Dette svarer til 109.250 børn på landsplan⁵⁷. I alt har 7,5 pct. af alle børn i Danmark mindst én forælder med tegn på et moderat alkoholproblem, mens yderligere 1,5 pct. lever i hjem, hvor én eller begge forældre har tegn på et svært alkoholproblem.⁵⁸

Ifølge tal fra Sundhedsstyrelsen var der i 2022 knap 2000 børn med en forælder, der var i behandling for stofmisbrug. Dog ved vi ikke hvor mange børn, der har en forælder med stofmisbrug, der ikke er i behandling.

Børn af forældre med misbrug er oftere ensomme og har lavere selvværd

Det har alvorlige konsekvenser for børn, hvis der er rusmiddelproblemer i hjemmet. Det bekræfter en undersøgelse fra Børns Vilkår og TrykFonden fra 2019 blandt 2.465 skoleelever. 30 pct. af de børn, der oplever alkoholproblemer i hjemmet, vurderer deres nuværende livstilfredshed som lav, mens det samme gælder for 14 pct. af deres jævnaldrende. 17 pct. af børn fra hjem med alkoholproblemer angiver, at de ugentligt oplever en lang række symptomer på mistrivsel. Det gælder for 6 pct. af de øvrige børn. Samtidig har dobbelt så mange børn fra hjem med alkoholproblemer et lavt selvværd sammenlignet med andre børn, og væsentligt flere føler sig ensomme.⁵⁹

Forældrenes problemer påvirker børnene ind i voksenlivet. At vokse op med forældre, der har alkohol- eller stofproblemer, kan have voldsomme konsekvenser for barnet, både på kort og lang sigt. Det viser et dansk studie fra 2022. Disse børn begynder typisk selv at drikke alkohol tidligere end andre børn, de drikker generelt mere end deres jævnaldrende, og de har en øget tendens til binge-drinking, hvor de drikker mere end fem genstande på en aften.⁶⁰

Tal fra Blå Kors viser, at børn af forældre med alkohol- og stofproblemer har 2,5 gange større risiko for at blive indlagt på en psykiatrisk afdeling og en dobbelt så stor risiko for at forsøge selvmord sammenlignet med deres jævnaldrende.⁶¹

På længere sigt kan konsekvenserne også være omfattende. Undersøgelser viser, at børn, der vokser op i familier med alkoholmisbrug, oftere har emotionelle og fysiske problemer. De har det også oftere sværere i skolen og er i større risiko for selv at blive alkoholmisbrugere og begå kriminalitet.⁶² Forskning fra Center for Rusmiddelforskning påpeger, at mange faktorer spiller en rolle for, hvordan disse børn klarer sig, når det gælder trivsel og uddannelse. Det er den samlede mængde og typerne af problemer i familien – fx rusmiddelproblemer, langvarig arbejdsløshed, psykiske lidelser og andet – som har betydning for, hvordan børnene klarer sig i uddannelsessystemet.⁶³

En litteraturgennemgang fra VIVE peger også på, at der er sammenhæng mellem forældres alkohol- og stofproblemer og dårligere psykologisk trivsel hos deres børn. Det gælder bl.a. internaliserende og eksternaliserende problemer, depression og adfærdsforstyrrelser. Nordiske studier peger også på, at unge med forældre med et alkoholmisbrug er i højere risiko for depression, selvskaade og selvmordsforsøg.⁶⁴

Samme litteraturgennemgang påpeger, at forældres alkohol- og stofproblemer ofte forekommer i samspil med andre risikofaktorer for børns udvikling, fx psykisk sygdom, traumer, vold og lav socioøkonomisk baggrund.⁶⁵

Oftere vold i familier med alkohol- eller stofproblemer

Flere undersøgelser viser, at børn i familier med alkohol- eller stofproblemer oftere er udsat for fysisk eller psykisk vold. Børnene har otte gange større risiko for at blive udsat for fysisk vold end børn i familier uden alkoholproblemer.⁶⁶ TUBA oplyser, at 42 pct. af de unge, som har modtaget rådgivning i 2023, har oplevet fysisk vold i hjemmet, mens 63 pct. har oplevet psykisk vold i hjemmet.⁶⁷

I den seneste udgave af rapporten "Børn og unge i Danmark – Velfærd og Trivsel 2022" har VIVE undersøgt, hvor mange børn og unge, der oplever forskellige former for "genvordigheder" (alvorlige udfordringer eller livsbetingelser) i deres opvækst. Disse genvordigheder omfatter bl.a., om barnet har været udsat for vold, forsømmelse eller overgreb af sine forældre, eller hvis forældrene har en psykisk sygdom eller et misbrug.

Undersøgelsen viser, at 4 pct. af de adspurgte unge i 15 og 19-årsalderen har mindst én forælder med et misbrugsproblem. I denne gruppe unge har en femtedel (21 pct.) været udsat for psykisk vold af deres forældre. Knap en femtedel (19 pct.) har oplevet vold mellem deres forældre, og 10 pct. har selv været udsat for fysisk vold i familien.⁶⁸

Børn af forældre med misbrug har oftere en sværere skoletid

Alkoholproblemer i hjemmet gør ofte børn og unges skolegang svær. Det viser Børns Vilkår og TrygFondens undersøgelse fra 2019. Her giver 15 pct. af børn med alkoholproblemer i hjemmet udtryk for, at de ikke er glade for deres klasse. Andelen blandt de øvrige børn er 5 pct. Der er også langt flere børn med alkoholproblemer i hjemmet, som fortæller, at de føler sig utrygge i klassen og er bange for at blive til grin.⁶⁹ Mange af disse børn afskærer sig socialt ved fx at undlade at invitere venner med hjem, så ingen opdager problemerne derhjemme.⁷⁰ En anden undersøgelse viser, at hvert fjerde barn med forældre med alkoholproblemer har fået hjælp til faglige eller sociale udfordringer i skolen.⁷¹

Et studie fra Center for Rusmiddelforskning viste i 2021, at unge, der er vokset op i familier med rusmiddelproblemer, generelt har en sværere skoletid – fx med flere bortvisninger og mere skolefravær end deres jævnaldrende.⁷² Ca. hver femte har oplevet problemer i skolen, og det er dobbelt så mange som blandt øvrige børn og unge. Derudover får disse børn et lavere karaktergennemsnit til folkeskolens afgangseksamen og flere kommer ikke videre på en ungdomsuddannelse.⁷³

Et nyt studie fra Statens Institut for Folkesundhed viser også, at unge, der oplever, at deres forældre har et problematisk forhold til alkohol, oftere dropper ud af deres ungdomsuddannelse. De får også oftere et lavere karaktergennemsnit end unge, der ikke vokser op med alkoholproblemer i familien. Resultaterne ses på tværs af de unges køn og sociale baggrund.⁷⁴

VI ANBEFALER

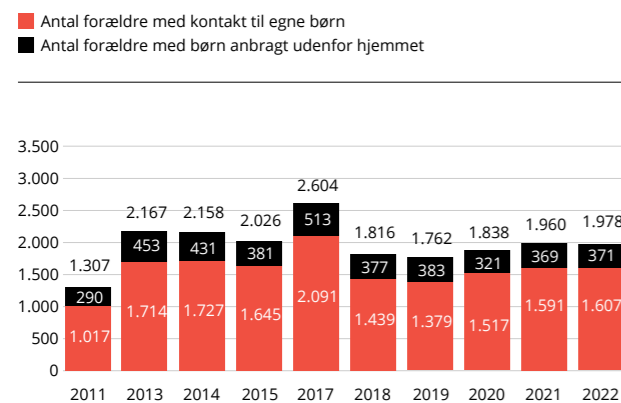
- Fagpersoner, som fx sundhedsplejersker, pædagoger og lærere, skal kunne genkende tegn på alkohol- og stofproblemer i en familie og skal vide, hvordan de griber ind.
- Børn og unge, der vokser op med forældre med alkohol- eller stofproblemer, har ret til hurtig hjælp – fx mulighed for at tale med en psykolog eller for at indgå i et behandlingsforløb.
- Vi skal have mere viden om børn, der vokser op i familier med alkohol- og stofproblemer, så vi kan forebygge, opspore og målrette indsatser for disse børn.

Lidt under hvert femte barn med en forælder i stofbehandling er anbragt

I 2022 havde 1.978 børn og unge i Danmark en forælder i stofbehandling. Det er en smule færre end i 2021, hvor tallet var 1.986 børn og unge. De seneste år er der altså ikke sket den store udvikling på området. Knap 20 pct. af den samlede gruppe børn med forældre i stofbehandling er anbragt uden for hjemmet (figur 17).⁷⁵ Tal fra Blå Kors viser, at børn af forældre med rusmiddelproblemer har 3,5 gange større risiko for anbringelse.⁷⁶

Figur 17. Børn (0-17 år), hvor mindst én forælder er i stofbehandling, 2011-2022

Note: Data er fra Sundhedsdatastyrelsens register over stofbrugere i behandling (SIB) pr. juni 2023.
Kilde: Sundhedsstyrelsen (2024): Narkotikasituationen i Danmark – Delrapport 3.

En ny opgørelse fra Center for Rusmiddelforskning viser, at 62 pct. af alle borgere i behandling for alkoholmisbrug har børn. For borgere i behandling for stofmisbrug gælder det samme for 26 pct. Dog ses også en forskel på gennemsnitsalderen for borgere i behandling for disse typer misbrug. Gennemsnitsalderen for voksne i behandling for alkoholmisbrug er ca. 45 år. For borgere i behandling af stofmisbrug er gennemsnitsalderen ca. 29 år.⁷⁷

Omfanget af rusmiddelproblemer i Danmark

Statens Institut for Folkesundhed vurderer på baggrund af data fra 2021, at ca. 402.000 voksne danskere har tegn på moderate alkoholproblemer, mens cirka 67.000 danskere har tegn på svære alkoholproblemer. I 2021 var cirka 23.000 danskere i offentligt finansieret alkoholbehandling.

I 2019 skønnede Sundhedsstyrelsen, at cirka 52.000 danskere har et højrisikoforbrug af illegale stoffer. Derudover har ca. 32.600 danskere et højrisikoforbrug af hash. I 2022 var 20.781 personer indskrevet i stofmisbrugsbehandling. Det er omtrent samme antal som i 2021, hvor 20.920 personer blev indskrevet i stofmisbrugsbehandling.

Kilde: Hjarnaa, L. m.fl. (2023): Antal danskere med et alkoholproblem – En analyse baseret på alkoholscreeningsværktøjet CAGE-C. Statens Institut for Folkesundhed, SDU; Sundhedsstyrelsen (2019): Narkotikasituationen i Danmark; Sundhedsstyrelsen (2024): Narkotikasituationen i Danmark.

Hvilken viden trækker vi på?

I kapitlet om alkohol- og stofmisbrug trækker vi på data fra Statens Institut for Folkesundhed (SDU) og Sundhedsstyrelsen om børn og unge, der vokser op i familier, hvor forældrene har et misbrug af alkohol eller stoffer. Dog regner man med, at der for begge typer misbrug er et stort mørketal, da mange ikke får eller opsøger hjælp.

Vi henviser også til viden fra Center for Rusmiddelforskning (Aarhus Universitet), VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, TUBA, Blå Kors og fra egne undersøgelser i Børns Vilkår.

Endelig inddrager vi en række danske forskningsartikler, der undersøger, hvordan forældres misbrug kan påvirke deres børns trivsel på kort eller længere sigt. I løbet af 2024 udkommer TUBA og Center for Rusmiddelforskning med resultaterne fra et større forskningsprojekt, der undersøger effekten af terapi for børn af forældre med rusmiddelproblemer.

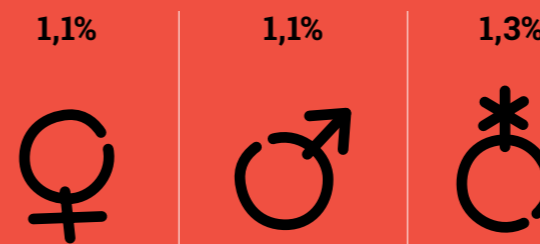
Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

Alkohol- og stofproblemer i familien

631

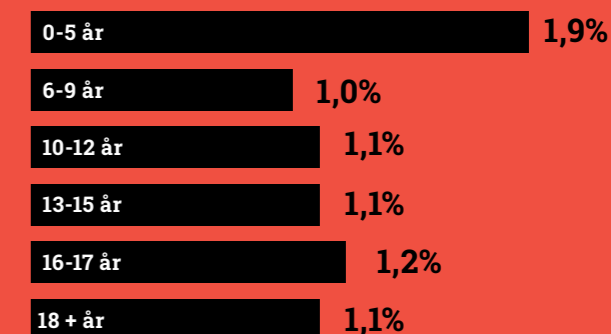
samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om alkohol- eller stofproblemer i familien

Rusmiddelproblemer i familien fylder lige meget hos alle grupper

Så meget udgør samtaler om rusmiddelproblemer i familien af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

Børn i alle aldre henvender sig om rusmiddelproblemer i familien

Så stor en andel udgør samtaler om rusmiddelproblemer i familien af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

DRAB

Seks børn og unge dræbt og 20 udsat for forsøg på manddrab i 2023

I 2023 blev seks børn og unge dræbt. To af dem var mellem 10 og 14 år. Samtidig blev 20 børn og unge udsat for forsøg på manddrab. Størstedelen var over 15 år. De fleste drab på yngre børn bliver begået af en af barnets forældre. I mange tilfælde har der været forudgående vold i familien.

Drab mod børn er et sjældent fænomen, men ethvert drab rejser spørgsmål om, hvordan vi kan undgå, at det sker. I 2023 blev seks børn og unge dræbt. To af børnene var mellem 10 og 14 år. Fire var mellem 15 og 19 år. 20 børn og unge blev udsat for forsøg på manddrab. Tre af dem var under 15 år, de resterende var 15-19 år. De seneste 10 år er der i gennemsnit blevet dræbt seks børn og unge hvert år, og hvert år er gennemsnitligt 26 børn og unge blevet udsat for forsøg på manddrab.

De seneste tre årtier er knap 170 børn og unge i Danmark blevet dræbt af en af deres forældre.⁷⁸ Langt de fleste drab på yngre børn begås af barnets allernærmeste, typisk en forælder. Nyere internationale undersøgelser har indkredset risikofaktorer forbundet med forældres drab på børn. De viser,

at forældre med psykiske diagnoser, tidligere selvmordsforsøg og voldskriminel adfærd har en øget risiko for at begå drab på børn, ligesom en forudgående historie med vold og overgreb i familien samt skilsmisse eller brud i familien kan have en sammenhæng med drab på børn.⁷⁹

Forudgående vold i familien fylder i en tredjedel af drabssagerne

En stor dansk undersøgelse af drab i familien fra 2022 viser, at der i mindst en tredjedel af de sager, hvor der er begået drab af en forælder, har været fysisk eller psykisk vold i familien forud for drabet. Der har oftere været forudgående vold i sager, hvor en far fremfor en mor har dræbt et barn.⁸⁰

Undersøgelsen viser, at den oftest forekommende type drab er den, der bliver udløst af et problematisk samlivsbrud. Denne type drab udgør 28 pct. af sagerne. Fatal børnemishandling er den næste med 18 pct. af sagerne. I 17 pct. af sagerne har psykoser eller psykiske lidelser været den udløsende faktor. Undersøgelsen peger også på, at når mødre slår deres børn ihjel, er det oftest relateret til psykisk sygdom. For fædre er det oftest skilsmisse eller samlivsbrud, som er motivet. Derudover er bl.a. misbrugsproblemer og pressede livsomstændigheder risikofaktorer i flere af sagerne. Det er vigtigt at understrege, at der er tale om relative risici, som blot er overrepræsenterede i de ganske få hændelser, der er registreret.⁸¹

VI ANBEFALER

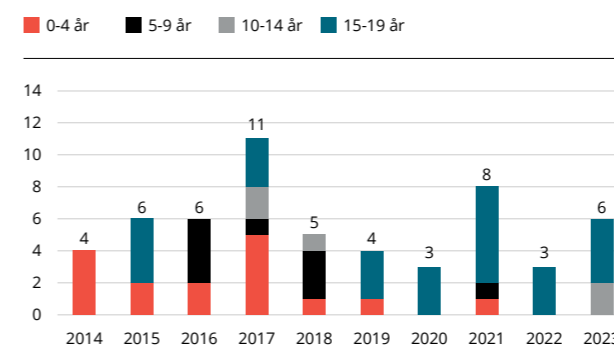
- Regeringen skal prioritere, at der udvikles en national handleplan mod drab på børn med forebyggende initiativer, der skal reducere risikoen for drab mod børn.

Der skal udarbejdes en national beredskabsplan, der hjælper de børn, der overlever, når den ene forælder dræber den anden eller barnets søskende.

Seks børn og unge blev dræbt i 2023

I 2023 blev seks unge i alderen 10-19 år dræbt i Danmark. To af dem var mellem 10 og 14 år. Drabene er ikke nødvendigvis begået af omsorgspersoner, men kan fx også være en ung, der dræber en anden ung.

Figur 18. Antal registrerede ofre for drabsforbrydelser mod børn og unge (0-19 år) fordelt på alder, 2014-2023

Note: Manddrab, barnedrab og særlig vold med døden til følge mod 0-19-årige er inkluderet i opgørelsen. Data er trukket fra Statistikbanken, da det ikke overholder Forskningsservices krav om min. tre observationer pr. celle. Af den grund er alderskategorierne fra Statistikbanken brugt i figuren. Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabel STRAF5.⁸²

20 forsøg på manddrab mod børn og unge i 2023

I 2023 blev 20 børn og unge udsat for forsøg på manddrab. 17 af dem var mellem 15 og 19 år. De sidste tre var under 14 år. Et af børnene var under 4 år gammel.

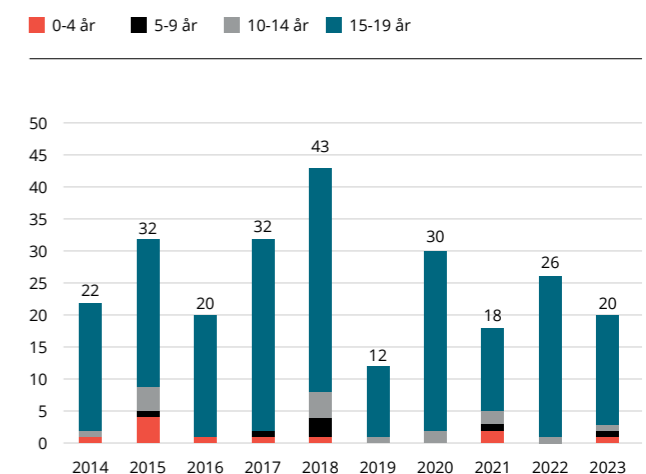
Hvilken viden trækker vi på?

I kapitlet om drab trækker vi på viden fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, der i et forskningsprojekt har undersøgt, kortlagt og kategoriseret efterforskede sager om drab og dødelig vold mod børn begået af deres forældre eller stedforældre samt partnerdrabssager med overlevende fællesbørn.

Vi inddrager også registerdata fra Danmarks Statistik, der hvert år opgør antallet af drabsforbrydelser og drabsforsøg på børn og unge i alderen 0-19 år.

Figur 19. Antal registrerede ofre for forsøg på manddrab mod børn og unge (0-19 år) fordelt på alder, 2014-2023

Note: Forsøg på manddrab mod 0-19-årige er inkluderet i opgørelsen. Data er trukket fra Statistikbanken, da det ikke overholder Forskningsservices krav om min. tre observationer pr. celle. Af den grund er alderskategorierne fra Statistikbanken brugt i figuren. Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabel STRAF5.⁸³

Del 2

SVIGT FRA MYNDIGHEDER OG INSTITUTIONER

"På min nye skole er alle ligesom en stor gruppe der ikke lukker nye ind. Jeg har prøvet at tale med nogle af dem men de ignorerede mig og gad ikke at snakke med mig."

Pige, 14 år

SAMLIVSBRUD

Børn i komplekse skilsmisser mistrives oftere

Komplekse skilsmisesager udfordrer børnenes trivsel og fylder stadig meget i det familieretlige system. I 2023 er knap hver anden ansøgning om at få behandlet en sag på forældreansvarsområdet i Familieretshuset vurderet til at være kompleks (§ 7). Der bliver foretaget for få børnesagkyndige undersøgelser. Det skyldes blandt andet lang ventetid hos eksterne psykologer, men en ny politisk aftale skal sikre, at børnenes trivsel kommer i højsædet, når forældre går fra hinanden og ikke kan enes. Fra 2022 til 2023 er der sket en positiv udvikling i inddragelsen af særligt de yngste børn i Familieretshuset.

Når forældre går fra hinanden og er uenige om, hvordan hverdagen skal se ud efter skilsmissen, kan de henvende sig til Familieretshuset for at få hjælp og vejledning. Sommetider er familiernes situation simpel, og forældrene har let ved at nå til enighed – andre gange er familiernes situation mere kompleks, hvor enten Familieretshuset eller familieretten er med til at afgøre, hvad der skal ske i familien. I de komplekse situationer er der ofte også større uenigheder mellem forældrene, og andre udfordringer kan gøre sig gældende. Det kan f.eks. være misbrug, vold, eller at én af forældrene har en psykisk sygdom. I 2023 udgjorde ansøgninger⁸⁴ med disse risikofaktorer 47 pct. af alle familieretlige ansøgninger, der blev behandlet i Familieretshuset.⁸⁵

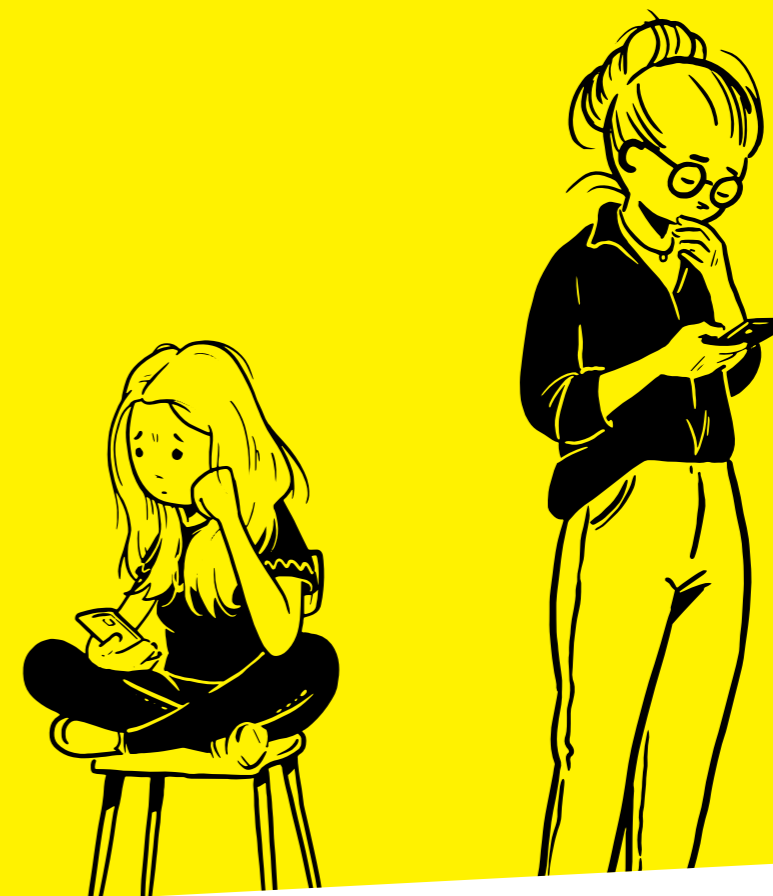
Udviklingen i ventetid fra ansøgning til første møde i Familieretshuset ligger nogenlunde på samme niveau som sidste år. I 2023 var den gennemsnitlige ventetid for familier med komplekse sager (§ 7 om familieretlig udredning) 47 dage. I 2022 var den 46 dage. I 2023 var den gennemsnitlige ventetid for familier med mindre enkle sager (§ 6 om familiemægling) 33 dage. I 2022 var den 34 dage.

I 2023 behandlede Familieretshuset 13.486 ansøgninger om forældremyndighed og bopæl og 19.026 ansøgninger om samvær. En del af ansøgningerne handler om generel vejledning til familierne samt midlertidige ansøgninger, og disse ansøgninger behandles i Familieretshuset. De øvrige ansøgninger fører til mødeforløb og kan oversendes til familieretten, hvis der ikke opnås enighed eller afgørelse i Familieretshuset. Af disse blev 46 pct af ansøgninger om forældremyndighed og bopæl oversendt til familieretten i 2023, mens 31 pct. af samværsansøgningerne blev oversendt.

Mange børn oplever i Familieretshuset, at de kan komme til orde i deres forældres konfliktfulde skilsmisesag. De yngste børn har oftest lidt sværere ved at forstå børneinddragelsen end de ældre børn, men fra 2022 til 2023 er de yngste børns forståelse og interesse i børneinddragelsen steget, viser en undersøgelse fra VIVE. Flere af de yngste børn (6-8 år) er blevet bedre forberedt på, hvad der skal ske til samtalen af deres forældre, og flere af de yngste børn oplever, at børnerådgiveren er god til at forklare, hvad formålet med mødet er. Flere af de yngste børn er også, at de har en kontaktperson, og flere er interesserede i at få én. Dog er der samtidig flere af de yngste børn, der er bekymrede for deres bopæl og samvær med forældrene, og flere der oplever, at de ikke har talt om deres trivsel til børnesamtalen.⁸⁶

”Hej, Mine forældre er skilt og det blev de for godt 2 år siden. Jeg elsker dem begge men føler mig tit overset hjemme hos min mor og ved ik rigtig hvordan jeg kan sige det til hende. Jeg havde lidt overvejet at måske foreslå at jeg prøvede at bo hjemme hos min far lidt mere men får den største skyld følelse at skulle fortælle min mor det. Det er ikke rigtig nogen der ved hvor skidt jeg har det lige nu og ville virkelig gerne prøve at søge noget hjælp herinde. Tak”

Pige, 13 år

Børn i familier, der møder flere myndigheder, trives dårligere

Forældrenes indbyrdes samarbejde og særligt konfliktniveauet er afgørende for, hvordan en skilsmisse påvirker børnenes trivsel. Forskning viser, at børn af fraskilte forældre med et højt konfliktniveau klarer sig dårligere fagligt, har højere skolefravær, flere adfærdsproblemer og dårligere sociale kompetencer end andre børn.⁸⁷

I 2019 – før reformen af det familieretlige system og etableringen af Familieretshuset trådte i kraft – viste en baselineundersøgelse fra VIVE, at jo længere tid en familie havde været i kontakt med det familieretlige system, og jo flere myndigheder familien havde mødt, desto dårligere trivedes familiens børn.⁸⁸ Hensigten med reformen var at sætte øget fokus på barnets trivsel og beskyttelse, fremme børneinddragelsen og møde familierne med enkle forløb tilpasset familiens behov.

VIVE har siden da målt trivslen hos børn, der var involveret i en sag ved de familieretlige myndigheder. Det er sket som led i opfølgningen på de foreløbige erfaringer med det nye familieretlige system. Til at måle børnenes trivsel har VIVE brugt det standardiserede spørgeskema SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire), som børnenes forældre har besvaret.⁸⁹

Undersøgelsen fra 2021 viste, at der var sket en lille forbedring i børnenes trivsel fra 2019 til 2021. Samtidig var andelen af børn med normal adfærd og trivsel steget fra 53 pct. i 2019 til 59 pct. i 2021. I 2022 var trivslen blandt børnene dog faldet lidt igen, og 57 pct. af børnene var inden for normalområdet på SDQ-skalaen.⁹⁰

Ligesom tidligere ses det også i 2022, at jo flere myndigheder, der er involveret i en familieretlig sag, jo dårligere trives børnene. Børn, hvis forældre både har en sag i det familieretlige system og kontakt til kommunen, trives dårligere end børn, hvis forældre kun møder det familieretlige system. Det giver mening, da kommunen ofte er involveret, når barnet mistrives i familien. Der ses også en sammenhæng mellem antallet af involverede myndigheder og konfliktniveauet mellem forældrene.⁹¹

De børn, hvis forældre møder flere myndigheder, har også mere skolefravær end de børn, hvis forældre kun møder det familieretlige system. Ud af de børn, hvis forældre kun møder Familieretshuset, har 14 pct. mindst 4 dages skolefravær. Det samme gør sig gældende for 26 pct. af de børn, hvis forældre møder både Familieretshuset og retten, og som har kontakt til kommunen.

I 2022 oplevede 15-17 pct. af forældrene, at Familieretshuset havde bidraget til et bedre forældresamarbejde og bedre forståelse for børnene, mens 25 pct. af forældrene oplevede, at deres børns hverdag var blevet forbedret som følge af sagsforløbet i Familieretshuset.

Flere af de yngste børn oplever, at børnerådgiveren er god til at forberede dem på børnesamtalen

Med reformen af det familieretlige system i 2019 blev der oprettet en særlig børneenhed i Familieretshuset, som har til formål at yde støtte og rådgivning til børn, der er involveret i familieretlige sager. Børneenhedens opgave er at afdække barnets perspektiv og sikre den direkte inddragelse af barnet i familieretlige sager. Det sker bl.a. gennem et tilbud om en kontaktperson, der kan støtte og rådgive barnet under hele sagen, og som kan afholde en børnesamtale med barnet.

VIVE's undersøgelse af implementeringen af reformen viser, at der efter reformen er sket en stigning i andelen af børn, der inddrages i sagerne i Familieretshuset. I 2019 blev 24 pct. af de 6-17-årige børn inddraget, mens det gjaldt 50 pct. i 2022.⁹²

Det familieretlige system

Forældre, der ikke længere bor sammen, kan opleve, at det kan være svært at samarbejde om deres fælles børn. Når dette sker, kan de henvende sig til det familieretlige system, der består af Familieretshuset (det statslige organ) og familieretten (der hører til under domstolene). Her kan de bl.a. få rådgivning og vejledning samt hjælp til at indgå fælles aftaler om bl.a. forældremyndighed, bopæl og samværet med børnene.

§

Familieretshusets kategorisering af ansøgninger

I Familieretshuset screenes ansøgninger indledningsvis til behandling i et af tre spor efter § 5-7 i Familieretshusloven.

§ 5: Aftaleregistrering (enkle ansøgninger)

Sager hvor forældrene er enige og blot har behov for, at Familieretshuset står for registrering af aftaler om fx forældremyndighed eller delt bopæl.

§ 6: Familiemægling og midlertidige ansøgninger (mindre enkle ansøgninger)

Sager, hvor forældrene har vanskeligt ved at samarbejde, men hvor der ikke optræder andre risikofaktorer for børnenes trivsel, bliver kategoriseret som § 6-sager. Behandling efter dette spor kaldes familiemægling, hvor forældrene tilbydes mægling, konfliktløsning og rådgivning med henblik på, at forældrene selv når til enighed om en aftale til barnets bedste. Kan det ikke lykkes, er det alt efter sagens karakter enten Familieretshuset eller familieretten, der træffer en afgørelse. Alle afgørelser om

forældremyndighed eller barnets bopæl træffes af familieretten, mens Familieretshuset kan træffe ikke-indgribende afgørelser om samvær.

§ 7: Familieretlig udredning (komplekse ansøgninger)

Sager hvor der optræder risikofaktorer for barnets trivsel i form af fx misbrug af rusmidler hos en af forældrene, psykisk sygdom eller vold i familien. Disse sager behandles som en familieretlig udredning, hvor der er fokus på at afdække risikofaktorerne betydning for barnet, samtidig med at forældrene rådgives om, hvordan de kan støtte barnet i den aktuelle situation. Den familieretlige udredning sker tværfagligt, hvor både børne- og familiefaglige medarbejdere og jurister deltager. Ofte vil disse sager også indebære et samarbejde med de sociale myndigheder. Hvis ikke en § 7-sag kan afsluttes ved, at forældrene aftaler en løsning, der er til barnets bedste, træffer familieretten en afgørelse.

Kilde: Danske Love, Familieretshusloven

I en undersøgelse fra 2024 sætter VIVE fokus på børns oplevelse af børnesamtalen og kontaktpersonordningen i Familieretshuset. Undersøgelsen viser, at 95-96 pct. af de adspurgte børn oplever, at børnerådgiveren er god til at forklare formålet med samtalen og er god til at lytte under samtalen. Hele 82 pct. af børnene havde lyst til at fortælle børnerådgiveren om ting, der var vigtige for dem.

Flere yngre børn oplever, at børnerådgiveren er god til at forklare, hvad der skal ske til børnesamtalen. Faktisk ses en stigning fra 88 pct. i 2022 til 96 pct. i 2023 blandt de adspurgte børn i alderen 6-8 år. Dog er der flere af de ældre børn, der angiver, at de har lyst til at tale med børnerådgiveren. Hvor hele 91 pct. af de 13-17-årige og 86 pct. af de 9-12-årige oplever at have lyst til at tale med rådgiveren, gør det samme sig gældende for 66 pct. af de 6-8-årige. Generelt tyder undersøgelsen på, at børnenes alder har stor betydning for deres oplevelse af at blive inddraget i Familieretshuset.⁹³

Flere af de yngste børn bekymrer sig

Selvom langt de fleste børn og unge oplever, at samtalen med børnerådgiveren er relevant, så gør det sig i højere grad gældende for de ældre børn end de yngre. Hvor 91 pct. af de 13-17-årige og 85 pct. af de 9-12-årige oplever, at de til børnesamtalen talte om vigtige ting, gør det samme sig gældende for 71 pct. af de 6-8-årige.

Færre af de yngre børn oplever også, at de til samtalen med børnerådgiveren fik talt om deres egen trivsel og om deres bopæl og samvær med forældrene. Samtidig var der signifikant flere af de 6-8-årige børn, der i 2023 var bekymrede for netop deres bopæl og samværet med forældrene. Både i 2022 og i 2023 oplevede 60 pct. af de 6-8-årige, der havde været bekymrede, at blive beroliget af børnesamtalen.

Omkring halvdelen af de adspurgte børn og unge, der kommer til børnesamtale, ved, at de har en kontaktperson. Flere af de yngste børn (6-8 år) er i 2023 bevidste om, at de har en kontaktperson, men de er stadig den gruppe, der gør mindst brug af kontaktpersonordningen. Størstedelen af de børn og unge, der har en kontaktperson, ved, hvordan de skal komme i kontakt med vedkommende. Dog er der sket et markant fald i andelen af de yngste børn, der ved, hvordan de kommer i kontakt med deres kontaktperson. Fra 87 pct. i 2022 til 66 pct. i 2023. Noget tyder altså på, at arbejdet med de yngste børn i Familieretshuset kræver et særligt fokus.⁹⁴

Familieretshuset foretager sjældent børnesagkyndige undersøgelser

I sager om familieretlig udredning, som er de mere komplekse sager, skal Familieretshuset i udgangspunktet udarbejde en børnesagkyndig undersøgelse. Dog viser en undersøgelse fra Justitia, at det sjældent sker. I 2022 blev der foretaget 73 børnesagkyndige undersøgelser på tværs af alle Familieretshusets afdelinger, hvilket er et fald på 64 pct. siden 2021. Set i

forhold til antallet af komplekse sager, der er blevet behandlet i Familieretshuset i samme periode, er det dog både i 2021 og 2022 en meget lille andel, hvor der er foretaget en børnesagkyndig undersøgelse.

En børnesagkyndig undersøgelse udarbejdes af en autoriseret psykolog eller en børnepsykiater og har til formål at belyse barnets perspektiv i sagen. Den skal også afdække forældrenes samarbejdsevner og kan desuden inkludere en undersøgelse af forældrenes evne til at tage ansvar og drage omsorg for barnet. Den børnesagkyndige undersøgelse skal skabe et grundlag for, at der kan træffes afgørelser til barnets bedste.

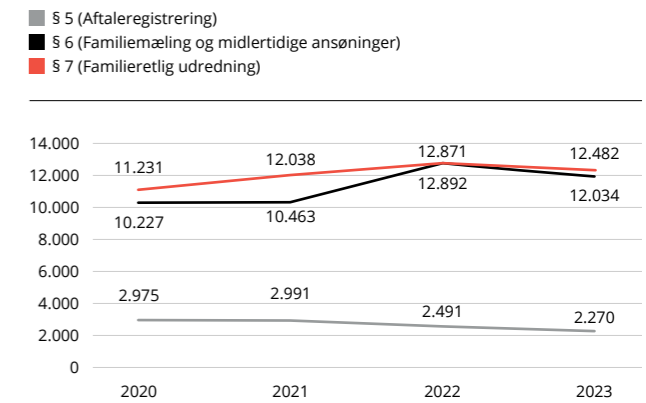
Af undersøgelsen fremgår det også, at der er problemer med lange ventetider på børnesagkyndige undersøgelser, særligt på grund af mangel på psykologer.⁹⁵

Komplekse sager fylder stadig mere end anslået før reformen

På baggrund af en indledende screening visiterer Familieretshuset ansøgninger i tre grupper, som er beskrevet i § 5-7 i lov om Familieretshuset. Ansøgningerne varierer i kompleksitetsrad, hvor § 5-ansøgninger omhandler aftaleregistrering og er de mindst komplekse, og § 7-ansøgninger omhandler familieretlig udredning og er de mest komplekse. § 7-ansøgninger behandles tværfagligt af Familieretshusets børne- og familiefaglige medarbejdere og juridiske sagsbehandlere pga. fx et højt konfliktniveau mellem forældrene kombineret med vold, misbrug, psykisk sygdom og social udsathed.⁹⁶ § 6-ansøgninger omhandler familiemægling.

I 2023 blev 12.482 af Familieretshusets ansøgninger kategoriseret som § 7 om familieretlig udredning, og 12.034 blev kategoriseret som § 6 om familiemægling eller midlertidige ansøgninger.⁹⁷ Midlertidige ansøgninger kan både indgå i en § 6- og § 7-ansøgning og udgjorde i 2023 6.143 ansøgninger. § 7-ansøgninger udgjorde 47 pct. af alle ansøgningerne, mens 45 pct. blev kategoriseret som § 6. Denne fordeling adskiller sig markant fra den vurdering, der blev foretaget ved reformens vedtagelse. Her vurderede man, at § 7-sagsforløb ville fylde ca. 7 pct. af samtlige sager, og at fordelingen mellem § 6- og § 7-sager ville være på hhv. 70 pct. og 30 pct. Men sådan ser virkeligheden ikke ud her fem år efter, at reformen trådte i kraft. Antallet af § 7-ansøgninger i Familieretshuset har indtil 2022 været stigende, men fra 2022 ses dog et mindre fald fra 12.871 til 12.482 ansøgninger.

Figur 20. Antallet af § 5-, § 6- og § 7-ansøgninger på forældreansvarsområdet i Familieretshuset, 2020-2023

Note: Figuren viser fordelingen af ansøgninger på sagstyper pba. en indledende screening ved visitationen. Der tages dermed ikke hensyn til, om ansøgninger efterfølgende er blevet omvisiteret efter første møde i sagen. Midlertidige ansøgninger indgår i tallet for §6-ansøgninger.
Kilde: Familieretshusets sagsbehandlingssystem F2.

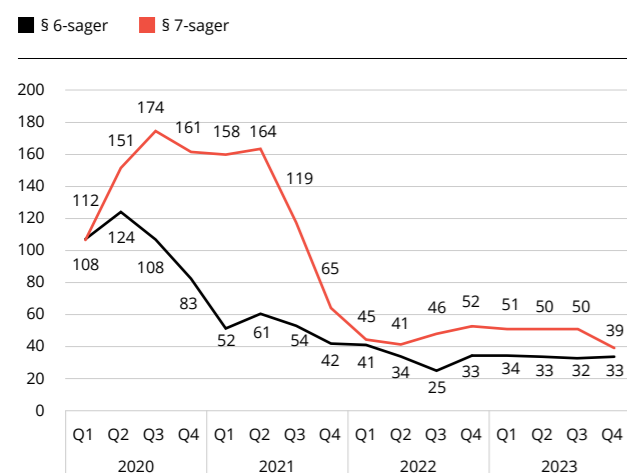
Ikke stor udvikling i ventetiden i Familieretshuset

I 2020-2021 faldt ventetiden på første afholdte møde i Familieretshuset drastisk. Dette skete på bagkant af en stor mængde sager, der havde ophobet sig, da sagerne havde vist sig at være mere komplekse end først antaget.⁹⁸ Siden 2021 har der været en positiv udvikling, hvor familier i skilsmisse har skullet vente i kortere tid på deres første møde i Familieretshuset. I 2023 er den gennemsnitlige ventetid stort set den samme som i 2022 for § 6-sager (om familiemægling) og § 7-sager (om familieretlig udredning), om end man har ændret måden at opgøre tallene på.⁹⁹ I 2022 var den gennemsnitlige ventetid for § 6-sager 33 dage, og i 2023 var den lige under 33 dage. I 2022 var den gennemsnitlige ventetid for § 7-sager 46 dage, og i 2023 var den 47 dage.

Vi ved, at børn, der er involveret i familieretlige konflikter, trives dårligere end andre børn, og at kompleksiteten og ventetid har afgørende betydning for, hvor hårdt konflikterne rammer børnenes trivsel.¹⁰⁰ Derfor er det vigtigt fortsat at have fokus på at holde ventetiden nede, da det er tid, der ikke bliver brugt på at arbejde med forældrene og inddrage barnet i at finde den rette løsning for familien.

I 2023 blev det varslet, at Familieretshuset ville gennemføre en afskedigelsesrunde svarende til ca. 100 årsværk. Afskedigelsen af medarbejdere skulle sikre, at husets budget ville passe til den bevilling, Familieretshuset forventede at få i 2024. Faldet skyldes blandt andet, at Familieretshuset har nedbragt den store mængde sager, der havde ophobet sig i 2020 og 2021.¹⁰¹ Ventetiden og kvaliteten af sagsbehandlingen bør derfor følges tæt de kommende år.

Figur 21. Gennemsnitlig ventetid målt i dage fra ansøgning til første tilbudte møde i Familieretshuset (§ 6 og § 7) fordelt på kvartaler, 2020-2023.

Note: I 2023 er ventetiden opgjort anderledes end de tidligere år. Før 2023 opgjorde Familieretshuset ventetiden fra ansøgning til første afholdte møde. Nu opgøres ventetiden fra ansøgning til første tilbudte møde. Tallene fra 2023 er derfor ikke helt sammenlignelige med tallene fra de tidligere år.
Kilde: Familieretshusets sagsbehandlingssystem F2.

Kortere sagsbehandlingstid i ansøgninger om samvær og om forældremyndighed og bopæl

I 2022 er det lykkedes Familieretshuset at nedbringe den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for både ansøgninger om samvær og ansøgninger om forældremyndighed og bopæl. I 2023 var sagsbehandlingstiden stort set den samme som i 2022. Dog ses et mindre fald i sagsbehandlingstiden for § 7-ansøgninger (om familieretlig udredning) og en mindre stigning i sagsbehandlingstiden for § 6-ansøgninger (om familiemægling og midlertidige ansøgninger). Der er længst sagsbehandlingstid i ansøgninger om samvær, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2023 var på 12,1 uger for § 6-ansøgninger (inklusive midlertidige ansøgninger) og 18,4 uger i § 7-ansøgninger.¹⁰²

Problemstillingerne i samværssager er ofte mere komplekse, og der er mange flere løsningsmodeller end i forældremyndigheds- og bopælssager. Derfor kan det i samværssager være nødvendigt med fx forløb med overvåget samvær

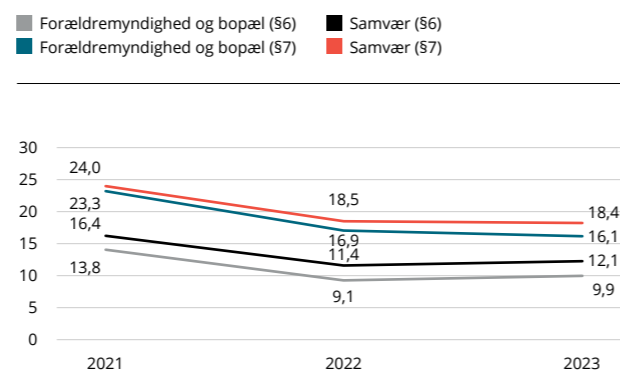
Ny aftale skal styrke børns trivsel i svære skilsmisssager

I november 2023 indgik Folketingets partier en ny familieretsaftale. I den afsættes der 129,5 mio. kroner til flere initiativer, der skal styrke barnets trivsel, når familien bryder op. Midlerne skal ifølge partierne bag aftalen gå til konfliktnedtrappende tilbud til familierne, afholdelse af børnegrupper og børnesamtaler i barnets nærmiljø og mere parrådgivning til forældre i konflikt, der endnu ikke er gået fra hinanden. Derudover skal Familieretshuset hjemtage en del af de børnesagkyndige undersøgelser i komplekse skilsmisssager, da der ifølge partierne bag aftalen er lang ventetid hos eksterne psykologer. Midlerne fordeles over de næste fire år, og i 2024 afsættes 22,9 mio. kroner, hvoraf 7,5 mio. går til børnesagkyndige undersøgelser i Familieretshuset.

Kilde: Social-, Bolig- og Ældreministeriet (2023): Ny aftale styrker indsatsen til børn i brudte familier.

eller andre prøveordninger for at undersøge, hvilken samværsordning der på sigt vil være den bedste for barnet. De nuværende tal for sagsbehandlingstiden peger på en længere sagsbehandlingstid i § 7-ansøgninger set i forhold til § 6-ansøgningerne. Det kan måske hænge sammen med, at denne type ansøgninger er mere komplekse og involverer flere myndigheder end for § 6. Lang sagsbehandlingstid er ikke i sig selv et problem, når tiden bliver brugt til at hjælpe familierne, men det er vigtigt, at forløbene hos Familieretshuset er effektive og uden væsentlig ventetid, inden sagsbehandlingen sættes i gang eller undervejs i det enkelte forløb.

Figur 22. Gennemsnitlig sagsbehandlingstid i Familieretshuset målt i uger fordelt på sagstyper i hhv. § 6- og § 7-ansøgninger, 2021-2023

Kilde: Familieretshusets sagsbehandlingssystem F2.

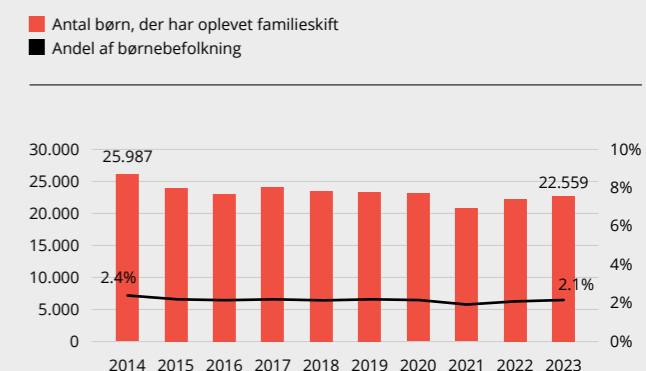

Lidt færre børn oplever brud i familien end for 10 år siden

I 2023 oplevede lidt over 2 pct. af alle 0-16-årige i Danmark et familieskift. Et familieskift er i denne sammenhæng at gå fra at have boet sammen med begge sine forældre til kun at bo med én af dem, eller evt. sammen med forælderen nye partner. I perioden 2014-2023 er der overordnet sket et fald i både antallet af børn, der oplever et familieskift, og i den andel, de udgør af børnebefolkningen. I 2014 oplevede 2,4 pct. af de 0-16-årige et skift fra at have boet med begge forældre til at bo i en anden familiekonstellation.¹⁰³

Foruden det familieskift, som et barn kan opleve, når det går fra at bo med begge sine forældre til kun at bo med den ene forælder og evt. dennes nye partner, oplever mange børn hvert år et familieskift i lidt bredere forstand, hvor de går fra at bo i én familiekonstellation til en anden. Det oplevede 4,98 pct. af de 0-16-årige i 2023.

Figur 23. Børn (0-16 år), der har oplevet familieskift fra at have boet med begge deres forældre til at bo med en forælder alene eller sammen med forælderen nye partner, 2014-2023.

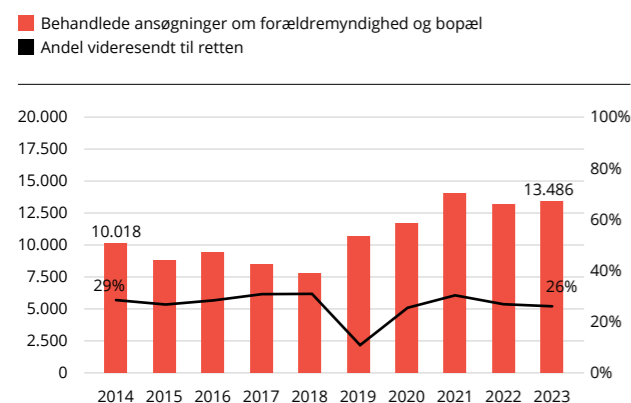

Note: Tabellen viser antallet af 0-16-årige børn, der har oplevet et familieskift i løbet af det angivne år. Andel af børnebefolkningen er beregnet pba. antal 0-16-årige pr. d. 1. i tredje kvartal det givne år.
Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabel BRN11 og FOLK1A.

Mere end hver fjerde sag om forældremyndighed og bopæl sendes videre til retten

I 2022 behandlede Familieretshuset i alt 13.486 ansøgninger om forældremyndighed og bopæl. Det er lidt flere end i 2022, hvor antallet lå på 13.228 ansøgninger. Både i 2022 og 2023 var antallet dog lavere end i 2021, hvor Familieretshuset behandlede det største antal ansøgninger om forældremyndighed og bopæl siden 2014. Ser man på udviklingen de sidste 10 år, er antallet af ansøgninger om forældremyndighed og bopæl steget, men andelen af ansøgninger, der sendes videre til afgørelse i familieretten, har de seneste år ligget på lidt over en fjerdedel af alle ansøgninger. I 2022 blev 27 pct. af ansøgningerne om forældremyndighed og bopæl videresendt til familieretten – i 2023 gjaldt det samme for 26 pct. af ansøgningerne.

Figur 24. Antal ansøgninger om forældremyndighed og bopæl i Familieretshuset, og andel der blev sendt videre til afgørelse i familieretten, 2014-2023

Note: Den lave andel ansøgninger, der blev videresendt til retten i 2019, skyldes sagsophobning ved oprettelsen af Familieretshuset, der fra begyndelsen var underfinansieret.
Kilde: Data fra 2014 t.o.m. marts 2019 er oplyst af det daværende Statsforvaltningen og er ikke valideret af Familieretshuset. Data fra april 2019 og frem er fra Familieretshusets sagsbehandlingssystem F2.

Der er væsentlig forskel på, hvor stor en andel af ansøgningerne om forældremyndighed og bopæl, der videresendes til retten i hhv. § 6- og § 7-ansøgninger. I ansøgninger om familiemægling (§ 6) blev 34 pct. af ansøgningerne i 2023 sendt videre til retten, mens det samme gjaldt for 50 pct. af ansøgningerne om familieretlig udredning (§ 7).

Børns Vilkår bisidder børn og unge i skilsmisssager

Børns Vilkårs bisiddere understøtter barnets inddragelse i sin egen sag og sikrer, at barnet er forberedt til samtalen i Familieretshuset. Vores bisiddere hjælper barnet til at fortælle det, der er vigtigt for barnet, og sørger for, at barnets ønsker kommer frem. Bisidderen varetager kun barnets interesser og er der for barnet både før, under og efter børnesamtalen i Familieretshuset. Børns Vilkårs bisiddere er uddannede socialrådgivere og har alle erfaring i at arbejde med børn og unge.

Børn og unge har ret til en bisidder, hvis de skal til børnesamtale i Familieretshuset, men overgår sagen til familieretten, skal dommeren træffe en afgørelse om, hvorvidt barnet kan få en bisidder med i familieretten. Det betyder i praksis, at det ikke er en selvstændig ret for barnet, og at det langt fra er alle børn, der får lov at få en bisidder med i familieretten.

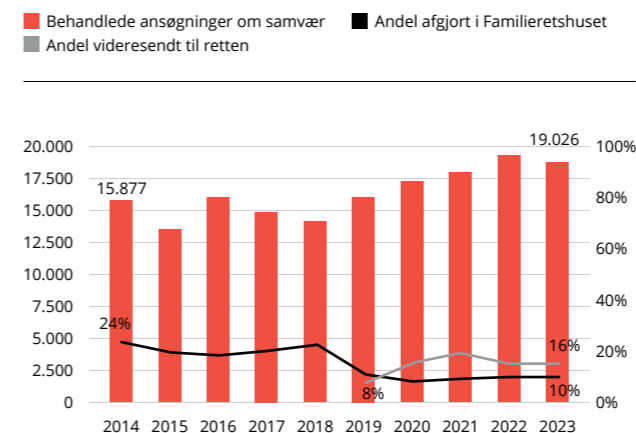
Hver tredje komplekse sag om samvær ender i retten

I 2023 behandlede Familieretshuset i alt 19.026 ansøgninger om samvær. I 26 pct. af ansøgningerne kunne forældrene ikke nå til enighed til trods for evt. vejledning, børnefaglig rådgivning og konfliktmægling. Derfor er afgørelsen overladt til enten Familieretshuset eller retten.

I 10 pct. af ansøgningerne i 2023 (1.854 ansøgninger) har Familieretshuset truffet afgørelse. Familieretshuset har kompetence til at træffe afgørelse om samvær i § 6-ansøgninger, hvis afgørelsen ikke er indgribende for barnet eller juridisk kompleks. Familieretshuset kan desuden træffe midlertidige afgørelser i både § 6- og § 7-ansøgninger.

Siden Familieretshuset blev etableret, har ansøgninger om samvær – ligesom ansøgninger om forældremyndighed og bopæl – kunnet sendes til afgørelse i familieretten. Det skete i 16 pct. af ansøgningerne i 2023. 10 pct. af § 6-ansøgningerne gik videre til retten, mens 31 pct. af § 7-ansøgningerne blev sendt til afgørelse i retten i 2023.

Figur 25. Antal ansøgninger om samvær og andel, der blev afgjort i Familieretshuset, samt andel der blev sendt videre til retten, 2014-2023

Kilde: Data fra 2012 t.o.m. marts 2019 er oplyst af det daværende Statsforvaltningen og er ikke valideret af Familieretshuset. Data fra april 2019 og frem er fra Familieretshusets sagsbehandlingssystem F2.

VI ANBEFALER

- Familieretshuset skal sikre tilstrækkelig belysning af sagerne. Der bør som udgangspunkt udarbejdes en børnesagkyndig undersøgelse i de komplekse sager for at sikre tilstrækkelig belysning af forholdene omkring barnet og barnets perspektiv.
- Kommunernes rolle på det familieretlige område skal styrkes, og det skal tydeliggøres, hvor snitfladerne til Familieretshuset ligger. Som del af dette bør kommunerne kompenseres økonomisk, så de har tilstrækkelige ressourcer til at deltage i møder og konfliktforebyggende indsatser i Familieretshuset.
- En familieretlig sag bør aldrig betragtes som afsluttet i forbindelse med afgørelsen. Der bør altid følges op, så vi kan blive klogere på, om afgørelserne i sagerne har det

Hvilken viden trækker vi på?

I kapitlet om samlivsbrud trækker vi på data fra Familieretshusets eget sagsbehandlingssystem F2. I F2 registreres bl.a. antallet og typer af sager i Familieretshuset, samt ventetider, sagsbehandlingstid og sagernes videre forløb eller afslutning.

Vi henviser også til data fra Danmarks Statistik om hvor mange børn og unge, der i det forgangne år har oplevet et familieskift.

Endelig inddrager vi en række undersøgelser fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, der dels undersøger forældres oplevelse af de familieretlige myndigheder, dels i hvilken grad børn og unge bliver inddraget i skilsmisssager i Familieretshuset. Undersøgelserne indgår i en samlet evaluering af det familieretlige system, der udkommer i slutningen af 2024.

Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT samt Børns Vilkårs Bisiddeerteam.

forventede resultat, og om de bidrager til at skabe bedre trivsel og udvikling for de involverede børn.

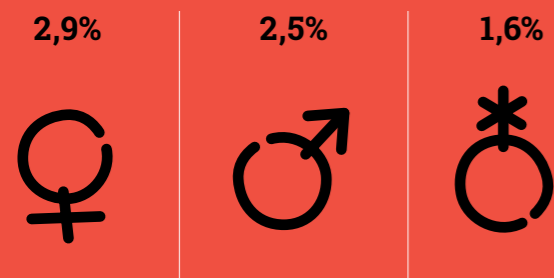
- Som det fremgår af forældreansvarsbekendtgørelsen, skal sager om forældremyndighed, bopæl og samvær afgøres hurtigst muligt, efter anmodningen er modtaget. Lang sagsbehandlingstid er ikke et problem, når tiden bliver brugt på at hjælpe familierne, men forløbene bør være effektive og uden uhensigtsmæssig ventetid, hvor sagen ligger stille.
- Børn skal inddrages i deres egen sag, og det skal sikres, at de bliver tilbudt en bisidder. Børn og unge skal have ret til at have en bisidder med i familieretten på samme måde, som de har ret til i kommunen og Familieretshuset.

Skilsmisse

1.633

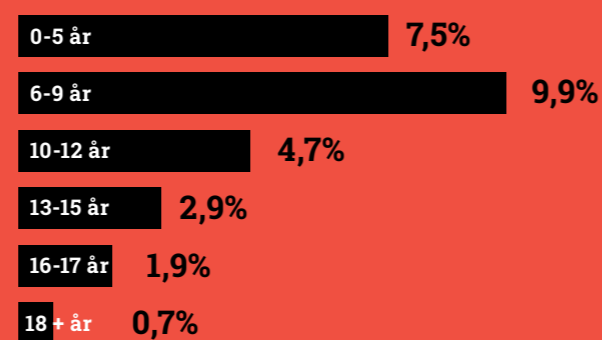
samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om skilsmisse. På ForældreTelefonen handlede 2.164 samtaler om skilsmisse.

Andelen af samtaler om skilsmisse er lige stor blandt piger og drenge

Så stor en andel udgør samtaler om skilsmisser af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og anden kønsidentitet.

En større andel af de yngre børn henvender sig om skilsmisse

Så stor en andel udgør samtaler om skilsmisser af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

46%

Skilsmisser med højt konfliktniveau

22%

Skilsmisser med moderat konfliktniveau

9%

Skilsmisser med lavt konfliktniveau

15%

Overvejende velfungerende skilsmisser

Vurderingen af konfliktniveauet foretages af den rådgiver, der har samtalen med den voksne, der har henvendt sig. I 9 pct. af samtalerne er konfliktniveauet ukendt, og derfor summerer ovenstående ikke til 100 pct.

I 46 pct. af samtalerne om skilsmisse på ForældreTelefonen vurderer rådgiverne, at forældrenes konfliktniveau er højt.

I 56 pct. af samtalerne om skilsmisse på ForældreTelefonen var Familieretshuset og/eller kommunen involveret i skilsmissen.

250 børn og unge fik i 2023 en bisidder fra Børns Vilkår i forbindelse med en sag i Familieretshuset. I 2022 var antallet 195.

250

BØRN I PSYKIATRIEN

Børn og unge venter i gennemsnit 115 dage på psykiatrisk udredning

I 2023 var 48.733 børn og unge under 18 år i kontakt med psykiatrien. Det er det højeste antal nogensinde. Samtidig er antallet af psykiatriske indlæggelser af børn og unge faldet til sit laveste de seneste ti år. Ventetiden på udredning i børne- og ungdomspsykiatrien er fortsat meget lang, og i ca. 70 pct. af forløbene bliver udredningsretten på 30 dage ikke overholdt. Ventetiden på behandling efter endt udredning er fortsat relativt kort.

I 2023 var flere børn og unge i kontakt med psykiatrien end nogensinde før. Samtidig var antallet af indlæggelser i børne- og ungdomspsykiatrien lavere, end det har været i mange år. Det betyder, at mange børn og unge behandles ambulant. Forekomsten af tvang er faldet i de seneste år, både når det gælder antallet af børn og unge, der udsættes for tvang, og det samlede antal tvangsforanstaltninger.

Ventetiden til behandling i børne- og ungdomspsykiatrien er i 2023 fortsat forholdsvis kort – 25 dage i gennemsnit. Til gengæld bliver 70 pct. af patienterne ikke udredt inden for de lovpligtige 30 dage. Det viser en ny beretning fra Rigsrevisionen. I 2022 varede det gennemsnitlige udredningsforløb 115 dage, det vil sige næsten fire gange længere end de lovpligtige 30 dage. I 3 pct. af forløbene overskrider udredningsforløbet af gyldige årsager.¹⁰⁴ Der er både store regionale og socioøkonomiske forskelle på ventetiden til at blive udredt.

Siden 2014 er der kommet 40 pct. flere patienter i børne- og ungdomspsykiatrien. Ifølge en række klinikere og forskere

kan udviklingen bl.a. skyldes, at der i dag er en større opmærksomhed på og bedre opsporing af børn og unge i psykisk mistrivsel. De peger også på, at det faglige personale i psykiatrien i dag ved mere om børns og unges psykiske udvikling og over tid har udviklet bedre diagnostik og bedre behandlingstilbud.¹⁰⁵

Udredningsretten på 30 dage overholdes ikke i 70 pct. af forløbene

Mange børn og unge, der har brug for hjælp i psykiatrien, ender på lange ventelister. Det viser en beretning fra Rigsrevisionen i 2024, der gennemgår overholdelsen af udredningsretten for børn og unge i psykiatrien i perioden 2019-2022. Her finder statsrevisorerne, at der ca. i 70 pct. af forløbene i børne- og ungdomspsykiatrien ikke udredes inden for de lovpligtige 30 dage, hvilket svarer til, at over 27.000 børn og unge i perioden ikke er blevet udredt inden for udredningsretten. Den gennemsnitlige udredningstid er steget fra 76 dage i 2019 til 115 dage i 2022, det vil sige næsten fire gange længere end 30 dage.¹⁰⁶

En analyse fra Lægeforeningen viste i 2022, at problemet med lange ventelister for udredning gælder i hele landet – dog med store regionale forskelle. I Region Hovedstaden skulle man i andet kvartal af 2022 vente 42 dage på en udredning, mens man i Region Nordjylland var oppe på 85 dages ventetid.¹⁰⁷ Dog viser den førnævnte beretning fra Rigsrevisionen, at Region Sjælland, Region Hovedstaden og Region Syddanmark systematisk har indberettet, at patienterne er endeligt udredt efter første samtale, selv om en stor del af disse udredningsforløb fortsætter efterfølgende.¹⁰⁸

Det kan have alvorlige konsekvenser, når børn og unge ikke bliver udredt i tide. Det kan forværre sygdomsforløbet og have negative konsekvenser for barnets tilknytning til skole, uddannelse og sociale fællesskaber og

have stor indflydelse på den samlede families trivsel. En undersøgelse fra VIVE har vist, at hurtig udredning kan give kortere forløb.¹⁰⁹

Social ulighed i børne- og ungdomspsykiatrien

I 2023 viste en undersøgelse fra VIVE, at udredningstiden ikke er ens for alle danske børn og unge. Ifølge undersøgelsen var den gennemsnitlige udredningstid 97 dage i perioden 2019-2022 – fra henvisning til afsluttet udredning. Men undersøgelsen viser, at børn og unge fra familier med lav socioøkonomisk status i gennemsnit er 12 dage længere om at blive udredt end børn og unge fra familier med høj socioøkonomisk status. Forskellen er mest markant i Region Nordjylland og Region Sjælland, hvor børn og unge fra familier med lav socioøkonomisk status er hhv. 30 og 23 dage længere om at blive udredt end børn og unge fra familier med høj socioøkonomisk status.

Undersøgelsen er baseret på oplysninger om alle patienter mellem 0-17 år, der blev henvist til udredning i børne- og ungdomspsykiatrien i perioden 2019-2022. Der er i undersøgelsen taget højde for, hvorvidt barnet eller den unge blev henvist under covid-19, men det må stadig forventes, at det har en påvirkning på forløbene.¹¹⁰

Flere børn og unge får psykiatriske diagnoser

Ca. 73.220 børn og unge under 18 år lever i perioder med en eller flere psykiatriske diagnoser. Det svarer til 63 ud af 1.000 0-17-årige. Det er det højeste niveau i de seneste 10 år.¹¹¹

En kortlægning fra Vidensråd for Forebyggelse viser, at forekomsten af mentale helbredsproblemer og psykiske sygdomme har været stigende de seneste år. Kortlægningen viser, at der i løbet af de seneste 20-30 år er sket en stigning i antallet af 10-24-årige, der får stillet en psykiatrisk diagnose som fx angst, depression, spiseforstyrrelse, ADHD eller autisme.¹¹² En lignende kortlægning blandt mindre børn viser, at mindst 16 pct. af de 0-9-årige har betydelige mentale helbredsproblemer. Denne kortlægning viser yderligere, at 8 pct. af danske børn får en psykiatrisk diagnose, inden de fylder 10 år.¹¹³ Det gælder 15 pct. af alle danske unge, når de fylder 18 år.¹¹⁴

Flere udsatte børn i daginstitutionerne

En undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut fra 2024 belyser daginstitutionsledernes oplevelse af arbejdet med børn i udsatte positioner. Som noget nyt afdækker undersøgelsen, hvor mange børn i daginstitutioner, der er diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser. I 71 pct. af daginstitutionerne er under 1 pct. af børnegruppen diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser. Omvendt er der 7 pct. af institutionerne, hvor 5 pct. eller derover af børnene er diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser. 64 pct. af daginstitutionslederne svarer,

at der er sket en stigning i antallet af børn, der diagnosticeres, og 49 pct. mener, at børnene diagnosticeres tidligere end for fem år siden. 85 pct. af daginstitutionslederne oplever, at der er sket en stigning i antallet af børn med komplekse udfordringer, og 71 pct. svarer, at der er sket en stigning i antallet af børn i mistrivsel. 480 daginstitutionsledere har deltaget i undersøgelsen.¹¹⁵

Stigningen i antallet af børn og unge, der får stillet en diagnose, kan delvist være udtryk for en ændret faglig, sociokulturel eller politisk praksis og er ikke nødvendigvis kun udtryk for en stigning i den reelle sygelighed blandt børn og unge.¹¹⁶ Hvis det er udtryk for tidligere identifikation og hurtigere indgriben, er det en positiv udvikling.

Få unge med en psykisk sygdom fortsætter i voksenpsykiatrien

En dansk registerundersøgelse fra 2023 viser, at kun 16 pct. af alle unge, som modtager behandling i børne- og ungdomspsykiatrien, når de er 17 år, også får hjælp i voksenpsykiatrien, det første år efter de er blevet myndige. Undersøgelsen viser, at der er stor forskel på tværs af diagnoser: Omkring halvdelen af unge med skizofreni fortsætter i voksenpsykiatrien, mens det samme gælder for ca. 28 pct. af de unge, som er diagnosticeret med en personlighedsforstyrrelse. Modsat ser det ud for unge med ADHD og udviklingsforstyrrelser: Her er det kun ca. hver tiende, der fortsætter i voksenpsykiatrien.¹¹⁷

At de unge ikke fortsætter i voksenpsykiatrien, betyder ikke nødvendigvis, at de bliver tabt af systemet. Det kan være, de er færdigbehandlet, eller at de modtager behandling hos egen læge eller privatpraktiserende psykiater.

VI ANBEFALER

- Børn og unge med behov for psykiatrisk udredning og behandling skal have et relevant tilbud hurtigt, og henvisningsvejene skal være mere effektive.
- Tvungne bør så vidt muligt undgåes i psykiatrisk behandling af børn og unge, og børn og unge skal altid inddrages mest muligt i deres egen sag. Sundhedspersonalet skal uddannes i at forebygge anvendelsen af tvang, ligesom de skal være uddannede i at inddrage barnets eller den unges perspektiv.
- Der skal etableres bedre samarbejde mellem børne- og ungdomspsykiatrien og voksenpsykiatrien, når unge under udredning eller i behandling fylder 18 år.

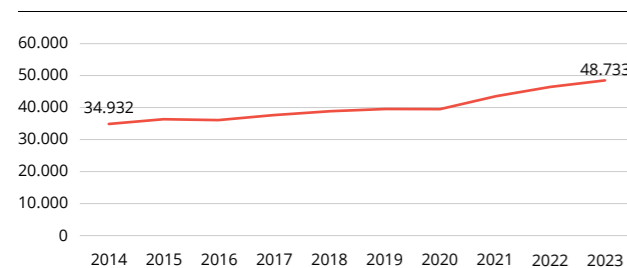
”Jeg er en person på 17 år som i lang tid nu har haft mentale problemer. Jeg går til psykolog månedligt og er henvist til psykiatrien, men kan ikke finde nogen, der vil tage mig, da jeg bliver 18 snart. Jeg føler mig meget håbløs og jeg fungerer ikke i min hverdag”

Nonbinær, 17 år

På 10 år er der kommet 40 pct. flere patienter i børne- og ungepsykiatrien

Siden 2013 er der sket en stigning på 40 pct. i antallet af patienter, der har fået behandling i børne- og ungdomspsykiatrien – fra 34.932 børn og unge i 2014 til 48.733 i 2023 (figur 26). Tallet har særligt været stigende siden 2020.

Figur 26. Antal børn og unge (0-18 år) i psykiatrien, 2014-2023

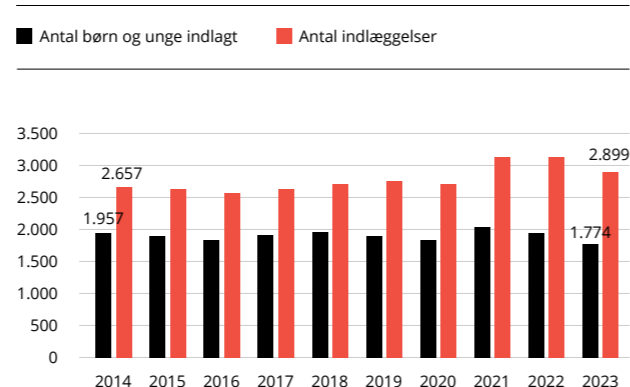

Note: Antal af patienter mellem 0-18 år der har haft kontakt med en psykiatrisk afdeling mindst én gang i løbet af det pågældende år. Databrud i 2019 betyder, at sammenligninger af tal fra før 2019 skal foretages med ekstra varsomhed. Kilde: Sundhedsdatastyrelsen (2024): Landspatientregisteret - esundhed.dk: Nøgletal for sygehusvæsenet og praksisområdet.

I alt blev 1.774 børn og unge indlagt i psykiatrien i 2023. Det samlede antal indlæggelser af børn og unge var 2.899 (figur 27). De mange indlæggelser er udtryk for, at mange børn og unge bliver genindlagt efter første indlæggelse. Omkring 1.100 af indlæggelserne er således genindlæggelser.

I 2023 er færre børn og unge blevet indlagt i psykiatrien end i de seneste de år. Antallet af indlæggelser har været relativt stabilt, dog med en stigning i 2021 og 2022 (figur 27). Det tyder på, at en del børn og unge, der er i kontakt med psykiatrien, ikke bliver indlagt.

Figur 27. Antal børn og unge (0-18 år) indlagt i psykiatrien og antal indlæggelser, 2014-2023

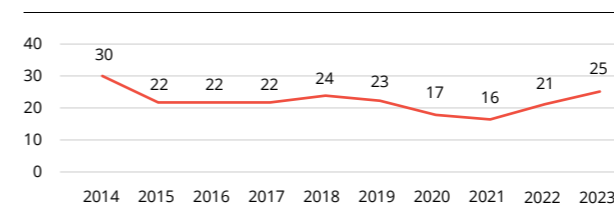
Note: Antal børn og unge indlagt: Antal af patienter mellem 0-18 år med et eller flere psykiatriske ophold med varighed på 12 timer eller derover, hvor opholdet har start i opgørelsesåret. Antal indlæggelser: Antal ophold hvor patienterne er 0-18 år med et eller flere psykiatriske ophold med varighed på 12 timer eller derover, hvor opholdet har start i opgørelsesåret. Databrud i 2019 betyder, at sammenligninger af tal fra før 2019 skal foretages med ekstra varsomhed. Kilde: Sundhedsdatastyrelsen (2024): Landspatientregisteret - esundhed.dk: Nøgletal for Sygehusvæsenet og Praksisområdet.

Børn og unge venter i gennemsnit 25 dage på behandling i psykiatrien, når først de er blevet udredt

Siden 2014 har den gennemsnitlige ventetid til behandling i børne- og ungdomspsykiatrien været relativt stabil. Fra 30 dage i 2014 til 25 dage i 2023 (figur 28). Tallet omfatter perioden fra patienten er endeligt udredt på sygehus, til behandling påbegyndes. Før dette kan børn og unge opleve lang ventetid, før de bliver udredt.

En analyse fra Lægeforeninger viser, at der er store regionale forskelle på den gennemsnitlige ventetid til behandling i børne- og ungdomspsykiatrien. I Region Midtjylland skal man fx vente 14 dage på behandling, mens man i Region Nordjylland skal vente 36 dage på behandling.¹¹⁸

Figur 28. Gennemsnitlig ventetid til behandling i børne- og ungdomspsykiatrien målt i dage, 2014-2023

Note: Gennemsnittet er beregnet ud fra de gennemsnitlige ventetider i årets fire kvartaler. I 2019 foreligger der kun tal fra januar, og derfor er tallet for 2019 kun baseret på denne måned. Kilde: Sundhedsdatastyrelsen (2024): Landspatientregisteret - esundhed.dk: Ventetid på behandling på sygehus.

272 børn og unge blev udsat for tvangsforanstaltninger i 2023

I 2023 oplevede 272 børn og unge i psykiatrien en tvangsforanstaltning i form af fiksering og/eller fysisk magt samt tvangsbehandling.¹¹⁹ I alt blev der påbegyndt 3.185 tvangsforanstaltninger mod børn og unge (figur 29). Tallet fortæller, at mange børn og unge indlagt i psykiatrien udsættes for tvang gentagne gange.

Både antallet af børn og unge, der udsættes for tvang, og antallet af tvangsforanstaltninger har været faldende de seneste år. Størstedelen af tvangsforanstaltningerne består af fastholdelse og tvangsernæring. Børn og unge må kun behandles ved brug af tvangsforanstaltninger, når personalet vurderer, at det er absolut nødvendigt, og når patienten kan være til fare for sig selv eller andre.¹²⁰ Det er en speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri, der kan ordinere tvangsbehandling – undtagen i akutte tilfælde, hvor et barn eller en ung er til fare for sig selv eller andre.

Hvilken viden trækker vi på?

I kapitlet om børn i psykiatrien trækker vi på data og analyser fra Sundhedsdatastyrelsen, Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed og Rigsrevisionen.

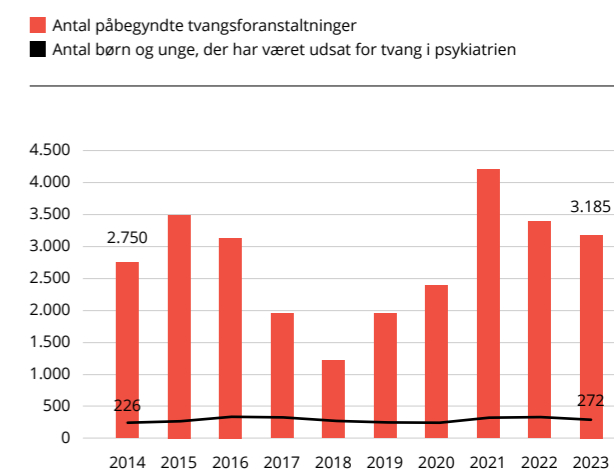
Vi henviser også til undersøgelser fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, EVA – Danmarks Evalueringsinstitut, Børnerådet, DEFACTUM og Lægeforeningen, samt to rapporter fra Vidensråd for Forebyggelse, der samler viden om små og større børns mentale sundhed.

Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

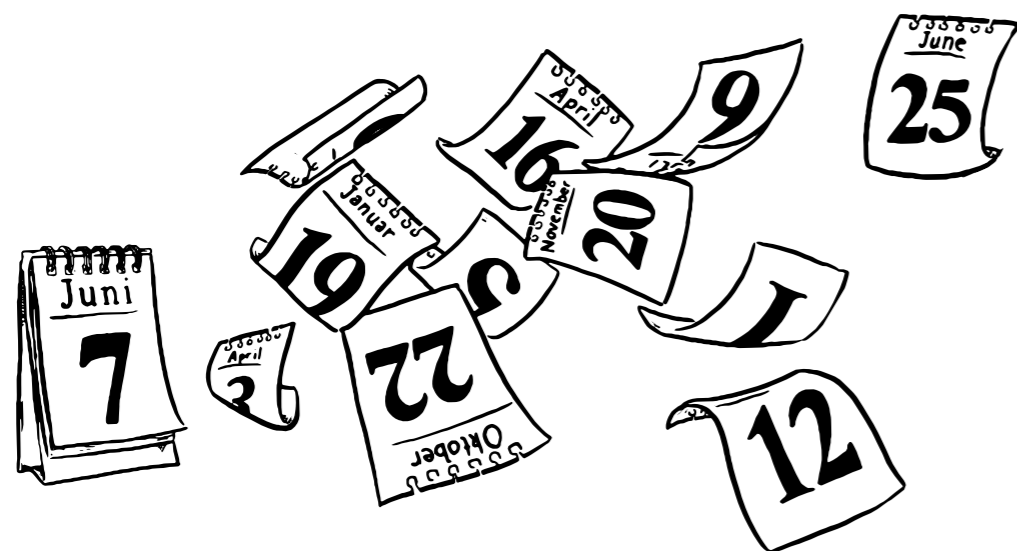

I 2014 viste en undersøgelse fra Børnerådet, at mange børn og unge oplever tvangen som det værste ved at være indlagt. De oplever, at de ikke bliver inddraget, når der tages beslutninger om dem under deres indlæggelse, og at de ikke informeres tilstrækkeligt om deres rettigheder.¹²¹ I 2021 viste en spørgeskemaundersøgelse fra regionerne, at 28 pct. af de børn og unge, som har oplevet tvang i psykiatrien, ikke har fået talt tilfredsstillende om det med personalet, efter det var slut.¹²²

Figur 29. Antal børn og unge (0-18 år) der udsættes for tvang og antal tvangsforanstaltninger, 2014-2023

Note: Figuren indeholder data på børn/unge, der behandles ved brug af tvang i form af fiksering og/eller fysisk magt eller ved tvangsbehandling (fx tvangsmedicinering, elektrochok, m.m.).¹²³ Kilde: Sundhedsdatastyrelsen (2024): Landspatientregisteret - esundhed.dk: Brug af tvang i psykiatrien.

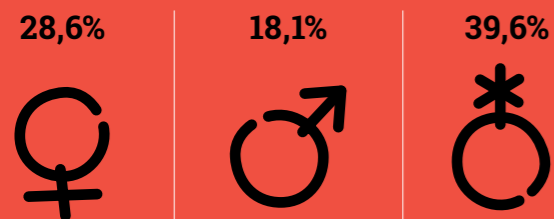

Psykisk mistrivsel

15.433

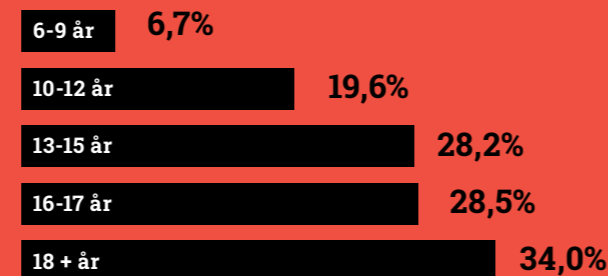
samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om psykisk mistrivsel. Det er over hver fjerde samtale

Over hver tredje samtale med børn med anden kønsidentitet handler om psykisk mistrivsel

Så stor en andel udgør samtaler om psykisk mistrivsel af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

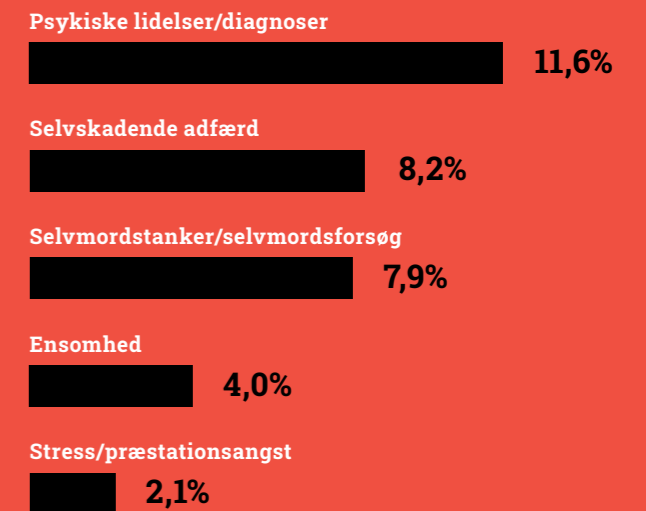
Psykisk mistrivsel fylder mere, jo ældre børnene er

Så stor en andel udgør samtaler om psykisk mistrivsel af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

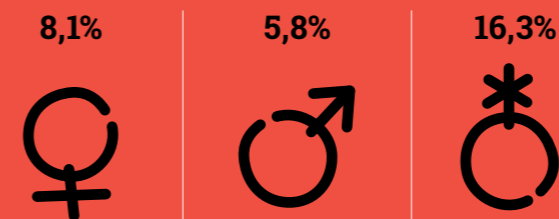

Psykiske lidelser og diagnoser er de temaer, der fylder mest

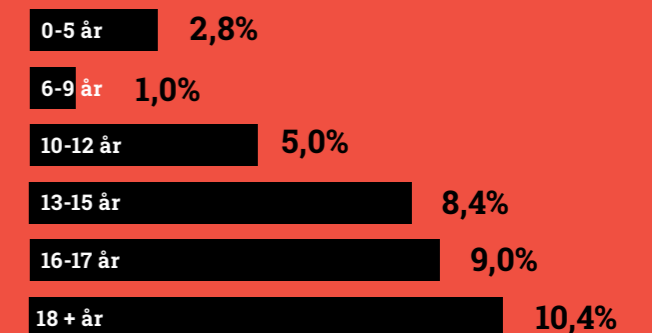
Så stor en andel udgør de forskellige emner relateret til psykisk mistrivsel af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT.

Børn med anden kønsidentitet henvender sig ofte om selvmordstanker/selv mordsforsøg

Så stor en andel udgør samtaler om selvmordstanker/selv mordsforsøg af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

Jo ældre børnene er, desto flere fortæller om selvmordstanker/selv mordsforsøg

Så stor en andel udgør samtaler om selvmordstanker/selv mordsforsøg af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

SYGDOMSRAMTE FAMILIER

Sygdom i familien kan ramme børn hårdt, men der mangler systematisk opsporing og hjælp

Børn af forældre, som har fysiske eller psykiske sygdomme, har øget risiko for mistrivsel og svære livsvilkår. Alligevel halter det med opsporingen, og alt for få børn får hjælp til at håndtere deres situation.

En ny undersøgelse fra Børns Vilkår, Psykiatrifonden og Ole Kirk's Fond viser, at regionerne ikke har en ensartet praksis for at tilbyde hjælp til børn, hvis forældre behandles i psykiatrien.

Flere undersøgelser har vist, at børn af forældre, der er ramt af sygdom, har øget risiko for at udvikle mistrivsel og at vokse op under sværere opvækstvilkår sammenlignet med deres jævnaldrende. Det gælder både for børn af forældre med fysisk og psykisk sygdom.¹²⁴ I 2019 viste en undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed, at børn og unge, hvis forældre er ramt af sygdom, har lavere livstilfredshed end deres jævnaldrende, og at flere oplever ensomhed og mobning. Der er også flere af disse børn, der har selvskadende adfærd og selvmordstanker.¹²⁵

Store konsekvenser for børn af forældre med psykisk sygdom

Særligt børn af forældre med psykisk sygdom er en udsat gruppe, der har en høj risiko for mistrivsel og for at få et sværere liv end andre. Disse børn klarer sig generelt dårligere i uddannelsessystemet end deres jævnaldrende, flere udvikler psykisk sygdom, flere bliver anbragt udenfor hjemmet, og flere får en dom eller bliver ofre for kriminalitet. Det viser en registerundersøgelse fra 2022, som Syddansk Universitet har gennemført i samarbejde med Spørg Mere, som er et partnerskab mellem Børns Vilkår, Psykiatrifonden og Ole Kirk's Fond.¹²⁶ I en undersøgelse fra 2021 har Spørg Mere dokumenteret, at børn af forældre med psykisk sygdom ofte tager et voksenansvar i deres familier, oplever skyldfølelse i forhold til den psykiske sygdom og føler sig anderledes end deres jævnaldrende.¹²⁷

Det er velkendt og dokumenteret, at det ofte har negative konsekvenser for børn at vokse op med forældre ramt af sygdom. Det er derfor oplagt at tilbyde børnene og deres familier hjælp til at håndtere deres situation. Særligt fordi vi ved, at forebyggende indsatser kan have en positiv effekt på disse børns mentale helbred og kan reducere risiko for fremtidig sygdom.¹²⁸ Alligevel halter det med at opspore børnene og tilbyde den hjælp, de har brug for. Det gælder både for børn af forældre med fysisk og psykisk sygdom.

Halvdelen af patienterne i somatikken bliver ikke spurgt, om de har børn

En undersøgelse fra Danske Patienter viste i 2016, at mere end halvdelen af patienterne i det somatiske sundhedsvæsen ikke blev spurgt ind til et pårørende barns trivsel i forbindelse med sygdom i familien.¹²⁹ En undersøgelse fra Dansk Sygeplejeråd og Børn, Unge & Sorg fandt i 2018, at hver anden sygeplejerske ikke afklarede, om alvorligt syge patienter havde hjemmeboende børn. Tre ud af fire tog ikke systematisk en samtale med patienterne om deres børns behov for inddragelse, ligesom de heller ikke systematisk henviste belastede børn og unge til støtte- og hjælpetilbud.¹³⁰ En tilsvarende undersøgelse fra Det Nationale Sorgcenter fandt i 2021, at næsten syv ud af ti fagpersoner i regionerne ikke oplever, at der er afsat tid til at afklare med patienten, om der er pårørende børn eller unge, der har behov for information eller støtte.¹³¹

”At have en forælder med skizofreni, kan være meget svært, da de ser ting som ikke er der og har deres helt egen virkelighed. Det har slidt meget på mig også fordi min mor krævede rigtig meget af mig under hendes sygdom. Jeg har i mange ikke turde være alene hjemme med hende, er altid ekstremt nervøs, får ondt i maven og ryster, fordi det giver mig ubehag.”

Pige, 15 år

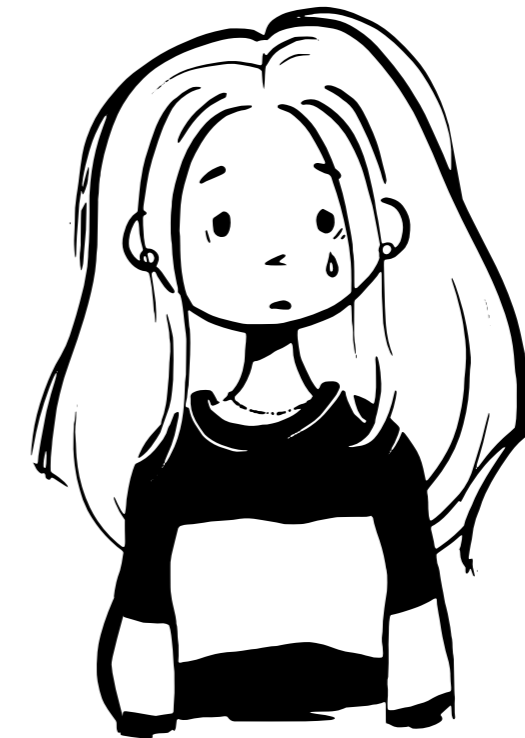
Forskellige regionale praksisser for hjælp til børn, hvis forældre har en psykisk sygdom

Også i psykiatrien tyder det på, at der er et uudnyttet potentiale for opsporing. En rapport fra Spørg Mere fra 2023 peger på, at der i lovgivningen ikke findes specifikke regler, der forpligter regionerne til at opspore og tilbyde hjælp til børn af forældre i psykiatrien, der kunne have behov for det. Samtidig anbefaler Sundhedsstyrelsen at inddrage børn i behandlingen.

Rapporten viser, at regionerne har forskellig praksis på området, og at det er meget begrænset, hvad der indsamles af data om målgruppen. Fagpersoner fortæller om barrierer for opsporing, og forældre giver eksempler på, at der ikke har været fokus på deres børn i behandlingen. Rapporten peger på, at der er behov for en mere ensartet og systematisk tilgang til børn som pårørende til forældre, der modtager behandling i psykiatrien.¹³²

VI ANBEFALER

- Pårørende børns rettigheder skal sikres gennem lovgivning, så børnene opspores og tilbydes den rette hjælp.
- Alle hospitalsafdelinger skal forpligtes til at undersøge og journalføre, om voksne patienter har børn, og til at underrette hjemkommunen, hvis der er bekymring for barnets trivsel.
- Pædagoger, lærere og sundhedspersonale i kommunerne skal have kompetencer til at opspore børn, som er pårørende til forældre med alvorlig fysisk og psykisk sygdom, og de skal kunne vurdere, om barnet har behov for støtte, og hjælpe dem videre til relevante tilbud.

i

Store omkostninger ved en barndom med forældre med psykisk sygdom

- 32 pct. af børn af forældre med psykisk sygdom søger behandling i psykiatrien eller får en psykiatrisk diagnose, inden de fylder 26 år. Det gælder 15 pct. af børn af forældre, der ikke har en psykisk sygdom.
- 66 pct. af børn af forældre med psykisk sygdom afslutter en ungdomsuddannelse inden de fylder 22 år. Det gælder 84 pct. af børn af forældre, der ikke har en psykisk sygdom.
- 8 pct. af børn af forældre med psykisk sygdom bliver anbragt uden for hjemmet. Det gælder 1 pct. af børn af forældre, der ikke har en psykisk sygdom.
- 24 pct. af børn af forældre med psykisk sygdom får en dom for kriminalitet, inden de fylder 26 år. Det gælder 17 pct. af børn af forældre, der ikke har en psykisk sygdom.
- 17 pct. af børn af forældre med psykisk sygdom bliver ofre for kriminalitet, inden de fylder 26 år. Det gælder 11 pct. af børn af forældre, der ikke har en psykisk sygdom.

Tallene er baseret på en registerundersøgelse fra Syddansk Universitet i samarbejde med Spørg Mere fra 2023. Undersøgelsen dokumenterer også de samfundsmæssige omkostninger forbundet med børn, som vokser op med forældre med psykisk sygdom. Undersøgelsen finder, at de gennemsnitlige samfundsøkonomiske omkostninger for et barn med en eller flere forældre med psykisk sygdom er 876.000 kr., mens omkostningerne for et barn med forældre uden psykisk sygdom er 459.000 kr. Omkostningerne er altså næsten dobbelt så høje for børn af forældre med psykisk sygdom. Med i beregningen er omkostninger til sundhedsvæsenet, anbringelser, domme og tabt produktivitet i de første 26 år af børnenes liv. En række omkostninger har ikke været mulige at beregne, fx omkostninger til dagtilbud, skole og indsatser efter serviceloven ud over anbringelse. Det må derfor formodes, at de reelle omkostninger er højere.

Kilde: Rasmussen, I & Kruse, M. (2023): Samfundsøkonomiske konsekvenser af at være barn af forældre med mentale helbredsproblemer. Odense: Dansk Center for Sundhedsøkonomi, Institut for Sundhedstjenesteforskning, SDU.

i

Forebyggende behandling mindsker børnenes risiko for at udvikle psykisk sygdom

Der findes ikke meget forskning på området, men undersøgelser tyder på, at børn af forældre med psykisk sygdom, der modtager en forebyggende intervention, har mindre risiko for selv at udvikle psykisk sygdom. Det viser bl.a. en metaundersøgelse fra 2021, hvor eksisterende forskningsresultater analyseres. Undersøgelsen viser bl.a., at visse typer af forebyggende behandling kan mindske børnenes risiko for selv at udvikle en psykisk sygdom med næsten 50 pct. Konklusionen bygger på fire randomiserede kontrollerede forsøg med opfølgningsperioder på 6 og 12 måneder.

To nyere studier finder lignende resultater. Det første er et randomiseret kontrolleret forsøg fra Irland fra 2024 som fandt, at korte familieforbud på ca. 7 sessioner signifikant forbedrede barnets og familiens psykosociale funktion. Det andet er et svensk studie fra 2022, som sammenlignede regionale tilbud og fandt, at børn, som modtog et familietilbud i regionerne, udviklede bedre mental sundhed sammenlignet med de børn, der ikke gjorde.

Kilde: Lannes, A. m.fl. (2021): Preventive interventions in offspring of parents with mental illness: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. In Psychological Medicine, 51(14):2321-2336. Furlong, M. m.fl. (2024): Family Talk versus usual services in improving child and family psychosocial functioning in families with parental mental illness: a randomised controlled trial and cost analysis. Frontiers in Psychiatry. Nordh E.W. m.fl. (2022): Preventive interventions for children of parents with depression, anxiety, or bipolar disorder: A quasi-experimental clinical trial. acta paediatrica.

Børn af forældre med psykisk sygdom risikerer selv at udvikle psykisk sygdom

Mere end halvdelen af alle børn, der har forældre med alvorlig psykisk sygdom, får med tiden selv psykiske vanskeligheder, viser forskningen. En international metaanalyse viste i 2014, at 55 pct. af børn, hvis forældre har en alvorlig psykisk sygdom, selv kom til at lide af en psykisk sygdom, inden de fyldte 30 år. Ca. en tredjedel af dem fik selv en alvorlig psykisk sygdom. Analysen omfattede næsten 4.000 børn af forældre med alvorlig psykisk sygdom som skizofreni, bipolar lidelse eller svær og tilbagevendende depression.¹³³

I 2022 viste en undersøgelse fra Syddansk Universitet i samarbejde med Spørg Mere, at knapt hvert tredje barn født i Danmark mellem 1995-2004, der er vokset op med en forælder med psykisk sygdom, selv har kontakt til psykiatrien eller har fået en psykiatrisk diagnose i det somatiske sundhedsvæsen, inden de fylder 27 år. For børn af forældre uden psykisk sygdom gælder det knap hvert syvende barn.¹³⁴

Disse resultater bakkes op af en metaundersøgelse fra 2023, som er den hidtil største af sin slags i verden. Undersøgelsen bygger på data fra over 3 millioner børn af forældre med psykisk sygdom og en kontrolgruppe på over 20 millioner børn, primært fra USA og Europa. Den viser, at børn af forældre med psykisk sygdom har halvdelen til tre gange større risiko for at udvikle en psykisk sygdom end deres jævnaldrende. Den største risiko ses blandt børn af forældre med angst, bipolar lidelse eller depression, hvor over halvdelen (51 pct.) udvikler psykisk sygdom. Knap fire ud af ti (38 pct.) børn af forældre med misbrugsproblemer udvikler psykisk sygdom, mens det gælder for knap hvert femte barn (17 pct.), der har en mor eller far med psykoselidelse. I kontrolgruppen var der 14 pct., som blev diagnosticeret med en psykisk sygdom.¹³⁵

Børn i familier med psykisk sygdom mangler hjælp og nogen at tale med

Den høje forekomst af mistrivsel blandt børn af forældre med psykisk sygdom vidner om, at børnene har brug for mere hjælp og støtte, end de får i dag. En undersøgelse fra Bedre Psykiatri viste i 2020, at 60 pct. af børn og unge med en forælder med psykisk sygdom ikke har fået tilbudt nogen form for hjælp og støtte. Af disse oplyser 32 pct. af børnenes forældre, at børnene ville have haft gavn af at få hjælp og støtte.¹³⁶ Samtidig viser en spørgeskemaundersøgelse fra Psykiatrifonden fra 2019 blandt 2.156 repræsentativt udvalgte forældre, at syv ud af ti børn, som har en forælder med en psykisk sygdom, ikke får hjælp.¹³⁷

En undersøgelse foretaget af Spørg Mere i 2021 viser desuden, at fire ud af ti børn i 7. klasse, som oplyser at have en forælder med psykisk sygdom, ikke har talt med nogen om deres forælders sygdom. Over halvdelen af de forældre med en psykisk sygdom, som henvender sig til Psykiatrifondens rådgivning, har ikke talt med deres børn om sygdommen – og næsten tre fjerdedele har ikke talt med barnets skole eller institution om sygdommen.¹³⁸

Tabu og fordomme påvirker børn af forældre med psykisk sygdom

Der er flere årsager til, at børn af forældre med psykisk sygdom sjældent får hjælp. En af årsagerne kan være mangelfuld opsporing, men vi ved også, at fordomme og tabu stadig findes i befolkningen, og at de kan gøre det svært for børnene at fortælle andre om deres forælders sygdom – og for voksne at tale med børnene. I en undersøgelse fra 2019 fra Landsindsatsen EN AF OS svarer næsten otte ud af ti danskere, at det er mere accepteret i befolkningen at have en fysisk end en psykisk sygdom. Næsten en tredjedel tror, at personer med psykisk sygdom ofte er farligere end andre.¹³⁹

I 2022 viste en undersøgelse fra Spørg Mere, at børn og voksne har forskellige holdninger til psykisk sygdom. Hver femte voksne mener, at det er pinligt for et barn at have en mor med skizofreni. Det er fire gange så mange som blandt børn i 7. klasse. En tredjedel af de voksne tror, at et barn, som har en mor med skizofreni, er bange for sin mor. Det er over dobbelt så mange som blandt børnene. Resultaterne baseres på besvarelser fra 2.009 voksne og 2.035 børn i 7. klasse fra hele landet.¹⁴⁰

Undersøgelsen viser også, at børn af forældre med psykisk sygdom ofte mærker omgivelsernes fordomme. De føler sig anderledes end deres jævnaldrende, og de taler sjældent med nogen om det, der er svært. Mange går alene med deres tanker, selvom de ofte trives dårligere end andre børn og har markant højere risiko for selv at udvikle en psykisk sygdom. Også forældre med psykisk sygdom reagerer på fordomme. Det gør de ofte med tavshed og ved at forsøge at skjule sygdommen – både over for omgivelserne og over for deres børn.¹⁴¹

Fysisk sygdom i familien påvirker børn og unges hverdag. En undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed blandt unge i udskolingen og på ungdomsuddannelser viste i 2019, at unge med en fysisk syg forælder trives dårligere end unge med raske forældre. En markant højere andel af de unge oplever psykiske problemer og har haft selvskadende adfærd og selvmordstanker sammenlignet med unge, som har raske forældre. Der er også færre, som føler, at deres jævnaldrende kan lide dem, flere føler sig anderledes og mere modne, og færre vurderer, at de har gode sociale kompetencer. Det er sammenlignet med deres jævnaldrende uden en syg forælder.¹⁴²

En litteraturgennemgang fra VIVE fra 2023 viser, at det påvirker børns følelsesmæssige og adfærdsmæssige reaktionsmønstre relativt lidt, hvis de har forældre med en kronisk sygdom. Påvirkningen er større blandt børn af forældre med kroniske smerter. Dog tyder forskningen på, at påvirkningen afhænger af forældres diagnose og funktionsniveau.¹⁴³

Forskning viser, at nogle børn og unge med forældre med sygdom oplever et øget ansvar for at tage vare på hjemmet og på deres forældre. Forskning viser, at disse børn og unge ofte har højere skolefravær, hvilket fx kan være, fordi de kommer for sent eller går tidligt for at imødekomme forældrens behov. Mange føler sig overvældede og har problemer med at balancere skole og behovet for støtte i hjemmet. Dette ansvar går også ud over deres sociale liv med venner og fritidsaktiviteter.¹⁴⁴

Hvor mange børn lever med forældre, der er ramt af sygdom?

I løbet af et år oplever 80.000 børn og unge i alderen 0-28 år at have en forælder med alvorlig sygdom. 40.000 børn og unge oplever hvert år, at én af deres forældre bliver indlagt med en alvorlig sygdom. En undersøgelse fra Bedre Psykiatri fra 2020 estimerer, at 333.000 børn i Danmark vokser op med en mor eller far med en psykisk sygdom. Det svarer til ca. 25 pct. af alle børn i Danmark og stemmer godt overens med resultatet af en registerundersøgelse fra 2023, som viste, at 27 pct. af danske børn vokser op med forældre med mentale helbredsproblemer.

Kilde: Harrsen, K., Hvidberg, K. B., & Larsen, L. (2021). Sundhedspersoners møde med pårørende børn og unge til alvorligtsyge i det danske sundhedsvæsen. København: Det Nationale Sorgcenter; Bedre Psykiatri. Børn af forældre med psykisk sygdom i Danmark. Bedre Psykiatri. 2020; Rasmussen, I & Kruse, M. (2023): Samfundsøkonomiske konsekvenser af at være barn af forældre med mentale helbredsproblemer. Odense: Dansk Center for Sundhedsøkonomi, Institut for Sundhedstjenesteforskning, SDU.

Hvilken viden trækker vi på?

I kapitlet om sygdomsramte familier trækker vi på en række undersøgelser foretaget af bl.a. Statens Institut for Folkesundhed (SDU), Sundhedsstyrelsen, Danske Patienter, Dansk Sygeplejeråd i samarbejde med Børn, Unge og Sorg, Det Nationale Sorgcenter og Bedre Psykiatri.

Vi henviser også til et par undersøgelser udgivet i regi af Spørg Mere-partnerskabet, som er et samarbejde mellem Børns Vilkår, Psykiatrifonden og Ole Kirk's Fond, herunder en rapport udgivet af Dansk Center for Sundhedsøkonomi (SDU).

Endelig inddrager vi resultater fra to systematiske reviews, to metaanalyser og en litteraturgennemgang fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, der alle omhandler børn og unge med syge forældre.

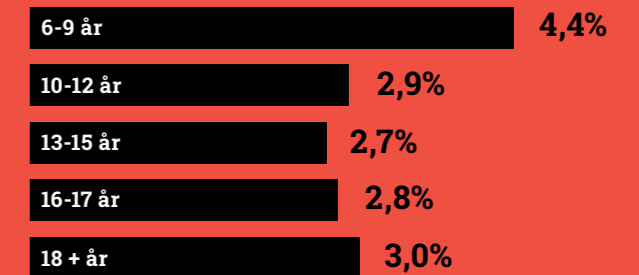
Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

Sygdomsramte familier

856

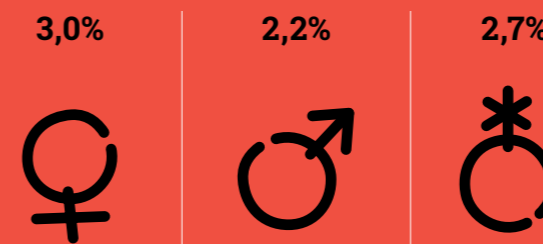
samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om fysisk eller psykisk sygdom i familien

Børn i alle aldre henvender sig om sygdom og dødsfald i familien

Så stor en andel udgør samtaler om sygdom og dødsfald i familien af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

Flere af pigerne henvender sig om sygdom og dødsfald i familien

Så stor en andel udgør samtaler om sygdom og dødsfald i familien af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

854 samtaler handlede om dødsfald eller sorg

854

 SKOLEGANG

Syv ud af ti, der er anbragt uden for hjemmet, tager ikke 9. klasses afgangsprøve

Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet eller modtager støttende indsatser, har markant dårligere betingelser for et godt skoleliv end deres jævnaldrende. De har flere perioder uden skolegang, og 78 pct. af alle børn over 11 år, der er anbragt uden for hjemmet, har skiftet skole mindst én gang, mod kun 9 pct. af deres jævnaldrende. Mange børn i udsatte positioner får ikke afsluttet folkeskolens afgangsprøve, og de lykkes sjældnere med at gennemføre en uddannelse.

En god skolegang er en af de stærkeste beskyttelsesfaktorer for, at børn og unge i udsatte positioner får et godt voksenliv.¹⁴⁵ Samtidig viser undersøgelser, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har flere skoleskift, flere perioder uden skolegang og mere skolefravær end deres jævnaldrende. Perioder med meget skolefravær og perioder uden skolegang kan have store konsekvenser for børn og unge, da uddannelse er en af de væsentlige faktorer i at understøtte børn og unge i udsatte positioner.¹⁴⁶ Ifølge FN's Børnekonvention har alle børn ret til uddannelse, og staten er forpligtet til at sikre denne rettighed.¹⁴⁷

Data fra Danmarks Statistik viser, at knap syv ud af ti børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet eller har en støttende indsats (tidligere kaldet forebyggende foranstaltning), ikke går op til 9. klasses afgangsprøve.¹⁴⁸ De, der gennemfører afgangsprøven, har et dårligere resultat end andre elever: I skoleåret 2022/2023 lå karakterniveauet ved 9. klasses

afgangsprøve i gennemsnit 1,7 karakterpoint lavere for disse unge end for deres jævnaldrende.¹⁴⁹ Samtidig viser en undersøgelse, at unge i udsatte positioner også har lavere sandsynlighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse.¹⁵⁰

Anbragte børn og unge oplever ofte skoleskift eller perioder uden skolegang

Når et barn eller en ung skal anbringes eller skifter anbringelsessted, resulterer det ofte i et skoleskift eller en midlertidig mangel på skoletilbud. En rapport fra VIVE viste i 2023, at 78 pct. af de anbragte 11-17-årige har oplevet mindst ét skoleskift i løbet af deres tid i grundskolen, og 50 pct. har oplevet to eller flere skift. Til sammenligning har kun 9 pct. af de 11-17-årige børn og unge uden indsats haft mindst to skoleskift. Børn og unge, der er anbragt på institution, har oplevet flest skoleskift – 41 pct. af dem har oplevet flere end tre skoleskift i løbet af deres tid i grundskolen.¹⁵¹

Forskning viser, at en fjerdedel af alle børn og unge, der er anbragt, har en periode i deres barndom, hvor de ikke går i skole. For næsten halvdelen af disse var perioden mere end et halvt år.¹⁵² Perioder med bekymrende skolefravær eller manglende skolegang har betydning for det faglige udbytte for den enkelte elev og for muligheden for at fastholde stabile netværk til både voksne og jævnaldrende – og dette har igen betydning for elevens læringsbetingelser.¹⁵³ For børn og unge i udsatte positioner er uddannelse en af de væsentligste faktorer i at understøtte en positiv ændring i deres livsforløb.¹⁵⁴

En analyse fra 2024 foretaget af Social- og Boligstyrelsen viser, at der udover de menneskelige og sociale gevinster ved effektive skolefraværsindsatser også er et økonomisk potentiale. De budgetøkonomiske gevinster skyldes især færre udgifter til sociale indsatser i kommunen samt overførselsindkomster. Derudover er der budgetøkonomiske gevinster på en lang række andre områder, fx til politi, beskæftigelsesindsatser, sundhedsvæsen, kriminalforsorgen og skat af indkomst.¹⁵⁵

”Jeg har ikke været i skole i et halvt år men snart skal jeg starte igen. Jeg er så bange, jeg har virkelig ikke lyst. Jeg er bange for at det kommer til at være det samme som før. Jeg har ikke rigtig noget valg, jeg skal enten tilbage i klassen eller skifte skole og jeg kan ikke skifte skole. Det er noget lort, og jeg tror ikke at jeg kan klare det og jeg ved ikke hvad jeg skal gøre.”

Dreng, 14 år

Færre udsatte unge gennemfører en ungdomsuddannelse

Social- og Boligstyrelsen konkluderer i 2024, at børn og unge i udsatte positioner har langt større risiko for at få en mangelfuld uddannelse. Analysen viser bl.a., at andelen af 21-årige, der har gennemført en ordinær ungdomsuddannelse, kun er 34 pct. blandt unge, der har fået en forebyggende foranstaltning som barn, og 22 pct. blandt unge, der har været anbragt uden for hjemmet. Det samme gælder for 73 pct. af øvrige unge på 21 år. Børn og unge i udsatte positioner forlader oftere grundskolen med så ringe læse- og regnefærdigheder, at det begrænser deres mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Analysen viser også, at der i perioden 2011-2019 er sket en fordobling i andelen af elever i folkeskolens almene undervisning, som modtager specialundervisning, det vil sige ni eller flere timers ugentlig støtte.¹⁵⁶

Børn med særlige behov trives dårligere i skolen

Flere undersøgelser viser, at børn med særlige behov trives dårligere i skolen end deres jævnaldrende. I 2023 viste en spørgeskemaundersøgelse fra Tænketanken Mandag Morgen og LEGO Fonden, at 30 pct. af børn med særlige behov aldrig eller ikke så tit kan lide at gå i skole. Lige så mange føler tit, at deres lærere ikke forstår dem. I undersøgelsen indgår besvarelser fra 327 elever med særlige behov.¹⁵⁷

I 2022 viste en lignende undersøgelse fra Børns Vilkår, at hvert femte barn, der angiver, at de har ADHD/ADD, angst,

autisme, depression og/eller OCD, aldrig eller sjældent oplever at lykkes med at lære det, de gerne vil i skolen. Det samme svarer 8 pct. af de øvrige børn. 29 pct. angiver, at de sjældent eller aldrig har lyst til at komme i skole, hvilket gælder for 12 pct. af de øvrige børn. I undersøgelsen indgår besvarelser fra 243 børn i 4. og 7. klasse, der har angivet, at de har en af de nævnte diagnoser.¹⁵⁸

Manglende kompetencer og viden til at støtte børn med særlige behov i skolerne

I 2023 foretog Danmarks Evalueringsinstitut en undersøgelse af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) blandt PPR-ledere, skoleledere og pædagogisk personale i skolerne.

I undersøgelsen angiver det pædagogiske personale på skolerne, at de oplever, at undervisningsopgaven bliver stadig mere krævende på grund af det stigende antal elever i almenklasserne med særlige behov. Derudover giver de udtryk for, at de mangler de specialpædagogiske kompetencer og viden til at give børnene den tilstrækkelige støtte.

Blandt de adspurgte PPR-ledere oplever 92 pct., at der i løbet af de seneste tre år er kommet en større efterspørgsel fra skolerne på individuelle udredninger. 57 pct. af skolelederne og 85 pct. af PPR-lederne oplever desuden, at det pædagogiske personales specialpædagogiske kompetencer er utilstrækkelige, og 83 pct. af PPR-lederne oplever at blive inddraget for sent af skolerne.¹⁵⁹

VI ANBEFALER

- Skolen skal inddrage børn og unge på alle klassestrin i de beslutninger, der vedrører deres trivsel og hverdag i skolen.
- Skoler skal arbejde systematisk med trivselsfremme, positive fællesskaber og elevernes oplevelse af at høre til.
- Skolen skal sikre, at alle børn har gode relationer til de professionelle voksne i skolen. Det skal gøres ved målrettet arbejde med de professionelle relations- og inddragelseskompetencer, både i uddannelsen og i den løbende opkvalificering.
- Alle skoler skal have retningslinjer for tidlig og systematisk opsporing og håndtering af mistrivsel. Det skal være tydeligt, hvornår og hvordan man handler, og hvem der har ansvaret for at handle i samarbejde med barnet og familien.
- Børn med en sag i kommunen skal have en skoleplan, som sikrer, at kontinuitet og støtte i barnets skolegang prioriteres. Skoleplanen skal derudover have fokus på barnets sociale trivsel og faglige udvikling, og der skal løbende følges op på planen.
- Alle børn – uanset behov – har ret til det rigtige skoletilbud i rette tid med faglige ambitioner, der tager udgangspunkt i det enkelte barn.

Hvad vil det sige at være i en udsat position?

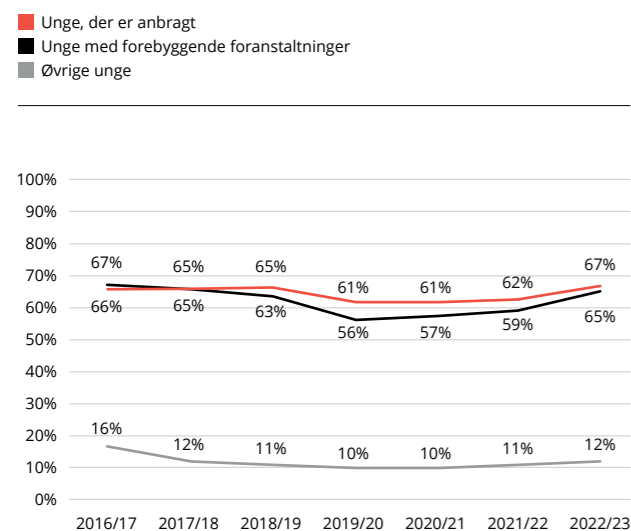
Børn og unge i udsatte positioner er børn og unge, som er anbragt, eller som aktuelt får støttende indsatser efter barnets lov (tidligere forebyggende foranstaltninger efter serviceloven). Der kan både være tale om personrettede eller familierettede foranstaltninger. Denne definition er en videreførelse af KL's tidligere opgørelser over nøgletal om udsatte børn og unge.

Kilde: KL (2020): Udsatte børn – Nøgletal 2020

Knap syv ud af ti unge, der er anbragt, går ikke op til 9. klasses afgangsprøve

67 pct. af unge, der er anbragt, tager ikke 9. klasses afgangsprøve. Det vil sige, at de ikke går op til de syv obligatoriske prøver¹⁶⁰, som afgangsprøven består af. Det gælder for næsten lige så mange unge med støttende indsatser (tidligere forebyggende foranstaltninger efter serviceloven). Blandt øvrige unge er det 12 pct., der ikke tager 9. klasses afgangsprøve (figur 30).

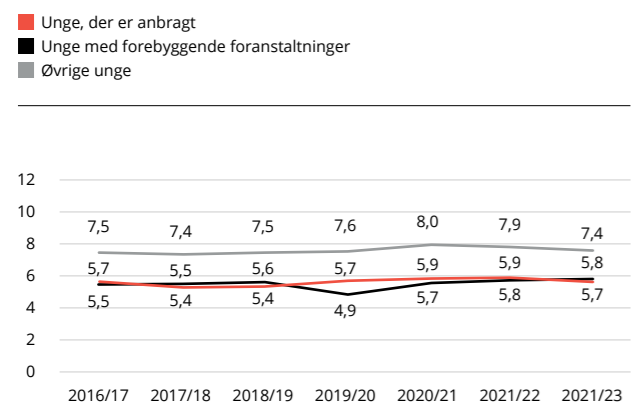
Figur 30. Andel 9. klasseelever som ikke tager 9. klasses afgangsprøve, 2016-2023

Note: Opgørelsen indeholder elever i 9. klasse i folkeskoler og private grundskoler, der har aflagt prøve i samtlige af de syv obligatoriske prøvfag.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningsservice.

Udsatte unge klarer sig fagligt dårligere og har mere fravær. Karakterniveauet ved afgangsprøven i 9. klasse ligger gennemsnitligt 1,7 karakterpoint lavere for unge i udsatte positioner end for øvrige unge. Ved afgangsprøven i skoleåret 2022/2023 fik anbragte unge i gennemsnit karakteren 5,7, mens børn med en forebyggende foranstaltning i gennemsnit fik karakteren 5,8. For øvrige unge var det gennemsnitlige karakterniveau 7,4 (figur 31).

Figur 31. Karaktergennemsnit ved 9. klasses afgangsprøve, 2016-2023

Note: Opgørelsen indeholder elever i 9. klasse i folkeskoler og private grundskoler, der har aflagt prøve i samtlige af de syv obligatoriske prøvfag.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningsservice.

Hvilken viden trækker vi på?

I kapitlet om skolegang trækker vi primært på Børns Vilkårs egne analyser af data fra Danmarks Statistik. I disse analyser har vi taget udgangspunkt i KL's tidligere opgørelser over nøgletal om udsatte børn og unge.

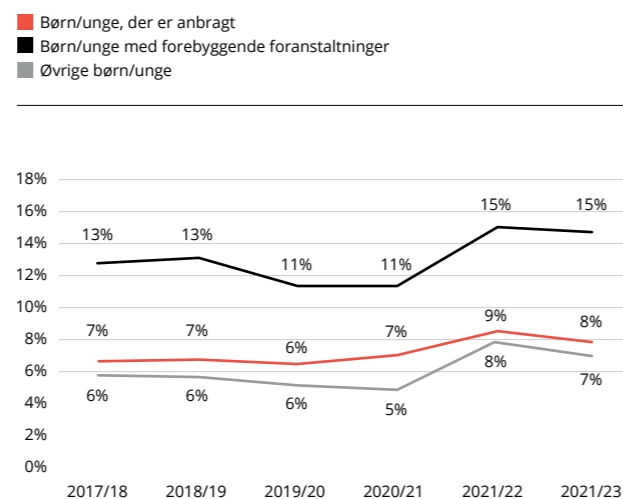
Vi henviser også til en række analyser fra bl.a. Rambøll, Social- og Boligstyrelsen (tidl. Socialstyrelsen), LEGO Fonden og Mandag Morgen, undersøgelser fra VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (tidl. SFI), EVA - Danmarks Evalueringsinstitut, og Børns Vilkårs egne undersøgelser.

Endelig inddrager vi resultater fra en svensk registerundersøgelse og et dansk forskningsprojekt, der sætter fokus på hhv. anbragte børns skolegang og generelle livsvilkår.

Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

Det største skolefravær finder man hos børn og unge med forebyggende foranstaltninger. De var i skoleåret 2022/2023 i gennemsnit fraværende 15 pct. af skoletiden. Anbragte børn var fraværende 8 pct. af skoletiden, mens de øvrige børn og unge var fraværende 7 pct. af skoletiden (figur 32).

Figur 32. Skolefravær, 2017-2023

Note: Opgørelsen indeholder elever, der har haft mindst 180 aktive skoledage, på alle klassetrin på folkeskoler. Både sygefravær, ulovligt/ikke-godkendt fravær og lovligt/godkendt fravær er inkluderet i opgørelsen. Grundet ny opgørelsesmetode er tallene ændret bagudrettet og svarer derfor ikke til sidste års opgørelse.
Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningsservice.

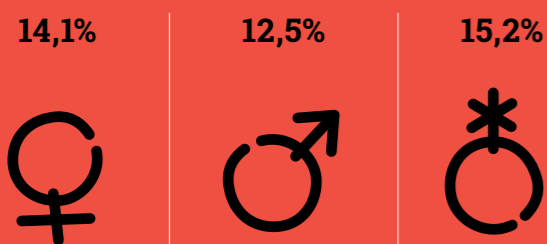

Skolegang

7.948

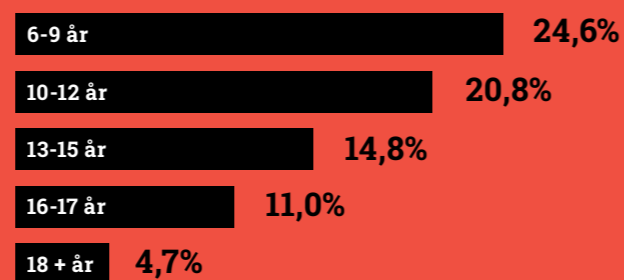
samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om skolegang

Skolegang fylder i samtalerne for alle køn

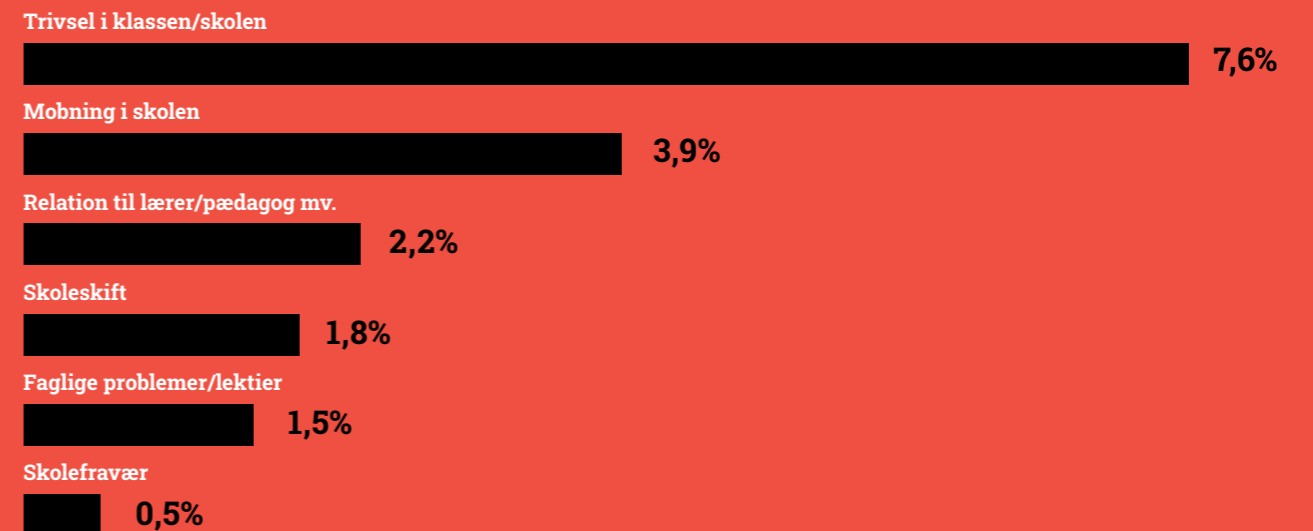
Så meget udgør samtaler om skolegang af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

Skolegang fylder meget i samtalerne med de yngre børn

Så meget udgør samtaler om skolegang af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

Skolegang dækker over temaerne:

Så meget udgør samtaler om det givne emne af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT.

MOBNING OG ENSOMHED

Flere skoleelever oplever mobning – og næsten hver fjerde føler sig ensom

Knap hver syvende elev i 4.-9. klasse har oplevet at blive mobbet. Det viser den nyeste nationale trivselsmåling fra 2024, og det er den højeste andel siden den første trivselsmåling i 2014. Mobning er mest udbredt i 4. klasse,

hvor mere end hver sjette elev rapporterer at have oplevet mobning inden for det seneste skoleår. Samtidig har næsten hver fjerde elev i 4.-9. klasse følt sig ensom det seneste år.

Mobning er stadig alt for udbredt blandt børn i skolealderen, og tallene går den forkerte vej. De nationale trivselsmålinger viser, at en stadig større andel af skolebørn på tværs af alle klassetrin siden 2016/2017 har oplevet mobning i det seneste skoleår. Ifølge den nyeste nationale trivselsmåling fra 2024 har 14 pct. af eleverne i 4.-9. klasse oplevet at blive mobbet meget tit, tit eller en gang imellem inden for det seneste skoleår. Elever på mellemtrinnet angiver oftere end elever i udskolingen, at de har oplevet mobning, og i 4. klasse angiver hele 18 pct. af eleverne, at de har oplevet mobning inden for det seneste år.

I 2023 viste den nyeste Skolebørnsundersøgelse dog, at der siden 2002 er sket et fald i antallet af elever, der jævnligt oplever at blive mobbet – dog med en lille stigning blandt pigerne og de yngste drenge fra 2018 til 2022. "Jævnligt mobbet" defineres her ved, at barnet oplever mobning mindst to til tre gange om måneden. Samme undersøgelse viser, at 6 pct. af elever i 5., 7. og 9. klasse jævnligt oplever mobning.¹⁶¹

Forskning viser, at social isolation er en fællesnævner for ensomhed og mobning: Begge dele resulterer i, at man føler sig uden for fællesskabet.¹⁶²

Næsten hver fjerde elev føler sig ensom

I den nyeste nationale trivselsmåling svarer 24 pct. af eleverne i 4.-9. klasse, at de har følt sig ensomme meget tit, tit eller en gang imellem det seneste skoleår. 7 pct. angiver, at de meget tit eller tit føler sig ensomme. Andelen af børn, der føler sig ensomme, er nogenlunde ens på tværs af 4.-9. klasse. Skolebørnsundersøgelsen fra 2023 bekræfter, at ensomhed har været stigende siden sidste måling i 2018 – det gælder særligt blandt pigerne. I 7. og 9. klasse svarer hhv. 14 og 13 pct. af pigerne, at de meget ofte og ofte føler sig ensomme.¹⁶³

En undersøgelse fra VIVE viste i 2022, at 9 pct. af 11-19-årige meget ofte eller ofte føler sig ensomme. Yderligere 33 pct. føler sig af og til ensomme. Undersøgelsen er den fjerde i en række panelundersøgelser, der er baseret på besvarelser fra 6.276 børn og unge, som VIVE har fulgt siden 2009. Rapporten viser også, at andelen af 15-19-årige, der føler sig ensomme, har været stigende siden undersøgelsens start i 2009. Fx svarede 7 pct. af de 19-årige, at de følte sig ensomme i 2009 – mod 15 pct. i 2021.

"I de sidste mange måneder har jeg følt mig så ensom og trist, der er ingen af mine venner som snakker med mig uden at jeg er den der først skriver, der er ingen af dem der vil hænge ud med mig (...)"

Dreng, 14 år

I 2023 viste en kvalitativ undersøgelse fra VIVE, at ensomhed blandt unge skyldes mange forskellige faktorer. En af disse faktorer er manglende tiltro til, at de kan lykkes med at skabe og fastholde sociale relationer og være en del af fællesskabet. Derudover fremhæver flere af de unge de sociale mediers rolle i skabelsen af betingelser for ensomheden.¹⁶⁴ I 2023 viste en undersøgelse fra Kraka desuden, at en tredjedel af unge mellem 12 og 30 år gerne vil have, at deres vennegruppe bruger mindre tid online og mødes mere fysisk.¹⁶⁵

Flere børn i grundskolen oplever at blive mobbet

Mobning måles ofte via børns og unges egne oplysninger om deres oplevelser, og forekomsten af mobning svinger i forskellige undersøgelser mellem 5 og 20 pct. Flere undersøgelser peger på, at omfanget af mobning er mindsket siden 1998, og at dette bl.a. skyldes, at skolerne har øget deres fokus på tiltag mod mobning.¹⁶⁶ De seneste års nationale trivselsmålinger viser dog, at forekomsten af mobning er steget siden 2016/2017 – og i skoleåret 2023/2024 er andelen af børn, der føler sig mobbet, på sit højeste siden første måling i 2014. 14 pct. af eleverne angiver i denne nyeste måling, at de er blevet mobbet meget tit, tit eller en gang imellem det seneste skoleår. I den seneste Skolebørnsundersøgelse fra 2022 angiver 6 pct. på tværs af 5., 7. og 9. klasse, at de jævnligt er udsat for mobning i skolen – et niveau, der har været stabilt siden 2010.¹⁶⁷

Forskning viser, at årsagen til mobning primært skal findes i et utrygt klassefællesskab og et dårligt miljø i og omkring klassen. Når der sker mobning i en klasse, har det derfor konsekvenser for alle elever og ikke kun for de elever, der fortæller, at de bliver mobbet.¹⁶⁸

Dobbelt så mange klager over dårlig håndtering af mobning

Fra 2022 til 2023 er der næsten sket en fordobling af antallet af klager til Den Nationale Klageinstans mod Mobning. Klageinstansen blev oprettet i 2017 og giver elever og forældre mulighed for at klage, hvis de oplever, at skolen eller uddannelsesstedet ikke tilstrækkeligt forebygger og håndterer mobning. I 2022 modtog klageinstansen 119 klager om dårlig håndtering af mobning – i 2023 var tallet steget til 201 klager. Det er det hidtil højeste antal klagesager, siden instansen blev oprettet. Dansk Center for Undervisningsmiljø, som klageinstansen er en del af, vurderer, at det høje antal klagesager i 2023 kan skyldes et øget fokus på elevers og studerendes trivsel i både forsknings- og medieverdenen.¹⁶⁹

Mobning trækker tråde ind i voksenlivet

Forskning peger på, at mobning i barndommen har alvorlige konsekvenser. Nye studier, som har fulgt mobbeofre i årtier, viser, at disse børn med tiden – i højere grad end

Hvad er mobning?

Mobning er et socialt fænomen, som udspiller sig i utrygge fællesskaber. I en klasse, hvor der ikke er et trygt fællesskab, kan der opstå et fællesskab om at mobbe andre. Mobningen bliver derved en måde at opnå en følelse af at høre til og være en del af fællesskabet. Mobning kan forstås som et mønster af udstødelseshandlinger, som kan foregå både fysisk og digitalt. Mobning er i modsætning til drilleri præget af eksklusion og udstødelse, der kan være direkte, tavs eller skjult.

Kilde: Aarhus Universitet (2011): EXbus – et forskningsprojekt om mobning i skolen; Skolestyrken.dk: Pædagogisk grundlag

Digital mobning

Digital og fysisk mobning kan hænge sammen, og ifølge forskningen kan man ikke adskille det, der sker i skolegården, fra det, der sker på en skærm. Mobning, der finder sted i klassen, kan også have et digitalt spor, fx på Snapchat eller klassens gruppechat på Messenger. Her spiller den tavse mobning – den såkaldte ghosting – også ind, hvis nogle er udelukket fra gruppechatten, ikke bliver tagget eller ikke får likes.

Kilde: Køfoed, J. (2019): In- og eksklusionsprocesser er altid kollektive. I Görlich, A. (2019): Ny udsathed i ungdomslivet. 11 forskere om den stigende mistrivsel blandt unge. Center for Ungdomsforskning. København: Hans Reitzels Forlag

Læs mere om digital mobning i kapitlet Børns digitale liv i rapportens tredje del.

andre – udvikler psykiske problemer, oplever ensomhed, høj vægt, forhøjet niveau af inflammation i kroppen, selvskadende adfærd, selvmordstanker og svage sociale relationer, og at de får mindre uddannelse og har en øget risiko for arbejdsløshed, fyring og økonomiske problemer.¹⁷⁰ Børn, der bliver mobbet, har gennemsnitligt mere fravær, klarer sig dårligere i skolen og har mindre sandsynlighed for at gennemføre en uddannelse. Ofte for mobning har desuden oftere smerter, psykiske symptomer, ensomhed, risikoadfærd og mistrivsel.¹⁷¹ Mobning kan altså have alvorlige konsekvenser, der trækker tråde langt ind i voksenlivet – både socialt, økonomisk og sundhedsmæssigt.¹⁷²

”Jeg er blevet mobbet i nogle år, og efter det har jeg ikke haft nogen venner, og jeg føler mig meget alene og trist. Det gør ondt at være så trist hele tiden. Jeg ved ikke hvad jeg skal gøre.”

Pige, 10 år

Syv ud af ti børn med minoritetsbaggrund er blevet mobbet inden for det seneste år

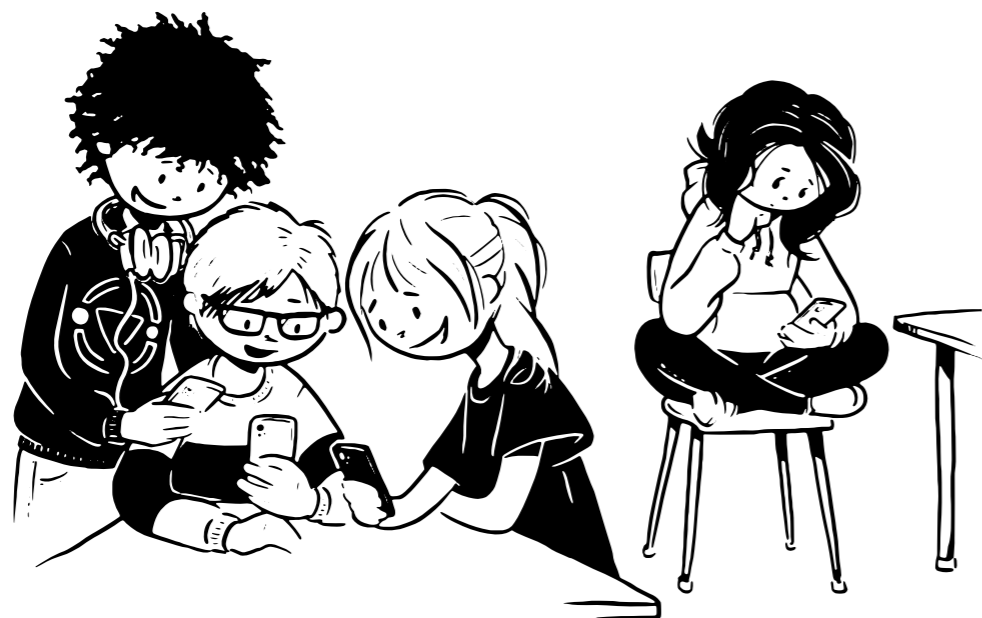
Skolebørnsundersøgelsen fra 2023 viser, at elever, hvis forældre har en kort uddannelse, er særligt udsatte for mobning: 11 pct. af elever, hvis forældre har grundskolen som højest fuldførte uddannelse, angiver, at de er blevet mobbet jævnligt inden for de sidste 2 måneder. Til sammenligning oplevede blot 6 pct. af den samlede elevgruppe at blive mobbet jævnligt.¹⁷³

En rapport fra Børns Vilkår fra 2024 viser desuden, at over halvdelen (56 pct.) af børn med ikke-vestlig minoritetsbaggrund har oplevet mobning relateret til hudfarve, nationalitet, religion eller kultur. I denne gruppe har 70 pct. oplevet den slags mobning inden for det sidste år.¹⁷⁴

En rapport fra VIVE fra 2024 viser desuden, at LGBT+-elever oftere føler sig ensomme sammenlignet med andre elever. Hver femte LGBT+-elev i grundskolen (21 pct.) angiver, at de tit eller meget tit føler sig ensomme, sammenlignet med kun 8 pct. af ikke-LGBT+-elever. Over halvdelen (54 pct.) af LGBT+-elever føler sig nogle gange ensomme, sammenlignet med 30 pct. af ikke-LGBT+-elever.¹⁷⁵

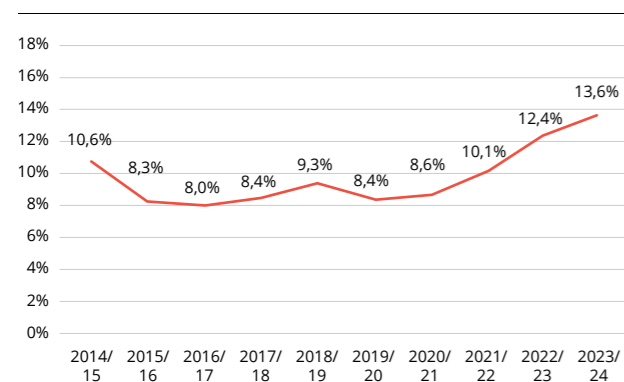
VI ANBEFALER

- Alle skoler skal have en opdateret og velimplementeret antimobbestrategi med tydelige retningslinjer for, hvordan man arbejder systematisk med at forebygge og håndtere mobning, ud fra en fællesskabsorienteret tilgang til mobning.
- Kommunerne skal afsætte ressourcer til fortsat arbejde med udbredelsen af det fællesskabsorienterede mobbesyn. Der skal også afsættes de nødvendige ressourcer til kompetenceudvikling, så alt personale på skolerne er klædt på til at understøtte trygge fællesskaber på skolen og til at forebygge, opdage og håndtere mobning og ensomhed.
- Det skal skrives ind i folkeskoleloven, at børn har ret til en tryk skolegang uden mobning.
- Den Nationale Klageinstans mod Mobning skal gøres til en permanent ordning.

Skoleelever på mellemtrinnet oplever oftest at blive mobbet. I skoleåret 2023/2024 svarer 13,6 pct. af eleverne i 4.-9. klasse, at de meget tit, tit eller en gang imellem oplever at blive mobbet. 5,3 pct. svarer, at de bliver mobbet meget tit eller tit. Den samlede andel har været stigende siden skoleåret 2019/2020, hvor 8,4 pct. af eleverne meget tit, tit eller en gang imellem oplevede at blive mobbet (figur 33). Andelen i den nyeste måling er den højeste, der er målt siden den første trivselsmåling i 2014.

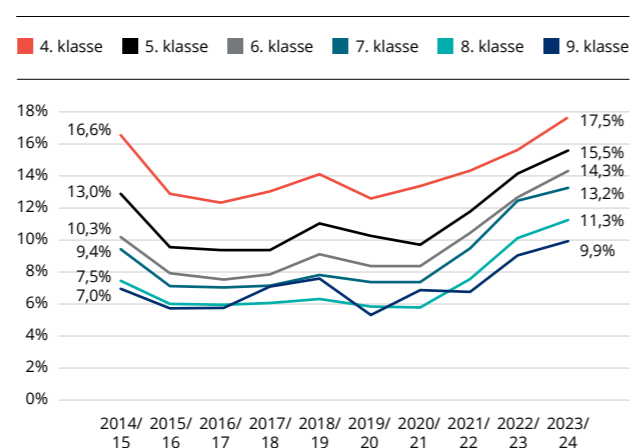
Figur 33. Andel af elever i 4.-9. klasse, som oplever at blive mobbet, 2014-2024

Note: Elevernes svar på spørgsmålet 'Er du blevet mobbet i dette skoleår?'. De har svarmulighederne: 'Meget tit', 'Tit', 'En gang imellem', 'Sjældent' og 'Aldrig'. I ovenstående figur er medtaget svarkategorierne 'Meget tit', 'Tit' og 'En gang imellem'. Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet (2024): Spørgsmål til elevernes trivsel i 4.-9. klasse - landsoverblik. Tal er fundet på uddannelsesstatistik.dk.

Mobning er særligt udbredt på mellemtrinnet, og 4. klasse er det klassetrin, hvor flest elever oplever at blive mobbet: Her svarer 17,5 pct., at de har oplevet at blive mobbet i skoleåret 2023/2024. Det er også i 4. klasse, at vi ser den største stigning i mobningen: Andelen af elever, der oplever at blive mobbet, er steget med 1,8 procentpoint på et enkelt skoleår. I 9. klasse er der færrest elever, der oplever at blive mobbet. Her er andelen 9,9 pct. i 2023/2024 (figur 34).

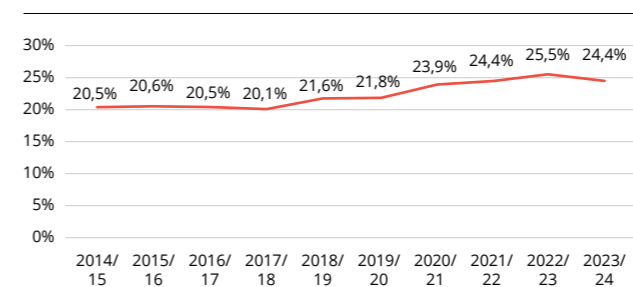
Figur 34. Andel af elever i 4.-9. klasse, som oplever at blive mobbet, fordelt på klassetrin, 2014-2024

Note: Elevernes svar på spørgsmålet 'Er du blevet mobbet i dette skoleår?'. De har svarmulighederne: 'Meget tit', 'Tit', 'En gang imellem', 'Sjældent' og 'Aldrig'. I ovenstående figur er medtaget svarkategorierne 'Meget tit', 'Tit' og 'En gang imellem'. Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet (2023): Spørgsmål til elevernes trivsel i 4.-9. klasse - landsoverblik. Tal er fundet på uddannelsesstatistik.dk.

Næsten hver fjerde elev i 4.-9. klasse (24,4 pct.) følte sig ensom i skoleåret 2023/2024. Det er et lille fald sammenlignet med skoleåret 2022/2023, hvor 25,5 pct. følte sig ensomme. Andelen af elever, der føler sig ensomme, er dog steget markant, siden de nationale trivselsmålinger blev indført - fra 20,5 pct. i 2014/2015 til 24,4 pct. i 2023/2024 (figur 35). Andelen er nogenlunde ens på tværs af klassetrin. 7,2 pct. af eleverne angiver i den seneste trivselsmåling, at de meget tit eller tit føler sig ensomme. Det er i høj grad pigerne, der angiver, at de har følt sig ensomme i dette skoleår. Samme tendens ses i den nyeste Skolebørnsundersøgelse.¹⁷⁶

Figur 35. Andel af elever i 4.-9. klasse, som føler sig ensomme, 2014-2024

Note: Elevernes svar på spørgsmålet 'Føler du dig ensom?'. De har svarmulighederne: 'Meget tit', 'Tit', 'En gang imellem', 'Sjældent' og 'Aldrig'. I ovenstående figur er medtaget svarkategorierne 'Meget tit', 'Tit' og 'En gang imellem'. Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet (2024): Spørgsmål til elevernes trivsel i 4.-9. klasse - landsoverblik. Tal er fundet på uddannelsesstatistik.dk.

En stigende andel skoleelever trives dårligt

Oplevelsen af mobning og ensomhed indgår som to ud af de ni indikatorer for elevtrivsel, som er udviklet af Børne- og Undervisningsministeriet.¹⁷⁷ Siden ministeriet indførte trivselsmålinger i skoleåret 2014/2015, er andelen af elever med lav trivsel steget. I perioden er der også sket en stigning i andelen af elever, der oplever mobning, og elever, der oplever ensomhed. I alt havde hver ottende elev (12,1 pct.) lav trivsel i skoleåret 2022/2023. I trivselsmålingerne er der tale om lav elevtrivsel, hvis eleven har angivet et bekymrende eller negativt svar i mindst tre ud af de ni indikatorspørgsmål. Andelen af børn, som har lav skoletrivsel, er mellem 2014/2015 steget med 5 procentpoint fra 7,2 pct. i 2014/2015 til 12,1 pct. i 2022/2023 (figur 36).

Hvilken viden trækker vi på?

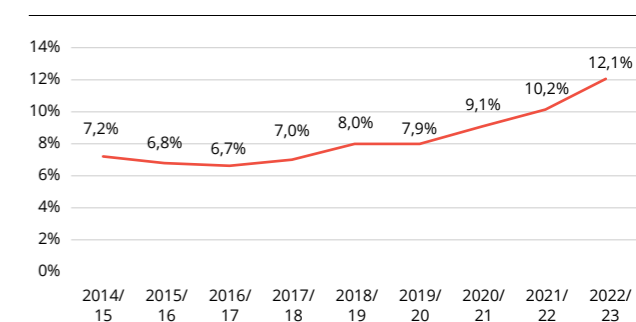
I kapitlet om mobning og ensomhed trækker vi på data fra den nationale trivselsmåling, som gennemføres årligt af Børne- og Undervisningsministeriet. Disse data suppleres med tal fra Skolebørnsundersøgelsen (SDU) samt undersøgelsen Børn og unge i Danmark - Velfærd og trivsel (VIVE), som begge opdateres og udgives hvert fjerde år.

Vi henviser også til andre undersøgelser fra VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, til undersøgelser fra Kraka og Dansk Center for Undervisningsmiljø samt til Børns Vilkårs egen undersøgelse om mobning og etnicitet, som er udgivet i samarbejde med Institut for Menneskeretigheder.

Endelig inddrager vi dansk og international forskning, der undersøger ensomhed eller mobning, bl.a. det danske forskningsprojekt eXbus (AU), der fra 2007-2011 undersøgte forskellige aspekter af mobning og mistrivsel blandt skolebørn i Danmark.

Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

Figur 36. Andel af elever i 4.-9. klasse, der har lav trivsel, 2014-2023

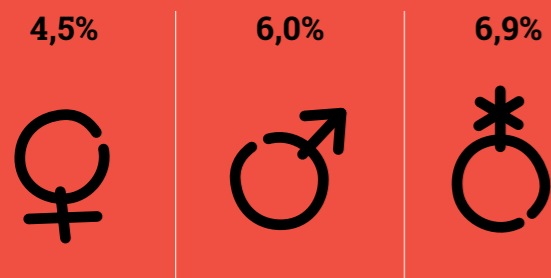
Note: Andel af elever med lav elevtrivsel. Elever defineres som værende i lav elevtrivsel, når de har givet et negativt svar på minimum tre af indikatorspørgsmålene for trivsel. Indikatorspørgsmålene kommer fra Børne- og Undervisningsministeriet (2023): Indikatorer for lav elevtrivsel - Udvikling af indikatorer for lav elevtrivsel samt opgørelse af lav elevtrivsel i folkeskolen, på de gymnasiale uddannelser og på erhvervsuddannelserne. Kilde: Egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice.

Mobning og ensomhed

2.829

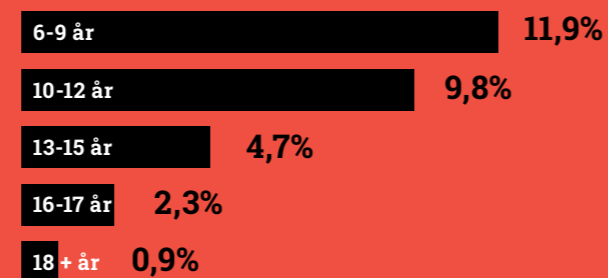
samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om mobning. Af disse handlede 80 pct. om mobning i skolen og 8 pct. om mobning på digitale medier

Mobning fylder mere hos drenge og børn med anden kønsidentitet

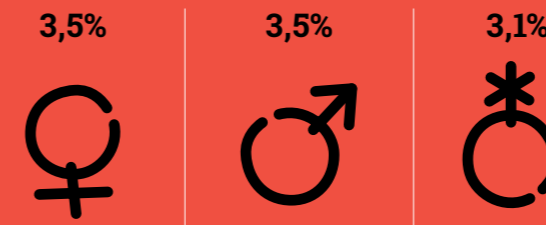
Så stor en andel udgør samtaler om mobning af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

Over hver tiende samtale med de 6-9-årige handler om mobning

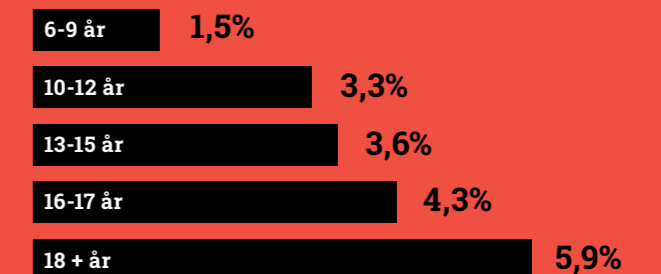
Så stor en andel udgør samtaler om mobning af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

Ensomhed fylder mest hos drenge og børn med anden kønsidentitet

Så stor en andel udgør samtaler om ensomhed af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

Ensomhed fylder mest hos de unge

Så stor en andel udgør samtaler om ensomhed af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

2.295 samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om ensomhed

2.295

SAGSBEHANDLING AF BØRNESAGER

Børn og unge inddrages fortsat ikke nok, når kommunen behandler deres sag

Kommunerne overholder langt fra altid lovens krav til sagsbehandlingen af børnesager. Det viser undersøgelser år efter år, og det har konsekvenser. Når barnets eget perspektiv ikke bliver tilvejebragt, øger det risikoen for, at barnet ikke får den rette hjælp. Børn og unge, der ikke oplever, at de bliver lyttet til, kan føle sig magtesløse og ignorerede, og nogle stikker af som et sidste forsøg på at få kommunen i tale.

Ved årsskiftet til 2024 trådte barnets lov i kraft. En lov med gode intentioner, der bl.a. giver børn og unge ret til at blive inddraget løbende i deres sag.

52.600 børn og unge var i 2023 anbragt eller fik en forebyggende foranstaltning.¹⁷⁸ Disse børn og deres familier – og andre, der får brug for hjælp fremover – er fokus for barnets lov, der trådte i kraft 1. januar 2024 som en afløser for serviceloven. Den nye lov rummer bl.a. intentioner om tidligere at sikre den rette indsats for børn og unge i udsatte positioner og at tillægge deres perspektiver mere vægt i sagsbehandlingen.¹⁷⁹

Barnets eget perspektiv er helt centralt, når kommunen skal belyse en børnesag og finde de rette løsninger for barnet og familien. Inddragelse af barnet er derfor en forudsætning for god sagsbehandling. Samtidig peger undersøgelser på, at det at blive inddraget har en værdi i sig selv. At blive inddraget er ikke nødvendigvis det samme som at få sine ønsker opfyldt, men det er vigtigt, at barnet oplever, at der bliver lyttet til dets perspektiver. Det giver barnet en oplevelse af at være betydningsfuld og styrker barnets selvværd.¹⁸⁰ Omvendt kan det skabe en følelse af magtesløshed, hvis barnet oplever at blive ignoreret og ikke lyttet til i sagen, og det kan få negativ betydning for barnets selvværd.¹⁸¹

En undersøgelse fra Børns Vilkår fra 2024 viser, at oplevelsen af ikke at blive lyttet til og inddraget kan få nogle børn og unge til at stikke af fra deres anbringelsessted som en sidste udvej til at få deres børne- og ungerådgiver i tale.¹⁸² En forskningsartikel fra 2022 bekræfter, at der er en betydelig sammenhæng mellem manglende inddragelse og dårlig trivsel.¹⁸³

En række undersøgelser viser, at myndigheds personer i mange tilfælde undlader at inddrage barnet med henvisning til barnets modenhed og alder, sagens karakter og ud fra et ønske om at beskytte barnet.¹⁸⁴ FN's Børnekomité har imidlertid fastslået, at børn er i stand til at danne synspunkter fra en meget ung alder – også selvom de ikke kan udtrykke dem

verbalt. Børn kan give udtryk for forståelse, valg og præferencer gennem ikke-verbal kommunikation, fx leg, kropssprog, ansigtsudtryk samt tegning og maling.¹⁸⁵ Dette gælder også helt små børn og børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som det også er muligt at inddrage ved at bruge nogle særlige tilgange.¹⁸⁶

I Børnesagsbarometret fra 2024 har Ankestyrelsen bl.a. undersøgt, hvordan kommunerne levede op til det tidligere lovkrav i serviceloven om, at der skal afholdes en børnesamtale forud for afgørelsen i en børnesag og i forbindelse med den børnefaglige undersøgelse.

Børnesagsbarometret viser, at lovkravet om en børnesamtale forud for afgørelsen i en børnesag ikke er overholdt i 35 pct. af sagerne. I de resterende 65 pct. af de undersøgte sager er lovkravet opfyldt, men det er ikke ensbetydende med, at samtalen er blevet afholdt. Reelt er det kun sket i 40 pct. af alle sager, mens der i de resterende sager, hvor lovkravet er opfyldt, har været en grund til, at børne- og ungerådgiveren har fravalgt at holde samtalen med barnet. Det kan fx være, at barnet ikke har ønsket en børnesamtale, eller at barnets modenhed eller sagens karakter har begrundet, at der ikke er afholdt en børnesamtale.¹⁸⁷

Tilsvarende viser Børnesagsbarometret, at det tidligere lovkrav om at afholde en samtale med barnet i forbindelse

i Nye regler om inddragelse trådte i kraft med barnets lov

Den 1. januar 2024 trådte barnets lov i kraft. I barnets lov er inddragelse af barnet ikke udmøntet som krav om børnesamtaler på fastsatte tidspunkter i sagsforløbet. I stedet fastsætter loven, at det er en grundlæggende ret for barnet at blive inddraget løbende i sagen, inden der træffes beslutninger eller afgørelser om barnets forhold. For børn og unge, der er anbragt, er der dog stadig krav om mindst to årlige tilsynsbesøg på anbringelsesstedet, hvor kommunen taler med barnet eller den unge.

Efter de nye regler kan inddragelse og tilvejebringelse af barnets perspektiver både ske ved samtaler og gennem anden direkte kontakt ud fra en konkret vurdering af barnets behov og ønsker. Inddragelse og samtaler kan finde sted uden samtykke og tilstedeværelse fra forældremyndighedsindehaver, hvis det er til barnets bedste. Myndighederne kan fravige kravet om samtale og anden direkte kontakt, hvis barnets eller den unges alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. Barnet eller den unge har desuden ret til at sige nej tak til at deltage i fx en samtale.

Kilde: Social-, Bolig- og Ældreministeriet, 2023.

med den børnefaglige undersøgelse er overholdt i 98 pct. af sagerne, men at børnesamtalen reelt kun er afholdt i 77 pct. af de undersøgte sager.¹⁸⁸

Selv når de lovpligtige børnesamtaler er overholdt, er det altså ingen garanti for, at barnet er blevet inddraget og selv oplever at være blevet taget med på råd.¹⁸⁹ I en undersøgelse fra VIVE fra 2023 angiver 52 pct. af børn og unge anbragt uden for hjemmet, at de ikke er blevet taget med på råd, før det blev besluttet, hvilket anbringelsessted de skulle bo på.¹⁹⁰

Det kan have negative konsekvenser for børn, hvis de ikke bliver inddraget i forbindelse med en anbringelse, fastsættelse af samvær, valg af anbringelsessted eller anden foranstaltning. Fra Børns Vilkårs bisidderordning ved vi, at børnene kan blive frustrerede og desillusionerede og miste tilliden til, at myndighederne kan og vil hjælpe dem. Det kan føre til en generel mistillid til samfundet, som kan følge dem ind i voksenlivet.¹⁹¹ Forskning viser også, at det højner chancen for en god anbringelse, når barnet bliver inddraget og dermed har mulighed for bedre at forstå og acceptere, hvad der skal ske.¹⁹²

Stor udskiftning i børne- og ungerådgivere går ud over inddragelsen

Flere undersøgelser har vist, at en god og tillidsfuld relation mellem barnet eller den unge og børne- og ungerådgiveren har stor betydning for barnet eller den unges oplevelse af at være inddraget i sagsbehandlingen. Samtidig ved vi, at socialområdet er præget af stor udskiftning af børne- og ungerådgivere, og at det kan udfordre børn og unges relation til børne- og ungerådgiveren. En analyse fra 2024 viser, at der i kommunerne var en årlig personalegennemstrømning blandt socialrådgivere på i gennemsnit 33,2 pct. i perioden 2018-2021. LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud, der står bag analysen, peger på, at kort tid i jobbet bl.a. gør det sværere for socialrådgiverne at have et indgående kendskab til de børn, unge og voksne i udsatte positioner, de skal hjælpe, og de sociale tilbud, der skal tilvejebringe hjælpen. Derudover giver personalegennemstrømningen et videnstab og færre muligheder for kollegial sparring.¹⁹³

En undersøgelse fra VIVE viser, at kun 24 pct. af børn og unge, der er anbragt, og 27 pct. af de børn, der modtager forebyggende foranstaltninger, har haft den samme børne- og ungerådgiver i de seneste to år. Lige omkring halvdelen (51 pct. af børn og unge, der er anbragt, og 49 pct. af børn og unge med forebyggende foranstaltninger) har haft to til tre børne- og ungerådgivere, mens 17 pct. af de anbragte og 11 pct. af dem i forebyggende foranstaltninger har haft fire eller flere børne- og ungerådgivere i de seneste to år.¹⁹⁴

VIVE's undersøgelse ser også på sammenhængen mellem antallet af børne- og ungerådgivere og barnet og den unges oplevelse af at blive inddraget. Undersøgelsen viser, at jo flere børne- og ungerådgivere, børn og unge har haft i løbet af de seneste to år, jo mindre oplever de sig inddraget. Dette gælder både børn og unge, der er anbragt, og børn og unge, der modtager forebyggende foranstaltninger. Blandt de børn og unge, der har haft fire eller flere børne- og ungerådgivere på to år, er der således forholdsmæssigt flest, der oplever en lav grad af inddragelse – hhv. 27 pct. blandt børn og unge, der er anbragt, og 38 pct. blandt børn og unge i forebyggende foranstaltninger. Omvendt findes den største andel af børn og unge, der oplever en høj grad af inddragelse, blandt dem, der kun har haft én børne- og ungerådgiver inden for de seneste to år. Her er det 38 pct. af de børn og unge, der er anbragt, og 23 pct. af de børn og unge, der modtager forebyggende foranstaltninger, der føler sig godt inddraget.

Med barnets lov skal kommunen tilrettelægge sagsbehandlingen med færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet eller den unge. Hertil vil der fremover i en række tilfælde være tilknyttet to børne- og ungerådgivere til væsentlige møder med det formål at sikre større kontinuitet og stabilitet.

”Mine forældre har tidligere i mit liv brugt vold imod mig. Jeg har altid følt mig alene herhjemme og ikke elsket og haft ønsker om at flytte eller flygte fra dem. Hvis de har en dårlig dag, skal det gå udover alle. Vi blev kontaktede af kommunen dengang jeg gik i 6. klasse, hvor vi skulle til en rådgiver, men der blev ikke gjort mere ud af det.”

Pige, 16 år

i Børns Vilkår tilbyder gratis, professionel bisidning til børn og unge

Børn og unge har ret til en bisidder, hvis de skal til børnesamtale i kommunen, i Familieretshuset, Familieretten eller Ankestyrelsen, og alle børn og unge skal vejledes i deres ret til en bisidder. En bisidder støtter barnet i at udtrykke sine synspunkter, og et litteraturstudie viser, at en bisidder bl.a. kan bidrage til at give barnet selvtilid til at deltage i beslutningstagningsprocesser styret af voksne, påvirke den ulige magtbalance, støtte barnet i at få indflydelse på beslutninger samt sørge for, at barnet får feedback på beslutninger, der skal træffes.

Børns Vilkår tilbyder professionelle bisiddere, som er uddannede socialrådgivere med erfaring i at arbejde med børn og unge. En bisidder understøtter barnets inddragelse i sin egen sag og

sikrer, at barnet er forberedt til samtalen. Bisidderen hjælper barnet til at fortælle det, der kan være svært, og sørger for, at barnets ønsker kommer frem. Bisidderen varetager kun barnets interesser og er der for barnet både før, under og efter mødet.

Børn og unge kan få en bisidder ved at ringe direkte til bisidderteamet på 35 55 55 56 eller ved at kontakte BørneTelefonen eller HØRT.

Kilde: Kennan, D. m.fl. (2018). Supporting children's participation in decision-making: A systematic literature review exploring the effectiveness of participatory processes. British Journal of Social Work, 48(7), 1985-2002.

Hvert fjerde barn anbragt uden for hjemmet ville gerne have været anbragt tidligere

Barnets lov har en intention om at sikre den rette indsats. I førnævnte undersøgelse fra VIVE mener 40 pct. af de anbragte børn og unge, at de blev anbragt rettidigt, mens 25 pct. gerne ville have været anbragt tidligere.¹⁹⁵ Jo ældre børnene var, da de blev anbragt, jo flere ville ønske, de var blevet anbragt tidligere: Blandt dem, der blev anbragt som 0-5-årige, ville 12 pct. gerne have været anbragt tidligere, mens det samme gælder for 23 pct. af dem, der blev anbragt i alderen 6-11 år, og 30 pct. af dem, der blev anbragt som 12-17-årige. Det kan vidne om, at tilløbet til beslutningen om anbringelse har været for langt – særligt for dem, der først er blevet anbragt som teenagere.

En større andel af pigerne (31 pct.) end drengene (18 pct.) svarer, at de gerne ville have været anbragt tidligere. Det kan være tegn på, at nogle pigers reaktioner på udfordringer i familien opdages for sent.¹⁹⁶

Mange kommuner benytter ikke reglerne om kontinuitet i anbringelser

Mange anbragte børn og unge oplever ustabilitet i deres anbringelsesforløb, når de fx bliver flyttet fra den plejefamilie eller institution, hvor de bor. VIVE's undersøgelse viser, at 52 pct. af de unge har været på ét anbringelsessted, 28 pct. har boet på to forskellige anbringelsessteder, og 20 pct. har haft tre eller flere anbringelsessteder i den tid, de har været anbragt. Over de seneste 10 år ses en uændret andel af børn og unge, der har været anbragt tre eller flere steder.¹⁹⁷

Barnets Reform, der trådte i kraft i 2011, havde til formål at skabe større kontinuitet og stabilitet for anbragte børn og unge. En tiårig evaluering viser imidlertid, at kommunerne sjældent anvender fx kontinuitetsreglerne i praksis.¹⁹⁸ Evalueringen konkluderer, at over halvdelen af landets kommuner ikke har brugt reglerne syv år efter, de trådte i kraft.¹⁹⁹ Det skyldes dels, at kommunerne er usikre på, hvilket grundlag der kræves for at gøre brug af reglerne, dels at brugen af reglerne kan skabe konflikter med forældrene og forværre samarbejdet med dem. Evalueringen peger på, at der er behov for mere viden om reglerne i kommunerne samt en afklaring af, hvornår de er hensigtsmæssige at tage i brug. Kontinuitet i anbringelsen var et af hovedfokuspunkterne i Barnets Reform²⁰⁰, men ambitionen er tilsyneladende ikke indfriet.²⁰¹

Med barnets lov styrkes reglerne om videreførte anbringelser med henblik på at sikre, at kommunerne bruger muligheden for at give barnet eller den unge en mere permanent anbringelse, hvis barnet eller den unges tilknytning til fx en plejefamilie er tilstrækkelig stærk.

Det rette match kan forebygge skift i anbringelsen

Det rette match mellem barn og anbringelsessted kan være afgørende for, at en anbringelse lykkes, og kan dermed forebygge skift i anbringelsen.²⁰² Det samme gælder et godt samarbejde mellem kommuner, plejefamilier og den biologiske familie.

I 2021 viste en undersøgelse fra Ankestyrelsen, at processen med at finde frem til et konkret tilbud er vanskelig og ressourcerekrævende for kommunerne. Processen kræver indgående indsigt i det konkrete tilbud og i gruppen af børn og unge, der er anbragt på stedet. Derudover oplever kommunerne, at der mangler pladser på bestemte typer anbringelsessteder, som fx yder misbrugsbehandling, eller som kan håndtere psykiske udfordringer, udadreagerende adfærd, selvskadende adfærd eller spiseforstyrrelser.²⁰³ Det kan med andre ord være en udfordring at finde et tilbud, der har ekspertise i flere af barnets udfordringer, og i de tilfælde må kommunerne foretage en faglig vurdering af, hvilket støttebehov der vejer tungest i den konkrete sag.

Manglen på plejefamilier er også stor. Mellem 2014 og 2021 er der hvert år i gennemsnit blevet 160 færre plejefamilier. Det betyder, at der i perioden er sket et samlet fald på 17 pct. i antallet af plejefamilier. Det mærkes især i Region Hovedstaden og Region Sjælland, hvor mange kommuner ved udgangen af 2021 havde færre end 10 plejefamilier med ledige pladser. Derudover stiger den gennemsnitlige alder for plejeforældre, og i 2021 var mere end hver femte plejeforælder 60 år eller ældre. Derfor bliver rekrutteringsbehovet endnu større de kommende år, i takt med at stadigt flere må forventes at gå på pension.²⁰⁴

Manglen på pladser på specialiserede anbringelsessteder og i plejefamilier i barnets nærmiljø kan gøre det svært for kommunerne at finde et godt match til barnets behov, og det øger risikoen for sammenbrud i anbringelsen.

Institutionsanbragte børn og unge mistrives mest

I 2023 viste en undersøgelse fra VIVE, at 30 pct. af anbragte børn og unge (i plejefamilie eller på institution) har lav livstilfredshed. Til sammenligning gælder det for 13 pct. af børn og unge, som ikke modtager en indsats fra kommunen.

Det er særligt børn anbragt på institution, der har lav livstilfredshed – det gælder for 44 pct. i denne gruppe mod 18 pct. af de børn og unge, der er anbragt i en plejefamilie. Andelen af børn med høj livstilfredshed er ca. lige stor blandt børn anbragt i plejefamilie og børn, som ikke modtager en indsats. Det gælder for hhv. 28 pct. og 27 pct. for de to børnegrupper.

Undersøgelsen tegner et billede af, at særligt de institutionsanbragte børn og unge har en høj grad af udsathed. En større andel af dem har som nævnt lav livstilfredshed, flere af dem ser mindre positivt på fremtiden, og flere af dem føler sig mere ensomme end andre børn og unge. Hver fjerde af de 15- og 17-årige institutionsanbragte angiver, at de har været udsat for voldtægt eller forsøg på voldtægt. Denne gruppe har også den højeste forekomst af selvskaade (59 pct.) og selvmordsforsøg (40 pct.). Blandt pigerne i gruppen er det langt over halvdelen (56 pct.), som har forsøgt selvmord.

Selvskaade er det tegn på udsathed, der oftest forekommer blandt de unge i undersøgelsen, uanset om de får en indsats eller ej: Blandt børn anbragt i plejefamilie har 35 pct. udøvet selvskaade, mens det samme gælder 23 pct. af de børn, der er uden indsats.²⁰⁵

VI ANBEFALER

- Det specialiserede børne- og ungeområde skal have et fagligt og ledelsesmæssigt løft med fokus på kvalitet, kontinuitet og reel inddragelse af barnet i egen sag.

- Kommunerne skal sikre børne- og ungerådgivere den nødvendige tid og ressourcer til arbejdet med børnesager.

- Kommunerne skal tilrettelægge inddragelse af børn og unge både før, under og efter samtaler, så alle børn og unge – uanset alder og modenhed – har mulighed for at opleve reel inddragelse i egen sag.

- Det specialiserede børne- og ungeområde skal i højere grad implementere metoder til at måle og dokumentere effekten af indsatser.

- Efter indførelsen af barnets lov skal der fortsat måles på kommunernes overholdelse af lovgivningen og på kvaliteten i sagsbehandlingen af børnesager, så vi kan følge udviklingen over tid, selvom lovgivningen forandres.

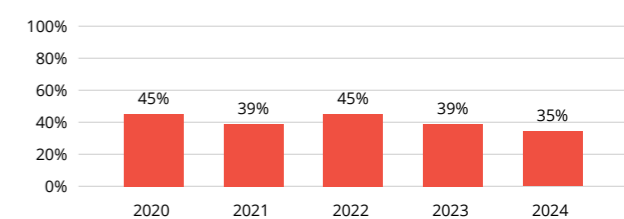
- Børn og unge skal inddrages i deres egen sag og oplyses om deres ret til – og mulighed for – at få en bisidder. Det sker desværre ikke i alle tilfælde i dag.

I seks ud af ti sager taler kommunen ikke med barnet før beslutning om foranstaltning

Børn og unge skal inddrages forud for afgørelsen i en børnesag for at inddrage barnets perspektiv på den påtænkte foranstaltning eller anbringelse, før beslutningen træffes. Børnesagsbarometret fra 2024 viser, at der i 35 pct. af sagerne ikke blev afholdt en børnesamtale forud for sagens afgørelse, selvom det var et lovkrav i serviceloven.²⁰⁶ Lovkravet blev overholdt i 65 pct. af sagerne, men det betyder ikke, at der er afholdt børnesamtaler i alle disse sager. Kun i 40 pct. af sagerne har der været afholdt en børnesamtale før afgørelsen. I 14 pct. af alle sager er samtalen fravalgt med henvisning til barnets modenhed eller sagens karakter, og i yderligere 10 pct. af sagerne vurderer Ankestyrelsen, at der er juridisk grundlag for ikke at afholde samtalen pga. barnets modenhed eller sagens karakter, selvom det ikke fremgår af sagens akter, at kommunen aktivt har fravalgt samtalen. Det betyder, at børne- og ungerådgiveren i seks ud af ti sager ikke får talt med barnet og hørt dets perspektiv på den planlagte foranstaltning, inden beslutningen er truffet.

Børnesagsbarometret viser også, at lovkravet om, at der skulle afholdes en børnesamtale som led i den børnefaglige undersøgelse, blev overholdt i 98 pct. af sagerne. Her er også medregnet de sager, hvor samtalen er fravalgt pga. barnets modenhed eller sagens karakter, eller fordi barnet ikke selv har ønsket at deltage. Sidstnævnte er begrundelsen i 1 pct. af de undersøgte sager, mens samtalen i 18 pct. af sagerne er fravalgt med begrundelse i barnets modenhed eller sagens karakter. I yderligere 2 pct. af sagerne vurderer Ankestyrelsen, at barnets modenhed eller sagens karakter kan begrunde fravalget af samtalen, selvom det ikke fremgår af sagens akter, at kommunen aktivt har fravalgt samtalen.²⁰⁷ Det fremgår ikke af undersøgelsen, om børnene reelt oplever sig inddraget, blot fordi der er afholdt en børnesamtale.

Figur 37. Andelen af sager, hvor lovkravet om en børnesamtale forud for afgørelsen i en børnesag ikke er overholdt, 2020-2024

Note: Opgørelserne er baseret på 708 sager, som indgik i Ankestyrelsens undersøgelse i 2024, 746 sager, som indgik i undersøgelsen i 2023, 691 sager, som indgik i undersøgelsen i 2022, 699 sager, som indgik i undersøgelsen i 2021, og 717 sager, som indgik i undersøgelsen i 2020.

Kilde: Ankestyrelsen (2024): Børnesagsbarometret (2024), Børnesagsbarometret (2023), Børnesagsbarometret (2022), Børnesagsbarometret (2021) og Børnesagsbarometret (2020).

Hvad er en børnefaglig undersøgelse?

Hvis kommunen har viden om eller grund til at antage, at et barn eller en ung har behov for hjælp og støtte efter barnets lov, skal kommunen med de nye regler indledningsvist screene, om sagen er tilstrækkeligt oplyst – eller om der er tale om en problemstilling, der enten kræver yderligere afdækning af et eller flere forhold eller iværksættelse af en børnefaglig undersøgelse.

Problemstillinger, der kræver en børnefaglig undersøgelse, vil fx være i alvorlige eller komplekse sager, hvor der er behov for at komme hele vejen rundt om barnet eller den unges situation for at sikre en grundig undersøgelse af udfordringer, ressourcer og støttebehov. Kommunen skal altid iværksætte en børnefaglig undersøgelse, hvis kommunen overvejer anbringelse af barnet eller den unge, hvis der er mistanke om vold og overgreb i hjemmet, eller hvis et barn eller en ung har været på krisecenter.

En børnefaglig undersøgelse skal anlægge en helhedsbetragtning og kan omfatte barnet eller den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber samt andre relevante forhold. Undersøgelsen må dog ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger. Det betyder, at kommunen skal vurdere, om de enkelte punkter er relevante at undersøge i den konkrete sag.

Kilde: Social-, Bøllig- og Ældreministeriet, 2023. Børnefaglig undersøgelse. <https://www.sm.dk/arbejdsomraader/boern-og-unge-i-udsatte-positioner/sagsbehandling/screening-afdaekning-og-boernefaglig-undersogelse>.

Børnesagsbarometret overvåger børnesagernes juridiske kvalitet

Med Børnesagsbarometret har Ankestyrelsen siden 2019 hvert år foretaget en undersøgelse af, om kommunerne overholder den tidligere lovgivnings centrale krav i sagsbehandlingen af børnesager. Ankestyrelsen vurderer alene den juridiske kvalitet i sagsbehandlingen og forholder sig ikke til den socialfaglige kvalitet.

Den årlige undersøgelse består af en gennemgang af ca. 750 sager fra en tredjedel af landets kommuner. Over tre år vil Ankestyrelsen dermed have undersøgt sager fra alle landets kommuner. Kommunerne udvælges på baggrund af variation i størrelse og geografi, og de samme kommuner indgår hvert tredje år.

Kommunerne indsender selv sager til Ankestyrelsen, som har opstillet en række kriterier for udvælgelsen af sager: Halvdelen af sagerne skal omhandle anbringelse, og den anden halvdel skal omhandle familiebehandling. Sagerne skal være afgjort i en given periode – i Børnesagsbarometret fra 2024 indgår sager, der er afgjort i 2022. Og sagerne må ikke være påklaget til Ankestyrelsen.

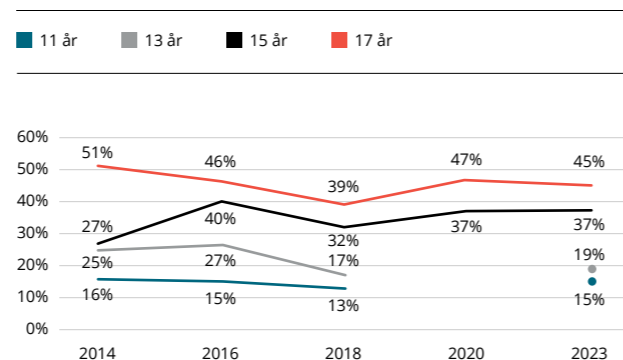
De årlige undersøgelser skal derfor ikke ses som et aktuelt billede af udviklingen på landsplan, men som et billede af den juridiske kvalitet i sagsbehandlingen på et givent tidspunkt, baseret på et udvalg af sager i en tredjedel af landets kommuner.

Børn og unge inddrages ikke nok i beslutningen om anbringelsessted

En afholdt børnesamtale betyder ikke nødvendigvis, at barnet også oplever at være inddraget. I 2023 viste en undersøgelse fra VIVE, at kun 32 pct. af børn og unge anbragt uden for hjemmet har oplevet at være blevet taget med på råd, inden der blev truffet beslutning om deres nuværende anbringelsessted. 52 pct. svarer, at de ikke er blevet taget med på råd, mens 16 pct. ikke ved eller ikke husker det – formentlig fordi beslutningen ligger langt tilbage i tiden.

VIVE's undersøgelse er den seneste i rækken af sammenlignelige undersøgelser fra hhv. 2014, 2016, 2018 og 2020. Sammen viser undersøgelse, at der ikke er sket nogen nævneværdig positiv udvikling i andelen af børn og unge, der er anbragt, som oplever at være blevet inddraget i beslutningen om deres nuværende anbringelsessted (figur 38). De yngre børn oplever i mindre grad end de ældre at være blevet taget med på råd: Kun 15 pct. af de 11-årige tilkendegiver i 2023, at de er blevet taget med på råd inden beslutningen om anbringelsessted, mens det samme gælder for 45 pct. af de 17-årige.²⁰⁸

Figur 38. Andelen af børn, der er anbragt, som blev taget med på råd inden beslutning om anbringelsessted, 2014-2023

Note: I trivselsundersøgelsen fra 2020 medvirker børn i aldersgrupperne 11 og 13 år ikke. Derfor er disse alderstrin ikke medtaget i opgørelsen for 2020.
 Kilde: Lausten, M. et al. (2014): Anbragte børn og unges trivsel 2014. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; Lausten, M. og Jørgensen, T. (2017): Anbragte børn og unges trivsel 2016. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; Ottosen; Rambøll Management Consulting (2018): Anbragte børn og unges trivsel 2018; Lausten, M. & Andreassen, A. G. (2022): Anbragte unges trivsel 2020 – Trivselsundersøgelse blandt 15- og 17-årige, 2014-2020. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Lausten, M. et al. (2023): Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Nogle børn og unge stikker af som strategi til at få kommunen i tale

Oplevelsen af ikke at blive lyttet til og inddraget nok kan få nogle børn og unge til at stikke af fra deres anbringelsessted. Det viser en analyse fra Børns Vilkår fra 2024.²⁰⁹ Børnene og de unge stikker af, fordi de gang på gang oplever, at de voksne ikke lytter og inddrager dem i, hvilken støtte de har brug for, og hvor de skal bo. Den manglende tillid til, at de voksne omkring dem kan hjælpe, får dem til at tage sagen i egen hånd, og de oplever, at det er den sidste udvej til at få deres børne- og ungerådgiver i tale. Det bliver deres løsning på at få det bedre.

Også Ankestyrelsen finder i en undersøgelse fra 2024, at børn og unge bruger det at stikke af som en strategi for at komme i dialog med kommunen.²¹⁰ Ankestyrelsen peger på, at hvis de voksne lytter mere til, hvad børnene og de unge ønsker fx i forhold til valg af anbringelsessted, kan det forebygge, at børn og unge stikker af.

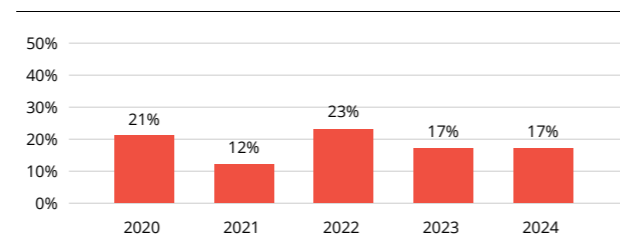
Børn og unge, der stikker af, risikerer at havne i udsatte og utrygge situationer. Det fortæller de børn og unge, Børns Vilkår har talt med.²¹¹ Flere har prøvet at sove på stationer og bænke i det fri eller hos bekendtskaber, som de ikke er trygge ved. En del har drukket sig fulde eller brugt andre rusmidler, flere har været udsat for seksuelle overgreb, været involveret i voldelige episoder og selvskadet, og nogle fortæller om selvmordsforsøg. En kortlægning fra VIVE fra 2022 viser, at en tredjedel af de børn og unge, der stikker af fra deres anbringelse, opholder sig på gaden.²¹² En anden undersøgelse fra VIVE viser, at 47 pct. af børn og unge på børne- og ungehjem og 16 pct. af børn og unge i plejefamilier har prøvet at stikke af fra deres anbringelsessted.²¹³

I hver sjette sag er der ingen handleplan

I den tidligere gældende lovgivning i serviceloven skulle der udarbejdes en handleplan for alle børnesager. Alligevel viser Ankestyrelsens undersøgelse fra 2024, at der i hver sjette børnesag ikke blev udarbejdet en handleplan (figur 39).²¹⁴ Det er samme andel som året før.²¹⁵ Formålet med handleplanen var at beskrive formålet med indsatsen, og hvad der skulle arbejdes med i indsatsen for at understøtte barnets udvikling og trivsel i forhold til de problemer, der er afdækket i den børnefaglige undersøgelse. På den måde skulle handleplanen være et fælles redskab for familien og kommunen at tale ud fra, når de skulle vurdere, hvordan det gik med at nå de mål, der var sat for indsatsen.

Lovgivningen om handleplaner er ændret med barnets lov, så planen nu hedder barnets plan (for børn under 16 år) og ungeplan (for 16-18-årige). Kommunen skal fortsat udarbejde en barnets plan eller ungeplan, når barnet eller den unge er anbragt, men for andre børn og unge skal kommunen vurdere, om en plan er relevant i den konkrete sag, og hvad den i givet fald skal indeholde. Tanken er, at planen i højere grad end tidligere skal være et redskab til barnet og den unge selv frem for et styringsredskab til kommunen. De overordnede mål, varighed, opfølgning m.v. for iværksatte indsatser skal i stedet beskrives i afgørelsen.

Figur 39. Andelen af børnesager, hvor der ikke er udarbejdet en handleplan, 2020-2024

Note: Opgørelserne er baseret på 724 sager, som indgik i Ankestyrelsens undersøgelse i 2024, 765 sager, som indgik i undersøgelsen i 2023, 697 sager, som indgik i undersøgelsen i 2022, 708 sager, som indgik i undersøgelsen i 2021, og 735 sager, som indgik i undersøgelsen i 2020.

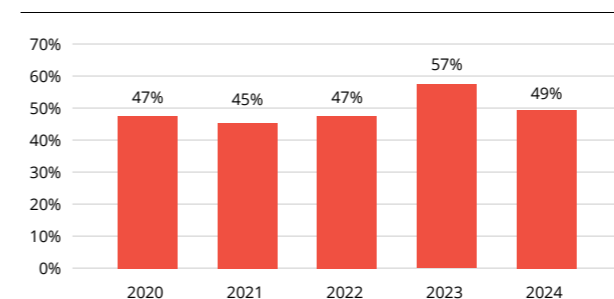
Kilde: Ankestyrelsen (2024): Børnesagsbarometret (2024), Børnesagsbarometret (2023), Børnesagsbarometret (2022), Børnesagsbarometret (2021) og Børnesagsbarometret (2020).

Hver anden genvurdering mangler, når der underrettes om børn og unge med en foranstaltning

I Danmark har alle pligt til at lave en underretning til kommunen, hvis man får kendskab til, at et barn er udsat for svigt. Det gælder også børn og unge, der er anbragt eller får en forebyggende foranstaltning. Modtager kommunen en underretning om et barn eller en ung, der allerede har en foranstaltning, skal kommunen lave en genvurdering af den iværksatte foranstaltning. Formålet med genvurderingen er at vurdere, om der er grundlag for, at den iværksatte foranstaltning bør ændres. Disse regler gælder stadig, efter barnets lov trådte i kraft. Børnesagsbarometret fra 2024 viser, at denne genvurdering fandt sted i under halvdelen af sagerne (figur 40). Ankestyrelsen vurderer, at datagrundlaget er for lille til, at resultaterne kan generaliseres på tværs af alle underretninger i de deltagende kommuner, og resultatet siger derfor kun noget om de sager, Ankestyrelsen har undersøgt.²¹⁶

Figur 40. Andelen af underretninger på børn og unge med iværksatte foranstaltninger, hvor der ikke er foretaget en genvurdering af sagen, 2020-2024

Note: Opgørelserne er baseret på 168 sager, som indgik i Ankestyrelsens undersøgelse i 2024, 204 sager, som indgik i undersøgelsen i 2023, 219 sager, som indgik i undersøgelsen i 2022, 268 sager, som indgik i undersøgelsen i 2021, og 203 sager, som indgik i undersøgelsen i 2020. Figuren viser andelen af underretninger, hvor der ikke er foretaget en genvurdering af sagen, eller hvor kommunens genvurdering ikke fremgår af sagen.

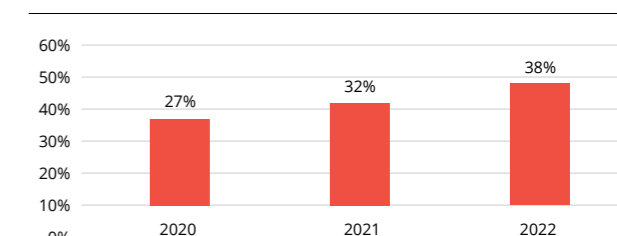
Kilde: Ankestyrelsen (2024): Børnesagsbarometret (2024), Børnesagsbarometret (2023), Børnesagsbarometret (2022), Børnesagsbarometret (2021) og Børnesagsbarometret (2020).

Knap fire ud af ti anbringelsessager følger ikke reglerne om personrettet tilsyn

Formålet med det personrettede tilsyn er at sikre, at barnet eller den unge trives på anbringelsesstedet. Gennem det personrettede tilsyn skal den anbringende kommune følge op på, om den hjælp, der er iværksat, opfylder barnets behov, og om anbringelsesstedet behandler barnet hensigtsmæssigt i forhold til barnets situation. Det personrettede tilsyn består af en samtale med barnet på anbringelsesstedet minimum to gange om året, som så vidt muligt skal foregå, uden at personer fra anbringelsesstedet er til stede.

Børnesagsbarometret fra 2022 viser, at der i 38 pct. af de 78 gennemgåede sager om anbringelse ikke blev ført personrettet tilsyn efter reglerne (figur 41). Ankestyrelsen vurderer, at datagrundlaget er for lille til, at resultaterne kan generaliseres på tværs af alle anbringelsessager i de deltagende kommuner, og resultatet siger derfor kun noget om de sager, Ankestyrelsen har undersøgt.²¹⁷

Figur 41. Andelen af sager, hvor der ikke er foretaget to årlige, lovpligtige personrettede tilsyn, 2020-2022

Note: Opgørelserne er baseret på 78 sager, som indgik i Ankestyrelsens undersøgelse i 2022, 74 sager, som indgik i undersøgelsen i 2021, og 101 sager, som indgik i undersøgelsen i 2020.

Kilde: Ankestyrelsen (2022): Børnesagsbarometret (2022), Børnesagsbarometret (2021) og Børnesagsbarometret (2020).

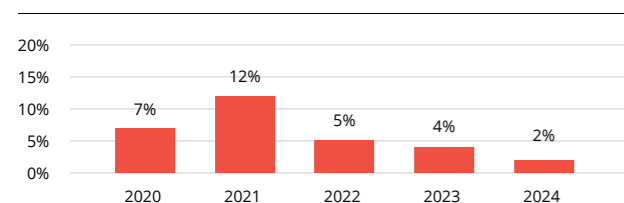
I Børnesagsbarometret fra 2023 og 2024 er der ikke længere en opgørelse af det personrettede tilsyn i anbringelsessager. I stedet ser Ankestyrelsen på, om kommunen har været i kontakt med barnet, fx ved et møde eller på telefon, inden for de første tre måneder efter iværksættelse af en indsats, som fx familiebehandling, anbringelse eller andre foranstaltninger (jf. servicelovens § 52, stk. 3, nu barnets lov § 32). En sådan kontakt er ikke et lovkrav, men vidner om, hvorvidt barnet er inddraget i opfølgningen på indsatsen. I 44 pct. af sagerne

har kommunen enten observeret eller været i kontakt med barnet om foranstaltningen inden for de første tre måneder, efter den blev iværksat. Men i de resterende 56 pct. af sagerne har der enten ikke været kontakt med barnet, eller kontakten har ikke handlet om foranstaltningen.

2 pct. af underretninger vurderes ikke inden for tidsfristen

Når en kommune modtager en underretning, er det udtryk for, at nogen i barnets liv er bekymret for dets trivsel eller udvikling. Kommunen skal sikre, at der iværksættes en rettidig og systematisk vurdering af underretningen: Senest 24 timer efter modtagelsen af en underretning skal det vurderes, om barnet eller den unges sundhed eller trivsel er i fare, og om der er behov for at iværksætte akutte foranstaltninger (jf. serviceloven § 155, stk. 1 og stk. 2, nu barnets lov § 136). Det skete i 98 pct. af sagerne i Ankestyrelsens undersøgelse fra 2024, men i 2 pct. af sagerne blev underretningen ikke vurderet inden for fristen på 24 timer (figur 42).²¹⁸ Det betyder, at der er en risiko for, at børn, der er i akut fare, ikke får den nødvendige hjælp rettidigt.

Figur 42. Andelen af underretninger, hvor kommunen ikke har vurderet sagen inden for fristen på 24 timer, 2020-2024

Note: Opgørelserne er baseret på 173 underretninger, som indgik i Ankestyrelsens undersøgelse i 2024, 212 underretninger, som indgik i undersøgelsen i 2023, 802 underretninger, som indgik i undersøgelsen i 2022, 863 underretninger, som indgik i undersøgelsen i 2021, og 801 underretninger, som indgik i undersøgelsen i 2020.

Kilde: Ankestyrelsen (2024): Børnesagsbarometret (2024), Børnesagsbarometret (2023), Børnesagsbarometret (2022), Børnesagsbarometret (2021) og Børnesagsbarometret (2020).

I hver anden sag overholdes fristen for en børnefaglig undersøgelse ikke

I 50 pct. af sagerne i Ankestyrelsens undersøgelse fra 2024 blev tidsfristen på fire måneder for at udarbejde en børnefaglig undersøgelse ikke overholdt (figur 43). I halvdelen af de sager, hvor fristen er overskredet, er den overskredet med mere end tre måneder, mens den i den anden halvdel af sagerne er overskredet med mellem en og tre måneder.

Hvilken viden trækker vi på?

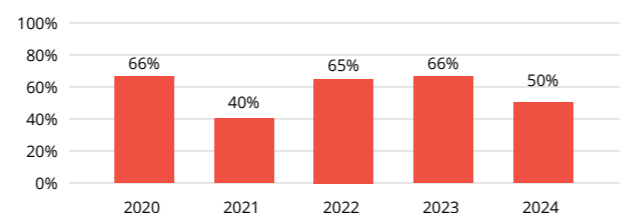
I kapitlet om sagsbehandling af børnesager trækker vi primært på data fra Ankestyrelsens Børnesagsbarometer og en række undersøgelser fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (tidl. SFI).

Vi inddrager også data fra Danmarks Statistik og en analyse lavet af LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud – samt Børns Vilkår's nye undersøgelse om børn og unge, der stikker af fra en anbringelse, suppleret med viden og erfaringer fra Børns Vilkår's Bisidderteam.

Endelig henviser vi til to forskningsreviews, der begge omhandler børn og unges inddragelse i egne sager.

Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

Figur 43. Andelen af sager, hvor den børnefaglige undersøgelse ikke er afsluttet inden for fristen på fire måneder, 2020-2024

Note: Opgørelserne er baseret på 371 sager, som indgik i Ankestyrelsens undersøgelse i 2024, 314 sager, som indgik i undersøgelsen i 2023, 284 sager, som indgik i undersøgelsen i 2022, 367 sager, som indgik i undersøgelsen i 2021, og 330 sager, som indgik i undersøgelsen i 2020.

Kilde: Ankestyrelsen (2024): Børnesagsbarometret (2024), Børnesagsbarometret (2023), Børnesagsbarometret (2022), Børnesagsbarometret (2021) og Børnesagsbarometret (2020).

Når en børnefaglig undersøgelse ikke bliver udarbejdet inden for fristen, kan det betyde, at barnet og familien skal vente i unødigt lang tid på kommunens vurdering af, om de har brug for støtte, hvilken støtte de kan tilbydes, og fremfor alt at støtten iværksættes. Samtidig kan familiernes udfordringer også forværres under den lange proces, så de får brug for mere indgribende foranstaltninger end først antaget. Overskridelsen kan også betyde, at barnet og familien mister tillid til systemet, og til at kommunen kan hjælpe dem.

Problemer med myndighederne

1.439

BISIDDER

570

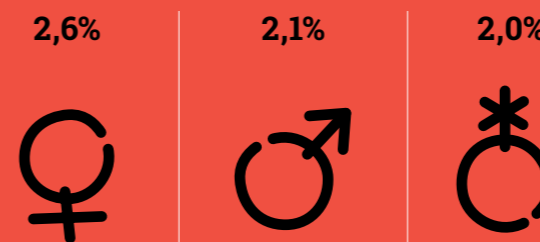
børn med en sag i kommunen fik en bisidder fra Børns Vilkår i 2023. I 2022 var antallet 460.

6.694

børn har siden 2008 fået en bisidder fra Børns Vilkår i forbindelse med en sag i kommunen eller Familieretshuset.

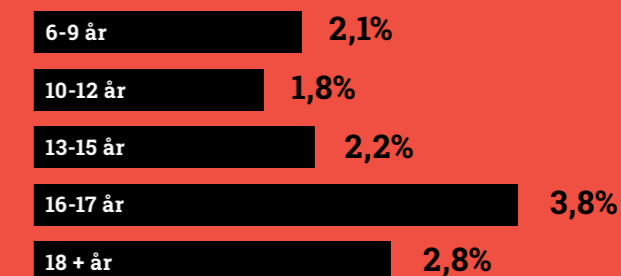
samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om anbringelse og kontakt med kommunen eller Familieretshuset

Problemer med myndighederne fylder mest hos pigerne

Så stor en andel udgør samtaler om anbringelse, kontakt med kommunen og kontakt med Familieretshuset af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

Børn i alle aldre henvender sig om problemer med myndighederne

Så stor en andel udgør samtaler om anbringelse, kontakt med kommunen og kontakt til Familieretshuset af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

BØRN I FATTIGDOM

Inflation udfordrer de fattigste familier

Tal fra 2022 viser, at antallet af børn, der lever i kortvarig og langvarig fattigdom, er faldet for 5. år i træk. Dog tyder nye tal fra 2023 på, at vi i dag ser flere økonomisk udsatte familier som følge af den høje inflation i 2022. I 2023 indgik regeringen en aftale om et nyt kontanthjælpssystem, der bl.a. skal sikre,

at færre børn lever i lavindkomst. Vi kender endnu ikke effekterne af det nye system, og hvad det vil betyde for børn og unge i økonomisk udsatte familier.

I Danmark har vi ikke en officiel fattigdomsgrænse. Men Danmarks Statistik har udviklet en definition af relativ fattigdom som følge af, at Danmark har tilsluttet sig FN's bæredygtigheds mål om at reducere fattigdom.²¹⁹ Tal

baseret på denne definition viser, at der i 2022 var 47.159 børn i Danmark, der levede under denne grænse (figur 44). Børn, der lever i relativ fattigdom, udgjorde dermed 4,2 pct. af alle børn under 18 år.

Fra 2021 til 2022 er der sket et fald i andelen af børn, der lever i relativ fattigdom, fra 4,7 pct. i 2021 til 4,2 pct. i 2022. Det er femte år i træk, at andelen er faldet. Tallet har kun været lavere i 2015, hvor man begyndte at registrere antallet. Her levede 3,7 pct. af alle børn under 18 år i relativ fattigdom.

Der er også sket et fald i antallet af børn, som har levet i relativ fattigdom i mindst 3 år i træk – fra 20.958 børn i 2021 til 17.570 i 2022 (figur 45). Det svarer til, at 1,5 pct. af alle børn under 18 år levede i langvarig fattigdom i 2022. Antallet af børn i langvarig fattigdom blev første gang opgjort i 2017, hvor 1,2 pct. af alle børn under 18 år havde levet i relativ fattigdom i mindst 3 år. Ifølge VIVE oplever mellem 10 og 20 pct. af alle danske børn at leve i fattigdom på et tidspunkt i løbet af deres opvækst.²²⁰

Inflation presser fattige familier

Én ting er antallet af familier, der lever i fattigdom – noget andet er dybden af den fattigdom, en familie kan opleve.

Hvad er relativ fattigdom?

Personer, familier og grupper i befolkningen lever i relativ fattigdom, når de mangler ressourcer til at spise den kost, deltage i de aktiviteter og have de levevilkår, som er normale eller vidt anerkendte i det samfund, som de hører til. Deres ressourcer er så langt under gennemsnittet for personer og familier i samfundet, at de udelukkes fra almindelige livsmønstre, vaner og aktiviteter.

Kilde: Townsend, P. (1979): Poverty in the United Kingdom. A Survey of Household Resources and Standards of Living. Penguin Books. Middlesex

Selvom tallene for den relative fattigdom er faldet gennem en årrække, så viser en ny rapport fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, at fattige familier har været hårdt ramt af den høje inflation i 2022. Fra 2021 til 2023 er der sket en markant stigning i andelen af økonomisk sårbare familier fra 16,6 pct. til 27,3 pct.²²¹

Målene for relativ fattigdom kan ikke tage højde for inflationen. Derfor kan det være nyttigt at undersøge, hvor mange økonomisk sårbare familier der er, og hvordan dette har udviklet sig som følge af inflationen, der er steget de seneste år. Den har betydet, at mange i forvejen fattige familier har oplevet en reel indkomstnedgang og dermed er mere økonomisk sårbare end tidligere. Når inflationen stiger, så gælder det ofte for de fattigste familier, at hele familiens indkomst går til forbrug, og at de samtidig ikke har en opsparing, der kan dække de prisstigninger, som inflationen fører med sig. Man har fra regeringens side forsøgt at afhjælpe effekten af inflationen ved at give et inflationstilskud til økonomisk udsatte børnefamilier, men dette var en engangsordning, som ikke er blevet udbetalt i 2024.²²²

Børn, der angiver at have færre penge end andre familier, trives dårligere

I Børns Vilkårs børnepanelsundersøgelser bliver elever på mellemtrinnet og i udskolingen jævnligt bedt om at vurdere bl.a. familiens økonomi. Her viser flere af undersøgelserne, senest i 2024, at børn og unge, der efter egen vurdering har færre penge end andre, har en dårligere livskvalitet end børn og unge, der oplever at have flere penge end andre. Forskellen ses for både fysisk trivsel, psykisk trivsel og trivsel i skolen. Børnene "scorer" også lavere, når det kommer til venner og social støtte samt forældrerelation og autonomi.²²³ Desuden viser forskning, at større børn i fattige familier er mere tilbøjelige til at udvikle psykiatriske diagnoser og har et højere medicinforbrug end øvrige børn.²²⁴

Børn, der lever i fattigdom, lider sociale afsavn og tager familiens bekymringer på sig

Børn, der vokser op under fattigdomsgrænsen, lider ofte sociale afsavn pga. familiens dårlige økonomi. Det gælder især i familier, hvor ingen af forældrene er i beskæftigelse. I en rapport fra VIVE fra 2016 fortæller 23 pct. af børnene, at de må undvære at fejre fødselsdage med klassen eller kammeraterne af økonomiske grunde.²²⁵ Egmont Fondens årsrapport fra 2021 viser, at børn, der lever i fattige familier, ofte begrænser deres egne ønsker for ikke at bidrage yderligere til forældrenes økonomisk pressede situation – fx ved at fravælge fritidsaktiviteter. Desuden fortæller flere af børnene, at de bliver påvirket af den økonomiske situation i hjemmet og tager del i forældrenes bekymringer. Det kan have negativ indflydelse på deres læring og motivation i skolen.²²⁶

Børnefattigdom er geografisk ulige fordelt

I 2022 viste en undersøgelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE), at der i 2021 var store kommunale forskelle i omfanget af børnefattigdom i Danmark.²²⁷ I 2023 udkom

Definition af fattigdomsgrænse

Danmarks Statistik har udviklet en definition af relativ fattigdom som opfølgning på FN's bæredygtigheds mål (SDG-mål nr. 1) om at reducere fattigdom. Ifølge denne definition er man fattig, hvis man i løbet af ét år har en indkomst, som er under halvdelen af medianindkomsten, og samtidig ikke har en formue i starten af året på mere end halvdelen af medianindkomsten. Definitionen følger således udviklingen i samfundet. Personer i familier, hvor hovedforsørgeren i familien er studerende, samt unge, der er flyttet hjemmefra i løbet af året, bliver ikke betegnet som fattige, selvom de opfylder ovenstående betingelser. Længerevarende fattigdom baseres på en definition af det tidligere Ekspertudvalg om Fattigdom fra 2013, der tager udgangspunkt i OECD's definition af længerevarende lavindkomst. Målet inkluderer den gruppe, der har levet under den relative fattigdomsgrænse mindst tre år i træk, da det ses som udtryk for en mere vedvarende situation.

Kilde: Danmarks Statistik (2018): Relativ fattigdom; Ekspertudvalget om Fattigdom (2013): En dansk fattigdomsgrænse.

AE med en ny undersøgelse, der viser, at andelen af børn i relativ fattigdom faldt i 9 ud af 10 kommuner i 2022. Det største fald skete i Langeland Kommune, hvor andelen af børn i relativ fattigdom er faldet med 2,1 procentpoint til 5,5 pct. i 2022.²²⁸ Andelen af fattige børn faldt i de fem kommuner, hvor andelen ellers er højest.

Selvom andelen af børn i relativ fattigdom er faldet i 9 ud af 10 kommuner, findes der fortsat store kommunale forskelle. Andelen af børn i fattigdom er højest i kommunerne Lolland, Brøndby, Guldborgsund, Ishøj og Slagelse. I Lolland Kommune lever 8,3 pct. af børnene i fattigdom, hvilket svarer til, at hvert 12. barn lever i relativ fattigdom.²²⁹

VI ANBEFALER

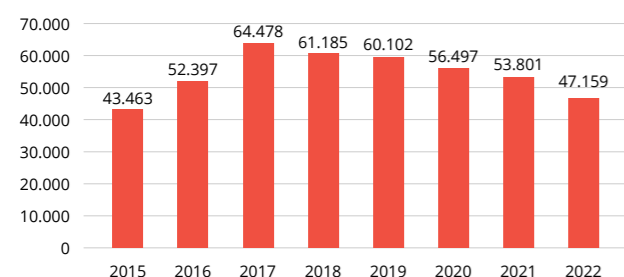
- Kommunerne skal – i samarbejde med civilsamfundet – lette adgangen til lokale fritidstilbud og meningsfulde fællesskaber og dermed skabe de bedst mulige forudsætninger for et godt og meningsfuldt børneliv, uanset familiens økonomiske formåen.
- Regeringen skal forpligte sig på en officiel og entydig opgørelsesmetode for børnefattigdom, med mål om reduktion og årlige opgørelser af udviklingen.

”Mine forældre har ikke en masse penge. Så hver gang jeg gør noget, som fx tager bade, smider for meget tøj til vask (så der skal vaskes mere og bruges mere vand) så får jeg dårlig samvittighed. Jeg fylder altid badekarret meget lavt op. Men problemet er at de sidste par uger har jeg brugt virkelig meget vand. Taget karbad hver dag for et eksempel. Så jeg får bare dårlig samvittighed. Hvad gør jeg? Hvordan snakker jeg med dem om det?”

Pige, 13 år

Figur 44. Antal børn (0-17 år), der lever under den relative fattigdomsgrænse, 2015-2022

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabel IFOR51. Der findes ikke data fra før 2015.

Ny kontanthjælpsreform

Regeringen vedtog i 2023 en ny kontanthjælpsreform, som bl.a. sætter fokus på at mindske børnefattigdom. Ifølge en undersøgelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd lever mange børn i relativ fattigdom sammen med en eller flere forsørgere, som er berørt af kontanthjælpsydelse, og kontanthjælpsreformen kan derfor have effekt på antallet af børn i fattigdom.²³⁰ Reformen indeholder et børnetilskud og et fritidstillæg, som skal sikre, at børn kan deltage i fritidsaktiviteter, og at de ikke skal lide materielle afsavn. Kontanthjælpsreformen er gældende fra 2025, og vi ved derfor endnu ikke, om den reelt kan hjælpe børn ud af relativ fattigdom.

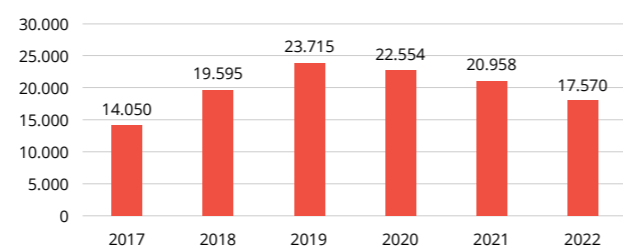
Hvilken viden trækker vi på?

I kapitlet om børn i fattigdom trækker vi primært på data og undersøgelser lavet af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. I slutningen af 2024 afsluttes et flerårigt forskningsprojekt hos VIVE, der undersøger, hvad det at vokse op i fattigdom har af konsekvenser for børn og unges fysiske og mentale sundhed samt udviklingen af kognitive og ikke-kognitive kompetencer ved udgangen af folkeskolen.

Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

Figur 45. Antal børn (0-17 år), der lever under den relative fattigdomsgrænse for tredje år i træk, 2017-2022

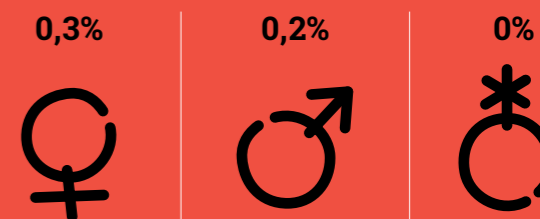
Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabel IFOR51.

Fattigdom

147

samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om fattigdom eller knappe økonomiske ressourcer

Fattigdom fylder lige meget hos pigerne som hos drengene

Så stor en andel udgør samtaler om fattigdom og knappe økonomiske ressourcer af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

Fattigdom og knappe ressourcer fylder mere i samtalerne med de ældre børn og unge

Så stor en andel udgør samtaler om fattigdom og knappe økonomiske ressourcer af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

HJEMLØSHED

På tre år har 580 børn og unge opsøgt Danmarks eneste børne- og ungekrisecenter

Meget få børn og unge i Danmark er hjemløse. Den seneste kortlægning viser, at der i 2024 er 34 børn under 18 år, der er hjemløse. Tal fra Danmarks eneste børne- og ungekrisecenter, Joannahuset, fortæller dog en anden historie. Siden dets åbning i 2020 har 580 børn og unge – de fleste under 18 år – henvendt sig til krisecentret. I gennemsnit møder børne- og ungekrisecentret hver uge et nyt barn eller ung, der lever i en form for hjemløshed.

Mellem 2011 og 2019 er antallet af hjemløse børn under 18 år faldet hvert år. Det viser den nationale kortlægning af hjemløshed i Danmark. Dog ses en mindre stigning i antallet fra 19 i 2022 til 34 i 2024. Stigningen skyldes dog højst sandsynligt indberetningsmæssige forhold.²³¹ Tal fra Joannahuset tyder dog på, at der stadig er et stort mørketal på området. Siden Joannahusets åbning i 2020 er antallet af fysiske henvendelser fra unge over 18 år faldet gradvist, mens der er kommet flere henvendelser fra børn under 14 år. Børnene og de unge kommer fra 56 forskellige kommuner, på tværs af landets fem regioner. Af de 580 børn og unge, der har henvendt sig til Joannahuset i perioden fra august 2020 til november 2023, har 67 pct. været mellem 15 og 17 år, mens 23 pct. har været mellem 12 og 14 år.²³²

Unge i hjemløshed har ofte komplekse problemstillinger

Unge hjemløse i alderen 18-24 år kommer oftere fra familier i udsatte positioner og har oftere forældre uden for arbejdsmarkedet sammenlignet med andre unge. Det viste en

registerbaseret undersøgelse fra VIVE i 2020. Undersøgelsen fokuserede på unges forløb før og efter en hjemløshedssituation i perioden 2009-2020. Undersøgelsen viste også, at mange unge i hjemløshed har oplevet omsorgssvigt og konflikt i hjemmet.²³³

Det er særligt unge med komplekse problemstillinger, der rammes af hjemløshed, viser VIVE's undersøgelse. To ud af tre unge i hjemløshed har enten en psykisk lidelse eller et misbrug, mens en ud af tre har både en psykisk lidelse og et misbrugsproblem. Undersøgelsen viser også, at en stor del af de unge forbliver i en udsat position efter hjemløsheden, og at to ud af tre står uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet ni år efter, de blev registreret som hjemløse.²³⁴

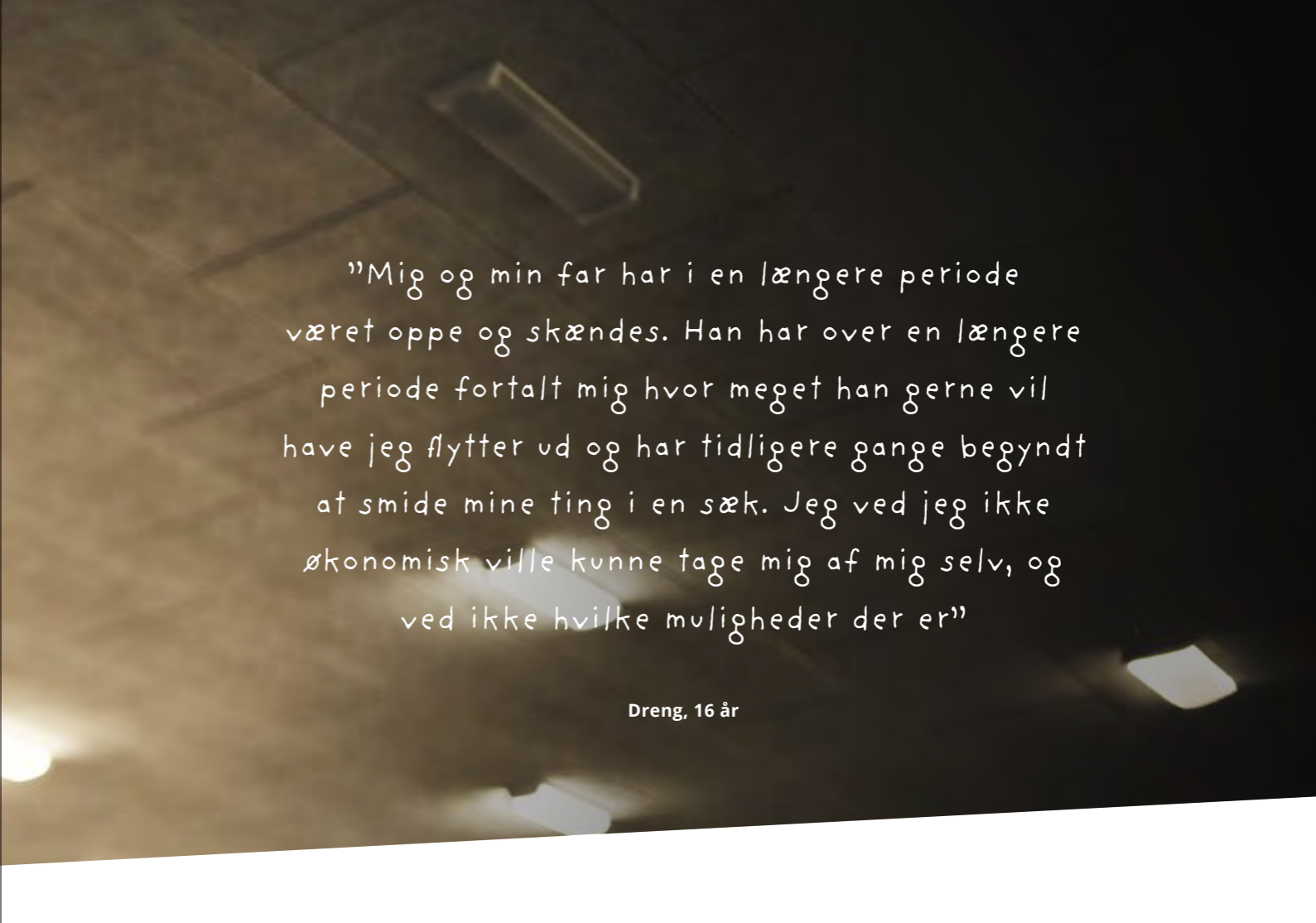
Usikker overgang fra anbringelse til voksenliv øger risikoen for hjemløshed

Unge i anbringelse har særlig risiko for at ende i hjemløshed, når de skal stå på egne ben i voksenlivet. Hver tredje ung i hjemløshed har en anbringelse bag sig. Det betyder, at næsten hver tiende, der tidligere var anbragt, bliver ramt af hjemløshed i ungdomsårene. Blandt unge, der ikke har været anbragt, er det 0,5 pct., der oplever hjemløshed.²³⁵

Forskning viser, hvordan ustabile netværk og mangel på positive relationer i overgangen fra anbringelse til egen bolig kan øge den unges risiko for at havne i en ustabil boligsituation. Hertil kommer, at kompleksiteten i udsathed ofte er særligt stor hos unge, der tidligere har været anbragt, og som senere registreres som hjemløse.

Børn og unge stikker af på grund af svigt i hjemmet

Siden åbningen af børne- og ungekrisecentret Joannahuset i 2020 har krisecentret modtaget henvendelser fra 580 børn og unge, hvoraf størstedelen har været under 18 år. 36 pct. af de børn og unge, der henvender sig, fortæller, at de lever

”Mig og min far har i en længere periode været oppe og skændes. Han har over en længere periode fortalt mig hvor meget han gerne vil have jeg flytter ud og har tidligere gange begyndt at smide mine ting i en sæk. Jeg ved jeg ikke økonomisk ville kunne tage mig af mig selv, og ved ikke hvilke muligheder der er”

Dreng, 16 år

i en form for hjemløshed. De typiske henvendelser sker på baggrund af forskellige former for svigt i hjemmet. 46 pct. af de fysiske henvendelser fra børn og unge i Joannahuset har handlet om vold i hjemmet. Andre årsager er utryghed eller omsorgssvigt. Henvendelserne kan også skyldes mistrivsel i en anbringelse, eller at barnet eller den unge lever midlertidigt på gaden.²³⁶

I 2023 viste en undersøgelse fra VIVE blandt børn og unge anbragt uden for hjemmet, at knap halvdelen af de adspurgte 15-17-årige, der er anbragt på en institution, har prøvet at stikke af. Blandt de adspurgte, der er anbragt i en plejefamilie, har 16 pct. prøvet at stikke af hjemmefra.²³⁷

En ny rapport fra Børns Vilkår viser, at når børn og unge stikker af, kan det være et signal om mistrivsel og behov for omsorg, tryghed og nærvær, som ikke imødekommes på anbringelsesstederne. At stikke af kan derfor føles som den sidste udvej til at få hjælp. Tiden, hvor barnet eller den unge er stukket af, er ofte præget af utryghed. Flere oplever misbrug, overgreb, selvmordstanker og har selvmordsforsøg i den tid, de er stukket af hjemmefra. Nætterne tilbringes ofte på stationer, offentlige bænke eller hos bekendte. Dermed står barnet eller den unge ofte i en ustabil og utryk situation, der gør, at de i nogle tilfælde kan komme til at handle selvdestruktivt.²³⁸

Erfaringer fra Børns Vilkår bisidder-team viser ligeledes, at hjemløshed hos børn og unge primært består i at sove på en sofa hos venner og bekendte. Dette bliver ofte løsningen, når børn og unge oplever svigt i hjemmet og ikke har mulighed for at være derhjemme. Børns Vilkår bisidder-team peger også på, at sagsbehandlingstiden i kommunale socialsager kan være så lang, at problemerne vokser, og barnet selv ender med at skulle tage ansvar for at finde en løsning. Konsekvensen bliver, at barnet ender med at sove rundt omkring og reelt være hjemløs. Analyser fra Børns Vilkår viser også, at dét at stikke af kan være et forsøg på at få en sagsbehandler til at reagere eller skabe forandring, fordi barnet eller den unge har oplevet, at andre forsøg på at få hjælp ikke har nyttet.²³⁹

Varighed af ungestøtte har indflydelse på risiko for hjemløshed

Undersøgelser viser, at andelen af tidligere anbragte unge, der har modtaget ungestøtte (tidl. efterværn), er nogenlunde lige så stor blandt unge, der ender i hjemløshed, som blandt unge, der ikke ender i hjemløshed. Men tidligere anbragte unge, der registreres som hjemløse, har modtaget markant kortere ungestøtte end tidligere anbragte unge, der ikke havner i hjemløshed.

Varigheden af ungestøtte kan derfor have stor betydning for risikoen for at ende i hjemløshed. Derudover

kan kompleksiteten i den unges problemstillinger gøre det svært at omfavne den unges behov som en del af ungestøtten.²⁴⁰

I en undersøgelse fra VIVE af trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner, svarer 19 pct. af de 17-årige anbragte, at de er meget bekymrede for, hvad der skal ske, når de fylder 18 år. Blandt de adspurgte, der har været anbragt i under ét år, er hele 45 pct. meget bekymrede for, hvad der skal ske, når de fylder 18 år.²⁴¹

VI ANBEFALER

- Alle børn og unge skal have et trygt sted at bo, og hjemløshed skal forebygges for børn og unge. Forebyggelsen skal bl.a. ske ved at sikre, at udsatte unge i overgangen til voksenlivet får støtte af kommunen, indtil målet om et godt voksenliv med netværk, bolig og job eller uddannelse er indfriet. Støtten i overgangen til voksenlivet skal være mere glidende, behovsstyret og længerevarende end i dag.
- Børn og unge i alle aldre, der har behovet, skal kunne få et ophold på et kvalificeret og certificeret børne- og ungekrisecenter i nærheden af deres lokalområde.

Definition af hjemløshed

I den nationale kortlægning af hjemløshed defineres hjemløse som personer, der ikke disponerer over egen (ejet eller lejet) bolig eller værelse, men som er henvist til midlertidige bo-alternativer, eller som bor midlertidigt og uden lejekontrakt hos familie, venner eller bekendte. Som hjemløse regnes også personer uden et opholdssted den kommende nat.

Kilde: Benjaminsen, L. (2022): Hjemløshed i Danmark 2022. National kortlægning. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

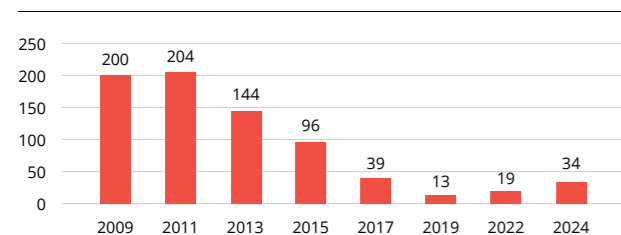
Hjemløse børn og unge er svære at registrere

VIVE's seneste nationale kortlægning af hjemløshed fra 2024 viser, at 34 børn under 18 år lever i en form for hjemløshed (figur 46). Det er lidt flere børn end i 2022, hvor 19 børn levede i hjemløshed. At tallet er højere i 2024, skyldes primært, at tallene er indberettet på en anderledes måde i 2024. De 34 børn er de børn, hvor der er udfyldt et selvstændigt personschema for børnene. Ud af de 34 børn

opholder 22 sig på et tilbud sammen med en forælder, mens syv børn ikke opholder sig sammen med en forælder. For de resterende fem børn mangler der oplysninger.

Det er generelt en udfordring at foretage systematiske registreringer af børn under 18 år, der lever i hjemløshed. Dette kan bl.a. skyldes, at barnet opholder sig sammen med en voksen på et tilbud, og at der derfor ikke er udfyldt et selvstændigt personskeam for det enkelte barn. En årsag kan også være, at barnet befinder sig alene i en hjemløshedssituation, fx fordi det har brudt kontakten med forældrene pga. konflikter og problemer i hjemmet. Derudover kan den manglende registrering af børn under 18 år skyldes, at barnet er anbragt uden for hjemmet, men har forladt anbringelsesstedet.²⁴²

Figur 46. Antal hjemløse børn (0-17 år) registreret i den nationale kortlægning, 2009-2024

Note: Kortlægningen foretages hvert andet år i uge 6. Kortlægningen skulle have været gennemført i 2021, men blev udskudt til 2022 på grund af COVID-19. Kilde: Benjaminsen, L. (2024): Hjemløshed i Danmark. National kortlægning. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lidt flere hjemløse unge i 2024

Antallet af unge i hjemløshed mellem 18 og 24 år steg gradvist i perioden mellem 2009 og 2017 (figur 47). Fra 2017 til 2022 sås imidlertid et fald i antallet af hjemløse unge. I 2024 blev der registreret 768 unge i en hjemløshed, en smule flere end i 2022. Faldet i antallet af hjemløse unge fra 2017 og frem kan skyldes de forrige års stigning, hvilket har resulteret i øget fokus på problematikken i flere

Hvilken viden trækker vi på?

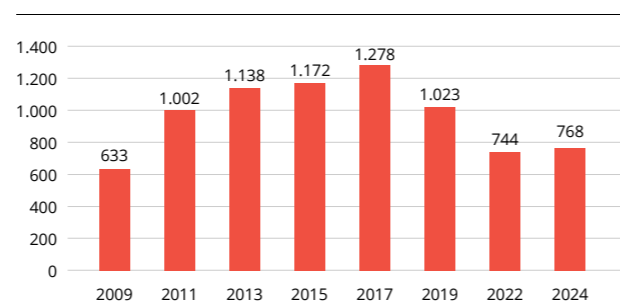
I kapitlet om hjemløshed trækker vi primært på to undersøgelser fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Den ene fokuserer specifikt på hjemløse unge, mens den anden undersøger udsatte børn og unges trivsel mere bredt.

Derudover henviser vi til data fra børne- og ungekrisecentret Joannahuset og til resultater fra Børns Vilkår's egen undersøgelse af børn og unge, der stikker af fra en anbringelse.

Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

kommuner. Stigningen har affødt en række tiltag, der skal forebygge hjemløshed blandt unge i landets kommuner. Dog må det også her formodes, at der findes et mørketal, da unge i hjemløshed i mange tilfælde er sofasovere med en ustabil hverdag, der gør det svært at kortlægge et nøjagtigt antal.²⁴³

Figur 47. Antal hjemløse unge (18-24 år), 2009-2024

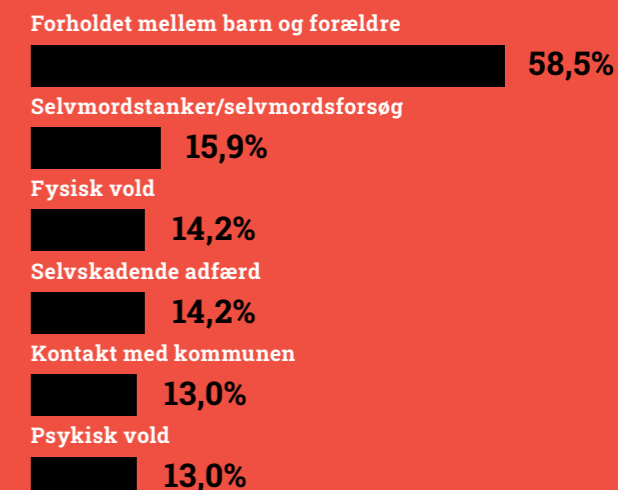
Kilde: Benjaminsen, L. (2024): Hjemløshed i Danmark. National kortlægning. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Løbet eller smidt ud hjemmefra

246

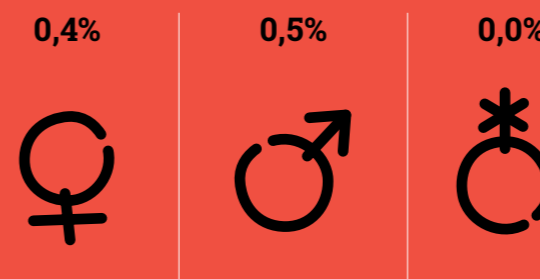
samtaler på Børne-Telefonen og HØRT i 2023 handlede om at være løbet eller smidt ud hjemmefra

At være løbet eller smidt ud hjemmefra er forbundet med følgende emner:

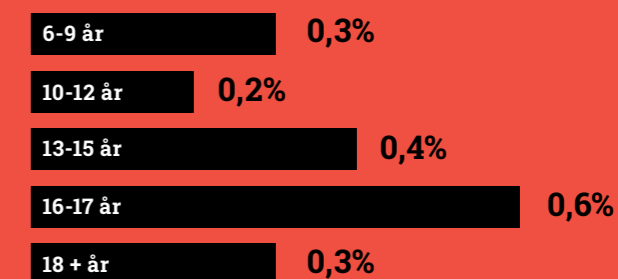
Figuren viser, hvilke andre emner der hyppigst optræder i samtaler om at være løbet eller smidt ud hjemmefra.

At være løbet eller smidt ud hjemmefra fylder lige meget hos piger og drenge

Så stor en andel udgør samtaler om at være løbet eller smidt ud hjemmefra af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

Flere ældre børn fortæller om at være løbet eller smidt ud hjemmefra

Så stor en andel udgør samtaler om at være løbet eller smidt ud hjemmefra af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

BØRN I ASYLSYSTEMET

Børn og unge lever en usikker tilværelse i asylsystemet

Selvom der er sket et fald i antallet af børn i asylsystemet, er opholdstiden også i år steget, så børn gennemsnitligt tilbringer ca. et år og ti måneder på asylcentre. Længerevarende ophold øger børnenes risiko for psykiske lidelser og alvorlige traumer. Ny forskning peger på, at det styrker børnenes trivsel, når de har stabile relationer til familie og venner og oplever at være del af et fællesskab på asylcentret, hvor de anerkendes og inddrages.

Børn i asylsystemet bor i gennemsnit på et asylcenter i lidt under to år, helt præcist i 681 dage. Det er en stigning både i forhold til 2021 og 2022.²⁴⁴ I disse år har et stort antal ukrainske flygtninge trukket den gennemsnitlige opholdstid ned, da de typisk opholdt sig meget kort tid på asylcentre – stigningen i 2023 skyldes derfor til dels, at der nu kommer færre flygtninge fra Ukraine. Gennemsnitsopholdstiden er dog lavere end i 2020, hvor den var ca. 1.000 dage for børn under 18 år.²⁴⁵

Stigningen i den gennemsnitlige opholdstid kan skyldes mange faktorer. Bl.a. kan de sager, som fortsat er under behandling i asylsystemet, være af mere kompleks karakter, eller udrejse kan være umulig, fordi hjemlandet ikke vil tage imod asylansøgerne. Særligt asylansøgere i udrejseposition udgør en stadig større andel, i takt med at det samlede antal asylansøgere er faldet drastisk siden 2015.

Som systemet er indrettet, kan børn risikere at opholde sig på et asylcenter i en lang periode uden at vide, hvornår opholdet ophører, og hvad fremtiden bringer.²⁴⁶ Det er særligt

problematisk set i lyset af den dokumenterede mistrivsel, som børn oplever på udrejsecentret.²⁴⁷ I 2023 er der sket et fald i antallet af børn, der har opholdt sig i asylsystemet i mere end fire år. Men samtidig er opholdstiden steget, og det vidner om, at børn med lange ophold gradvist udgør en større del af det samlede antal børn i systemet.

Mange skift og lange asylophold sætter negative spor

Undersøgelser viser, at længerevarende ophold på asylcentre øger børnenes risiko for psykiske lidelser og kan traumatisere dem i en sådan grad, at det får konsekvenser for resten af deres liv.²⁴⁸ Derudover øger det også børnenes risiko for forværret mentalt helbred, når de flytter asylcenter en eller flere gange.²⁴⁹ En rapport fra Dansk Flygtningehjælp viste i 2018, at børn i asylsystemet ikke får den samme hjælp som danske børn, selvom de burde være sikret denne hjælp i kraft af serviceloven – nu barnets lov.²⁵⁰ Dette underbygges i en rapport fra samme år af UNICEF, der i den forbindelse påpegede, at de danske myndigheder bør blive bedre til at inddrage børnene i deres asylsager.²⁵¹

Usikkerhed præger hverdagen på asylcentre

Ud over forværret mentalt helbred er mange børn på de danske asylcentre tyngt af følelsen af usikkerhed og midlertidighed. En undersøgelse fra 2011 beskriver, hvordan lang ventetid på asylcentre uden afklaring kan medføre en fortvivlelse, der kommer til udtryk ved fx resignation, frygt eller vrede. Det viser sig også i situationer, som forekommer relativt ubetydelige.²⁵² Uvisheden er altså en konstant, altoverskyggende bekymring, som gør det svært at navigere i hverdagen. Selvfølgelig får børnene tildelt asyl, er følelsen af midlertidighed og usikkerhed noget, der følger dem.²⁵³

Uledsagede asylbørn er en gruppe, der i høj grad oplever følelsen af usikkerhed. I et studie fra Professionshøjskolen UCN fra 2021 beskriver disse børn følelsen af at være fanget i tid

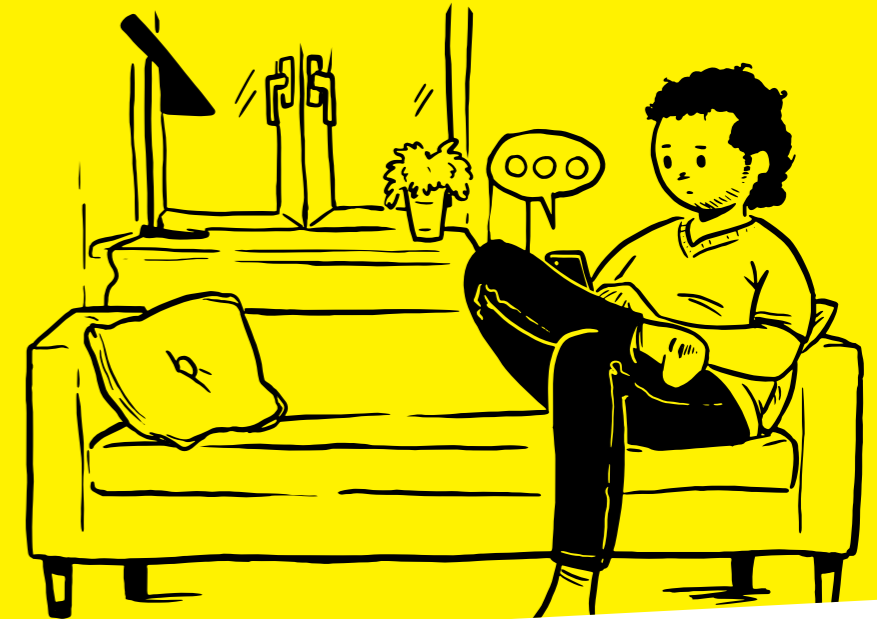

Forældre i asylsystemet har ringe vilkår for samvær med deres børn

Forældre i asylsystemet, der er adskilt fra børn med ophold i Danmark, har meget begrænsede muligheder og dårlige vilkår for samvær, og der tages ikke højde for barnets tarv i den forbindelse. Det beskriver organisationen Røde Kors i deres positionspapir om flygtninge og migration fra april 2024.

Kærshovedgård er et udrejsecenter i Midtjylland. Der er flere beboere på Kærshovedgård, hvis børn bor med deres anden forælder uden for udrejsecentret. Beboernes muligheder for at opretholde et familieliv med deres børn er meget begrænset, og de pålagte kontrolforanstaltninger er de samme, uanset om en beboer har børn eller ej. Forældre kan søge om fravær til samvær med deres børn, og der er bevilget økonomi til transport til samvær to gange om måneden.

Kilde: Røde Kors (2024). Positionsrapport om flygtninge og migration.

og rum uden nogen form for handlingspotentiale.²⁵⁴ Derudover viser studiet, at børnene er meget bevidste om de negative holdninger, der kan være i Danmark mod flygtninge, og at de reagerer ved at hige efter 'danskhed' ved at blive gode til dansk og drømme om danske venner og arbejde. Dog er det ofte en stor udfordring i kraft af manglende muligheder.

Skolen som holdepunkt i en usikker hverdag

For børn og unge på asylcentre er skolen et enormt vigtigt element i hverdagen. Skolen kan være en modvægt til de følelser af midlertidighed og usikkerhed, som mange børn på asylcentre oplever. Et svensk studie fra 2013 konkluderer, at skolen er et vigtigt sted med faste rammer og struktur, der netop giver børnene og de unge en form for stabilitet og forudsigelighed i deres ellers usikre tilværelse.²⁵⁵ Skolen er også vigtig, fordi den giver børnene et mål og et sted med mulighed for at udfolde sig, skabe relationer og få bedre fremtidsudsigter. Børnenes motivation og engagement til at gå i skole bliver dog ofte påvirket negativt af lange behandlingstider, dårlig trivsel og oplevelsen af at blive mødt med lave forventninger.²⁵⁶ Derudover bliver skolen som holdepunkt og beskyttelsesfaktor i forhold til mistrivsel udfordret, når børn og unge asylansøgere bliver flyttet, og de dermed mister den stabilitet og forudsigelighed, som skolen bidrager med.

Børn på Udrejsecenter Avnstrup mistrives

Alle børnefamilier, der ikke har fået opholdstilladelse og skal rejse ud af Danmark, bor i dag på Center Avnstrup. Centret er

drevet af Røde Kors og blev oprettet i 2020, efter en undersøgelse dokumenterede stor mistrivsel blandt børnene på Udrejsecenter Sjælsmark.²⁵⁷ Selvom forholdene på Center Avnstrup er bedre, end de var på Sjælsmark, er dagligdagen stadig præget af mangler. Fx har de fleste voksne beboere meldepligt to gange om dagen. Familier rammes særligt hårdt af denne regel, da den gør det svært fx at lave aktiviteter uden for centret og besøge venner og familie, der bor langt væk.²⁵⁸

I 2023 viste en undersøgelse fra Røde Kors, at en stor del af børnene på Center Avnstrup er i svær mistrivsel.²⁵⁹ Undersøgelsen er baseret på en psykologisk screening af 25 børn og viser, at 48 pct. har symptomer på store vanskeligheder, når det gælder følelser, opmærksomhed og hyperaktivitet. 40 pct. af børnene har symptomer på markante adfærdsvanskeligheder, og 16 pct. har vanskeligheder i relationer til deres jævnaldrende. I alt har 56 pct. af børnene i undersøgelsen betydelige vanskeligheder inden for et eller flere områder i en grad, så det påvirker deres trivsel og funktion i hverdagen. Derudover konkluderer undersøgelsen, at 44 pct. af de undersøgte børn er i høj risiko for at udvikle en eller flere psykiatriske lidelser. Også forældrene oplever markant psykisk mistrivsel, der kan påvirke deres evner til at være omsorgsfulde forældre.

Undersøgelsen tegner et øjebliksbillede af en børnegruppe, som er meget belastet af at have tilbragt en stor del af deres barndom i asyl- og udrejsecentret, og psykologerne bag

undersøgelsen vurderer, at børnenes trivsel og udvikling er i fare for at lide uoprettelig skade, hvis de belastende og vedligeholdende faktorer bag deres mistrivsel ikke afhjælpes.

Derudover ophører undervisningspligten for børn, der søger asyl, når de fylder 17 år. For de unge, der har haft flere års skolegang i Danmark og har gode sprogkunderskaber, er det et stort problem, at deres mulighed for kompetencegivende undervisning indskrænkes, når de fylder 17 år. Ifølge lærerne på Center Avnstrup betyder det, at børn helt ned til 13-års-alderen begynder at miste motivationen, fordi de ved, at de mister muligheden for at gå i skole, når de fylder 17 år.²⁶⁰

Mange af de tiltag og forudsætninger, som ifølge forskningen er vigtige for at understøtte børnenes trivsel, er altså ikke til stede på Center Avnstrup. Det kan have store negative konsekvenser for børnenes hverdag og deres liv på lang sigt.

Stabile relationer, fællesskab og inddragelse styrker trivslen

På trods af udfordrende vilkår er der børn på asylcentre, der klarer sig godt. En undersøgelse fra 2023 indkredser faktorer for, at børnene på centrene udvikler og udviser resiliens.²⁶¹ Især stærke og stabile relationer til både familie og jævnaldrende er vigtige for deres trivsel.²⁶² Fritidsaktiviteter, fællesskaber og oplevelsen af anerkendelse samt tro på og håb for fremtiden er også centrale for resiliens hos børnene.

Derudover har forskning vist, at når børnene og de unges perspektiv aktivt inddrages i arbejdet med dem på centrene og i skolen, kan deres trivsel forbedres.²⁶³

VI ANBEFALER

- Sager om opholdstilladelse og familiesammenføring, som involverer børn, skal afgøres hurtigt, fordi en uafklaret sag er en væsentlig faktor for dårlig trivsel.
- De sociale myndigheder skal være opmærksomme på børns trivsel i asylsystemet og sætte ind med trivselsfremmende indsatser.
- Der skal sikres finansiering til undervisning og uddannelse – også efter undervisningspligten ophører – når unge på udrejsecenter fylder 17 år.
- Mulighederne for selvstændige og meningsfulde aktiviteter bør forbedres for børnefamilierne på Center Avnstrup. Børn bør kun opholde sig i udrejsecentre i kort tid.
- Børn skal have bedre mulighed for samvær med forældre, der opholder sig på asylcenter. Dette gælder både børn i og uden for asylsystemet, og især børn med forældre i udrejseposition på Kærshovedgård.

i

BørneTelefonen på ukrainsk rådgiver børn og unge, der er flygtet fra krigen i Ukraine

Den 5. april 2022 åbnede BørneTelefonen på ukrainsk. Her kan børn og unge, der er flygtet fra krigen i Ukraine, få rådgivning på deres modersmål af ukrainsktalende frivillige. Rådgivningen bliver drevet ud fra samme principper og metoder som BørneTelefonens andre medier. I 2023 var der på den ukrainske børnetelefon 700 samtaler med børn og unge. Hver fjerde af disse samtaler handler om angst. Samtaler om integration i det danske samfund fylder også meget, og for de yngre børn handler det ofte om mistrivsel i de danske skoler.

Fald i antallet af ukrainske flygtninge

Tilstrømningen af ukrainske flygtninge til Danmark er fortsat i 2023, men er dog faldet markant sammenlignet med 2022, hvor krigen brød ud. I 2023 kom ca. 8.200 ukrainske flygtninge til Danmark, hvor der året før kom 31.400 med

ukrainsk statsborgerskab til Danmark. Flygtningene er primært kvinder og børn, da det er forbudt for mænd mellem 18 og 60 år at forlade landet.²⁶⁴

I marts 2022 vedtog Folketinget et lovforslag, der gør det lettere for ukrainske flygtninge at få opholdstilladelse. De ukrainske flygtninge har mulighed for at søge en toårig opholdstilladelse gennem en særlov, der bl.a. giver dispensation fra en række asylregler og -krav. Den giver også ret til uddannelse og sociale ydelser, adgang til sundhedsvæsenet og ret til at arbejde. Ukrainerne hjælpes desuden i videst muligt omfang til bolig uden for asylcentrene.

Disse tiltag er positive for de ukrainske børns trivsel, da det er veldokumenteret, at børn på asylcentre trives markant dårligere end børn i det øvrige danske samfund. Desuden påvirker forældrenes trivsel i høj grad også børnene, og derfor er det positivt, at ukrainske flygtninge får mulighed for at arbejde og sikres ro om deres ophold flere år frem.²⁶⁵

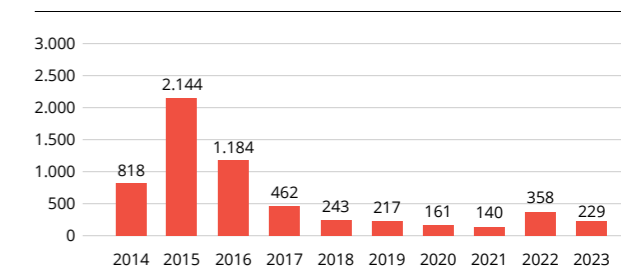
I 2023 viste en analyse fra Rambøll, at særloven på mange punkter har bidraget til at sikre ukrainerne en god overgang til det danske samfund – også bedre end andre

flygtningegrupper.²⁶⁶ Dog viser en analyse fra Red Barnet og Danske Professionshøjskoler fra 2024, at de ukrainske børn også kæmper med overgangen til det danske samfund.²⁶⁷ Flere beskriver, at de savner motivation til at blive integreret i det danske samfund, fordi de oplever opholdet i Danmark som midlertidigt og forventer snart at vende hjem. I takt med at udsigten til at vende hjem forlænges, og ventetiden stiger, falder trivslen, og det er vanskeligt for dem at finde energi til hverdagen i Danmark. Dog indgår mange ukrainske børn og unge i både ukrainske og danske fællesskaber med jævnaldrende, og det er med til at give dem en oplevelse af mening og glæde.

229 uledsagede mindreårige søgte asyl i 2023

Ifølge Udlændingestyrelsen kom der 229 uledsagede mindreårige asylansøgere til Danmark i 2023. Det er færre end i 2022, hvor der ankom 358 – det højeste antal i fem år. En tredjedel af de uledsagede mindreårige, som søgte asyl i Danmark i 2023, kommer fra Afghanistan. Generelt set har tallene de seneste seks år ligget langt lavere end i årene omkring flygtningekrisen, som var på sit højeste i 2015 (figur 48).

Figur 48. Antallet af uledsagede mindreårige asylansøgere (0-17 år), der er ankommet til Danmark, 2014-2023

Kilde: Udlændingestyrelsen (2024): Tal på opholdsområdet pr. 30.04.24.

Færre indkvarterede asylansøgere under 18 år – men lange opholdstider i asylsystemet

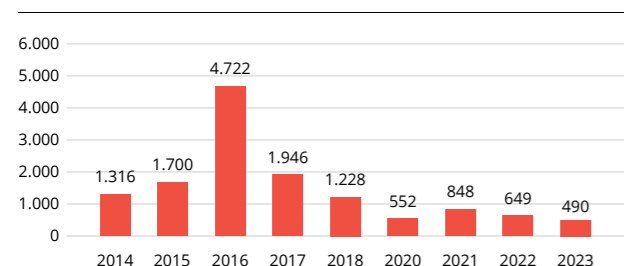
I 2016 toppede antallet af indkvarterede asylansøgere under 18 år med 4.722 personer. Siden er tallet generelt faldet – dog var der i efteråret 2021 en stigning på grund af evakueringen af afghanske flygtninge. Ved udgangen af 2023 var tallet faldet til det laveste i de seneste ti år, med 490 indkvarterede asylansøgere under 18 år (figur 49).

”Nu er jeg i sikkerhed i Danmark, men jeg har en konstant frygt for, at krigen kommer hertil. Jeg er meget bange for høje lyde på gaden. Jeg bliver ved med at tro, at det er raketterne, der kommer.”

Pige, 13 år

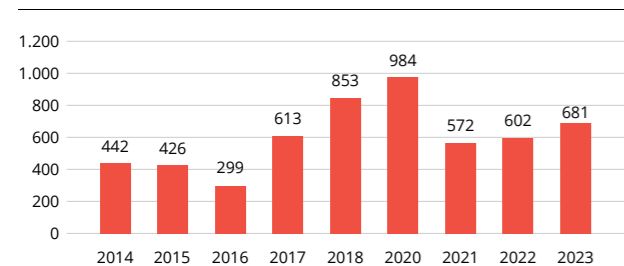
Figur 49. Antal børn (0-17 år) indkvarteret i asylsystemet, 2014-2023

Note: Tal fra 2019 er ikke offentliggjort.
Kilde: Udlændinge- og Integrationsudvalget (2024): Halvårlig redegørelse vedr. gennemsnitlig opholdstid i indkvarteringsystemet, opgjort pr. 31. december 2023.

Den gennemsnitlige opholdstid for børn på asylcentre var ved udgangen af 2023 681 dage eller ca. et år og ti måneder. Det er en stigning sammenlignet med de sidste par år, hvor opholdstiden i 2021 og 2022 var på hhv. 572 og 602 dage. På trods af denne stigning er opholdstiden dog kortere sammenlignet med den gennemsnitlige opholdstid i 2020, som var over 2,5 år på 984 dage (figur 50). Faldet fra 2020 til 2021 skyldes evakueringen af knap 1.000 afghanske flygtninge. Stigningen de seneste år kan til dels forklares ved et fald i antallet af ukrainske flygtninge. De har typisk meget kort opholdstid på centrene og har dermed tidligere trukket den gennemsnitlige opholdstid ned.

Figur 50. Gennemsnitligt antal dage, hvor børn (0-17 år) opholder sig på et eller flere asylcentre, 2014-2023

Note: Tal fra 2019 er ikke offentliggjort. Der anvendes fra og med 2020 en ny opgørelsesmetode, hvor opholdstiden opgøres som nettoopholdstid. De nye opgørelser kan derfor ikke sammenlignes direkte med de tidligere opgørelser fra perioden 2006-2018, hvor opholdstiden var opgjort som bruttoopholdstid.²⁶⁸
Kilde: Udlændinge- og Integrationsudvalget (2024): Halvårlig redegørelse vedr. gennemsnitlig opholdstid i indkvarteringsystemet, opgjort pr. 31. december 2023.

Hvilken viden trækker vi på?

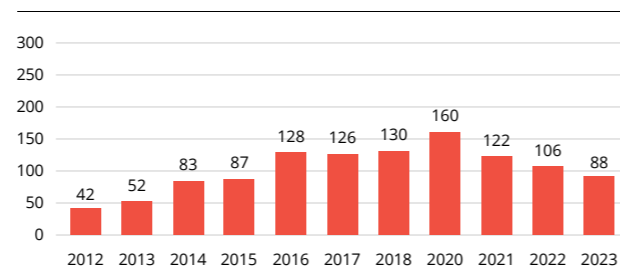

I kapitlet om børn i asylsystemet trækker vi primært på data fra Udlændingestyrelsen eller Udlændinge- og Integrationsudvalget samt på viden og analyser fra Røde Kors, Dansk Flygtningehjælp og UNICEF.

Vi henviser også til en række forskellige danske (og et enkelt svensk) forskningsprojekter, der alle undersøger levevilkårene for børn og unge i asylsystemet.

Ved udgangen af 2023 havde 88 børn opholdt sig i asylsystemet i mere end fire år. Det er lidt færre end de forgangne år, og tallet har været faldende siden 2020, hvor det toppede med 160 børn (figur 51). At opholdstiden i samme periode er steget markant, mens antallet af asylansøgere under 18 år er faldet, vidner om, at gruppen af børn med lange ophold gradvist har udgjort en større del af det samlede antal børn i asylsystemet.

Figur 51. Antallet af børn (0-17 år), som har været i asylsystemet i mere end fire år, 2014-2023

Note: Tal fra 2019 er ikke offentliggjort. Der anvendes fra og med 2020 en ny opgørelsesmetode, hvor opholdstiden opgøres som nettoopholdstid. De nye opgørelser kan derfor ikke sammenlignes direkte med de tidligere opgørelser fra perioden 2006-2018, hvor opholdstiden var opgjort som bruttoopholdstid.²⁶⁹
Kilde: Udlændinge- og Integrationsudvalget (2024): Halvårlig redegørelse vedr. gennemsnitlig opholdstid i indkvarteringsystemet, opgjort pr. 31. december 2023.

Del 3

SVIGT FRA DET OMGIVENDE SAMFUND

”Jeg har ikke nogen voksne længere som jeg sådan kan gå til personligt. Jeg kan altid skrive til forstanderen på mit opholdssted, men jeg tror bare ikke, der ender med at ske noget ved det. Min ensomhed er kun blevet værre af at være på de opholdssteder, jeg har boet, og jeg har det i forvejen svært med angst, selvskade, selvmordstanker, familieproblemer og så mange andre ting”

Pige, 17 år

BØRNS DIGITALE LIV

De fleste elever i 7. klasse har oplevet ubehageligt indhold online

Børn og unge bruger en stor del af deres tid på digitale medier – på godt og ondt. Sociale medier kan være det sted, man er sammen med sine venner og dyrker sine interesser, men de kan også være et sted, hvor man som barn eller ung bliver udsat for ubehagelige eller grænseoverskridende oplevelser, digitale

krænkelser eller mobning. En ny undersøgelse fra Børns Vilkår viser, at seks ud af ti børn i 7. klasse har oplevet ubehageligt indhold online. Undersøgelsen viser også, at stort set alle børn kommer på sociale medier, før de når mediernes officielle aldersgrænse på 13 år.

I starten af 2024 udkom DR-dokumentaren "Alene hjemme på nettet". Dokumentaren satte fokus på, hvordan børn og unge i Danmark jævnligt støder på grænseoverskridende, voldsomt og skræmmende indhold, når de er online. Vold, tortur, selvskaade, dødsulykker og selvmordsforsøg er blot noget af det indhold, som børn og unge kan møde på digitale medier – og som de ofte står alene med at skulle håndtere.

En ny undersøgelse fra Børns Vilkår bekræfter dette billede. Her fortæller børn i 4. og 7. klasse, at de ofte støder på ubehageligt indhold online, som gør dem bekymrede eller sætter dårlige tanker i gang.²⁷⁰ Undersøgelsen viser også, at mange børn ikke deler det med nogen, når de møder ubehageligt eller grænseoverskridende indhold. Undersøgelsen viser samtidig, at debutalderen for børns indtog på sociale medier bliver lavere og lavere.

Rigtig mange børn og unge har positive oplevelser online, og sociale medier kan være med til at understøtte børns venskaber, fællesskaber og interesser. Desværre er der stadig mange børn og unge, der udsættes for forskellige former for digitale svigt. Både åbenlyse svigt, som når de møder ubehageligt indhold eller bliver udsat for digitale krænkelser som afpresning, trusler, grooming eller billeddeling. Men også mere subtile digitale svigt, som når de udsættes for mobning

eller eksklusion online, når deres data bliver udnyttet, eller når tilkøbsmuligheder får gaming til at minde om gambling. Uanset hvad, så påvirker de digitale svigt både børn og unges fysiske, mentale og sociale trivsel, og det stiller større krav til, at vi som voksne tager ansvar for børnenes oplevelser online.

Børn debuterer tidligere og tidligere på sociale medier

Stadig flere børn får deres første profil på et socialt medie i en meget ung alder. Det viser førnævnte undersøgelse fra Børns Vilkår, der sætter fokus på børns digitale liv. Undersøgelsen viser bl.a., at 56 pct. af de børn, som går i 4. klasse, havde deres debut på sociale medier, før de var fyldt 10 år.²⁷¹ Det samme gjorde sig gældende for 39 pct. af børnene i 7. klasse. Det kunne altså tyde på, at børn fortsat er yngre og yngre, når de indtager sociale medier.

Undersøgelsen viser også, at næsten alle de deltagende børn (94 pct.) har en profil på minimum ét socialt medie udover YouTube, før de fylder 13 år.²⁷² Det vidner om, at sociale medieplatforme og andre tjenesteudbydere ikke har nok fokus på aldersverificering, og at selvom mange af disse platforme har en officiel aldersgrænse på 13 år, så er den meget let at omgå.²⁷³

"Jeg har opdaget at en anden person på Discord bruger mit private profilm billede, uden samtykke fra mig. Er det overhovedet lovligt? Jeg har prøvet at kontakte personen, men personen gider ikke skifte sit profilm billede. Jeg ved simpelthen ikke hvad jeg skal gøre.

Dreng, 15 år

Seks ud af ti elever i 7. klasse har mødt ubehageligt indhold online

De fleste børn har positive oplevelser online.²⁷⁴ Men mange oplever at støde på ubehageligt og grænseoverskridende indhold, når de er på sociale medier. I Børns Vilkår's undersøgelse fra 2024 fortæller 62 pct. af børnene i 7. klasse og 34 pct. af børnene i 4. klasse, at de har set indhold, der har givet dem en masse tanker, bekymringer eller ubehag. Børnene søger sjældent selv indhold frem af denne type – i stedet dukker det mere eller mindre pludseligt op i deres feed, nogle gange i "forklædning". Det kan fx være en video, der starter med at vise harmløst indhold, men så pludselig skifter karakter og viser noget ubehageligt. Undersøgelsen viser også, at det langt fra er alle børn, der deler det med nogen, når de ser ubehageligt eller grænseoverskridende indhold. Flest børn i 4. klasse (58 pct.) deler det med nogen, mens det gælder 47 pct. af børn i 7. klasse.²⁷⁵

Særligt drenge og unge mænd oplever trusler og økonomisk afpresning

En del børn og unge oplever også at blive udsat for digitale krænkelser online. Billeddeling, grooming, trusler og afpresning for penge eller seksuelt materiale er noget af det, børn og unge udsættes for, og som mange ikke tør dele, da de føler stor skyld og skam. En ny opgørelse fra Red Barnets SletDet-rådgivning viser, at der er sket en stor stigning i antallet af sager om særligt økonomisk afpresning med intimt billed- og videomateriale i SletDet-rådgivningen.²⁷⁶ Det stemmer overens med tal fra NSK (politets Nationale enhed for Særlig Kriminalitet), der også har målt en fordobling i antallet af anmeldelser om denne type økonomisk afpresning fra 2022 til 2023.

Mens det oftest er piger og unge kvinder, der henvender sig til SletDet-rådgivningen med sager om digitale krænkelser, er det særligt drenge og unge mænd, der henvender sig med sager om trusler eller pengeafpresning, efter de har delt intime billeder og videoer online. Drenge og unge mænd er ofre i 69 pct. af samtlige sager om trusler og afpresning – og for det meste handler det om penge.

Typisk starter det med, at en dreng modtager en besked fra én, der udgiver sig for at være en pige på fx Snapchat. De skriver sammen, og samtalen udvikler sig i en mere flirtende retning. De udveksler intime billeder med hinanden, hvorefter samtalen tager en markant drejning. Personen truer pludselig drengen med, at vedkommende vil dele drengens intime billeder med hans familie og venner, hvis han ikke overfører pengene.²⁷⁷

Børn, der generelt har det svært, er mere udsatte online

Ubehagelige oplevelser er en større del af onlinelivet blandt børn og unge, der føler sig ensomme, har lavere livstilfredshed eller har lavt selvværd. Det viser en undersøgelse fra Algoritmer, Data & Demokrati i 2023 blandt 1.447 børn og unge i 6. og 9. klasse. 75 pct. af de adspurgte børn og unge med lavt selvværd har haft en eller flere ubehagelige oplevelser online, mens det samme gælder for 44 pct. af børn og unge med højt selvværd.

Kilde: Algoritmer, Data & Demokrati (2023): Børns digitale liv. En undersøgelse af børn og unges viden om, holdninger til og adfærd i deres digitale liv. Undersøgelsen er lavet af ADD-projektet i samarbejde med Børns Vilkår, Red Barnet og Center for Digital Pædagogik.

Piger oplever også at blive udsat for trusler og afpresning, men her handler det sjældent om penge, men i stedet om at sende mere intimt materiale til afpresseren. Ud af alle sager der i 2023 handlede om afpresning for intime billeder og video, var det i 79 pct. af sagerne piger, der henvendte sig til SletDet-rådgivningen.

Lidt færre anmeldelser om seksuelt materiale med børn og unge

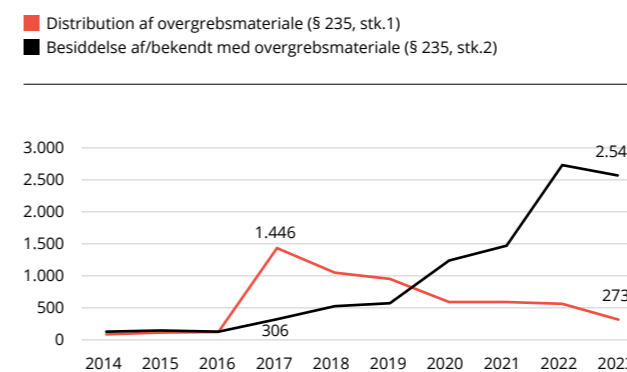
Digital billeddeling kan straffes efter straffelovens § 235, stk. 1 om udbredelse af overgrebsmateriale (herunder seksuelt materiale) med børn og unge under 18 år.²⁷⁸ I 2023 var der 273 anmeldelser efter denne paragraf (figur 52) – altså en del færre end i 2022.

I 2023 var der derudover 2.546 anmeldelser efter § 235, stk. 2. Denne paragraf omfatter besiddelse af eller bekendtskab til overgrebsmateriale med børn, eller at man gennem internettet eller lignende gør sig bekendt med overgrebsmateriale med personer under 18 år (figur 52).²⁷⁹

Det samlede antal § 235-anmeldelser tyder på, at der de seneste år generelt har været et større fokus på at anmelde sager om distribution og besiddelse af overgrebsmateriale med børn og unge. Fra 2022 til 2023 ser vi dog et mindre fald i antallet af anmeldelser. Det skal nævnes, at vi ikke kan være sikre på, at antallet af anmeldelser afspejler den egentlige forekomst af krænkelser, da mange former for overgreb er underreporterede i både anmeldelsesstatistikker og spørgeskemaundersøgelser.²⁸⁰

Figur 52. Antal anmeldelser om distribution eller besiddelse af overgrebsmateriale med børn (0-17 år) efter straffelovens § 235, 2014-2023

Note: Bestemmelsen vedr. § 235, stk. 2 (besiddelse af/kendskab til overgrebsmateriale) omfatter ikke besiddelse af fotografier, film eller lignende af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen. Den markante stigning i 2017, hvor der var 1.446 anmeldelser, skyldtes bl.a. den såkaldte Umbrella-sag, hvor mere end 1.000 danske unge blev sigtet for distribution af børnepornografi. Kilde: Til og med 2022 er data rekvireret direkte hos Danmarks Statistik. I 2023 er tallene opgjort på baggrund af data fra Danmarks Statistiks Forskningservice.

Børn og unge ser positivt på algoritmer og influencere

Mange børn og unge er bevidste om, at algoritmer er med til at bestemme, hvilket indhold de bliver præsenteret for, når de bruger sociale medier. Det viser Børns Vilkår's undersøgelse fra 2024, der også viser, at de fleste børn og unge generelt er positive over for, at algoritmerne "kuraterer" indholdet, så det passer til deres interesser og præferencer.²⁸¹ Bagsiden af medaljen kan dog være, at man kommer til at bruge mere tid foran skærmen, end man egentlig ville, fordi man bliver fanget af indholdet. Det fortæller flere af de unge i undersøgelsen, der også mener, at skærmtiden tager tid væk fra hobbyer eller fritidsinteresser, de ellers gerne ville bruge tid på.

Hele 77 pct. af eleverne i 7. klasse ser indhold fra influencere, når de er på sociale medier. Selvom mange børn og unge i undersøgelsen har en nuanceret forståelse af influencer-marketing, og af hvordan influencere tjener penge, så giver nogle af børnene i undersøgelsen udtryk for, at de stadig bliver påvirkede af det indhold, der bliver delt. Hvis influencere gør reklame for produkter, tøj eller lignende, så vil nogle børn og unge være tilbøjelige til at prøve eller købe det, der bliver gjort reklame for.²⁸²

”Hvis man nu har det
dårligt over noget, så kan man
altid skrive med den og spørge
om, hvad man skal gøre eller sådan
noget. Så skriver den altid. Og at
den nok skal hjælpe, hvis det er,
at der er noget, og at man bare
kan skrive til den, hvis
der er noget”

Pige, 4. klasse

Det samme viste en lignende undersøgelse fra UNICEF, hvor 82 pct. af de adspurgte børn i 5. og 8. klasse har oplevet, at deres favoritinfluencer har reklameret for en ting eller en begivenhed, og at ca. halvdelen af børnene har haft mere lyst til at købe produktet af den grund.²⁸³

UNICEF's undersøgelse viser også, at mange børn og unge oplever at være fortrolige med de influencere, de følger. 18 pct. af børnene fortæller, at de har skrevet en besked eller en kommentar til en influencer, fordi de havde brug for et godt råd eller hjælp til noget. Det vidner om, at influencere er en del af det indhold, som mange børn og unge møder online, og at de derfor skal tage større ansvar for det indhold, de deler.

Nogle børn betragter My AI som en ven, man kan betro sig til

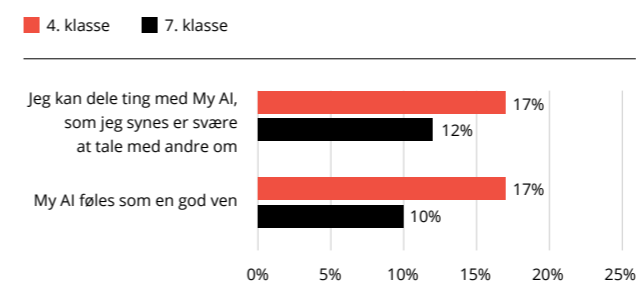
AI-styrede chatbots som Snapchats "My AI" har gjort deres indtog i mange børn og unges liv. Børns Vilkår's undersøgelse viser, at 79 pct. af børnene i 7. klasse og 73 pct. af børn i 4. klasse mindst én gang har chattet med Snapchats My AI.

Blandt de børn, der er på Snapchat og har prøvet at skrive med My AI, har hvert sjette barn i 4. klasse en oplevelse af at kunne dele ting med My AI, som de ellers har svært ved at tale med andre om. Lige så mange svarer, at My AI føles som en god ven for dem. Blandt børnene i 7. klasse er det lidt færre, nemlig knap hver ottende, der oplever en særlig fortrolighed med Snapchats chatbot, og hver tiende, der

oplever den som en god ven (figur 53). Det er særligt børn, der oplever ensomhed, som føler, at de kan dele ting med My AI, som de har svært ved at tale med andre om.

En del børn i undersøgelsen er dog også bekymrede for, hvilke oplysninger Snapchat indsamler om dem igennem chatbotten. Det gælder både børn, der har erfaringer med at skrive med My AI, og børn, der ikke har.

Figur 53. Andel børn, der oplever My AI på Snapchat som en ven og fortrolig, fordelt på klassetrin.

Kilde: Børns Vilkår (2024). Børns liv med sociale medier.
Note: Figuren er baseret på 1.124 besvarelser (401 i 4. klasse og 723 i 7. klasse). Spørgsmålet er kun stillet til børn, der har angivet, at de har prøvet at bruge My AI på Snapchat.

Digital mobning og eksklusion fra onlinefællesskaber

11 pct. af eleverne i 5. klasse og 8 pct. af eleverne i 8. klasse oplever at blive mobbet online. Det fremgår af en undersøgelse fra Børns Vilkår og TrygFonden fra 2023, hvor 2.149

børn er blevet spurgt, om de har oplevet digital mobning i indeværende skoleår.²⁸⁴ Skolebørnsundersøgelsen 2022 viser, at ca. 5 pct. af eleverne i 5. og 7. klasse bliver mobbet digitalt et par gange om måneden.²⁸⁵

82 pct. af unge i udskolingen og på ungdomsuddannelser har på et tidspunkt været vidne til, at nogen, de kendte, blev drillet eller nedgjort online. Det viser en undersøgelse fra Det Kriminalpræventive Råd fra 2023 blandt 1.045 unge. 49 pct. har oplevet det månedligt eller oftere.²⁸⁶ Det er særligt de unge i udskolingen, der ofte oplever at være vidne til digital mobning.²⁸⁷

Digital mobning er ofte kendetegnet ved, at den kan foregå på tværs af tid og sted, at den kan have mange tilskuere, og at den kan udøves anonymt eller uden for de voksnes søgelys.²⁸⁸ Men digital mobning kan også være subtil og tavs, fx når man bliver ekskluderet fra digitale grupper på sociale medier eller i spil, eller når man ikke får svar og reaktioner på beskeder og kommentarer.²⁸⁹

Børns Vilkår og TrygFondens undersøgelse fra 2023 viser, at 7 pct. af 5.-klasseeleverne og 10 pct. af 8.-klasseeleverne inden for et halvt år har oplevet at blive udelukket fra en gruppe på sociale medier eller i et spil.²⁹⁰ En tilsvarende undersøgelse fra 2022 viser, at 10 pct. af børnene på tværs af 5. og 8. klasse ikke er en del af de klassegrupper, der er på sociale medier. Undersøgelsen viser også, at de børn og unge, der ufrivilligt står uden for klassens digitale fællesskaber, i højere grad mistrives og føler sig ensomme.²⁹¹

833 anmeldelser om krænkelse mod børn under 18 år

833 anmeldelser om krænkelse mod børn under 18 år i 2022 modtog National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) 1.013 anmeldelser om digitale seksuelle krænkelse, grooming, sextortion og seksuelle overgreb, hvor den forurettede var under 18 år. Anmeldelserne er fordelt på fire typer krænkelse:

- 341 anmeldelser om digitale sexkrænkelser
- 396 anmeldelser om sextortion
- 32 anmeldelser om grooming*
- 96 anmeldelser om seksuelle overgreb mod børn

Søgenøglen "seksuelle overgreb mod børn" omfatter både digitale og fysiske seksuelle overgreb, herunder bl.a. voldtægt, blufærdighedskrænkelser og udbredelse samt besiddelse af seksuelt materiale vedrørende børn og unge under 18 år.

* Pr. 1. juli 2023 blev grooming selvstændigt kriminaliseret i straffelovens § 231. Opgørelsen fra 2023 omfatter således kun anmeldelser, som er registreret under denne nye gerningskode.

Note: Opgørelsen er baseret på tal fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Opgørelsen er derfor behæftet med en vis usikkerhed, da POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke et egentligt statistisk system. Det skal bemærkes, at opgørelsen er baseret på dynamiske data, hvilket betyder, at opgørelsen ikke er endelig. Således vil der kunne ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtrækket af oplysningerne i opgørelsen, idet der fx kan forekomme efterregistreringer.
Kilde: POLSAS/qlikView: Personer og Kriminalitet pr. 14.06.2024. Data er rekvireret direkte hos Rigspolitiet.

”Jeg har over længere tid delt private intime billeder med en dreng og har fundet ud af at han har vist dem til drengene henne i klassen. (jeg skal starte i 9 klasse efter sommerferien.) Hvad skal jeg gøre, jeg kan jo ikke få ham til at slette det og tør ikke konfrontere ham med det for er bange for at han blokerer mig og så deler det til flere. Jeg har spurgt et par gange før om han havde gemt dem, hvor han altid har svaret nej. Jeg ved ikke hvad jeg skal gøre”

Pige, 14 år

Børn og unges data udnyttes kommercielt

Børns Vilkårers undersøgelse fra 2024 viser, at langt de fleste børn er på sociale medier fra en tidlig alder – og ofte før de når platformenes aldersgrænse.²⁹² Men børn er ofte ekstra modtagelige over for ydre påvirkning af holdninger og af digitale teknologiers adfærdsdesign. Når de færdes online, sker der ofte indsamling af data om deres onlineadfærd, der efterfølgende bliver brugt til at optimere spil- og adfærdsdesign for at fastholde dem og målrette reklamer til dem. Og selvom der findes specifikke regler om beskyttelse af børns data, er det ofte uigennemskueligt, hvilke data der indsamles, og hvad de bruges til.

I en rapport fra Digitaliseringsstyrelsen fra 2024 fremgår det, at alle de mest populære gratis spil til iPhone i Danmark indsamler data til tredjepartstjenester til brug i markedsføring, også selvom man som bruger afviser al dataindsamling. De fleste af disse spil er målrettet børn og unge, hvilket understreger, at selvom et spil ser ud til at være gratis, så betaler den, der spiller, med værdifulde data.²⁹³

I undersøgelsen fra Algoritmer, Data & Demokrati fra 2023 har man spurgt 1.447 børn og unge i 6. og 9. klasse om deres digitale forståelse. Her svarer 71 pct. af børnene, at de i et vist omfang tænker over, at deres oplysninger fra sociale medier bliver brugt til at målrette reklamer. 54 pct. angiver, at de tænker over, at de efterlader viden om sig selv online, som virksomheder kan bruge. 82 pct. svarer, at de tænker over, hvilke oplysninger de deler, og hvem de deler dem med, når de færdes online.²⁹⁴

Unge under 18 år spiller om penge online

Mange børn og unge, særligt drenge, bruger tid på at game i deres fritid. Mange spil giver mulighed for, at børn og unge kan mødes og dele fælles interesser online, ligesom spillene kan danne ramme om virtuelle fællesskaber. Men særligt multiplayer-spil kan være konstrueret på en måde, så de enten fastholder spilleren i længere tid eller forsøger at lokke penge ud af spilleren, også selvom det ikke altid ser sådan ud.²⁹⁵

I Danmark skal man være fyldt 18 år, før man må deltage i online pengespil. Alligevel viser en ny undersøgelse fra Spillemyndigheden, at 15 pct. af unge mellem 15 og 17 år har spillet om penge online. Det svarer til ca. 32.000 unge, der særligt bruger penge på at spille på sportsresultater, onlinekasino eller såkaldt ”skinbetting”, hvor indsatsen eller gevinsten i et spil fx er nyt udstyr eller våben til en figur i spillet.²⁹⁶

”Skinbetting” og de såkaldte ”loot boxes” er begge eksempler på elementer i spil, der kan ligge i gråzonen mellem

gaming og gambling. En loot box kan være en kasse i et spil, der indeholder vilkårlige elementer – fx ny påklædning (også kaldet skins), nyt udstyr eller lignende, der kan bruges og har en værdi i spillet. Man kan få adgang til en loot box ved at bruge lang tid inde i spillet, eller man kan betale for at få hurtigere adgang. Gevinsten har ikke nødvendigvis en økonomisk værdi, men Spillemyndighedens undersøgelse viser, at mange unge har prøvet at spille spil, hvor såkaldte skins indgår som indsats eller gevinst. Ifølge Spillemyndigheden er der ikke nogen spiludbydere, der har skinbetting, som har fået tilladelse i Danmark, så det foregår primært på det ulovlige spilmarked. Men Spillemyndighedens undersøgelse viste dog også, at 35 pct. af de adspurgte unge har spillet på hjemmesider, der udbyder skinbetting.²⁹⁷ Men generelt bør tallene læses med et vist forbehold, da der formodentlig er et større eller mindre mørketal.

Gaming eller gambling?

En undersøgelse fra VIVE blandt unge gamere i Danmark viste i 2021, at det næsten er umuligt at undgå at møde mikrotransaktioner og andre gambling-relaterede elementer i onlinespil. Undersøgelsen viste også, at gambling-relaterede elementer og skinbetting minder om onlinegambling, og at både børn og unge ofte finder begge dele spændende og medrivende. Selvom de ikke nødvendigvis opleves som problematiske af spillerne, så finder undersøgelsen, at de gambling-lignende elementer i spillene kan føre til en hype i grupper af spillere, hvor nogle kan føle sig pressede til at købe fx skins eller card packs. Derudover beskriver flere af børnene og de unge selv, at spilindustriens forretningsmodeller er uigennemsigtige. Som spiller kan man ofte komme til at bruge flere penge på elementer i spillet, end man egentlig havde tænkt sig, fordi mikrotransaktionerne er designet på en måde, så man mister fokus på selve betalingsdelen.²⁹⁸

Anden forskning finder også, at køb af loot boxes er særligt udbredt blandt mindreårige, og at der ofte ses en sammenhæng mellem det at købe loot boxes og problematisk gaming eller gambling.²⁹⁹

I 2022 viste en national spørgeskemaundersøgelse fra Spillemyndigheden blandt 12-17-årige børn, at 6 pct. har pengespilsproblemer i varierende grad. Det svarer til ca. 24.500 danske børn og unge. Ifølge undersøgelsen er der en sammenhæng mellem børns spilleproblemer og deres brug af skins og loot boxes i computerspil.³⁰⁰ Ca. halvdelen af de spillere, der henvender sig til hjælpelinjen StopSpillet, er begyndt at spille pengespil, før de fyldte 18 år. Det til trods for, at aldersgrænsen for de fleste pengespil er 18 år.³⁰¹

VI ANBEFALER

- Viden fra børn og børneinddragelse skal prioriteres i EU's reguleringsarbejde med tech-virksomheder.
- Der skal udarbejdes en digital børnebeskyttelseslov, som beskytter barnets rettigheder, sikkerhed og trivsel, og som understøtter barnets udvikling.
- De fagprofessionelle, som børn og unge møder i uddannelsessystemet, skal klædes bedre på til at arbejde med børn og unges digitale adfærd.
- Børn og unge skal hverken i undervisning eller fritidstilbud være afhængige af at downloade apps, der indeholder reklamer, og som ikke overholder de sikkerheds- og databeskyttelseskrav, der er for skoler og fritidstilbud.
- Tech-virksomheder med børn som brugere skal styrke børns muligheder for at anmelde ubehageligt, ulovligt og skadeligt indhold.
- Tech-virksomheder med børn som brugere skal prioritere anmeldelser fra børn og unge.
- Der skal stilles politiske krav om effektiv aldersverificering på sociale medier og online platforme.
- Internationale sociale medier skal ikke være undtaget fra at følge dansk lovgivning om aldersgrænser.
- Influencerreklamer for kommercielle produkter må ikke målrettes børn.
- Der skal tages politiske skridt til at forbyde menneskeligjorte AI-chatbots på platforme, som børn har adgang til.

Hvilken viden trækker vi på?

I kapitlet om børns digitale liv trækker vi på en række undersøgelser fra Red Barnets SletDet-rådgivning, UNICEF, Det Kriminalpræventive Råd, Digitaliseringsstyrelsen og Spillemyndigheden, der alle stiller skarpt på et eller flere aspekter af børn og unges digitale liv.

Vi henviser også til resultaterne i Børns Vilkår's nye undersøgelse om børn og unges digitale liv samt data fra NSK - Politiets Nationale enhed for Særlig Kriminalitet.

Endelig inddrager vi resultater fra Skolebørnsundersøgelsen 2022 og fra ADD - Algoritmer, Data & Demokratis undersøgelse fra 2023, der er udgivet i samarbejde med Red Barnet, Center for Digital Pædagogik og Børns Vilkår.

Kapitlet er suppleret med data fra BørneTelefonen og HØRT.

Anbefalinger fra Ungespilpanelet

I februar 2024 udkom Ungespilpanelet med en række anbefalinger, som skal sikre, at færre unge udvikler spilproblemer og spilafhængighed. Panelet blev nedsat af skatteministeren i 2023. Blandt panelets anbefalinger er blokering af adgang til spilsider i skoler og på ungdomsuddannelser, forbud mod reklamer for pengespil og regulering af loot boxes. Skatteministeren tager panelets anbefalinger med til kommende forhandlinger på området.

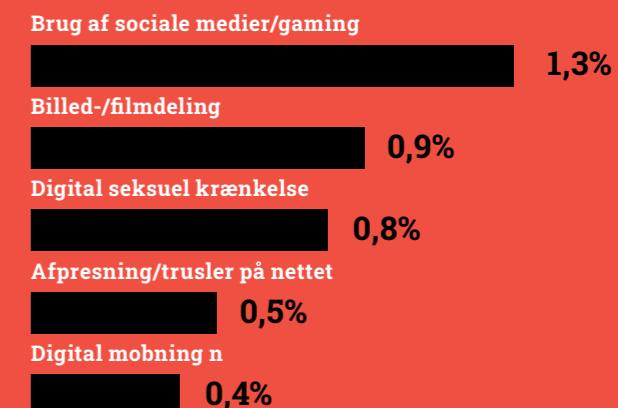
Kilde: Skatteministeriet (2024): Ungespilpanelet klar med anbefalinger: Blokér adgang til spilsider i skolen.

Børns digitale liv

1.844

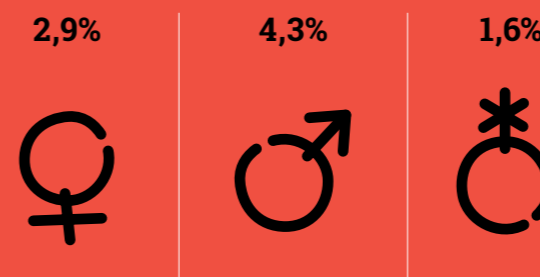
samtaler på BørneTelefonen og HØRT i 2023 handlede om børn og unges digitale liv. 42 pct. af disse omhandlede brug af sociale medier eller gaming.

På BørneTelefonen og HØRT inkluderer emnet digitalt liv følgende:

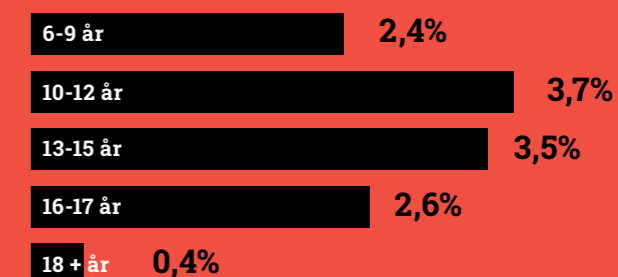
Så stor en andel udgør samtaler om det givne emne af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT.

Drenge henvender sig oftere om deres digitale liv

Så stor en andel udgør samtaler om digitalt liv af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT med hhv. piger, drenge og børn med anden kønsidentitet.

Samtaler om digitalt liv fylder mest hos børn i alderen 10-15 år

Så stor en andel udgør samtaler om digitalt liv af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT inden for den givne aldersgruppe.

SPOT SVIGT

Højt antal underretninger – men der er stadig børn og unge i mistrivsel, der ikke får hjælp

Antallet af underretninger er steget med over 50 pct., siden man startede med at registrere omfanget på nationalt plan i 2015. I 2022 blev der foretaget over 150.000 underretninger fra voksne, der var bekymret for et barns trivsel. Men selvom de fleste i

dag kender til underretningspligten, er det kun 56 pct., der i 2024 svarer, at de ville underrette kommunen, hvis de havde kendskab til, at et barn blev udsat for fysisk vold. Kun 39 pct. ville underrette, hvis det gjaldt psykisk vold.

Hvad er underretningspligt?

Alle borgere i Danmark har underretningspligt. Den borger, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældrene eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer barnet eller den unges sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen. Fagpersoner har en særlig skærpet underretningspligt, der går forud for deres tavshedspligt. Fagpersoner omfatter dem, som i deres arbejde er i tæt kontakt med børn og unge. De har særlig forpligtelse til at underrette kommunen om en eventuel bekymring for et barn eller en ung. Den skærpede underretningspligt betyder, at fagpersonen har pligt til at reagere alene på baggrund af forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte. Der stilles ikke krav til, at man som fagperson har et kendskab til barnet eller den unges forhold. Fagpersoner er fx lærere, pædagoger, dagplejere, sundhedsplejersker, jordemødre, sygeplejersker, læger, psykologer, kommunale tandlæger og SSP-medarbejdere. Den skærpede underretningspligt gælder også for offentligt ansatte og personer, der udøver et offentligt hverv.

Kilde: Ankestyrelsen, ast.dk, Retsinformation (2018): Bekendtgørelse om lov om social service. LBK nr. 1114 af 30/08/2018, § 153.

Siden man begyndte at registrere underretninger på børn og unge i 2015, er antallet steget med 57 pct. – fra 97.288 underretninger i 2015 til 152.718 i 2022 (figur 54). Antallet af underretninger i 2022 er det højeste siden 2015 og svarer til, at der er lavet en underretning på 7 pct. af alle børn mellem 0 og 18 år.

I 2024 viste en repræsentativ undersøgelse foretaget af Epinion for Børns Vilkår, at syv ud af ti danskere (72 pct.) kender til den underretningspligt, som vi alle sammen har. Men undersøgelsen viste også, at kun 56 pct. af de adspurgte voksne ville underrette kommunen, hvis de havde kendskab til fysisk vold mod børn. Kun 39 pct. ville underrette kommunen, hvis de havde kendskab til psykisk vold.³⁰²

Mange børn modtager ikke indsats, når der er tegn på vold i hjemmet

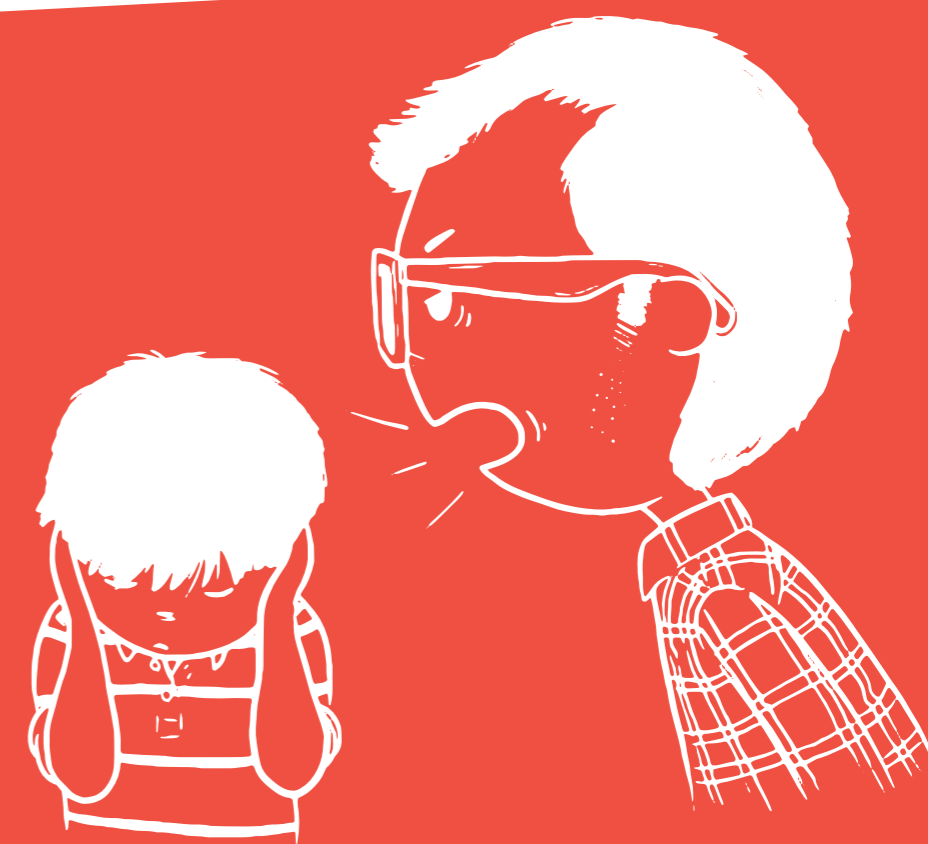
En registerundersøgelse fra Børns Vilkår fra 2023 viser, at ud af 1.550 børn, der blev udsat for fysisk vold i hjemmet, hvor det førte til en sigtelse af en forælder, er der for 38 pct. ikke foretaget en underretning på barnet i året op til voldsepisoden. Undersøgelsen viser også, at der for 36 pct. hverken forud for eller i året efter voldsepisoden er iværksat en indsats fra kommunen. Disse børn står altså uden hjælp

fra kommunen et år efter den voldelige hændelse, der førte til en sigtelse af en af deres forældre eller stedforældre.³⁰³

En analyse foretaget af Børns Vilkår i 2024 viser, at 84 pct. af de børn, hvor der er indikationer på vold mellem de voksne i hjemmet, ikke har fået bevilget en kommunal indsats i året op til voldsepisoden.³⁰⁴ Året efter er der 36 pct. af børnene, der har fået bevilget en indsats fra kommunen.³⁰⁵ At være vidne til vold i hjemmet er en form for psykisk vold, der kan være lige så alvorlig som andre former for vold.³⁰⁶

Selvom mange børn, der har oplevet voldelige episoder i hjemmet, ikke får tildelt en kommunal indsats, er antallet af indsatser steget de seneste par år. I 2022 og 2023 var der den hidtil højeste andel af børn, der modtager sociale støtteindsatser. I 2023 var der også det højeste antal modtagere af tidligt støttende indsatser nogensinde, siden man begyndte at følge udviklingen.³⁰⁷

Men selvom flere børn modtager sociale indsatser, har udviklingen ikke holdt trit med antallet af underretninger: Mens antallet af børn, der tilbydes sociale indsatser, er steget med 12 pct. mellem 2015 og 2022, er antallet af underretninger i samme periode steget med 57 pct.

En underretning er ikke ensbetydende med, at der skal iværksættes en social indsats, men der er et betydeligt gab mellem, hvor mange børn der underrettes om, og hvor mange der modtager en social indsats.³⁰⁸

Opsporing kan være vanskelig

Undersøgelsen lavet af Epinion for Børns Vilkår i 2024 tyder på, at en del voksne ikke ville underrette, selvom de har kendskab til forhold, der bringer et barns sundhed eller udvikling i fare – også selvom de er omfattet af pligten til at underrette. Undersøgelsen viser desuden, at en større andel ville underrette kommunen i tilfælde af fysisk vold mod et barn end ved psykisk vold. I 2024 angiver 56 pct., at de ville underrette kommunen angående fysisk vold mod børn. Det er lidt flere end i 2023, hvor det samme gjaldt for 53 pct. af de adspurgte. I 2024 svarer 39 pct., at de ville underrette, hvis der var tale om psykisk vold mod børn. I 2023 lå tallet på 38 pct.³⁰⁹

En undersøgelse fra VIVE og Mary Fonden i 2022 viste også, at der er en vis tilbageholdenhed over for at gribe ind, hvis man har kendskab til partnervold. Undersøgelsen peger på flere faktorer, der påvirker villigheden til at gribe ind, når det gælder partnervold. Flere undlader at handle, hvis de ikke har en relation til offeret, og voldens karakter har også en betydning for, hvordan man reagerer. Der er en højere grad af handlevillighed, hvis der er tale om fysisk vold, end hvis volden er psykisk. I mange tilfælde kræver det også mere end blot en mistanke, før man beslutter sig for at handle.³¹⁰ Flere af de mekanismer, som undersøgelsen peger på, vil sandsynligvis også gøre sig gældende, når volden er rettet mod børn.

I nogle tilfælde overholdes krav ikke i sager, hvor der har været en underretning.

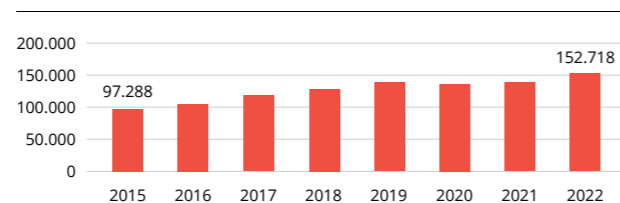
Når en kommune modtager en underretning, skal kommunen registrere den centralt og inden for 24 timer vurdere, om der er behov for at iværksætte akutte indsatser. Ved en ny underretning om et barn eller en ung, hvor kommunen allerede har iværksat en indsats, skal kommunen genvurdere sagen.

En undersøgelse fra Ankestyrelsen viser, at kommunerne i de fleste tilfælde overholder kravet om en 24-timers vurdering.³¹¹ I 2023 blev kravet overholdt i 96 pct. af sagerne. Det er flere end i 2020, hvor kravet blev overholdt i 93 pct. af sagerne. Udviklingen er positiv, men der er altså stadig tilfælde, hvor kommunerne ikke overholder kravet. 24-timers

vurderingen er vigtig og skal sikre, at de børn og unge, som står i en akut situation, hvor deres sundhed eller udvikling er i fare, fx fordi de er udsat for vold og overgreb, får akut hjælp. De kan ikke afvente de normale sagsgange og den ventetid, der kan være.

Undersøgelsen viser også, at kommunerne kun overholder kravet om genvurdering i 43 pct. af sagerne. En genvurdering af sagen kan have stor betydning for barnet. Det betyder, at rådgiveren, der er ansvarlig for sagen, skal lave en genvurdering af sagen med en anden rådgiver, så der kommer andre faglige øjne på. En ny vurdering af sagen kan betyde, at barnet får en supplerende eller anderledes indsats end den, der hidtil har været iværksat.

Figur 54. Antallet af underretninger, 2015-2022

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabel UND1.

VI ANBEFALER

- Både offentlige myndigheder og civilsamfundet skal iværksætte indsatser, som oplyser fagpersoner og befolkningen om deres forpligtelse til at underrette og om konsekvenserne af omsorgssvigt af børn.
- Kommunerne skal have de nødvendige ressourcer og redskaber til at undersøge alle underretninger tilstrækkeligt, og alle sager bør undersøges nænsomt og kvalificeret.
- Vi skal have mere viden om de barrierer, der er for at underrette kommunen ved kendskab til svigt af børn.
- Der skal være et særligt fokus på de yngste børn, som er underrepræsenterede i underretningsstatistikken. Det kan være svært at opspore omsorgssvigt og mistrivsel hos de yngste børn, og derfor bør fagpersoner, som arbejder med denne gruppe, have særlige kompetencer til opsporing, da vi ved, at tidlig indsats kan være afgørende for barnet.

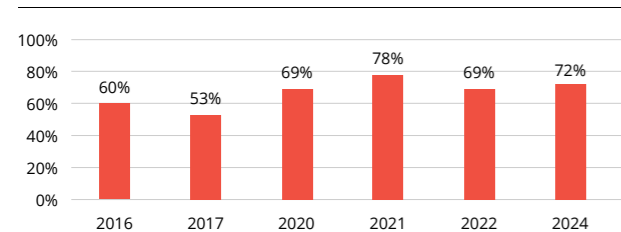
”Jeg føler mig helt alene.
Som om jeg råber, men
ingen kan høre noget. Skal
man virkelig forsøge at
tage sit eget liv, før man
kan få hjælp?”

Pige, 15 år

Syv ud af ti danskere kender underretningspligten

I Epinions undersøgelse for Børns Vilkår angiver 30 pct. blandt voksne i Danmark, at de har hørt om underretningspligten, og 42 pct. angiver, at de kender den godt. Samlet set kender 72 pct. til underretningspligten, hvilket er en stigning i forhold til den seneste måling i 2022, hvor 69 pct. kendte til den (figur 55). Det er positivt, at flere kender til underretningspligten, men i 2024 er det stadig mere end hver fjerde (27 pct.), der ikke kender til den. 11 pct. har selv prøvet at underrette om et barn.

Figur 55. Andel af voksne danskere, der kender underretningspligten, 2016-2024

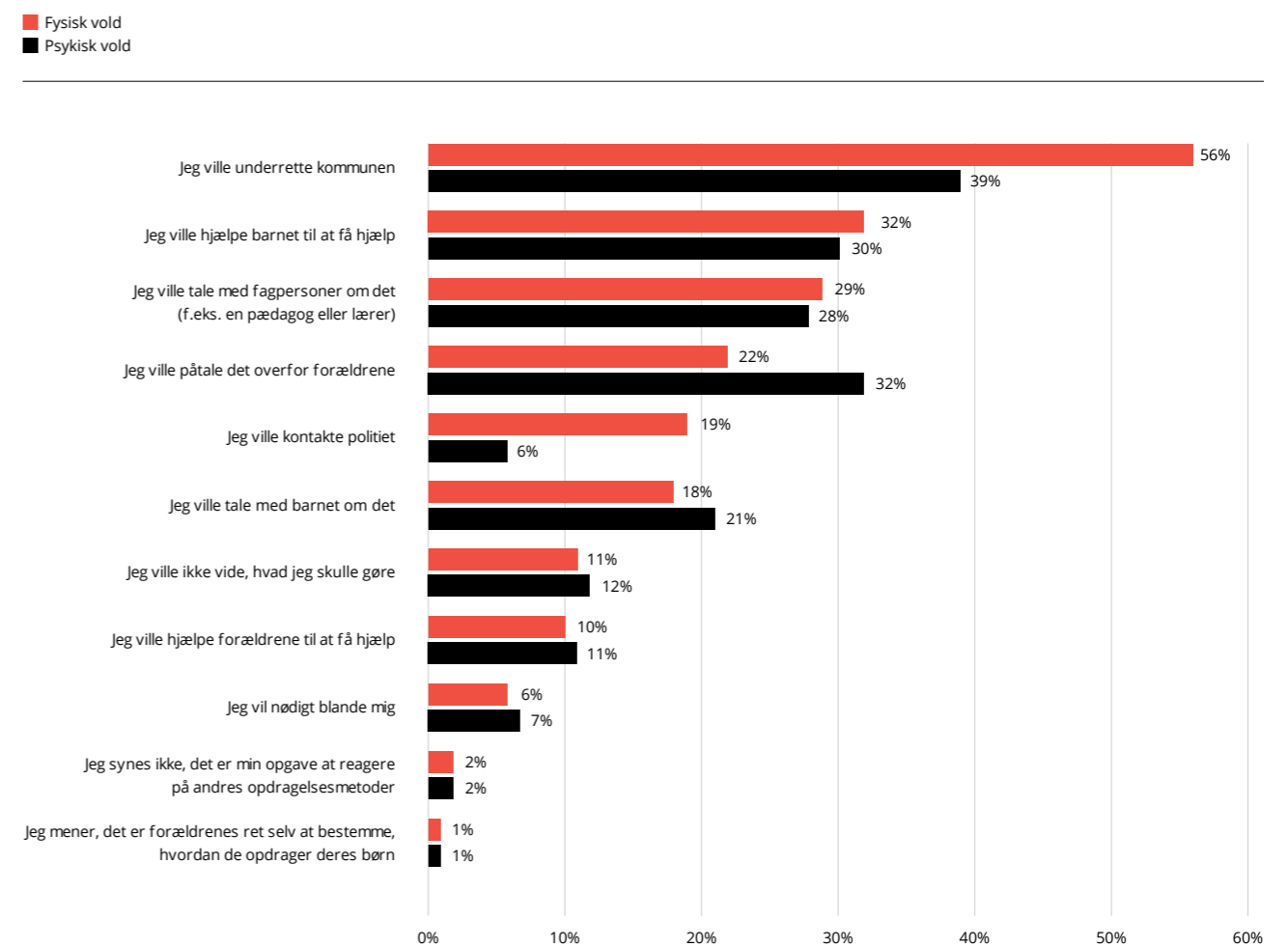
Note: Der er ikke blevet foretaget en undersøgelse i 2018, 2019 og 2023.
Kilde: Epinion (2024): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår (N: 1000), Norstat (2021, 2022): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår og TrygFonden, 5/3-10/3/2021 og 10/3-17/3/2022; KANTAR Gallup (2020): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår og TrygFonden 31/1-5/2/2020; KANTAR Gallup (2017): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår, december 2017.

Færre ville underrette om psykisk vold

En større andel ville underrette kommunen i tilfælde af fysisk vold mod et barn end ved psykisk vold. Det viser fire ensartede undersøgelser fra hhv. 2020, 2021, 2022 og 2024. Undersøgelsen fra 2024 viser, at 56 pct. ville underrette kommunen om fysisk vold mod børn. Det er flere end i 2022, hvor andelen var 53 pct. Ved kendskab til psykisk vold mod børn ville 39 pct. af de adspurgte i 2024 underrette, hvilket er stort set det samme som i 2022, hvor andelen var på 38 pct.

Ved fysisk vold svarer tre gange så mange, at de ville kontakte politiet, end ved psykisk vold. Omvendt ville flere påtale det over for forældrene, hvis et barn var udsat for psykisk vold, end ved fysisk vold: 32 pct. ville påtale psykisk vold over for forældrene – mod 22 pct., hvis der var tale om fysisk vold mod et barn (figur 56).

Figur 56. Reaktioner på kendskab til hhv. fysisk og psykisk vold, 2024

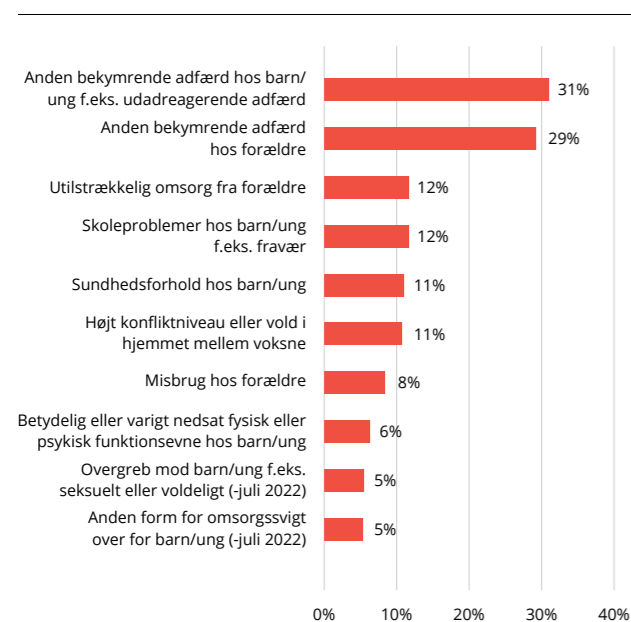

Note: Det har i undersøgelsen været muligt at angive flere svar. Derfor kan andelen summere til mere end 100 pct.
Kilde: Epinion (2024): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår i 2024. Undersøgelsen er repræsentativ og baseret på svar fra 1000 respondenter over 18 år.

Bekymrende adfærd giver anledning til underretning

Næsten en tredjedel af alle underretninger (31 pct.) er motiveret af såkaldt "anden bekymrende adfærd" hos barnet. Denne kategori dækker over bekymrende adfærd, der ikke er relateret til kriminalitet, misbrug og skoleproblemer hos barnet. Ligeledes er anden bekymrende adfærd hos forældrene en hyppig årsag til underretningerne (29 pct.) (figur 57).

Figur 57. De 10 hyppigste årsager til underretninger vedr. børn, 2022

Note: En underretning kan godt have flere årsager. Andele er beregnet på baggrund af antal underretninger i 2022 (N=152.718). Anden bekymrende adfærd dækker det, der ikke er misbrug, kriminalitet og skoleproblemer (for børn). Bemærk også, at årsager med anmærkning (juli 2022) gradvist er blevet udfaset i løbet af 2022.

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabel UND3.

Skolerne underretter mest

I alle de år, man har opgjort antallet af underretninger, har fagpersoner på landets skoler været den gruppe, som har foretaget flest underretninger. I 2022 var fagpersoner på skolerne ansvarlige for 21 pct. af underretninger – efterfulgt af sundhedsvæsenet, som stod for 20 pct. (figur 58). Antallet af underretninger, der handler om vold og overgreb på børn, falder markant i juli måned, hvor skolerne er lukkede. Faldet kan forklares med, at det oftest er skolerne, der foretager underretninger, og det kan betyde, at børn udsat for vold og overgreb i hjemmet ikke er beskyttet i samme omfang i sommerferien som resten af året.

Figur 58. De foretog underretningerne i 2022

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabel UND1, 2022.

Fagpersoner kan også være i tvivl om underretninger

Selvom det oftest er fagpersoner, der underretter om børn og unge, kan det at skulle foretage en underretning stadig være præget af bekymring og tvivl. Det hører vi bl.a. om på FagTelefonen, hvor fagprofessionelle kan få rådgivning om bl.a. underretninger.

Mange er i tvivl om, hvorvidt det, de oplever, er "slem nok" til at lave en underretning. Andre er bekymrede for, om underretningen kan forværre barnets situation, hvis forældrene fx lader det gå ud over barnet, at kommunen er blevet involveret. Nogle fagpersoner kan også være bekymrede for deres relation til forældrene, hvis de underretter om et barn. Endelig er der en generel bekymring blandt fagpersoner for, om underretningen overhovedet vil hjælpe barnet, og om kommunen kan eller vil iværksætte den rette støtte for barnet. En del fagpersoner har lav tillid til kommunens vilje til og muligheder for at hjælpe barnet.

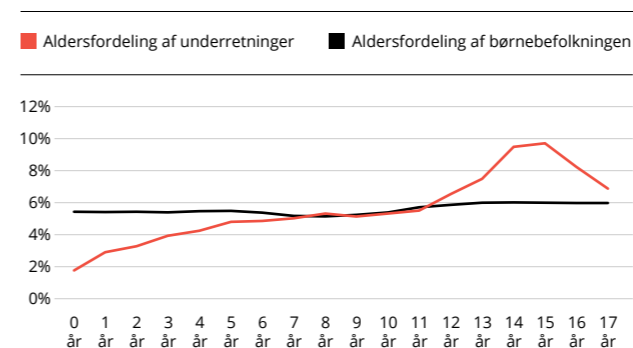
Flest underretninger om de ældste børn

I 2022 blev der foretaget flest underretninger om de ældste børn: 42 pct. af alle underretninger handlede om børn i alderen 13-17 år. Til sammenligning udgjorde denne aldersgruppe 30 pct. af børnebefolkningen. Andelen af

underretninger om børn i førskolealderen (0-5 år) var 21 pct. Denne aldersgruppe udgør til sammenligning 33 pct. af børnebefolkningen (figur 59).

Der kan være flere forklaringer på, at der underrettes mindre om de yngste børn. De 0-1-årige går ikke i institution og er på den måde mere usynlige, og desuden kan det være vanskeligt at vurdere spædbørns sociale og følelsesmæssige trivsel for de fagprofessionelle.³¹² I 2022 stod sundhedsplejersker for 2 pct. af underretningerne, dagpleje og daginstitutioner stod for 5 pct. af underretningerne, og skolerne stod for 21 pct. Fagprofessionelle, der arbejder med de yngste børn, fx sundhedsplejersker, er afhængige af en god relation til familierne for at kunne udføre deres arbejde. Det kan også bidrage til at forklare, at der oftere bliver underrettet om de ældre børn.

Figur 59. Underretninger, sammenholdt med børnebefolkningen, fordelt på alder, 2022

Note: Figuren er beregnet på baggrund af det gennemsnitlige befolkningstal for 2022 samt fordelingen af underretninger fordelt på alder i 2022.

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabel FOLK1A og UND1.

Over hvert tredje barn i underretningsstatistikken har mere end én underretning

Det er ikke kun antallet af underretninger, der er steget. I 2022 er der også en større andel af børnene i underretningsstatistikken, der er modtaget mere end én underretning på – 35 pct. mod 33 pct. i 2015. Der blev i 2022 lavet underretninger på 85.289 børn. I forhold til antallet af underretninger i alt (152.718) svarer det til, at der i gennemsnit blev foretaget 1,8 underretninger pr. barn. I 2015 blev der til sammenligning i gennemsnit lavet 1,6 pr. barn. Selvom det ikke er en stor stigning, kan det være problematisk, at der for stadig flere børn laves mere end én underretning. Det kan vidne om, at der er nogle børn i systemet, der ikke får den nødvendige hjælp, selvom der bliver underrettet.³¹³

Hvilken viden trækker vi på?

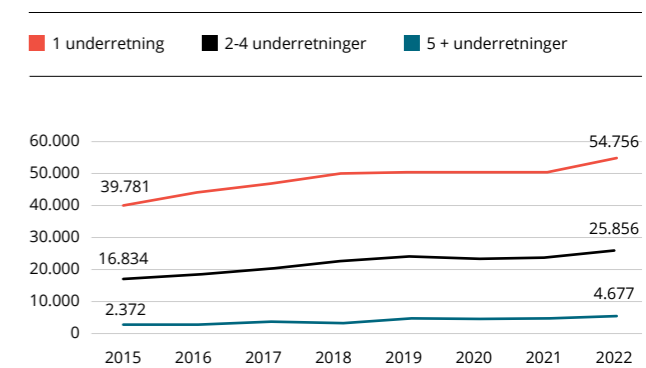
I kapitlet om at spotte svigt trækker vi primært på data fra en ny undersøgelse lavet af Epinion for Børns Vilkår, der bl.a. undersøger befolkningens kendskab til underretningspligten. Vi inddrager også tal fra Danmarks Statistiks Statistikbank samt egne analyser lavet på baggrund af data fra Danmarks Statistiks Forskningservice. Når vi nogle steder henviser til tal fra 2022, skyldes det, at de seneste tal for 2023 først er tilgængelige senere i 2024.

Over 1.500 børn bliver i underretningsstatistikken i årevis

Over 1.500 børn bliver i underretningsstatistikken i årevis. I 2023 viste en analyse fra Børns Vilkår, at for 18 pct. af de børn, hvor der i 2018 var en underretning om vold eller overgreb, blev der foretaget en ny underretning i hvert eneste af de efterfølgende fire år. I alt drejede det sig om 1.517 børn eller næsten hvert femte af de børn, der i 2018 havde en underretning om vold eller overgreb. De efterfølgende underretninger kan have mange årsager og kan have handlet om andet end vold og overgreb.

Kilde: Analysen er foretaget af Børns Vilkår på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 60. Børn, der er modtaget underretninger om, fordelt på antal underretninger, 2022

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, UND2.

Appendix

METODE, NOTER OG LITTERATURLISTE

Metodisk tilgang til at belyse svigt af børn i Danmark

Rapportens definition af svigt

FN's Børnekonvention fastslår, at børn har en række grundlæggende rettigheder, herunder retten til skolegang, retten til at blive inddraget og retten til beskyttelse mod vold, overgreb og udnyttelse. Børnekonventionen er omdrejningspunkt for Børns Vilkårs arbejde for at stoppe svigt af børn, fordi det har alvorlige konsekvenser, når basale behov for omsorg, tryk, beskyttelse og udvikling ikke opfyldes.

Konsekvenserne af omsorgssvigt kan være alt fra forsinket kognitiv udvikling, underudviklede følelsesmæssige kompetencer og fysiske skader til psykiske lidelser.³¹⁴ Børns sårbarhed, robusthed og påvirkelighed – deres resiliens – varierer. Men svigt, som sker tidligt i børns liv, giver en dårligere prognose for barnets udvikling end svigt, som sker senere i livet. Svigt, som begås af barnets nærmeste voksne i en lang periode og med stor voldsomhed, har de mest alvorlige konsekvenser.³¹⁵

Et barn færdes i mange forskellige arenaer og miljøer, som alle bør have en beskyttende og udviklende funktion for barnet. Det er miljøer, som barnet færdes i til daglig – familien, dagtilbuddet, skolen og fritidsinstitutioner – og som er præget af personlige relationer med direkte indflydelse på barnets trivsel og udvikling. Hjemmet og de nære omgivelser har den største indflydelse på barnets trivsel, udvikling og beskyttelse. Det er her, barnet vanligtvis får den nødvendige omsorg, kærlighed og stimulans, så barnet udvikler sig i et trygt miljø gennem hele barndommen.

Når et barn svigtes af sine nærmeste voksne, har dagtilbud og skole samt de sociale myndigheder ansvar for at træde til. Det er afgørende for, at gentagne svigt forhindres, og at barnet bliver beskyttet bedst i forhold til de konsekvenser, som svigtet fra de nærmeste voksne kan have for barnet på både kort og lang sigt. Det omgivende samfund indeholder formelle og uformelle samfundsinstitutioner, der er ansvarlige for at skabe gode rammevilkår for børn. Det gælder lovgivning, politiske beslutninger og økonomiske prioriteringer, mens kulturelle forhold har betydning for, hvordan der tages ansvar for børn. Forholdene og samspillet mellem de forskellige arenaer er afgørende for at beskytte børn optimalt og sikre deres ret til et godt børneliv. Et barn, der først svigtes af sine nærmeste voksne og derpå svigtes af myndigheder, institutioner og det omgivende samfund, er særligt udsat, fordi varigheden af et svigt forlænges, og fordi barnets rettigheder krænkes.

Udvælgelseskriterier: Derfor belyser rapporten disse 15 svigt

Børns Vilkår belyser i denne rapport omfanget af en række svigt, som krænker barnets ret til en tryk barndom, og som kunne være forhindret, hvis voksne omkring barnet havde handlet anderledes. For at kunne anskueliggøre, hvordan det står til med svigt af børn i Danmark, er et udvælgelseskriterium også, at svigtet er målbart og dokumenteret i et vist omfang. De 15 svigt, som rapporten behandler, har følgende tre fællestræk:

1. Barnets ret til beskyttelse, trivsel og udvikling krænkes

De svigt, som er præsenteret i rapporten, tager udgangspunkt i FN's Børnekonvention. Det er alvorlige svigt, som truer børns ret til beskyttelse, trivsel og udvikling. Rettigheder, der er indarbejdet i den danske lovgivning, og som er universelle. Krænkes disse rettigheder, kan barnet være udsat for omsorgssvigt. Fokus er primært på barndommen. Det betyder, at der er potentielle svigt i form af risikofaktorer og udsathed, der giver udslag på længere sigt, og som rapporten ikke behandler. Eksempler på dette kan være barnets sundhedstilstand, forældres socioøkonomiske baggrund og arbejdsmarkedstilknytning; faktorer, som kan have indflydelse på, hvordan barnet klarer sig i voksenlivet.

2. Voksne, der svigter deres ansvar

Det andet kriterium for udvælgelsen af de svigt, som rapporten belyser, er, at en eller flere voksne har et ansvar for det svigt, der begås. Det kan være barnets nære voksne, der begår overgreb. Det kan være læreren, der ikke griber ind over for mobning i klassen. Det kan være professionelle voksne, myndigheder og det omgivende samfund, der undlader at gribe ind eller på anden måde svigter deres ansvar for at sikre børnenes ret til trivsel, beskyttelse og udvikling.

3. Svigtet er målbart

Rapportens formål er at gøre status over den nuværende situation for børn i Danmark. Rapporten belyser derfor svigt, som er målbare, og som kan dokumenteres. Rapporten præsenterer år for år nye tal og opdaterede opgørelser, der hvor ny viden på børne- og socialområdet er tilgængelig.

Sådan har vi fundet den viden, rapporten præsenterer

Rapportens definition af svigt er definerende for den litteratursøgning, som ligger til grund for rapportens indhold. Litteratursøgningen tager udgangspunkt i de søgeord, som de 15 udvalgte svigt umiddelbart lægger op til. Litteratursøgningen i forbindelse med denne rapport er ikke foretaget systematisk, og rapporten har ikke karakter af et egentligt litteraturstudie, da der fx ikke er foretaget omfattende søgninger i forskningsdatabaser. Den litteratur, som anvendes i rapporten, er fundet og indhentet hos centrale vidensinstitutioner samt centrale offentligt tilgængelige databaser. Litteratursøgningen er suppleret med kvalificering og kommentering hos en række eksperter og aktører på alle de områder, rapporten præsenterer. Vi er opmærksomme på, at rapporten ikke er udtømmende med hensyn til den litteratur, der findes om de 15 udvalgte svigt. Det gælder for de fleste svigt, at de er omgærdet af et vist mørketal. De færreste svigt kan belyses ud fra data fra en enkelt kilde. Derfor præsenteres forskellige datakilder, opgørelser og forskning, som hver især kan belyse aspekter af det pågældende svigt og tilsammen give et bud på, hvordan det står til. Det betyder også, at definitionen af hvert svigt kan variere fra kilde til kilde. I rapporten gøres det løbende klart, hvilken definition konklusionerne bygger på – enten i teksten eller i noter. Det gælder desværre for flere af de svigt, rapporten beskriver, at viden er ufuldstændig. Alligevel er disse svigt medtaget i rapporten, da det er vigtigt at pointere, at der samfundsmæssigt set er 'blinde vinkler' i forhold til at følge en udvikling inden for disse områder.

Noter

- 1 Figuren tager udgangspunkt i Bronfenbrenners bioøkologiske model om de systemer, der præger et barn (Bronfen-brenner, U. (1979): *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*).
- 2 Brown, S. M. m. fl. (2019): The co-occurrence of adverse childhood experiences among children investigated for child maltreatment: A latent class analysis. *Child Abuse & Neglect* (87): 18-27
- 3 Ottosen, M. H. & Henze-Pedersen (2021): Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd; Hansen, M. & Olff, M. (2017): Child maltreatment across the lifespan. *European Journal of Psychotraumatology*, 8:sup7, 1483165
- 4 Ottosen, M. H. & Henze-Pedersen (2021): Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 5 Finkelhor, D. (2008). *Childhood victimization: Violence, crime, and abuse in the lives of young people*. Oxford University Press.; Ottosen, M. H. & Henze-Pedersen (2021): Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 6 Børns Vilkår (2024): Psykisk vold i hjemmet - En analyse af børn og unges erfaringer med psykisk vold og det at være vidne til vold mellem voksne.
- 7 Social- og Boligstyrelsen (2024): Årsstatistik om de danske børnehuse 2023
- 8 Harr-Pedersen, I. m. fl. (2021): Patterns of childhood adversity and their associations with internalizing and externalizing problems among at-risk boys and girls. *Child Abuse & Neglect* (121), 10527.
- 9 Rod, N. H., m.fl. (2020). Trajectories of childhood adversity and mortality in early adulthood: a population-based cohort study. *The Lancet*, 396(10249), 489-497.
- 10 Ottosen, M.H. m.fl. (2022). Børn og unge i Danmark: Velfærd og trivsel 2022. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd; Rod, N. H., m.fl. (2020). Trajectories of childhood adversity and mortality in early adulthood: a population-based cohort study. *The Lancet*, 396(10249), 489-497; Harr-Pedersen, I. m. fl. (2021): Patterns of childhood adversity and their associations with internalizing and externalizing problems among at-risk boys and girls. *Child Abuse & Neglect* (121), 10527.
- 11 Ottosen, M. H. & Henze-Pedersen (2021): Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 12 Vidne til vold i hjemmet N= 4.315, Vold mod barn N= 3.754, Seksuelt overgreb mod barn N= 1.410, Misbrug i hjemmet N= 3.689.
- 13 Børns Vilkår (2024): Psykisk vold i hjemmet - En analyse af børn og unges erfaringer med psykisk vold og det at være vidne til vold mellem voksne.; Ottosen et al., 2022
- 14 Crouch, E. m.fl. (2019): Safe, Stable, and Nurtured: Protective Factors against Poor Physical and Mental Health Outcomes Following Exposure to Adverse Childhood Experiences (ACEs). *Journal of Child & Adolescent Trauma* 12(2): 165-173.
- 15 Børns Vilkår & TrygFonden (2018): Svigt af børn i Danmark – Udsatte børns skolegang. Fokusrapport 2018/1.
- 16 Kristensen, N. m.fl. (2020): Panelanalyse af bekymrende skolefravær. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 17 Børns Vilkår & TrygFonden (2018): Svigt af børn i Danmark – Udsatte børns skolegang. Fokusrapport 2018/1.
- 18 Vi har foretaget en regressionsanalyse, der kontrollerer for en række forhold, herunder socioøkonomiske faktorer, der kan have betydning ift. skolegang og fravær (Kristensen et al., 2020). Analysen viser, at der er en selvstændig negativ effekt ift. antallet af svigt på fraværskindikatoren, når der kontrolleres for køn, alder og socioøkonomi (forældres uddannelse, beskæftigelse og indkomst).
- 19 Analysen bygger på Børns Vilkårs egne kørslere i Forskningservice, Danmarks Statistik, og følgende registre indgår:
  - KROF – Ofre for straffelovsforbrydelser i året 2022
  - KRAF – Kriminalstatistik afgørelser for årene 2022 og 2023
  - BEF – Befolkningen 1. januar 2022 og 2023
  - BUU – Børn og unge underretninger for årene 2021 og 2022
  - KKOPHB – Kvindekrisecentre, ophold børn, 2022
  - SMDB_IBIB - Indberetninger fra behandlingstilbud af stofmisbrugere for 2022
  - Fraværstatistik fra STIL, skoleåret 2022/2023
  - Trivselsmålinger fra STIL, skoleåret 2022/2023
- 20 Børns Vilkår (2022). Vold mod børn i Danmark. Analyse af fysisk og psykisk vold i hjemmet.
- 21 I denne undersøgelse anvendes den socialfaglige definition af psykisk vold, der omfatter en bredere forståelse af psykisk vold end den strafferetlige definition. Her defineres det som psykisk vold, hvis man angiver, flere eller mange gange, at have oplevet; ikke at blive talt til i flere dage, at blive kaldt noget, der gjorde én ked af det (fx dum, doven, grim), at blive vist, at man ikke er noget værd, at blive truet med at blive smidt ud hjemmefra eller at blive truet med noget andet voldsomt.
- 22 Ottosen & Henze-Pedersen (2021): Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

- 23 Børns Vilkår (2024): Psykisk vold i hjemmet – En analyse af børn og unges erfaringer med psykisk vold og det at være vidne til vold mellem voksne.
- 24 Oldrup, H. m.fl. (2016): Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge 2016. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; Lyk-Jensen, S. V. (2017): Børn, der oplever vold i familien. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- 25 Ottosen, M., H. m.fl. (2020): Psykisk vold mod børn i hjemmet. Et vidensgrundlag. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd; Volsing, M. H. (2018): Karakteristik af voldsudøveren i behandling. Barndommens skygger rækker ind i voksenlivet. Dialog mod vold. Askovfonden.
- 26 Henze-Pedersen, S. & Mikuta, M. I. (2024): Børn og unges erfaringer med at fortælle om vold og seksuelle overgreb – En kvalitativ undersøgelse. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd
- 27 Ole Kirk's Fond & Red Barnet (2024): Hør godt efter... Børn og unges oplevelser af kommunale sagsforløb i sager om vold og overgreb. Undersøgelse er foretaget af Epinion.
- 28 Børns Vilkår (2024): Psykisk vold i hjemmet – En analyse af børn og unges erfaringer med psykisk vold og det at være vidne til vold mellem voksne.
- 29 Børns Vilkår (2024): Psykisk vold i hjemmet – En analyse af børn og unges erfaringer med psykisk vold og det at være vidne til vold mellem voksne.
- 30 Analysen medtager registrering af indsatser efter serviceloven (nu barnets lov).
- 31 Børns Vilkår (2023): Vold i hjemmet. Får vi øje på det, og får børnene den rette hjælp? En registeranalyse af underretninger og kommunens indsatser for børn under 18 år udsat for vold i hjemmet.
- 32 Social- og Boligstyrelsen (2024): Registeranalyse af kommunernes iværksættelse af foranstaltninger efter et afsluttet børnehusforløb
- 33 Rayce, B. S. m.fl. (2021): SPOR – Børns udvikling og trivsel gennem livet. Præsentation af undersøgelsen og udvalgte resultater fra første dataindsamling 2017/2018. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd).
- 34 Data er baseret på egne kørsler i Danmarks Statistisks Forskningservice.
- 35 Børnehus Hovedstaden (2022): Systematisk retsmedicinsk screening af børn ved mistanke om vold. En erfaringsopsamling fra et 2-årigt interventionprojekt 2020-2022
- 36 Psykisk vold benævnes i forskningen ofte som psykisk mishandling. Det er vanskeligt at give et præcist estimat af omfanget af psykisk vold mod børn, blandt andet fordi undersøgelser anvender forskellige metoder, for eksempel interviews med sagsbehandlere om konkrete børnesager, interviews med voksne om deres opvækst eller registerdata om politianmeldelser.
- 37 Data er baseret på egne kørsler i Danmarks Statistisk Forskningservice.
- 38 Børns Vilkår (2022) Vold mod børn i Danmark - Analyse af fysisk og psykisk vold i hjemmet. I denne undersøgelse anvendes den socialfaglige definition af psykisk vold, der omfatter en bredere forståelse af psykisk vold end den strafferetlige definition. Her defineres det som psykisk vold, hvis man angiver, flere eller mange gange, at have oplevet; Ikke at blive talt til i flere dage, at blive kaldt noget, der gjorde én ked af det (fx dum, doven, grim), at blive vist, at man ikke er noget værd, at blive truet med at blive smidt ud hjemmefra eller at blive truet med noget andet voldsomt.
- 39 Ankestyrelsen (2023): Kommunernes brug af børnehuse.
- 40 I perioden 2010-2017 udarbejdede Socialstyrelsen og LOKK årsstatistik for kvindekrisecentre – herunder børns ophold.
- 41 Frederiksen, M. N. m.fl. (2022): Når mænd udsættes for vold i nære relationer. En undersøgelse af voldsudsathed blandt mænd på herberger og mandekrisecentre. Lev uden vold.
- 42 Social- og Boligstyrelsen (2023): Undersøgelse om vold i nære relationer 2023. Udvalgte resultater fra spørgeskemaundersøgelse hos brugere af kvindekrisecentre, mandekrisecentre og ambulante tilbud til voldsudsatte personer.
- 43 Tal er baseret på egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice
- 44 Oldrup, H., Christoffersen, M. N., Kristiansen, I. L., & Østergaard, S. V. (2016). Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016. København: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- 45 Deen, L. m.fl. (2018): Vold og seksuelle krænkelse – en afdækning af omfang og udvikling af fysisk vold og seksuelle overgreb og omfang af seksuelle krænkelse samt en analyse af erfaringer med digitale seksuelle krænkelse. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- 46 Frisch, M. m.fl. (2019): Sex i Danmark. Nøgletal fra Projekt Sexus 2017-2018. København: Statens Serum Institut.
- 47 Ottosen, M. H. & Henze-Pedersen, Sofie (2021) Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn – En vidensopsamling. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 48 Karstoft, K. m.fl. (2012) Senfølger og behandling af seksuelt misbrug i barndommen. Videnscenter for Psykotraumatologi Syddansk Universitet.
- 49 Heinskou, M. B., m.fl. (2017). Seksuelle krænkelse. Omfang og karakter. Aalborg Universitet, Københavns Universitet & Det Kriminalpræventive Råd.
- 50 Ottosen, M. H. & Henze-Pedersen, S. (2021): Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn – en vidensopsamling. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 51 Oldrup, H., Christoffersen, M. N., Kristiansen, I. L., & Østergaard, S. V. (2016). Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016. København: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; Henze-Pedersen, S. & Mikuta, M. I. (2024): Børn og unges erfaringer med at fortælle om vold og seksuelle overgreb. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 52 Tal er baseret på egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice
- 53 Justitsministeriets Forskningskontor (2022): Anmeldelsestilbageholdelse i sager om vold og seksualforbrydelser. En undersøgelse af omfanget af og årsager til at borgere undlader at anmelde kriminalitet
- 54 Tolstrup m.fl. (2023): Notat om børn af forældre med alkoholproblemer. Statens Institut for Folkesundhed.
- 55 I studiet fra Center for Rusmiddelforskning har man undersøgt, hvor mange 15-25 årige unge der angiver, at deres forældre nogensinde har haft problemer med alkohol eller stoffer.
- 56 Frederiksen, Kirsten S. (2021): Short and long-term outcomes for children from families with problematic substance use. Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet.
- 57 Estimatet fra Statens Institut for Folkesundhed er baseret på spørgebatteriet CAGE-C, som kun går ét år tilbage. Denne undersøgelse kan altså afspejle det aktuelle antal børn, der havde mindst én forælder med alkoholproblemer, da undersøgelsen blev foretaget.
- 58 Tolstrup m.fl. (2023): Notat om børn af forældre med alkoholproblemer. Statens Institut for Folkesundhed.
- 59 Børns Vilkår (2019): Viden fra Børn – Børn i hjem med alkoholproblemer.
- 60 Pisinger, Veronica. (2022): Perceived parental alcohol problems and consequences in youth. [Ph.D, SDU]. Syddansk Universitet. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.
- 61 Blå Kors (2023): Fakta om børn af alkoholmisbrugere. <https://www.blaakors.dk/viden-fakta-og-statistik/fakta-om-boern-af-alkoholmisbrugere>
- 62 Statens Institut for Folkesundhed (2015): Alkohol i Danmark 2015 – Vaner, skader på andre og holdninger.
- 63 Frederiksen, Kirsten S. (2022): Mange forhold i familien spiller ind på, hvordan børn af forældre med rusmiddelproblemer klarer sig i livet. STOF, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet.
- 64 Rayce, S. B. & Kessing, M. L. (2023): Børn af forældre med udfordringer. En litteraturgennemgang af social og emotionel udvikling blandt børn af forældre med alvorlige udfordringer i deres liv. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 65 Rayce, S. B. & Kessing, M. L. (2023): Børn af forældre med udfordringer. En litteraturgennemgang af social og emotionel udvikling blandt børn af forældre med alvorlige udfordringer i deres liv. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 66 Blå Kors (2023): Fakta om børn af alkoholmisbrugere. <https://www.blaakors.dk/viden-fakta-og-statistik/fakta-om-boern-af-alkoholmisbrugere>
- 67 TUBA (2024): TUBA Årsskrift 2023/2024.
- 68 Ottosen, M.H. m.fl. (2022). Børn og unge i Danmark: Velfærd og trivsel 2022. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 69 Børns Vilkår (2019): Viden fra Børn – Børn i hjem med alkoholproblemer.
- 70 Dansk Misbrugsbehandling (2023): Et alkoholmisbrug er hele familiens problem. <https://www.danskmisbrugsbehandling.dk/blog/alkoholmisbrug-i-familien/>
- 71 Lindgaard, H (2012). Familier med alkoholproblemer: Familieorienteret alkoholbehandling med et særligt fokus på børnene. Sundhedsstyrelsen.
- 72 Brummer, Julie. M.fl. (2021): How Do Register-Based Studies Contribute to Our Understanding of Alcohol's Harms to Family Members? A Scoping Review of Relevant Literature. Journal of Studies on Alcohol and Drugs 82(4):445-456.
- 73 Frederiksen, Kirsten S. m.fl. (2022): The impact of parental substance use disorder and other family-related problems on school related outcomes. Drug and Alcohol Dependence Reports, Volume 3, June 2022.
- 74 Pisinger, V. S. C. m.fl. (2023). Perceived parental alcohol problems and later dropout and grade point average in high school: A register based follow up study. Drug and alcohol review, 42(4), 848-858.
- 75 Sundhedsstyrelsen (2024). Narkotikasituationen i Danmark – Delrapport 3. Stofmisbrugsbehandling – efterspørgsel og tilgængelighed.
- 76 Blå Kors (2023): Fakta om børn af alkoholmisbrugere. <https://www.blaakors.dk/viden-fakta-og-statistik/fakta-om-boern-af-alkoholmisbrugere>
- 77 Pedersen, M. U. m.fl. (2023). MapPlan årsrapport: For indskrivninger i rusmiddelbehandling i løbet af 2023. Center for Rusmiddelforskning.
- 78 Ottosen, M. H. m.fl. (2022): Drab i familien – Når børn bliver ofre. Djøf Forlag.
- 79 Ottosen, M. H. m.fl. (2022): Drab i familien – Når børn bliver ofre. Djøf Forlag.
- 80 Ottosen, M. H. m.fl. (2022): Drab i familien – Når børn bliver ofre. Djøf Forlag.
- 81 Ottosen, M. H. m.fl. (2022): Drab i familien – Når børn bliver ofre. Djøf Forlag.

- 82 STRAF5 dækker over antallet af ofre for anmeldelser om kriminalitet. Ofre for anmeldte drabsforbrydelser omfatter kategorierne manddrab, barnedrab og vold med døden til følge. Barnedrab dækker over tilfælde, hvor en mor har dræbt sit spædbarn umiddelbart efter fødslen. Fra 2022 benytter Danmark Statistik en udvidet metode til fejlsøgning af data om ofre for manddrab. Tallene for 2001-2021 er revideret med samme fejlsøgningsmetode, og der er derfor sket justeringer i statistikken tilbage i tid. Alle data i tabellen her er opdateret.
- 83 STRAF5 dækker over antallet af ofre for anmeldelser om kriminalitet. Ofre for anmeldte drabsforbrydelser omfatter kategorien forsøg på manddrab.
- 84 I modsætning til tidligere år bruger vi ikke betegnelsen "sager" men i stedet betegnelsen "ansøgninger". Det skyldes at der i én sag kan være flere ansøgninger, herunder også midlertidige ansøgninger.
- 85 Data i dette kapitel stammer i vid udstrækning fra Familieretshusets sagsbehandlingssystem. Familieretshuset arbejder løbende med udvikling og analyse af data, som betyder, at data kan variere over tid
- 86 Dahl, K. M. & Eiberg, M. (2024) Børneinddragelse i Familieretshuset – Børns oplevelse af børnesaltalen og kontaktpersonsordningen 2023. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 87 Dahl, K. M. (2022): Forældres oplevelse af de familieretlige myndigheder. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd; Sander, S. (2012): Den grimme skilsmisse (DGS) Københavns Universitet, Institut for Psykologi; Amato, P. (2010): Research on Divorce: Continuing Trends and New Developments. Journal of Marriage and Family 72 (June 2010): 650 – 666; Amato, P. (2000): The consequences of divorce for adults and children. Journal of Marriage and Family; november, 2000; 62, 4.; Rockwool Fondens Forskningsenhed (2019): Brud mellem forældre har negative konsekvenser for børnene – og antallet af skilsmisse er steget; Thomsen, J. P. (2016): Unge i Danmark – 18 år og på vej til voksenlivet. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- 88 Dahl, K. M. (2019): Forældres tilfredshed med de familieretlige myndigheder. Baselineundersøgelse af det familieretlige system i forbindelse med reform af området april 2019. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 89 Børnenes trivsel er målt ved hjælp af det validerede instrument SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire), som afdækker børns indadvendte og udadvendte trivselsproblemer ved hjælp af 25 spørgsmål, som er besvaret af barnets forældre.
- 90 Dahl, K. M. (2023): Forældres oplevelse af de familieretlige myndigheder. 3. opfølgning efter reform af området i 2019. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 91 Dahl, K. M. (2023): Forældres oplevelse af de familieretlige myndigheder. 3. opfølgning efter reform af området i 2019. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 92 Baseret på alle §6- og §7-sager med børn i alderen 6-17 år. Dahl, K. M. (2023): Forældres oplevelse af de familieretlige myndigheder. 2. opfølgning efter reform af området i 2019. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 93 Dahl, K. M. & Eiberg, M. (2024) Børneinddragelse i Familieretshuset – Børns oplevelse af børnesaltalen og kontaktpersonsordningen 2023. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 94 Dahl, K. M. & Eiberg, M. (2024) Børneinddragelse i Familieretshuset – Børns oplevelse af børnesaltalen og kontaktpersonsordningen 2023. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 95 Eiriksson, B. A., Ravnholt, T. (2023): Retssikkerhed når forældre går fra hinanden. Justitia – Danmarks uafhængige juridiske tænketank.
- 96 Familieretshuset, <https://danskelove.dk/familieretshuset>, 2018/1 LSV 90.
- 97 Familieretshuset behandler også midlertidige ansøgninger, som er registreret og kategoriseret som §6, selvom de kan indgå i §7-sagsforløb, Da Familieretshuset har beføjelse til at træffe afgørelse i § 6-ansøgninger, men ikke i § 7-ansøgninger.
- 98 Familieretshuset. Årsrapport 2019.
- 99 I 2023 er ventetiden opgjort anderledes end de tidligere år. Før 2023 opgjorde Familieretshuset ventetiden fra ansøgning til første afholdte møde. Nu opgøres ventetiden fra ansøgning til første tilbudte møde. Tallene fra 2023 er derfor ikke helt sammenlignelige med tallene fra de tidligere år.
- 100 Rockwool Fondens Forskningsenhed (2019): Brud mellem forældre har negative konsekvenser for børnene – og antallet af skilsmisser er steget. Dahl, K. M. (2019): Forældres tilfredshed med de familieretlige myndigheder. Baselineundersøgelse af det familieretlige system i forbindelse med reform af området april 2019. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd; Ottosen, M.H. m.fl. (2018): Børn og Unge i Danmark – Velfærd og Trivsel 2018. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd; Ottosen M. H. m.fl. (2017): Forældrekonflikter efter samlivsbruddet. Karakteristika og risikofaktorer i komplekse forældreansvarssager. VIVE – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; Børns Vilkår (2015): "Jeg er træt af at være deres brevdue" – En undersøgelse af, hvordan børn oplever konfliktfyldte skilsmisser. Børns Vilkår og Egmont Fonden; Børns Vilkår (2016): "Mine forældre skal skilles. Så vidt jeg forstår på det hele". Et indblik i hvad børn fortæller om skilsmisser til BørneTelefonen hos Børns Vilkår.
- 101 Familieretshuset (2023): Nyhed - Orientering om afskedigelsesrunde i Familieretshuset.
- 102 De gennemsnitlige sagsbehandlingstider er ikke nødvendigvis et udtryk for den sagsbehandlingstid, som familierne oplever. Det skyldes blandt andet, at der under en sagsbehandling kan være flere ansøgninger, som ikke indgives samtidigt i sagsforløbet. Ansøgninger kan derfor afsluttes undervejs i sagsbehandlingen, mens det samlede sagsbehandlingsforløb fortsætter. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er derfor ikke nødvendigvis et udtryk for den oplevelse, borgerne har af sagsbehandlingstiden, men alene for den tid, der går fra registreringen af én ansøgning til afslutningen af den specifikke del af sagen.
- 103 Familieskift er opgjort ved at sammenligne barnets familiefD fra 1. januar det angivne år til 1. januar det foregående år. Det betyder, at børn, der har mistet en forælder også tælles med i denne definition. Børn, der har skiftet status til at være udeboende, er frasorteret.
- 104 Folketinget Statsrevisorerne & Folketinget Rigsrevisionen (2024): Overholdelse af udredningsretten for børn og unge i psykiatrien. Rigsrevisionens beretning afgivet til Folketinget med Statsrevisorerne bemærkninger. Februar 2024 — 10/2023.
- 105 Social- og Indenrigsministeriets Benchmarkingenhed (2020): Udviklingstendenser i forhold til børn og unge med psykiatriske diagnoser.
- 106 Folketinget Statsrevisorerne & Folketinget Rigsrevisionen (2024): Overholdelse af udredningsretten for børn og unge i psykiatrien. Rigsrevisionens beretning afgivet til Folketinget med Statsrevisorerne bemærkninger. Februar 2024 — 10/2023.
- 107 Lægeforeningen (2022): Ventetider i børne- og ungdomspsykiatrien: For næsten 3.800 børn og unge blev udredningsretten ikke overholdt i 1. halvdel af 2022.
- 108 Folketinget Statsrevisorerne & Folketinget Rigsrevisionen: Overholdelse af udredningsretten for børn og unge i psykiatrien. Rigsrevisionens beretning afgivet til Folketinget med Statsrevisorerne bemærkninger. Februar 2024 — 10/2023.
- 109 Buch, M. S. m.fl. (2020): Hurtig psykiatrisk udredning – Evaluering af forsøg med hurtig psykiatrisk udredning i Odense Kommune. VIVE – Det Nationale Forsknings- og analysecenter for Velfærd
- 110 Dolmer, C. P. & Lausten, Mette (2024): Social ulighed i børne- og ungdomspsykiatrien – Analyser af social ulighed i udredningstiden i børne- og ungdomspsykiatrien. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd
- 111 Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed (2023): Analysenotat Psykiatriske diagnoser og kontakter blandt børn og unge i 2012-2022.
- 112 Jeppesen, P. m.fl. (2020): Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år – Forekomst, udvikling og forebyggelsesmuligheder. Vidensråd for Forebyggelse..
- 113 Holstein, B. (2021): Mental sundhed og psykisk sygdom hos 0-9-årige børn. Vidensråd for Forebyggelse.
- 114 Jeppesen, P. m.fl. (2020): Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år – Forekomst, udvikling og forebyggelsesmuligheder. Vidensråd for Forebyggelse.
- 115 Danmarks Evalueringsinstitut (2024): Børn i udsatte positioner i daginstitutioner Spørgeskemaundersøgelse blandt daginstitutionsledere.
- 116 Jeppesen, P. m.fl. (2020): Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år – Forekomst, udvikling og forebyggelsesmuligheder. Vidensråd for Forebyggelse.
- 117 Hansen, C. Ø., Thorup, A. A. E., Nordentoft, M., & Hjorthøj, C. (2023). Predictors of transfer and prognosis after transfer from child and adolescent mental health services to adult mental health services-a Danish nationwide prospective register-based cohort study. European Child & Adolescent Psychiatry.
- 118 Lægeforeningen (2022): Ventetider i børne- og ungdomspsykiatrien: For næsten 3.800 børn og unge blev udredningsretten ikke overholdt i 1. halvdel af 2022.
- 119 Frihedsberøvelser, som omfatter tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse, og beskyttelsesforanstaltninger, som omfatter stofbælte eller lignende, personlige alarm og pejlesystemer, særlige dørlåse og anden beskyttelse, er ikke inkluderet i denne opgørelse.
- 120 Indenrigs- og Sundhedsministeriet: Tvang og rettigheder i børne- og ungdomspsykiatrien. <https://ism.dk/sundhed/psykiatri/tvang-og-rettigheder-i-boerne-og-ungdomspsykiatrien>
- 121 Børnerådet (2014): Det er bare almindelige mennesker, der har en sårbarhed. Børn og unge fortæller om at være indlagt i psykiatrien.
- 122 DEFACTUM (2022): LUP Psykiatri. Landsdækkende Undersøgelse af Patientoplevelser. Udarbejdet på vegne af regionerne.
- 123 I psykiatrien skelner man mellem flere forskellige tvangsforvaltninger. I denne opgørelse inkluderes tvangsbehandlinger og fikseringer og/eller fysisk magtanvendelse. Der findes også frihedsberøvelser og beskyttelsesforanstaltninger.
- 124 Jørgensen, S. m.fl. (2019): Trivsel og hverdagsliv blandt børn og unge som pårørende og efterladte. Statens Institut for Folkesundhed, SDU; Rasmussen, I & Kruse, M. (2023): Samfundsøkonomiske konsekvenser af at være barn af forældre med mentale helbredsproblemer. Dansk Center for Sundhedsøkonomi. Institut for Sundhedstjenesteforskning. Syddansk Universitet.; Spørg Mere – Så fylder det mindre (2021): De oversete børn. Børn af forældre med psykisk sygdom får ikke den hjælp, de har brug for. Børns Vilkår, Psykiatrifonden og Ole Kirk's Fond.; Alfonso, L. F. (2022): Mental health of young informal carers: a systematic review. Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol, 57(12).
- 125 Jørgensen, S. m.fl. (2019): Trivsel og hverdagsliv blandt børn og unge som pårørende og efterladte. Statens Institut for Folkesundhed, SDU.
- 126 Rasmussen, I & Kruse, M. (2023): Samfundsøkonomiske konsekvenser af at være barn af forældre med mentale helbredsproblemer. Dansk Center for Sundhedsøkonomi. Institut for Sundhedstjenesteforskning. Syddansk Universitet
- 127 Spørg Mere – Så fylder det mindre (2021): De oversete børn. Børn af forældre med psykisk sygdom får ikke den hjælp, de har brug for. Børns Vilkår, Psykiatrifonden og Ole Kirk's Fond.
- 128 Lannes, A. m.fl. (2021): Preventive interventions in offspring of parents with mental illness: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. In Psychological Medicine, 51(14):2321-2336; Oja, C. m.fl. (2020): Informing children of their parent's illness: A systematic review of intervention programs with child outcomes in all health care settings globally from inception to 2019. PLoS ONE 15(5).

- 129 Danske Patienter (2019): Børn som pårørende. Undersøgelse blandt Danske Patienters medlemsforeninger vedrørende børn som pårørende. Danske Patienter.
- 130 Dansk Sygeplejeråd og Børn, Unge & Sorg (2018): Tabelnotat – DSR og Børn, Unge & Sorg. DSR analyse.
- 131 Harrsen, K. m.fl. (2021): Børn og unge som pårørende. Sundheds-personers møde med pårørende børn og unge til alvorligt syge i det danske sundhedsvæsen. Det Nationale Sorgcenter.
- 132 Spørg Mere – så fylder det mindre (2023): Opsporing af pårørende børn til patienter i voksenpsykiatrien.
- 133 Rasic, D. m.fl. (2014): Risk of mental illness in offspring of parents with schizophrenia, bipolar disorder, and major depressive disorder: A meta-analysis of family high-risk studies. In Schizophrenia Bulletin. 2014;40(1):28-38.
- 134 Rasmussen, I & Kruse, M. (2023): Samfundsøkonomiske konsekvenser af at være barn af forældre med mentale helbredsproblemer. Dansk Center for Sundhedsøkonomi. Institut for Sundhedstjenesteforskning. Syddansk Universitet
- 135 Uher, R. m.fl. (2023): Transdiagnostic risk of mental disorders in offspring of affected parents: a meta-analysis of family high-risk and registry studies. World Psychiatry. 2023 Oct;22(3):433-448.
- 136 Epinion for Bedre Psykiatri (2020): Børn af forældre med psykisk sygdom i Danmark. Undersøgelse for Bedre Psykiatri.
- 137 Psykiatrifonden (2019): Undersøgelse af forekomst af psykisk sygdom blandt forældre til børn i alderen 0-18 år. Psykiatrifonden.
- 138 Spørg Mere – Så fylder det mindre (2021): De oversete børn. Børn af forældre med psykisk sygdom får ikke den hjælp, de har brug for. Børns Vilkår, Psykiatrifonden og Ole Kirk's Fond.
- 139 Epinion for En-Af-Os (2019): Befolkningsundersøgelse 2019.
- 140 Spørg Mere (2022): Fordomme rammer børnene – når der er psykisk sygdom i familien. Psykiatrifonden, Børns Vilkår og Ole Kirk's Fond.
- 141 Spørg Mere (2022): Fordomme rammer børnene – når der er psykisk sygdom i familien. Psykiatrifonden, Børns Vilkår og Ole Kirk's Fond.
- 142 Jørgensen S. E. m.fl. (2019): Trivsel og hverdagsliv blandt børn og unge som pårørende og efterladte. Statens Institut for Folkesundhed, SDU.
- 143 Rayce, S. B. & Kessing, M. L. (2023): Børn af forældre med udfordringer. En litteraturgennemgang af social og emotionel udvikling blandt børn af forældre med alvorlige udfordringer i deres liv. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 144 Alfonzo, L. F. (2022): Mental health of young informal carers: a systematic review. Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol, 57(12).
- 145 Vinnerljung, B. (2010): Dårlige skoleresultat – en tung riskfaktor för fosterbarns udveckling.
- 146 Rambøll (2012): Afrapportering. Analyse af de økonomiske konsekvenser på området for udsatte børn og unge. Foretaget for Social- og Integrationsministeriet; Egmont Fonden (2013): Signaturprojekt. Anbragte børns læring; Vinnerljung, B. m.fl. (2010): Skolbetyg, utbildning och risker för ogynnsam utveckling hos barn. Socialstyrelsen Social Rapport 2010, kap. 7, s 227-266. Stockholm. Socialstyrelsen; Mortensøn, M. & Neerbæk, M. (2008): Fokus på skolegang ved visitation til anbringelse uden for hjemmet. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- 147 Børnerådet: FN's Børnekonvention. Artikel 28.
- 148 Data er baseret på egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice.
- 149 Data er baseret på egne kørsler på baggrund af Danmarks Statistiks Forskningservice.
- 150 Social- og Boligstyrelsen (2024): Udsatte børn og unges skolegang og læring – centrale udfordringer. Partnerskab om udsatte børn og unges skolegang og læring, Social- og Boligstyrelsen.
- 151 Lausten, M. m.fl. (2023): Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 152 Bryderup, I. m.fl. (2017): Familiepleje i Danmark, Klim; Andreasen, A.G. & Olsen, R.F. (2017): Notat – Anbragtes skolepauser. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 153 Kristensen, N. m.fl. (2020): Panelanalyse af bekymrende skolefravær. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 154 Rambøll (2012): Afrapportering. Analyse af de økonomiske konsekvenser på området for udsatte børn og unge. Foretaget for Social- og Integrationsministeriet; Egmont Fonden (2013): Signaturprojekt. Anbragte børns læring; Vinnerljung, B. m.fl. (2010): Skolbetyg, utbildning och risker för ogynnsam utveckling hos barn. Socialstyrelsen Social Rapport 2010, kap. 7, s 227-266. Stockholm. Socialstyrelsen; Mortensøn, M. & Neerbæk, M. (2008): Fokus på skolegang ved visitation til anbringelse uden for hjemmet. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- 155 Social- og Boligstyrelsen (2024): Økonomisk potentiale ved at afhjælpe eller forebygge bekymrende skolefravær. Analyse af budgetøkonomisk potentiale i SØM.
- 156 Social- og Boligstyrelsen (2024): Udsatte børn og unges skolegang og læring – centrale udfordringer. Partnerskab om udsatte børn og unges skolegang og læring, Social- og Boligstyrelsen.
- 157 Tænketanken Mandag Morgen og LEGO Foundation (2023): Motiverende Undervisning ifølge børnene. Analysenotat: Flere børn med særlige behov udviser bekymrende tegn på mistrivsel sammenlignet med deres klassekammerater.
- 158 Børns Vilkår (2022): Børn med særlige behov trives dårligere i skolen end deres klassekammerater.
- 159 Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) (2023): Undersøgelse af kommunernes pædagogiskpsykologiske rådgivning (PPR). Gennemført på opdrag for Børne- og Undervisningsministeriet.
- 160 Efter 9. klasse er der 7 obligatoriske prøver. 5 bundne prøver og 2 prøver som findes ved udtræk. De 5 bundne prøver er: En skriftlig og mundtlig prøve i dansk, en skriftlig prøve i matematik, en mundtlig prøve i engelsk og en fælles mundtlig prøve i fagene fysik/kemi, biologi og geografi. Børne- og Undervisningsministeriet udtrækker de 2 udtræksprøver, som der skal aflægges prøve i. Én prøve fra den humanistiske fagblok (skriftlig engelsk, skriftlig tysk/fransk/mundtlig tysk/fransk, historie, samfundsfag og kristendomskundskab) og én prøve fra den naturfaglige fagblok (skriftlig biologi, geografi og fysik/kemi, mundtlig matematik og idræt). (Kilde: Borger.dk)
- 161 Madsen, K. R. m.fl. (2023): Skolebørnsundersøgelsen 2022. Helbred, trivsel og sundhedsadfærd blandt skoleelever i 5., 7. og 9. klasse. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- 162 Madsen, M. (2019): Ensomhed er mobningens tvilling. Danmarks Læringsportal, Børne- og Undervisningsministeriet.
- 163 Madsen, K. R. m.fl. (2023): Skolebørnsundersøgelsen 2022. Helbred, trivsel og sundhedsadfærd blandt skoleelever i 5., 7. og 9. klasse. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- 164 Berger m.fl. (2023): Ensomhed blandt unge – En kvalitativ undersøgelse af unges oplevelser af ensomhed. En vidensindsamling under Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 165 Ahle, M. D. & Gotfredsen, A. (2023): En tredjedel af de unge længes efter at se deres venner fysisk og ikke digitalt. Kraka og Deloitte.
- 166 Hansen, R. H. & Nielsen, J. C. (2020): Forståelser af mobning og ensomhed i grundskolen. En undersøgelse i befolkningen og blandt lærere og skolepædagoger. Udarbejdet for Mary Fonden med støtte fra TrykFonden og i samarbejde med Epinion. Udgivet af Rabøl Research 2020.
- 167 Madsen, K. R. m.fl. (2023): Skolebørnsundersøgelsen 2022. Helbred, trivsel og sundhedsadfærd blandt skoleelever i 5., 7. og 9. klasse. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- 168 Østergaard, H. (2020): Kronik: Trivsel for vores børn er en kerneopgave i skolen – og den skal tages alvorligt nu. Mary Fonden; Rabøl Hansen, H. & Nielsen, J. C. (2020): Forståelser af mobning og ensomhed i grundskolen. En undersøgelse i befolkningen og blandt lærere og pædagoger. Mary Fonden & Rabøl Research.
- 169 Dansk Center for Undervisningsmiljø (2024): Årsberetning 2023.
- 170 Gorman, E. m.fl. (2021): Adolescent School Bullying Victimization and Later Life Outcomes. Oxford Bulletin of Economics and Statistics. 83: 1048-1076; Klomek, A. B. m.fl. (2015): Bullying by peers in childhood and effects on psychopathology, suicidality, and criminality in adulthood. The Lancet Psychiatry. 2: 930-941 (refereret i Skolebørnsundersøgelsen 2022).
- 171 Madsen, K. R. m.fl. (2023): Skolebørnsundersøgelsen 2022. Helbred, trivsel og sundhedsadfærd blandt skoleelever i 5., 7. og 9. klasse. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- 172 Henningsen, I. (2009): Sammenhænge mellem mobning, barndomserfaringer og senere livskvalitet. I: Søndergaard, D. M. & Kofoed, J. R. (red.): Mobning. Sociale processer på afveje; Wolke, D. & Lereya, S. T. (2015): Long-term effects of bullying. Arch Dis Child; 100: 879-885; Ottosen, M. H. m.fl. (2018): Børn og unge i Danmark – Velfærd og trivsel 2018. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd; Takizawa, R. et al (2014): Adult health outcomes of childhood bullying victimization: evidence from a five-decade longitudinal British birth cohort. Am J Psychiatry. 2014 Jul;171(7):777-84.
- 173 Madsen, K. R. m.fl. (2023): Skolebørnsundersøgelsen 2022. Helbred, trivsel og sundhedsadfærd blandt skoleelever i 5., 7. og 9. klasse. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- 174 Børns Vilkår (2024): Etnicitet og mobbedynamikker – Skolebørns oplevelser. Børns Vilkår og Institut for Menneskerettigheder.
- 175 Greve, J. m.fl. (2024): LGBT+-elevers trivsel og mentale sundhed samt oplevelser af mobning, vold, chikane og diskrimination – En kortlægning for grundskolen, ungdomsuddannelserne og FGU-institutionerne. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 176 Madsen, K. R. m.fl. (2023): Skolebørnsundersøgelsen 2022. Helbred, trivsel og sundhedsadfærd blandt skoleelever i 5., 7. og 9. klasse. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- 177 Børne- og Undervisningsministeriet (2023): Indikatorer for lav elevtrivsel – Udvikling af indikatorer for lav elevtrivsel samt opgørelse af lav elevtrivsel i folkeskolen, på de gymnasiale uddannelser og på erhvervsuddannelserne. København: Børne- og Undervisningsministeriet.
- 178 Antallet er opgjort for børn og unge i alderen 0-22 år, der modtager støtte pr. 31. december 2023 (statistikbanken.dk/BU04A).
- 179 Se hertil forarbejderne til barnets lov pkt. 3.10.2.
- 180 Bengtsson, T. & Henze-Pedersen, S. (2022): Børn og unges inddragelse i myndighedssagsbehandling på børne- og ungeområdet. En vidensindsamling under Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 181 Van Bijleveld, G. G. m.fl. (2015): Children's and young people's participation within child welfare and child protection services: A state-of-the-art review. Child and Family Social Work, 20(2), 129-138.
- 182 Børns Vilkår (2024): Hvorfor stikker børn og unge af fra en anbringelse?
- 183 Lausten, M. & Kloppenborg, H. S. (2022): Involvement of children and young people in care order decision-making – A Danish perspective. Child & Family Social Work, 27(2), 349-357.
- 184 Bengtsson, T. & Henze-Pedersen, S. (2022): Børn og unges inddragelse i myndighedssagsbehandling på børne- og ungeområdet. En vidensindsamling under Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

- 244 Udlændinge- og Integrationsudvalget (2024): Halvårlig redegørelse vedr. gennemsnitlig opholdstid i indkvarteringsystemet, opgjort pr. 31. december 2023.
- 245 Der anvendes fra og med 2020 en ny opgørelsesmetode, hvor opholdstiden opgøres som nettoopholdstid. I perioden 2006-2018 blev opholdstiden opgjort som bruttoopholdstid. En nettoopgørelse omfatter alene de perioder fra beboernes første indkvartering til opgørelsestidspunktet, hvor de pågældende har været registreret indkvarteret i indkvarteringsystemet. Eventuelle mellemliggende perioder, hvor personerne har været ude af indkvarteringsystemet, medregnes således ikke i nettoopgørelserne. En bruttoopgørelse omfatter hele perioden fra de indkvarterede personers første indkvartering til opgørelsestidspunktet uden at tage højde for mellemliggende perioder, hvor personen har været ude af indkvarteringsystemet.
- 246 Når asylansøgere har fået endeligt afslag på deres asylansøgning, er de ifølge serviceloven i en 'udsendelsesposition' og skal rejse ud af Danmark inden for udrejsefristen, som typisk er syv dage. Ellers er det politiets opgave at sikre, at udsendelsen sker enten frivilligt eller ved tvang. Hvis den afviste asylansøger ikke ønsker frivilligt at medvirke til udsendelsen, skal politiet og Udlændingestyrelsen iværksætte 'motivationsfremmende foranstaltninger', hvilket inkluderer indkvartering på et udrejsecenter. I praksis tager udsendelsesbestræbelserne typisk lang tid, og derfor bliver de fleste familier først udsendt måneder eller år, efter udrejsefristen er overskredet (Dansk Flygtningehjælp (2018): Trivsel og udvikling hos børn på asylcentre).
- 247 Røde Kors (2023): Rapport om børnenes trivsel på Udrejsecenter Avnstrup. Et øjebliksbillede.
- 248 Hallas, P. (2007): Length of stay in asylum centres and mental health in asylum seekers: A retrospective study from Denmark. BMC Public Health 2007, 7:288.
- 249 Nielsen, S. S. m.fl. (2008): Mental health among children seeking asylum in Denmark – the effect of length of stay and number of relocations: A cross-sectional study. BMC Public Health 2008, 8(293).
- 250 Dansk Flygtningehjælp (2018): Trivsel og udvikling hos børn på asylcentre – Om krydsfeltet mellem udlændingeloven og serviceloven. DHF/Dansk Flygtningehjælp.
- 251 UNICEF (2018): Protected on Paper? An analysis of Nordic country responses to asylum-seeking children. UNICEF.
- 252 Vitus, K. & Schmidt Nielsen, S. (2011): Asylbørn i Danmark – En barndom i undtagelsestilstand. Hans Reitzels Forlag.
- 253 Kusk, M. L. (2023). 'I Can't Create a Future with a Temporary Permit': Refugees and Long-Term Temporary Protection in Denmark. Nordic Journal of Migration Research, 13(4), 1-19; Poulsen, S. m.fl. (2024): Ung i usikkerhed: Betydningen af midlertidigt ophold for børn og unge med flugtbaggrund i Danmark.
- 254 Klarsgaard, N. N. T. & Drevsholt, K. M. (2021): Daily life and school engagement: An empirical study privileging the first-person perspective of unaccompanied asylum-seeking adolescents in a Danish context. International Journal of Social Pedagogy, 10(1).

- 255 Svensson, M. & Eastmond, M. (2013): "Betwixt and Between": Hope and the meaning of school for asylum-seeking children in Sweden. Nordic Journal of Migration Research, 3(3), 162-170.
- 256 Svensson, M. & Eastmond, M. (2013): "Betwixt and Between": Hope and the meaning of school for asylum-seeking children in Sweden. Nordic Journal of Migration Research, 3(3), 162-170. Klarsgaard, N. N. T. & Drevsholt, K. M. (2021): Daily life and school engagement: An empirical study privileging the first-person perspective of unaccompanied asylum-seeking adolescents in a Danish context. International Journal of Social Pedagogy, 10(1).
- 257 Røde Kors (2019): Trivsel hos børn på Udrejsecenter Sjælsmark. En psykologisk undersøgelse.
- 258 Røde Kors (2023): Rapport om børnenes trivsel på udrejsecenter Avnstrup. Et øjebliksbillede.
- 259 Røde Kors (2023): Rapport om børnenes trivsel på udrejsecenter Avnstrup. Et øjebliksbillede.
- 260 Røde Kors (2023): Rapport om børnenes trivsel på udrejsecenter Avnstrup. Et øjebliksbillede.
- 261 Walmod, G. M. S. & Danø, B. (2023): En god dag – asylbørn og resiliens. Socialt Arbejde og Velfærd, 3(1), 22-35.
- 262 Walmod, G. M. S. & Danø, B. (2023): En god dag – asylbørn og resiliens. Socialt Arbejde og Velfærd, 3(1), 22-35; Klarsgaard, N. N. T. & Drevsholt, K. M. (2021): Daily life and school engagement: An empirical study privileging the first-person perspective of unaccompanied asylum-seeking adolescents in a Danish context. International Journal of Social Pedagogy, 10(1).
- 263 Klarsgaard, N. N. T. & Drevsholt, K. M. (2021): Daily life and school engagement: An empirical study privileging the first-person perspective of unaccompanied asylum-seeking adolescents in a Danish context. International Journal of Social Pedagogy, 10(1).
- 264 Schultz, K. (2021-2024). 6.200 ukrainere udvandrede fra Danmark i 2023. Danmarks Statistik. Lokaliseret d. 12/6-2024. <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2024/2024-02-23-6200-ukrainere-udvandrede-fra-Danmark-2023>.
- 265 Renard, T. Z. m.fl. (2022): Historisk særlov for ukrainske flygtninge vedtaget: Det kommer den til at betyde. DR Nyheder; Hallas, P. (2007): Length of stay in asylum centres and mental health in asylum seekers: A retrospective study from Denmark, I BMC Public Health 2007 7:288; Vitus, K. & Schmidt Nielsen, S. (2011): Asylbørn i Danmark – En barndom i undtagelsestilstand. Hans Reitzels Forlag.
- 266 Rambøll (2023): Fra Ukraine til Danmark. En kvalitativ analyse af, hvordan børn og familier på flugt fra Ukraine oplever modtagelsen i Danmark.
- 267 Poulsen, S. Ø. m.fl. (2024): Ung i usikkerhed: Betydningen af midlertidigt ophold for børn og unge med flugtbaggrund i Danmark.

- 268 Der anvendes fra og med 2020 en ny opgørelsesmetode, hvor opholdstiden opgøres som nettoopholdstid. I perioden 2006-2018 blev opholdstiden opgjort som bruttoopholdstid. En nettoopgørelse omfatter alene de perioder fra beboernes første indkvartering til opgørelsestidspunktet, hvor de pågældende har været registreret indkvarteret i indkvarteringsystemet. Eventuelle mellemliggende perioder, hvor personerne har været ude af indkvarteringsystemet, medregnes således ikke i nettoopgørelserne. En bruttoopgørelse omfatter hele perioden fra de indkvarterede personers første indkvartering til opgørelsestidspunktet uden at tage højde for mellemliggende perioder, hvor personen har været ude af indkvarteringsystemet.
- 269 Der anvendes fra og med 2020 en ny opgørelsesmetode, hvor opholdstiden opgøres som nettoopholdstid. I perioden 2006-2018 blev opholdstiden opgjort som bruttoopholdstid. En nettoopgørelse omfatter alene de perioder fra beboernes første indkvartering til opgørelsestidspunktet, hvor de pågældende har været registreret indkvarteret i indkvarteringsystemet. Eventuelle mellemliggende perioder, hvor personerne har været ude af indkvarteringsystemet, medregnes således ikke i nettoopgørelserne. En bruttoopgørelse omfatter hele perioden fra de indkvarterede personers første indkvartering til opgørelsestidspunktet uden at tage højde for mellemliggende perioder, hvor personen har været ude af indkvarteringsystemet.
- 270 Børns Vilkår (2024): Børns liv med sociale medier.
- 271 Sociale medier er i denne undersøgelse defineret som internet-tjenester, hvor brugerne kan kommunikere og udveksle indhold i mange forskellige former (tekst, billeder, meme, video, livevideo) i større eller mindre grupper, og hvor indholdet er skabt og/eller publiceret af brugerne. Eksempler på store sociale medier er Snapchat, Instagram, Facebook, TikTok, Discord og X.
- 272 YouTube skiller sig ud fra sociale medieplatforme, da det på Youtube er muligt at se videoer, der er lagt op af andre brugere, uden selv at have en profil. YouTube kan derfor også betegnes som en videotjeneste med brugergenererede videoer.
- 273 Børns Vilkår (2024): Børns liv med sociale medier.
- 274 Algoritmer, Data & Demokrati (2023): Børns digitale liv. En undersøgelse af børn og unges viden om, holdninger til og adfærd i deres digitale liv. Undersøgelsen er lavet af ADD-projektet i samarbejde med Børns Vilkår, Red Barnet og Center for Digital Pædagogik.
- 275 Børns Vilkår (2024): Børns liv med sociale medier.
- 276 Red Barnet (2023): SletDet Årsrapport 2023.
- 277 Red Barnet (2023): SletDet Årsrapport 2023.
- 278 I § 235, stk. 1 står der, at den, som udbreder pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter.

- 279 I § 235, stk. 2 står der, at den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år. Det omfatter ikke besiddelse af fotografier, film eller lignende af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen.
- 280 Oldrup, H. (red.) (2020): Vold i familien. Viden for fagfolk. Akademisk Forlag: København.; Ringgaard, A. (2021): Forskere: Sexuelle krænkelser underreporteres. Videnskab.dk.
- 281 Børns Vilkår (2024): Børns liv med sociale medier.
- 282 Børns Vilkår (2024): Børns liv med sociale medier.
- 283 UNICEF (2023): Børn og unges forhold til influencere. Analysenotat.
- 284 Børns Vilkår og TrykFonden (2023): Digital mobning og uønskede oplevelser online.
- 285 Skolebørnsundersøgelsen er en undersøgelse af 11-15-åriges sundhedsadfærd og selvrapporterede helbred. Undersøgelsen udgives hvert fjerde år. I 2022 blev den udgivet af Statens Institut for Folkesundhed (SDU). Undersøgelsen er samtidig det danske bidrag til det internationale forskningsprojekt Health Behaviour in School-aged Children (HBSC), som omfatter 50 lande og hører under WHO; Madsen, K. R. m.fl. (2023): Skolebørnsundersøgelsen 2022. Helbred, trivsel og sundhedsadfærd blandt skoleelever i 5., 7. og 9. klasse. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- 286 Det Kriminalpræventive Råd (2023): Når unge overværer digitale krænkelser. En undersøgelse af børn og unges bystanderadfærd, når de er vidner til online mobning og ulovlig billeddeling. Udarbejdet af SocialRespons.
- 287 I rapporten defineres onlinemobning således: Når en elev "holdes udenfor og bliver drillet eller nedgjort online. Det kan fx være ved at blive hængt ud på nettet eller modtage grimme beskeder".
- 288 Børns Vilkår og TrykFonden (2023): Digital mobning og uønskede oplevelser online; Valkenburg, P. M. & Peter, J. (2011): Online communication among adolescents: An integrated model of its attraction, opportunities, and risks. Journal of Adolescent Health, 48(2), 121-127.
- 289 Kofoed, J. (2019): In- og eksklusionsprocesser er altid kollektive. I Görlich, A. m.fl.: Ny udsathed i ungdomslivet. 11 forskere om den stigende mistrivsel blandt unge. Center for Ungdomsforskning. Hans Reitzels Forlag.
- 290 Børns Vilkår og TrykFonden (2023): Digital mobning og uønskede oplevelser online.
- 291 Børns Vilkår og TrykFonden (2022): Børns digitale fællesskaber.

- 292 Børns Vilkår (2024): Børns liv med sociale medier; Telenor (2020): Danske børn overholder ikke aldersgrænser på digitale medier. <https://www.mynewsdesk.com/dk/telenor/pressreleases/danske-boern-overholder-ikke-aldersgraenser-paa-digitale-medier-3034565>; Sex & Samfund: Gammel nok til sociale medier? <https://sexogsamfund.dk/alt-om-krop-sex/viden-til-foraeldre/gammel-nok-til-sociale-medier>
- 293 Digitaliseringsstyrelsen (2024): Hvad koster et gratis mobilspil?
- 294 Undersøgelsen er foretaget ifm. ADD-projektet i samarbejde med Børns Vilkår, Red Barnet og Center for Digital Pædagogik. Algoritmer, Data & Demokrati (ADD) er et kombineret forsknings- og oplysningsprojekt, der arbejder for, at demokratiet styrkes af den digitale udvikling gennem forskning, øget teknologiforståelse, digital dannelse og dialog.
- 295 Fynbo, L. m.fl. (2021): Gaming og gambling blandt børn og unge i Danmark. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 296 Spillemyndigheden (2023): Mange unge under 18 spiller om penge online.
- 297 Spillemyndigheden (2023): Mange unge under 18 spiller om penge online.
- 298 Fynbo, L. m.fl. (2021): Gaming og gambling blandt børn og unge i Danmark. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 299 Montiel, I. m.fl. (2022): Loot box engagement: A scoping review of primary studies on prevalence and association with problematic gaming and gambling. *PLoS one*, 17(1), e0263177.
- 300 Spillemyndigheden (2022): Pengespilsproblemer i Danmark 2021. Sammendrag af undersøgelse om pengespil og pengespilsproblemer i Danmark.
- 301 Spillemyndigheden (2023): Mange spilafhængige har tidlig spildebut.
- 302 Epinion (2024): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår i 2024. Undersøgelsen er repræsentativ og bygger på svar fra 1.000 personer over 18 år.
- 303 Børns Vilkår (2023): Vold i hjemmet – Får vi øje på det, og får børnene den rette hjælp?
- 304 Vi definerer, at der er indikationer på vold i hjemmet, hvis en af følgende tre hændelser har fundet sted: 1) Hvis barnet har taget ophold på et kvindekrisecenter, 2) hvis politiet har sigtet en voksen i husstanden for vold mod en anden voksen i husstanden, og barnet og de voksne har samme adresse pr. 1. januar i året for voldsepisoden, eller 3) hvis der er foretaget mindst to underretninger om barnet med en bekymring om et "højt konfliktniveau eller vold i hjemmet mellem voksne".
- 305 Børns Vilkår (2024): Psykisk vold i hjemmet. En analyse af børns og unges erfaringer med psykisk vold og det at være vidne til psykisk vold mod voksne.
- 306 Børns Vilkår (2024): Psykisk vold i hjemmet. En analyse af børns og unges erfaringer med psykisk vold og det at være vidne til psykisk vold mod voksne.
- 307 Danmarks Statistik (2024): Andelen af børn, der får sociale indsatser, stiger.
- 308 Ebsen, F. (2023). Socialforvaltningen overrumples af vedvarende vækst i underretninger. *Information*. <https://www.information.dk/debat/2023/07/socialforvaltningen-overrumples-vedvarende-vaekst-underretninger#comments-open>.
- 309 Epinion (2024): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår i 2024.
- 310 Ottosen, M. H. m.fl. (2022): Danskernes kendskab til partnervold. VIVE – Viden til Velfærd. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- 311 Ankestyrelsen (2023): Børnesagsbarometret 2023. København: Ankestyrelsen.
- 312 Væver, M. S. (2018): Tidlig opsporing af psykisk mistrivsel hos spædbørn. SAMFUNDSØKONOMEN NR. 1 MARTS 2018 – TIDLIG OPSPORING AF PSYKISK MISTRIVSEL HOS SPÆDBØRN.
- 313 Danmarks Statistik, Statistikbanken, tabel UND2.
- 314 Kvello, Ø. (2013): Børn i risiko.
- 315 Kvello, Ø. (2013): Børn i risiko; Christoffersen, M. (2003): Risikofaktorer i barndommen og social arv. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; Ploug, N. (2007): Socialt udsatte børn. Identifikation, viden og handlemuligheder i daginstitutioner. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; Christoffersen, M. (1999): Risikofaktorer i barndommen. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Litteraturliste

Ahle, M. D. & Gotfredsen, A. (2023): En tredjedel af de unge længes efter at se deres venner fysisk og ikke digitalt. Kraka og Deloitte.

Alexandrovitsch, T. & Støttrup, C. (2023): Ta’ mig med til Joanna. Tilbageblik – tredje år.

Alfonzo, L. F. m.fl. (2022): Mental health of young informal carers: a systematic review. Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol, 57(12).

Algoritmer, Data & Demokrati (2023): Børns digitale liv. En undersøgelse af børn og unges viden om, holdninger til og adfærd i deres digitale liv. Undersøgelsen er lavet af ADD-projektet i samarbejde med Børns Vilkår, Red Barnet og Center for Digital Pædagogik.

Amato, P. (2000): The consequences of divorce for adults and children. Journal of Marriage and Family. Nov. 2000. 62, 4.

Amato, P. (2010): Research on Divorce: Continuing Trends and New Developments. Journal of Marriage and Family, 72.

Andreasen, A. G. & Olsen, R. F. (2017): Notat – Anbragtes skolepauser. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ankestyrelsen (2018): Kontinuitet i anbringelser.

Ankestyrelsen (2020): Børnesagsbarometret 2020. København: Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen (2021): Børnesagsbarometret 2021. København: Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen (2022): Børnesagsbarometret 2022. København: Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen (2023). Børnesagsbarometret 2023. København: Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen (2024). Børnesagsbarometret 2024. København: Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen (2023): Kommunernes brug af børnehuse.

Ankestyrelsen (2024): Børn og unges perspektiver på rømninger fra anbringelsessteder.

Ankestyrelsen (2021): Kommunernes valg af opholdssteder og døgninstitutioner. Eksempler på praksis og overvejelser fra seks kommuner.

Bengtsson, T. & Henze-Pedersen, S. (2022): Børn og unges inddragelse i myndighedssagsbehandling på børne- og ungeområdet. En vidensindsamling under Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Benjaminsen, L. m.fl. (2016): Fattigdom og afsavn – Om materielle og sociale afsavn blandt økonomisk fattige og ikke-fattige. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Benjaminsen, L. (2022): Hjemløshed i Danmark 2022. National kortlægning. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Benjaminsen, L. (2024): Hjemløshed i Danmark 2024. National kortlægning. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Benjaminsen, L. m.fl. (2020): Hjemløshed i ungdommen. En registerbaseret undersøgelse af unges forløb før og efter en hjemløshedssituation. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Benjaminsen, L & Grønfeldt, L. (2022): Housing First for Unge – Evaluering af et modningsprojekt i fire kommuner.

Berger m.fl. (2023): Ensomhed blandt unge – En kvalitativ undersøgelse af unges oplevelser af ensomhed. En vidensindsamling under Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Blå Kors (2023): Fakta om børn af alkoholmisbrugere. <https://www.blaakors.dk/viden-fakta-og-statistik/fakta-om-boern-af-alkoholmisbrugere> (lokaliseret 29/08/2023).

Brown, S. M. m. fl. (2019): The co-occurrence of adverse childhood experiences among children investigated for child maltreatment: A latent class analysis. Child Abuse & Neglect (87): 18-27.

Brummer, J. m.fl. (2021): How Do Register-Based Studies Contribute to Our Understanding of Alcohol's Harms to Family Members? A Scoping Review of Relevant Literature. Journal of Studies on Alcohol and Drugs 82(4):445-456.

Bryderup, I. m.fl. (2017): Familiepleje i Danmark. Klim.

Buch, M. S. m.fl. (2020): Hurtig psykiatrisk udredning – Evaluering af forsøg med hurtig psykiatrisk udredning i Odense Kommune. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Børnehus Hovedstaden (2022): Systematisk retsmedicinsk screening af børn ved mistanke om vold. En erfaringsopsamling fra et 2-årigt interventionsprojekt 2020-2022.

Børne- og Undervisningsministeriet (2023): Spørgsmål til elevernes trivsel i 4.-9. klasse – landsoverblik.

Børne- og Undervisningsministeriet (2023): Indikatorer for lav elevtrivsel – Udvikling af indikatorer for lav elevtrivsel samt opgørelse af lav elevtrivsel i folkeskolen, på de gymnasiale uddannelser og på erhvervsuddannelserne. København: Børne- og Undervisningsministeriet.

Børnerådet (2014): Det er bare almindelige mennesker, der har en sårbarhed – Børn og unge fortæller om at være indlagt i psykiatrien.

Børns Vilkår (2015): "Jeg er træt af at være deres brevdue" – En undersøgelse af, hvordan børn oplever konfliktfyldte skilsmisser. Børns Vilkår og Egmont Fonden.

Børns Vilkår & Egmont Fonden (2016): "Mine forældre skal skilles. Så vidt jeg forstår på det hele". Et indblik i, hvad børn fortæller om skilsmisser til BørneTelefonen hos Børns Vilkår.

Børns Vilkår (2019): Viden fra børn – Børn i hjem med alkoholproblemer.

Børns Vilkår (2022): Vold mod børn i Danmark. Analyse af fysisk og psykisk vold i hjemmet.

Børns Vilkår (2022): Børn med særlige behov trives dårligere i skolen end deres klassekammerater.

Børns Vilkår (2023): Vold i hjemmet. Får vi øje på det, og får børnene den rette hjælp? En registeranalyse af underretninger og kommunens indsatser for børn under 18 år udsat for vold i hjemmet.

Børns Vilkår (2024): Børns liv med sociale medier.

Børns Vilkår (2024): Børn og unges livskvalitet.

Børns Vilkår (2024): Etnicitet og mobbedynamikker – Skolebørns oplevelser. Børns Vilkår og Institut for Menneskerettigheder.

Børns Vilkår (2024): Hvorfor stikker børn og unge af fra en anbringelse?

Børns Vilkår (2024): Psykisk vold i hjemmet – En analyse af børn og unges erfaringer med psykisk vold og det at være vidne til vold mellem voksne.

Børns Vilkår & TrygFonden (2018): Svigt af børn i Danmark – Udsatte børns skolegang. Fokusrapport 2018/1.

Børns Vilkår og TrygFonden (2022): Børns digitale fællesskaber.

Børns Vilkår og TrygFonden (2023): Digital mobning og uønskede oplevelser online.

Caspersen, S. (2022): Store kommunale forskelle i omfanget af børnefattigdom. Arbejdernes Erhvervsråd.

Caspersen, S. (2024): Færre børn vokser op i fattigdom – men store kommunale forskelle. Arbejdernes Erhvervsråd.

Christoffersen, M. N. (1999): Risikofaktorer i barndommen. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Christoffersen, M. N. (2003): Risikofaktorer i barndommen og social arv. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Crouch, E. m.fl. (2019): Safe, Stable, and Nurtured: Protective Factors against Poor Physical and Mental Health Outcomes Following Exposure to Adverse Childhood Experiences (ACEs). Journal of Child & Adolescent Trauma 12(2): 165-173.

Dahl, K. M. (2019): Forældres tilfredshed med de familieretlige myndigheder. Baselineundersøgelse af det familieretlige system i forbindelse med reform af området april 2019. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Dahl, K. M. (2022): Forældres oplevelse af de familieretlige myndigheder. 2. opfølgning efter reform af området i 2019. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Dahl, K. M. (2023): Forældres oplevelse af de familieretlige myndigheder. 3. opfølgning efter reform af området i 2019. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Dahl, K. M. & Eiberg, M. (2024): Børneinddragelse i Familieretshuset – Børns oplevelse af børnesamtalen og kontaktpersonordningen 2023. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) (2023): Undersøgelse af kommunernes pædagogisk-psykologiske rådgivning (PPR). Gennemført på opdrag for Børne- og Undervisningsministeriet.

Danmarks Statistik (2019): Relativ fattigdom.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) (2024): Børn i udsatte positioner i daginstitutioner. Spørgeskemaundersøgelse blandt daginstitutionsledere.

Danmarks Statistik (2024): Andelen af børn, der får sociale indsatser, stiger.

Dansk Center for Undervisningsmiljø (2024): Årsberetning 2023.

Dansk Flygtningehjælp (2018): Trivsel og udvikling hos børn på asylcentre – Om krydsfeltet mellem udlændingeloven og serviceloven. DHF/Dansk Flygtningehjælp.

Dansk Misbrugsbehandling (2023): Et alkoholmisbrug er hele familiens problem. <https://www.danskmisbrugsbehandling.dk/blog/alkoholmisbrug-i-familien/> (lokaliseret 22/08/2024).

Deen, L. m.fl. (2018): Vold og seksuelle krænkelser – En afdækning af omfang og udvikling af fysisk vold og seksuelle overgreb og omfang af seksuelle krænkelser samt en analyse af erfaringer med digitale seksuelle krænkelser. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

DEFACTUM (2022): LUP Psykiatri. Landsdækkende Undersøgelse af Patientoplevelser. Udarbejdet på vegne af regionerne.

Deloitte (2015): Erfaringsopsamling af børnehuse. Foretaget for Socialstyrelsen.

Digitaliseringsstyrelsen (2024): Hvad koster et gratis mobilspil?

Dolmer, C. P. & Lausten, Mette (2024): Social ulighed i børne- og ungdomspsykiatrien – Analyser af social ulighed i udredningstiden i børne- og ungdomspsykiatrien. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ebsen, F. (2023): Socialforvaltningen overrumpler af vedvarende vækst i underretninger. Information. <https://www.information.dk/debat/2023/07/socialforvaltningen-overrumpler-vedvarende-vaekst-underretninger#comments-open> (lokaliseret 25/06/24).

Egelund, T. m.fl. (2010): Sammenbrud i anbringelser af unge – Erfaringer, forklaringer og årsagerne bag. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Egmont Fonden (2021): Egmont Rapporten 2021; SMÅ KÅR – børn og unges opvækst i økonomisk fattigdom.

Egmont Fonden (2013): Signaturprojekt. Anbragte børns læring.

Eiriksson, B. A. & Ravnholt, T. (2023): Retssikkerhed når forældre går fra hinanden. Justitia – Danmarks uafhængige juridiske tænketank.

Ekspertudvalget om Fattigdom (2013): En dansk fattigdomsgrænse.

Epinion for Bedre Psykiatri (2020): Børn af forældre med psykisk sygdom i Danmark. Undersøgelse for Bedre Psykiatri.

Epinion for En-Af-Os (2019): Befolkningsundersøgelse 2019.

Epinion (2024): Hør godt efter ... Børn og unges oplevelser af kommunale sagsforløb i sager om vold og overgreb.

Epinion (2024): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår i 2024.

Familieretshuset (2023): Nyhed – Orientering om afskedigelsesrunde i Familieretshuset.

Familieretshusets sagsbehandlingssystem F2.

Familieretshuset. Årsrapport 2019.

Familieretshusloven, <https://danskelove.dk/familieretshusloven>, 2018/1 LSV 90.

Finkelhor, D. (2008): Childhood victimization: Violence, crime, and abuse in the lives of young people. Oxford University Press.

Folketinget, Statsrevisorerne & Folketinget, Rigsrevisionen: Overholdelse af udredningsretten for børn og unge i psykiatrien. Rigsrevisionens beretning afgivet til Folketinget med Statsrevisorernes bemærkninger. Februar 2024 – 10/2023.

Frederiksen, K. S. (2021): Short and long-term outcomes for children from families with problematic substance use. Center for Rusmiddel-forskning, Aarhus Universitet.

Frederiksen, K. S. (2022): Mange forhold i familien spiller ind på, hvordan børn af forældre med rusmiddelproblemer klarer sig i livet. STOF, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet.

Frederiksen, K. S. m.fl. (2022): The impact of parental substance use disorder and other family-related problems on school-related outcomes. Drug and Alcohol Dependence Reports, Volume 3, June 2022.

Frederiksen, M. N. m.fl. (2022): Når mænd udsættes for vold i nære relationer. En undersøgelse af voldsudsathed blandt mænd på herberger og mandekrisecentre. Lev uden vold.

Frederiksen, S. & Hestbæk, A. (2021): Kontinuitet i anbringelser – Slutrapport fra evalueringen af regler om kontinuitet i Barnets Reform. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Frisch, M. m.fl. (2019): Sex i Danmark. Nøgletal fra Projekt Nexus 2017-2018. København: Statens Serum Institut.

Furlong, M. m.fl. (2024): Family Talk versus usual services in improving child and family psychosocial functioning in families with parental mental illness: a randomised controlled trial and cost analysis. Frontiers in Psychiatry.

Fynbo, L. m.fl. (2021): Gaming og gambling blandt børn og unge i Danmark. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Gorman, E. m.fl. (2021): Adolescent School Bullying Victimization and Later Life Outcomes. Oxford Bulletin of Economics and Statistics. 83: 1048-1076.

Greve, J. m.fl. (2024): LGBT+-elevers trivsel og mentale sundhed samt oplevelser af mobning, vold, chikane og diskrimination – En kortlægning for grundskolen, ungdomsuddannelserne og FGU-institutionerne. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Hallas, P. (2007): Length of stay in asylum centres and mental health in asylum seekers: A retrospective study from Denmark. I BMC Public Health 2007, 7:288.

Hansen, C. Ø., Thorup, A. A. E., Nordentoft, M. & Hjorthøj, C. (2023): Predictors of transfer and prognosis after transfer from child and adolescent mental health services to adult mental health services – a Danish nationwide prospective register-based cohort study. European Child & Adolescent Psychiatry.

Hansen, R. H. & Nielsen, J. C. (2020): Forståelser af mobning og ensomhed i grundskolen. En undersøgelse i befolkningen og blandt lærere og skolepædagoger. Udarbejdet for Mary Fonden med støtte fra TrygFonden og i samarbejde med Epinion. Udgivet af Rabøl Research 2020.

Hansen, M. & Olff, M. (2017): Child maltreatment across the lifespan. European Journal of Psychotraumatology, 8:sup7, 1483165.

Harr-Pedersen, I. m.fl. (2021): Patterns of childhood adversity and their associations with internalizing and externalizing problems among at-risk boys and girls. Child Abuse & Neglect (121), 10527.

Harrsen, K. m.fl. (2021): Børn og unge som pårørende. Sundheds-personers møde med pårørende børn og unge til alvorligt syge i det danske sundhedsvæsen. Det Nationale Sorgcenter.

Heinskou, M. B. m.fl. (2017): Seksuelle krænkelser. Omfang og karakter. Aalborg Universitet, Københavns Universitet & Det Kriminalpræventive Råd.

Henningsen, I. (2009): Sammenhænge mellem mobning, barndoms-erfaringer og senere livskvalitet. I: Søndergaard, D. M. & Kofoed, J. R. (red.): Mobning. Sociale processer på afveje.

Henze-Pedersen, S. & Mikuta, M. I. (2024): Børn og unges erfaringer med at fortælle om vold og seksuelle overgreb. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Hjarnaa, L. m.fl. (2023): Antal danskere med et alkoholproblem – En analyse baseret på alkoholscreeningsværktøjet CAGE-C. Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Holstein, B. (2021): Mental sundhed og psykisk sygdom hos 0-9-årige børn. Vidensråd for Forebyggelse.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed (2023): Analysenotat – Psykiatriske diagnoser og kontakter blandt børn og unge i 2012-2022.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet: Tvang og rettigheder i børne- og ungdomspsykiatrien. <https://ism.dk/sundhed/psykiatri/tvang-og-rettigheder-i-boerne-og-ungdomspsykiatrien> (lokaliseret 22/08/2024).

Jeppesen, P. m.fl. (2020): Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år – Forekomst, udvikling og forebyggelsesmuligheder. Vidensråd for Forebyggelse.

Justitsministeriets Forskningskontor (2022): Anmeldelsestilbøjelighed i sager om vold og seksualforbrydelser. En undersøgelse af omfanget af og årsager til, at borgere undlader at anmelde kriminalitet.

Jørgensen, S. m.fl. (2019): Trivsel og hverdagsliv blandt børn og unge som pårørende og efterladte. Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

KANTAR Gallup (2017): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår, december 2017.

KANTAR Gallup (2020): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår 31. januar-5. februar 2020.

Karstoft, K. m.fl. (2012): Senfølger og behandling af seksuelt misbrug i barndommen. Videnscenter for Psykotraumatologi. Syddansk Universitet.

Kennan, D. m.fl. (2018): Supporting children's participation in decision-making: A systematic literature review exploring the effectiveness of participatory processes. British Journal of Social Work, 48(7), 1985-2002.

KL (2020): De udsatte børn. Nøgletal 2020.

Klomek A.B. m.fl. (2015): Bullying by peers in childhood and effects on psychopathology, suicidality, and criminality in adulthood. The Lancet Psychiatry. 2: 930-941.

Klarsgaard, N. N. T. & Drevsholt, K. M. (2021): Daily life and school engagement: An empirical study privileging the first-person perspective of unaccompanied asylum-seeking adolescents in a Danish context. International Journal of Social Pedagogy, 10(1).

Kofoed, J. (2019): In- og eksklusionsprocesser er altid kollektive. I Görlich, A. (2019): Ny udsathed i ungdomslivet. 11 forskere om den stigende mistrivsel blandt unge. Center for Ungdomsforskning. Hans Reitzels Forlag.

Kristensen, N. m.fl. (2020): Panelanalyse af bekymrende skolefravær. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Det Kriminalpræventive Råd (2023): Når unge overværer digitale krænkelser. En undersøgelse af børn og unges bystanderadfærd, når de er vidner til online mobning og ulovlig billeddeling. Udarbejdet af SocialRespons.

Kusk, M. L. (2023): 'I Can't Create a Future with a Temporary Permit': Refugees and Long-Term Temporary Protection in Denmark. Nordic Journal of Migration Research, 13(4), 1-19.

Kvello, Ø. (2013): Børn i risiko. Samfundslitteratur.

Lannes, A. m.fl. (2021): Preventive interventions in offspring of parents with mental illness: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. In Psychological Medicine, 51(14):2321-2336.

Lausten M. et al. (2014): Anbragte børn og unges trivsel 2014. SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Lausten, M. & Jørgensen, T. (2017): Anbragte børn og unges trivsel 2016. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Lausten M. & Andreasen, A. G. (2022): Anbragte unges trivsel 2020 – Trivselsundersøgelse blandt 15- og 17-årige, 2014-2020.

Lausten, M. & Kloppenborg, H. S. (2022): Involvement of children and young people in care order decision-making – A Danish perspective. Child & Family Social Work, 27(2), 349-357.

Lausten, M. m.fl. (2022): Rømninger fra anbringelsessteder – En undersøgelse af definition, omfang og årsager. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lausten, M. m.fl. (2023): Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Leeson, C. (2007): My life in care: Experiences of non-participation in decision-making processes. I Child and Family Social Work. (12)3: 268-277.

Lesner, R. V. (2023): Effects of falling into poverty on child mental and physical health, Working Paper.

Lesner, R. V. (2023): Konsekvenser af børnefattigdom, Samfundsøkonomen, 2023(2).

Lesner, R. V. (2024): Hvilken effekt har det på børns udvikling og trivsel at vokse op i fattigdom? VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lindgaard, H. (2012): Familier med alkoholproblemer: Familieorienteret alkoholbehandling med et særligt fokus på børnene. Sundhedsstyrelsen.

LOKK – Landsorganisation af kvindekrisecentre (2020): Årsstatistik 2019. Kvinder og børn på kvindekrisecentre.

Lyk-Jensen, S. V. (2017): Børn, der oplever vold i familien. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Lægforeningen (2022): Ventetider i børne- og ungdomspsykiatrien: For næsten 3.800 børn og unge blev udredningsretten ikke overholdt i 1. halvdel af 2022.

Madsen, M. (2019): Ensomhed er mobningens tvilling. Danmarks Læringsportal, Børne- og Undervisningsministeriet.

Madsen, K. R. m.fl. (2023): Skolebørnsundersøgelsen 2022. Helbred, trivsel og sundhedsadfærd blandt skoleelever i 5., 7. og 9. klasse. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

Manhica, H. m.fl. (2021): Association between poverty exposure during childhood and adolescence, and drug use disorders and drug-related crimes later in life. Addiction 116.7: 1747-1756.

Montiel, I. m.fl. (2022): Loot box engagement: A scoping review of primary studies on prevalence and association with problematic gaming and gambling. *PloS one*, 17(1), e0263177.

Mortensøn, M. & Neerbæk, M. (2008): Fokus på skolegang ved visitation til anbringelse uden for hjemmet. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Nielsen, S. S. m.fl. (2008): Mental health among children seeking asylum in Denmark – The effect of length of stay and number of relocations: A cross-sectional study. *BMC Public Health* 2008, 8(293).

Nordh, E. W. m.fl. (2022): Preventive interventions for children of parents with depression, anxiety, or bipolar disorder: A quasi-experimental clinical trial. *Acta Paediatrica*.

Norstat (2021): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår og TrygFonden 5.-10. marts 2021.

Norstat (2022): Undersøgelse foretaget for Børns Vilkår og TrygFonden, 10/3-17/3/2022.

Oja, C. m.fl. (2020): Informing children of their parent's illness: A systematic review of intervention programs with child outcomes in all health care settings globally from inception to 2019. *PLoS ONE* 15(5).

Oldrup, H. m.fl. (2016): Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge 2016. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Oldrup, H. (red.) (2020): Vold i familien. Viden for fagfolk. Akademisk Forlag: København.

Ole Kirk's Fond & Red Barnet (2024): Hør godt efter ... Børn og unges oplevelser af kommunale sagsforløb i sager om vold og overgreb. Undersøgelsen er foretaget af Epinion.

Ottosen M. H. m.fl. (2017): Forældrekonflikter efter samlivsbruddet. Karakteristika og risikofaktorer i komplekse forældreansvarssager. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen, M. H. m.fl. (2018): Børn og unge i Danmark – Velfærd og trivsel 2018. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen, M. H. m.fl. (2022): Børn og unge i Danmark: Velfærd og trivsel 2022. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen, M. H. m.fl. (2020): Psykisk vold mod børn i hjemmet – Et vidensgrundlag. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen, M. H. & Henze-Pedersen S. (2021): Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen, M. H. m.fl. (2022): Danskernes kendskab til partnervold. VIVE – Viden til Velfærd. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen, M. H. m.fl. (2022): Drab i familien – Når børn bliver ofre. Djøfs Forlag.

Pedersen, M. U. m.fl. (2023): MapPlan årsrapport: For indskrivninger i rusmiddelbehandling i løbet af 2023. Center for Rusmiddelforskning.

Pisinger, Veronica. (2022): Perceived parental alcohol problems and consequences in youth. [Ph.D, SDU]. Syddansk Universitet. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.

Pisinger, V. S. C., Møller, S. P., Andersen, S. & Tolstrup, J. S. (2023): Perceived parental alcohol problems and later dropout and grade point average in high school: A register-based follow-up study. *Drug and alcohol review*, 42(4), 848-858.

Ploug, N. (2007): Socialt udsatte børn. Identifikation, viden og handlemuligheder i daginstitutioner. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Poulsen, S. Ø. m.fl. (2024): Ung i usikkerhed: Betydningen af midlertidigt ophold for børn og unge med flugtbaggrund i Danmark. Red Barnet.

Projekt deSHAME (2018): Unges erfaringer med digitale sexkrænkelser. Resumé af danske resultater. Red Barnet.

Psykiastrifonden (2019): Undersøgelse af forekomst af psykisk sygdom blandt forældre til børn i alderen 0-18 år.

Rabøl Hansen, H. & Nielsen, J. C. (2020): Forståelser af mobning og ensomhed i grundskolen. En undersøgelse i befolkningen og blandt lærere og pædagoger. Mary Fonden & Rabøl Research.

Rambøll (2012): Afrapportering. Analyse af de økonomiske konsekvenser på området for udsatte børn og unge. Foretaget for Social- og Integrationsministeriet. Egmont Fonden: Signaturprojekt – Anbragte børns læring.

Rambøll (2023): Fra Ukraine til Danmark. En kvalitativ analyse af, hvordan børn og familier på flugt fra Ukraine oplever modtagelsen i Danmark.

Rambøll Management Consulting (2018): Anbragte børn og unges trivsel 2018.

Rasic, D. m.fl. (2014): Risk of mental illness in offspring of parents with schizophrenia, bipolar disorder, and major depressive disorder: A meta-analysis of family high-risk studies. *In Schizophrenia Bulletin*. 2014;40(1):28-38.

Rasmussen I. & Kruse, M. (2023): Samfundsøkonomiske konsekvenser af at være barn af forældre med mentale helbredsproblemer. Dansk Center for Sundhedsøkonomi. Institut for Sundhedstjenesteforskning, Syddansk Universitet.

Rasmussen, P. S. m.fl. (2023): Metoder til at inddrage børn med autisme og ADHD i myndighedssagsbehandling – Vidensindsamling under Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Rayce, S. B. & Kessing, M. L. (2023): Børn af forældre med udfordringer. En litteraturgenngang af social og emotionel udvikling blandt børn af forældre med alvorlige udfordringer i deres liv. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Rayce, B. S. m.fl. (2021): SPOR – Børns udvikling og trivsel gennem livet. Præsentation af undersøgelsen og udvalgte resultater fra første dataindsamling 2017/2018. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Red Barnet (2023): SletDet Årsrapport 2023.

Renard, T. Z. m.fl. (2022): Historisk særlov for ukrainske flygtninge vedtaget: Det kommer den til at betyde. DR Nyheder. <https://www.dr.dk/nyheder/politik/nu-kan-ukrainske-flygtninge-faa-ophold-i-danmark> (lokaliseret 24/06/2024).

Retsinformation (2018): Bekendtgørelse om lov om social service. LBK nr. 1114 af 30/08/2018.

Ringgaard, A. (2021): Forskere: Seksuelle krænkelser underrapporteret. Videnskab.dk.

Rockwool Fondens Forskningsenhed (2019): Brud mellem forældre har negative konsekvenser for børnene – og antallet af skilsmisser er steget.

Rod, N. H., m.fl. (2020): Trajectories of childhood adversity and mortality in early adulthood: a population-based cohort study. *The Lancet*, 396(10249), 489-497.

Røde Kors (2019): Trivsel hos børn på Udrejsecenter Sjælsmark. En psykologisk undersøgelse.

Røde Kors (2023): Rapport om børnenes trivsel på udrejsecenter Avnstrup. Et øjebliksbillede.

Røde Kors (2024): Positionspapir om flygtninge og migration.

Sander, S. (2012): Den grimme skilsmisse (DGS). En empirisk undersøgelse blandt 971 fraskilte danskere, som definerer og karakteriserer skilsmisser, hvor forældresamarbejdet er brudt sammen. Københavns Universitet, Institut for Psykologi.

Schaldemose, T. (red.) (2024): LOS indsigt. Personalegennemstrømning. Analysepapir nr. 4. København: LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud.

Schultz, K. (22/1-2024): 6.200 ukrainere udvandrede fra Danmark i 2023. Danmarks Statistik. <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2024/2024-02-23-6200-ukrainere-udvandrede-fra-Danmark-2023> (lokaliseret d. 12/06/2024).

Servicestyrelsen (2011): Håndbog om barnets reform. Indhold udarbejdet af Professionshøjskolen Metropol, University College Lillebælt og VIA University College i samarbejde med Servicestyrelsen, Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI) og Ankestyrelsen.

Sex & Samfund: Gammel nok til sociale medier? <https://sexogsamfund.dk/alt-om-krop-sex/viden-til-foraeldre/gammel-nok-til-sociale-medier> (lokaliseret 23/08/2024).

Skatteministeriet (2024): Ungespilpanelet klar med anbefalinger: Blokér adgang til spilsider i skolen. <https://skm.dk/aktuelt/presse-nyheder/pressemeddelelser/ungespilpanelet-klar-med-anbefalinger-bloker-adgang-til-spilsider-i-skolen> (lokaliseret 10/07/2024).

Social- og Indenrigsministeriets Benchmarkingenhed (2020): Udviklingstendenser i forhold til børn og unge med psykiatriske diagnoser.

Social- og Boligstyrelsen (2024): Udsatte børn og unges skolegang og læring – centrale udfordringer. Partnerskab om udsatte børn og unges skolegang og læring, Social- og Boligstyrelsen.

Social- og Boligstyrelsen (2024): Årsstatistik om de danske børnehuse 2023.

Social- og Boligstyrelsen (2024): Registeranalyse af kommunernes iværksættelse af foranstaltninger efter et afsluttet børnehusforløb.

Social- og Boligstyrelsen (2024): Økonomisk potentiale ved at afhjælpe eller forebygge bekymrende skolefravær. Analyse af budgetøkonomisk potentiale i SØM.

Social- og Boligstyrelsen (2023): Undersøgelse om vold i nære relationer 2023. Udvalgte resultater fra spørgeskemaundersøgelse hos brugere af kvindekrisecentre, mandekrisecentre og ambulante tilbud til voldsudsatte personer.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet (2023): Socialpolitisk Redegørelse 2022.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet (2023): Ny aftale styrker indsatsen til børn i brudte familier. <https://www.sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2023/nov/ny-aftale-styrker-indsatsen-til-boern-i-brudte-familier> (lokaliseret 08.07.24).

Social-, Bolig- og Ældreministeriet: Børnefaglig undersøgelse. <https://sm.dk/arbejdsomraader/udsatte-boern-og-unge/sagsbehandling/boernefaglig-undersogelse> (lokaliseret 04/08/2023).

Socialstyrelsen (2016): Årsstatistik om børnehuse 2015.

Socialstyrelsen (2017): Årsstatistik om de danske børnehuse 2016.

Socialstyrelsen (2018): Årsstatistik om de danske børnehuse 2017.

Socialstyrelsen (2019): Årsstatistik om de danske børnehuse 2018.

Socialstyrelsen (2020): Årsstatistik om de danske børnehuse 2019.

Socialstyrelsen (2021): Årsstatistik om de danske børnehuse 2020.

Socialstyrelsen (2022): Årsstatistik om de danske børnehuse 2021.

Socialstyrelsen (2023): Årsstatistik om de danske børnehuse 2022.

Socialstyrelsen (2024): Årsstatistik om de danske børnehuse 2023.

Socialstyrelsen & LOKK (2018): Årsstatistik 2017. Kvinder og børn på krisecenter.

Socialstyrelsen (2019): Årsstatistik 2018. Kvinder og børn på krisecenter.

Socialstyrelsen (2022): Den professionelle tvivl. En håndbog om tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge.

Spillemyndigheden (2022): Pengespilsproblemer i Danmark 2021. Sammendrag af undersøgelse om pengespil og pengespilsproblemer i Danmark.

Spillemyndigheden (2023): Mange spilafhængige har tidlig spildebut.

Spillemyndigheden (2023): Mange unge under 18 spiller om penge online.

Spørg Mere – Så fylder det mindre (2021): De oversete børn. Børn af forældre med psykisk sygdom får ikke den hjælp, de har brug for. Børns Vilkår, Psykiatrifonden og Ole Kirk's Fond.

Spørg Mere – Så fylder det mindre (2022): Fordomme rammer børnene – når der er psykisk sygdom i familien. Psykiatrifonden, Børns Vilkår og Ole Kirk's Fond.

Spørg Mere – Så fylder det mindre (2023): Opsporing af pårørende børn til patienter i voksenpsykiatrien.

Statens Institut for Folkesundhed (2015): Alkohol i Danmark 2015 – Vaner, skader på andre og holdninger.

Sundhedsstyrelsen (2019): Narkotikasituationen i Danmark.

Sundhedsstyrelsen (2024): Narkotikasituationen i Danmark – Delrapport 3. Stofmisbrugsbehandling – efterspørgsel og tilgængelighed.

Svensson, M. & Eastmond, M. (2013): "Betwixt and Between": Hope and the meaning of school for asylum-seeking children in Sweden. *Nordic Journal of Migration Research*, 3(3), 162-170.

Takizawa, R. m.fl. (2014): Adult health outcomes of childhood bullying victimization: evidence from a five-decade longitudinal British birth cohort. *Am J Psychiatry*. 2014 Jul;171(7):777-84.

Telenor (2020): Danske børn overholder ikke aldersgrænser på digitale medier. <https://www.mynewsdesk.com/dk/telenor/pressreleases/danske-boern-overholder-ikke-aldersgraenser-paa-digitale-medier-3034565> (lokaliseret 29/08/2023).

Thomsen, J. P. (2016): Unge i Danmark – 18 år og på vej til voksenlivet. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Townsend, P. (1979): *Poverty in the United Kingdom. A Survey of Household Resources and Standards of Living*. Penguin Books. Middlesex.

Tolstrup, m.fl. (2023): Notat om børn af forældre med alkoholproblemer. Statens Institut for Folkesundhed.

TUBA (2022): Årsmagasin 2023/2024.

Tænketanken Mandag Morgen & LEGO Foundation (2023): Motiverende undervisning ifølge børnene. Analysenotat: Flere børn med særlige behov udviser bekymrende tegn på mistrivsel sammenlignet med deres klassekammerater.

Udlændingestyrelsen (2024): Seneste tal på opholdsområdet pr. 31.05.24.

Udlændinge- og Integrationsudvalget (2024): Halvårlig redegørelse vedr. gennemsnitlig opholdstid i indkvarteringsystemet, opgjort pr. 31. december 2023.

Uher, R. m.fl. (2023): Transdiagnostic risk of mental disorders in offspring of affected parents: a meta-analysis of family high-risk and registry studies. *World Psychiatry*. 2023 Oct;22(3):433-448.

UNICEF (2018): Protected on Paper? An analysis of Nordic country responses to asylum-seeking children. UNICEF.

UNICEF (2023): Børn og unges forhold til influencere. Analysenotat.

Valkenburg, P. M. & Peter, J. (2011): Online communication among adolescents: An integrated model of its attraction, opportunities, and risks. *Journal of Adolescent Health*, 48(2), 121-127.

Van Bijleveld, G. G. m.fl. (2015): Children's and young people's participation within child welfare and child protection services: A state-of-the-art review. *Child and Family Social Work*, 20(2), 129-138.

Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv (2024): Vidensstema: Inddragelse af børn mellem 0 og 6 år. Social- og Boligstyrelsen, VIVE og Børns Vilkår.

Vinnerljung, B. m.fl. (2010): Skolbetyg, utbildning och risker för ogynnsam utveckling hos barn. I *Socialstyrelsen Social Rapport 2010*, kap. 7, s. 227-266. Stockholm: Socialstyrelsen.

Vinnerljung, B. (2010): Dåliga skolresultat – en tung riskfaktor för foster-barns utveckling.

Vitus, K. & Schmidt Nielsen, S. (2011): *Asylbørn i Danmark – En barndom i undtagelsestilstand*. Hans Reitzels Forlag.

Volsing, M. H. (2018): Karakteristik af voldsudøveren i behandling. *Barndommens skygger rækker ind i voksenlivet*. Dialog mod vold. Askovfonden.

Væver, M. S. (2018): Tidlig opsporing af psykisk mistrivsel hos spædbørn. *Samfundsøkonomen* nr. 1 Marts 2018 – Tidlig opsporing af psykisk mistrivsel hos spædbørn.

Walmod, G. M. S. & Danø, B. (2023): En god dag – asylbørn og resiliens. *Socialt Arbejde og Velfærd*, 3(1), 22-35.

Wolke, D. & Lereya, S. T. (2015): Long-term effects of bullying. *Arch Dis Child*. 100. 879-885.

Østergaard, H. (2020): Kronik: Trivsel for vores børn er en kerneopgave i skolen – og den skal tages alvorligt nu. *Mary Fonden*.

Aarhus Universitet (2011): EXbus – et forskningsprojekt om mobning i skolen; Skolestyrken.dk; Pædagogisk grundlag.

Kolofon

Ansvarshavende redaktør: Signe Korsgaard

Redigering: Trine Jørgensen, Summarium

Analyseansvarlig: Anne Marie Bach Larsen og Petrine Marie Fahnøe Kristensen

Tekst og analyse: Petrine Marie Fahnøe Kristensen, Julie Ellesøe Jespersen, Sofie Stage, Rasmus Thastum, Jette Jensen, Natalia Bien, Ida Haahr-Pedersen, Natalie Maria Kaarsberg Bøjsen, Maria Nordbo Tredal, Emma Keinicke Sørensen og Emma Rachel Moll Hansen

Anbefalinger: Ingrid Hartelius Dall, Sørine Vesth Rasmussen, Morten Brock, Victor Christoffersen, Eva Åkerman og Tina Gade Jensen

Korrektur: eTranslate ApS

Layout: Lisa Torris, Torris Design

Illustrationer: Mads Ortmann

Billeder: Jeppe Carlsen, Lars Andreas Kristiansen, Colourbox og Istockphoto

Tryk: Mercoprint

Udgivelsesår: 2024

De fleste børn og unge i Danmark har gode rammer for en tryk barndom og ungdomsliv, hvor de kan trives og udvikle sig. Men undersøgelser viser desværre også, at alt for mange børn og unge svigtes. Og svigtet kan komme mange steder fra – fra deres nærmeste voksne, fra de fagpersoner, der er omkring børnene og de unge i det daglige eller af de myndigheder, som skal passe godt på dem, når de primære omsorgspersoner ikke formår at gøre det. Det er disse svigt, denne rapport belyser. Svigt af børn i Danmark-rapporten udkom første gang i 2017 i samarbejde med Trygfonden, der støttede Børns Vilkår i perioden 2007-2023, for at give flere børn mulighed for en tryk barndom.

Rapportens formål er at give et overblik over omfanget af de svigt, børn udsættes for, og belyse udviklingen over tid. Det er ambitionen, at en årlig udgivelse skal bidrage til at kvalificere beslutningerne på området og prioritere indsatsen for at stoppe svigt af børn i Danmark. Rapporten er målrettet beslutningstagere, fagpersoner, myndigheder og organisationer samt andre med interesse for børn og unges trivsel.